

**UCHWAŁA NR XXVI/167/16
RADY MIEJSKIEJ W URZĘDOWIE**

z dnia 1 lipca 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016-2022”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446) - Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016 – 2022” o treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Urzędowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Urzędowie

Marek Przywara

Załącznik do Uchwały Nr XXVI/167/16
Rady Miejskiej w Urzędowie
z dnia 1 lipca 2016 r.

Strategia Rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016-2022

Urzędów 2016

Strategia rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016-2022 została opracowana przez firmę Lubelska Akademia Rozwoju Piotr Majchrzak na podstawie umowy z Gminą Urzędów nr 272.46.11.2015 z dnia 26.11.2015 r.

Eksperci uczestniczący w opracowaniu strategii:

PIOTR MAJCHRZAK, RAFAŁ DUDEK, MICHAŁ RZĄDKOWSKI

Ikony użyte w raporcie pochodzą ze strony: www.flaticon.com

Zdjęcie użyte na stronie tytułowej pochodzą z: www.gokurzedow.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Przesłanki opracowania nowej strategii rozwoju	5
Metodologia opracowania strategii.....	6
Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi	7
I. Raport o stanie gminy. Analiza i diagnoza strategiczna.	8
1. Położenie, przestrzeń i środowisko	8
1.1. Krótki rys historyczny i sieć osadnicza	8
1.2. Położenie administracyjne i geograficzne	10
1.3. Dostępność komunikacyjna gminy oraz infrastruktura komunikacyjna	12
1.4. Klimat	15
1.5. Ukształtowanie powierzchni.....	16
1.6. Walory przyrodnicze	17
1.7. Walory kulturowe	22
1.8. Pozycja gminy w regionalnej i krajowej polityce przestrzennej.....	29
1.9. Formy ochrony dóbr przyrodniczych oraz kulturowych.....	32
2. Społeczeństwo i jakość życia.....	37
2.1. Sytuacja demograficzna.....	37
2.2. Struktura wiekowa ludności	40
2.3. Struktura wykształcenia mieszkańców	45
2.4. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania.....	47
2.5. Sytuacja mieszkaniowa (mieszkalnictwo).....	49
2.6. Infrastruktura oświatowo-edukacyjna	51
2.7. Infrastruktura sportowa	62
2.8. Infrastruktura kultury	64
2.9. Ochrona zdrowia, wykluczenie i opieka społeczna	68
2.10. Bezpieczeństwo publiczne	71
2.11. Jakość życia w gminie.....	76
3. Infrastruktura techniczna.....	77
3.1. Infrastruktura wodno-ściekowa	77
3.2. Infrastruktura zagospodarowywania odpadów	79
3.3. Infrastruktura energetyczno-oświetleniowa.....	81
3.4. Infrastruktura teleinformatyczna	81
3.5. Efektywność energetyczna oraz odnawialne źródła energii	81

4.	Gospodarka i rynek pracy	87
4.1.	Rolnictwo	87
4.2.	Przedsiębiorczość	90
4.3.	Turystyka	100
4.4.	Rynek pracy i bezrobocie	102
4.5.	Atrakcyjność inwestycyjna gminy	107
4.6.	Możliwości budżetowe i zdolność inwestycyjna Gminy	109
5.	Jakość rządzenia w gminie	121
5.1.	Administracja i jakość kadr	121
5.2.	Współpraca z innymi podmiotami	121
5.3.	Planowanie strategiczne	127
5.4.	Promocja gminy	128
5.5.	Zrealizowane projekty inwestycyjne	130
6.	Analiza SWOT	132
II.	Rozwój strategiczny gminy Urzędów w latach 2016-2022.	137
1.	Wizja gminy	137
2.	Misja gminy	138
3.	Priorytetowe obszary rozwoju	138
4.	Cele operacyjne i kierunki działań	140
	Cel strategiczny 1: Rozwój infrastruktury	140
	Cel strategiczny 2: Rozwój społeczeństwa, rynku pracy i usług społecznych	145
	Cel strategiczny 3: Rozwój gospodarczy i promocja gminy	151
	Cel strategiczny 4: Czyste środowisko naturalne i funkcjonalna przestrzeń publiczna	155
5.	Monitorowanie i ewaluacja strategii	159
5.1.	System monitorowania strategii	159
5.2.	Zestaw wskaźników monitoringowych	160
6.	Uwarunkowania środowiskowe osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych oraz podejmowanych w ich ramach działań.	164
7.	Wdrażanie i finansowanie strategii	167
7.1.	System instytucjonalny wdrażania strategii	167
7.2.	Finansowanie strategii	169
	Spis wykresów, tabel, rysunków.	174

Wstęp

Strategia rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016-2022 została opracowana przez firmę Lubelska Akademia Rozwoju Piotr Majchrzak na podstawie umowy z Gminą Urzędów nr 272.46.11.2015 z dnia 26.11.2015 r.

Przesłanki opracowania nowej strategii rozwoju

Za opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016-2020 przemawiała konieczność stworzenia (przy udziale wszystkich środowisk opiniotwórczych z terenu gminy) nowego, profesjonalnego i długofalowego dokumentu. Dokument powstał w związku potrzebą oceny efektów Strategii Rozwoju Gminy na lata 2007-2015 i koniecznością dostosowania podejmowanych w gminie działań zarówno do nowego paradygmatu polityki regionalnej w Polsce jak i nowej polityki spójności Unii Europejskiej. Zagadnieniem podstawowym było zapewnienie spójności pomiędzy strategią rozwoju gminy i aktualnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym (w szczególności z celami zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r.). Rolą nowej Strategii jest umożliwienie i ułatwienie korzystania z krajowych i regionalnych programów operacyjnych finansowanych w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

Główne zmiany, w stosunku do poprzednio obowiązującego dokumentu związane są przede wszystkim z uproszczeniem jego struktury. Zmiany te były uwarunkowane koniecznością ujęcia w strategii nowych treści, wynikających m.in. z nowych uwarunkowań i wyzwań rozwojowych gminy, ewaluacji dotychczasowych efektów wdrażania strategii, aktualnych celów i priorytetów rozwoju polityki regionalnej na poziomie unijnym i krajowym, a także nowych możliwości wsparcia rozwoju samorządów lokalnych ze środków nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. W porównaniu z poprzednią wersją strategii z roku 2007, dokument zawiera bardziej doprecyzowaną wizję i misję rozwoju gminy, a także lepiej uporządkowaną strukturę celów operacyjnych i kierunków działań.

Metodologia opracowania strategii

Podczas opracowywania strategii wykorzystano model ekspercko-partycypacyjny, pozwalający na szeroki udział władz i społeczności lokalnej w pracach nad dokumentem przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych. W ramach przyjętej metodologii prac gmina Urzędów powołała zespół zadaniowy ds. opracowania strategii składający się m.in. z pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych gminy, radnych gminy oraz przedstawicieli organizacji społecznych i gospodarczych. Głównymi konsultantami strategii byli natomiast eksperci zewnętrzni, do których zadań należało m.in. zaprezentowanie metodologii opracowania strategii, nadzór nad koncepcyjną i merytoryczną stroną strategii, prowadzenie wszystkich spotkań i konsultacji społecznych oraz zredagowanie ostatecznej wersji dokumentu. W trakcie prac nad strategią wykorzystano szereg autorskich metod analizy danych oraz stosowaną w wielu państwach Unii Europejskiej Metodę Aktywnego Planowania Strategii (MAPS). Istotą metody MAPS jest założenie, że informacja i wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje, ale jest nieusystematyzowana i rozporozszona w różnych instytucjach, organizacjach oraz umysłach lokalnych ekspertów.

W trakcie procesu opracowywania strategii starano się przestrzegać następujących zasad:

- zasady **spójności** zaktualizowanej strategii gminy z dokumentami planistycznymi i operacyjnymi na poziomie krajowym, regionalnym i powiatowym;
- zasady **partnerstwa** w procesie planowania poprzez współpracę władz gminnych z samorządami wyższego szczebla oraz podmiotami, reprezentującymi różne środowiska oraz instytucje;
- zasady **wieloletniego planowania** rozwoju gminy w oparciu o ocenę efektów dotychczas realizowanej strategii z uwzględnieniem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie gminy, powiatu kraśnickiego, województwa lubelskiego oraz kraju;
- zasady **elastyczności** zgodnie z którą pierwotne założenia strategii były korygowane i dostosowywane do potrzeb i postulatów, zgłaszanych przez partnerów społecznych i gospodarczych, zaangażowanych w proces prac nad strategią.

Bazę do opracowania niniejszego dokumentu stanowiła poprzednia wersja Strategii Rozwoju Gminy z 2007 roku. Dokument ten i stopień jego realizacji stanowił punkt wyjścia do dalszych prac analitycznych. Ponadto przedmiotowa strategia bazuje na innych dokumentach planistycznych, które z mocy prawa zostały opracowane przez gminę Urzędów. Ważnym źródłem informacji były również dane statystyczne, uzyskane głównie z opracowań posiadanych przez gminę oraz z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Cele i priorytety Strategii Rozwoju Gminy Urzędów wpisują się w szeroki kontekst dokumentów strategicznych, wdrażanych zarówno na poziomie Unii Europejskiej jak i kraju oraz regionu. Na poziomie unijnym strategia nawiązuje do Europy 2020 – Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu. Na poziomie krajowym dokument strategii jest natomiast w pełni skorelowany z obszarami strategicznymi Strategii Rozwoju Kraju 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 oraz treścią innych dokumentów strategicznych przyjętych przez Radę Ministrów. Głównym dokumentem, do którego strategia odnosi się na poziomie regionalnym jest natomiast Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do roku 2030). Strategia wpisuje się w realizację większości celów strategicznych SRWL. Strategia Rozwoju Gminy Urzędów przyczynia się również do realizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020. Dokument jest spójny z treścią Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZWP) oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Urzędów.

I. Raport o stanie gminy. Analiza i diagnoza strategiczna.

1. Położenie, przestrzeń i środowisko

1.1. Krótki rys historyczny i sieć osadnicza

Pierwsze historyczne doniesienia o miejscowości datowane są na rok 1405, kiedy to na bazie dawnej osady targowej zwanej Zaborzyce oraz połowy wsi Skorczyce, król Władysław Jagiełło ulokował Urzędów. Ruchliwy szlak handlowy łączący stolicę Polski - Kraków z Litwą i Rusią, przy którym leżał Urzędów, sprzyjał rozwojowi miasta. Król Władysław Jagiełło wydał postanowienie, na mocy którego przez Urzędów przebiegał szlak kupiecki z Sandomierza do Lublina. Wówczas też rozwijał się cech sukienniczy, a kilkanaście lat później cech tkacki. W 1425 roku powołana zostaje parafia, a wraz z ustanowieniem w 1474 roku województwa lubelskiego Urzędów staje się siedzibą władz rozległego powiatu. Na jego terenie odbywają się sejmiki ziemi lubelskiej, działa tu również sąd ziemski.

W XVI w. w Urzędowie istniały liczne cechy rzemieślnicze m.in.: kuśnierzy, kowali, złotników, rzeźników, iglarzy, siodlarzy, krawców, tkaczy, szewców, sukienników i piekarzy. W 1582 r. odnotowano 107 rzemieślników.

Wojny ukraińsko-polskie i najazd szwedzki w XVII w. pozostawiły Urzędów w ruinie.

Lata 1550-1625 to okres rozwoju miasta Urzędowa. W tym okresie w Akademii Krakowskiej kształciło się 63 studentów pochodzących z Urzędowa. W wiekach XVI i XVII Urzędów miał prawo wyboru dwóch posłów do sejmu w Warszawie. Tutaj odbywały się sejmiki województwa lubelskiego.

W 1648 roku miasto zostało zrabowane i zniszczone przez kozaków Chmielnickiego. Mieszkańcy zostali zdziesiątkowani przez toczące się wojny i towarzyszące im epidemie. W 1657 roku, Urzędów zostaje zajęty przez wojska szwedzkie Karola Gustawa i węgierskie Rakoczego. Miasto zostaje do reszty złupione, spaliły się kościoły św. Ducha i św. Elżbiety.

W XVIII wieku Urzędów zaliczany był do grona mniejszych miast królewskich o charakterze rolniczym. W 1831 roku, Starostwo urzędowskie zostaje nadane generałowi carskiemu Gejzmaïrowi. Istniało ono od czasów Zygmunta III jako starostwo niegrodowe z Urzędowem, Dzierzkowicami i Księżomierzem.

Wraz z upadkiem Rzeczypospolitej przestał istnieć także powiat urzędowski, a w 1869 roku Urzędów zostaje pozbawiony praw miejskich.

W związku z królewskim rodowodem miasta Urzędowa u jego mieszkańców głęboko zakorzeniły się wartości patriotyczne. Obok chlubnych osiągnięć Urzędowian na gruncie kultury (Marcin z Urzędowa, Jan Michałowicz, Leon Urlich), mieszkańcy Urzędowa zapisali swoją bogatą kartę w walkach o niepodległość Polski. Brali udział we wszystkich zrywach niepodległościowych. W walce o niepodległość pod zaborami czynnie uczestniczyli w wielu bitwach podczas Powstania Styczniowego. W czasie pierwszej

wojny światowej stanęli u boku Józefa Piłsudskiego w ramach Polskiej Organizacji Wojskowej. Nie zabrakło ich też na wszystkich frontach drugiej wojny światowej. W Urzędowie powstały wojskowe ugrupowania podziemne, takie jak Armia Krajowa, Narodowa Organizacja Wojskowa oraz Bataliony Chłopskie. Znaczący dla przebiegu wojny był plan "Burza". W jego realizację czynnie włączyli się członkowie AK z okolic Urzędowa. Na terenie gminy znajduje się wiele miejsc pamięci narodowej i męczeństwa

Po reformie samorządowej, Urzędów wszedł w skład powiatu kraśnickiego.

1 stycznia 2016 roku Urzędów odzyskał prawa miejskie. W skład Urzędowa weszły miejscowości: Urzędów, Zakościelne, Kajetanówka i Dębniak. W gminie istnieją 22 sołectwa, w tym na terenie miasta (sołectwo Zakościelne i sołectwo Urzędów). Miejscowości Dębniak i Kajetanówka zostały włączone do sołectwa Urzędów. W gminie obecnie jest 6 miejscowości bez statusu sołectwa. Są to :

- Konradów; (45 mieszk.)
- Leśniczówka; (25 mieszk.)
- Metelin; (35 mieszk.)
- Moniaki-Kolonia; (210 mieszk.)
- Okręglica-Kolonia; (122 mieszk.)
- Wierzbica-Kolonia; (282 mieszk.)

Gmina zajmuje powierzchnię 11.906 ha i jest jedną z największych gmin w powiecie kraśnickim.

Tabela 1. Sołectwa w gminie Urzędów wraz z liczbą mieszkańców (stan na: 25.11.2015r.)

L.P.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW
1.	BĘCZYN;	886
2.	BOBY-KOLONIA;	284
3.	BOBY-WIEŚ;	180
4.	BOBY-KSIĘŻE;	111
5.	GÓRY;	310
6.	JÓZEFIN;	214
7.	KOZARÓW;	45
8.	LESZCZYNA;	296
9.	MAJDAN BOBOWSKI;	141
10.	MAJDAN MONIACKI;	75
11.	MIKOŁAJÓWKA;	85
12.	MIKUSZEWSKIE;	516
13.	MONIAKI;	349
14.	NATALIN;	107
15.	POPKOWICE;	665
16.	POPKOWICE KSIĘŻE;	108
17.	RANKOWSKIE;	484
18.	SKORCZYCE;	610
19.	URZĘDÓW;	1 056
20.	WIERZBICA;	289
21.	ZADWORZE;	517
22.	ZAKOŚCIELNE;	603

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=10

1.2. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Urzędów usytuowana jest w południowo zachodniej części województwa lubelskiego, w północnej części powiatu kraśnickiego.

Graniczy z gminami:

- Józefów (od zachodu),
- Opole Lubelskie (od północnego zachodu),
- Chodel (od północy),
- Borzechów (od północnego wschodu),
- Wilkołaz (od wschodu),
- Kraśnik (od południa),
- Dzierzkowice (od południowego zachodu).

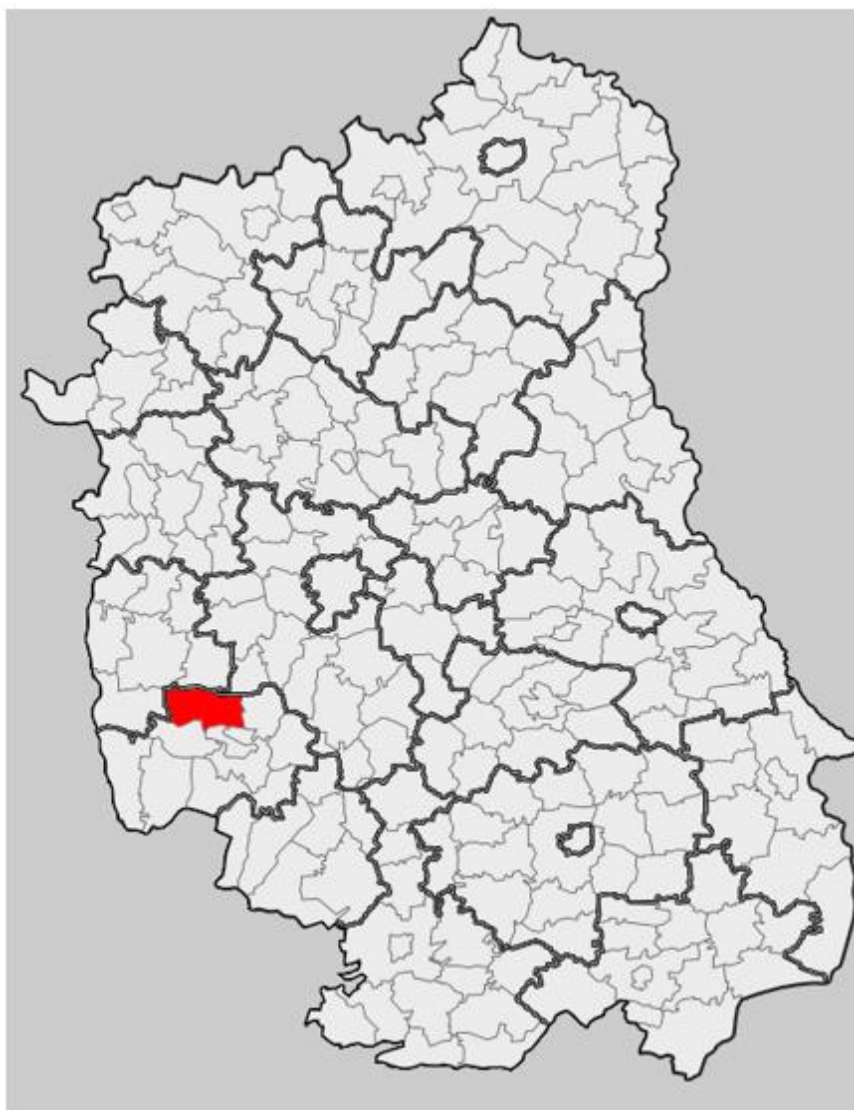
Mapa 1. Położenie administracyjne gminy Urzędów na tle powiatu kraśnickiego.

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=6

Mapa 2. Położenie administracyjne gminy Urzędów na tle powiatu kraśnickiego.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Urzed%C4%99d%C3%B3w_%28gmina%29#/media/File:Lub_Krasnicki_Urzedow.png

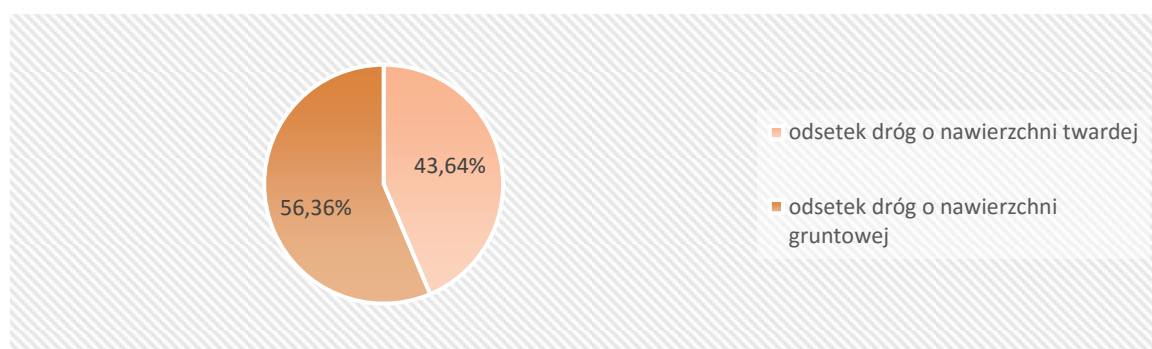

1.3. Dostępność komunikacyjna gminy oraz infrastruktura komunikacyjna

Dobra dostępność komunikacyjna jest jednym z kluczowych elementów wpływających na rozwój gminy. Przez obszar gminy Urzędów przebiega jedna droga wojewódzka nr 833 relacji Kraśnik – Chodel oraz kilkanaście dróg powiatowych i gminnych, które łącznie tworzą na jej obszarze relatywnie dobry układ komunikacyjny. Miasto Urzędów jest położone w niedalekiej odległości od stolicy województwa Lublina – ok. 50 km oraz miasta powiatowego Kraśnika. Nawierzchnię twardą posiada tylko 43,64% dróg w gminie. 56,36% dróg ma natomiast wciąż nawierzchnię gruntową.

Wykres 1. Nawierzchnia dróg gminnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Łączna długość dróg gminnych wynosi 91,430 km, w tym:

- ▶ drogi na terenie miasta: 7,739 km (0,620 km o nawierzchni bitumicznej, 7,119 km o nawierzchni gruntowej)
- ▶ drogi na terenie wiejskim: 83,691 km (39,284 km bitumiczne i betonowe, 44,407 km gruntowe)

Tabela 2. Wykaz dróg publicznych na terenie gminy.

LP	NAZWA DROGI	DŁUGOŚĆ OGÓŁEM [KM]	DŁUGOŚĆ NAWIERZCHNI TWARDEJ [KM]	DŁUGOŚĆ NAWIERZCHNI GRUNTOWEJ [KM]
DROGI WOJEWÓDZKIE				
1.	833 CHODEL-KRAŚNIK	10,809	10,809	0
DROGI POWIATOWE				
1.	2637L JÓZEFÓW - WIERZBICA	5,589	5,589	0
2.	2700L URZĘDÓW – BĘCZYN - BOBY	10,325	10,325	0
3.	2701L WILKOŁAZ – URZĘDÓW-LUDMIKÓWKA-ANNOPOL	9,276	9,276	0
4.	2622L OPOLE-SKOKÓW-BOBY	3,028	3,028	0
5.	2631L RATOSZYN-WIERZBICA	4	4	0
6.	2249L KOL. KĘPA-SKORCZYCE	3,919	3,919	0
7.	2250L MAJDAN RADLIŃSKI-POPKOWICE	5,453	5,453	0
8.	2722L KRAŚNIK-DĄBROWA-POPKOWICE	2,992	2,992	0

OGÓŁEM		44,582	44,582	0
DROGI GMINNE				
1	107060L DROGA POWIATOWA 2648L STASIN-LUDWINÓW-PRZEDMIEŚCIE RANKOWSKIE	4,8	1,1	3,7
2	108300L BOBY KOLONIA - BOBY KSIĘŻE – KONRADÓW – BIAŁOWODA	3,3	1,93	1,37
3	108301L BOBY WIEŚ – KOZARÓW – MONIAKI KOLONIA	2,3	2,3	0
4	108302L MONIAKI KOLONIA – MAJDAN MONIACKI	3,1	3,1	0
5	108303L KONRADÓW – DROGA POWIATOWA NR 2622L	1,3	1,21	0,09
6	108304L NATALIN – KURZAJKA – OKRĘGLICA	5,3	4,243	1,057
7	108305L WIERZBICA – GRANICA GMINY CHODEL (ŚWIDNO)	1,5	0	1,5
8	108306L MAJDAN BOBOWSKI – GRANICE (DROGA WOJEWÓDZKA NR 833)	2,7	1,6	1,1
9	108307L MONIAKI – BĘCZYN (DROGA POWIATOWA NR 2700L)	4,1	1	3,1
10	108308L GRANICE – KOLONIA CZERNELÓWKA – PRZEDMIEŚCIE MIKUSZEWSKIE	7,6	0,853	6,747
11	108309L OKRĘGLICA DUŻA – DROGA POWIATOWA NR 2631L	1,6	1,6	0
12	108310L WIERZBICA KOLONIA – ŚREDNI DÓŁ	2,5	0	2,5
13	108311L PRZEDMIEŚCIE RANKOWSKIE – ŚREDNI DÓŁ – GRANICA GMINY CHODEL (KOLONIA GÓRZYCE)	5	0,195	4,805
14	108312L PRZEDMIEŚCIE RANKOWSKIE – GÓRY – DZIURDÓWKA – SKORCZYCE	3,2	3,2	0
15	108313L PRZEDMIEŚCIE MIKUSZEWSKIE – PRZEDMIEŚCIE RANKOWSKIE	1,2	1,2	0
16	108314L PRZEDMIEŚCIE ZAKOŚCIELNE – GÓRY	0,35	0,35	0
17	108315L POPKOWICE – ZADWORZE – PODLESIE	3,1	3,1	0
18	108316L KOLONIA ZADWORZE – JÓZEFIN – GRANICA GMINY WILKOŁAZ	1,5	0,86	0,64
19	108317L ZADWORZE – PODLESIE – JÓZEFIN	3,9	3,9	0
20	108318L ZADWORZE – GRANICA GMINY WILKOŁAZ	1,1	0,95	0,15
21	108319L OSTRÓW KOLONIA – POPKOWICE KSIĘŻE – KOLONIA POPKOWICE KSIĘŻE	1	1	0
22	108320L POPKOWICE – KOLONIA CZUBÓWKA	2,9	0	2,9
23	108321L CHMIELÓWKA – DROGA POWIATOWA 2701L – DROGA GMINNA 108322 L	1,5	0,65	0,85
24	108322L DROGA POWIATOWA 2701L – SOKOŁÓWKA – GRANICA MIASTA KRAŚNIK	3,3	2,4	0,9
25	108323L DROGA WOJEWÓDZKA NR 833 – KOLONIA CZUBÓWKA	3	0	3
26	108324L KOLONIA URZĘDÓW – DROGA WOJEWÓDZKA NR 833	1,45	0	1,45
27	108325L PRZEDMIEŚCIE WODNA – DROGA POWIATOWA 2701L – GRANICA GMINY DZIERZKOWICE	2,7	0	2,7
28	108326L PRZEDMIEŚCIE MIKUSZEWSKIE –	0,55	0,55	0

	PRZEDMIEŚCIE WODNA			
29	108327L BĘCZYN – DĘBNIK WODNA - DROGA POWIATOWA NR 2701L – DROGA POWIATOWA NR 2637L	1,5	0	1,5
30	108328L GORZELNIA – BOBY STARE – DROGA POWIATOWA 2701L – DROGA POWIATOWA NR 2637L	0,5	0,5	0
31	108690L DROGA POWIATOWA NR 2700L - MIKOŁAJÓWKA (DROGA DOJAZDOWA W SOŁECTWIE MIKOŁAJÓWKA POŁOŻONA NA DZ. NR EW. 8)	0,39	0,39	0
32	108691L DROGA POWIATOWA NR 2637L - DROGA GMINNA 108306L (DROGA DOJAZDOWA W SOŁECTWIE MONIAKI POŁOŻONA NA DZ. NR EW. 228 I 12)	2,46	0,56	1,9
33	108692L DROGA POWIATOWA NR 2249L - GRODZISKO (DROGA DOJAZDOWA W SOŁECTWIE LESZCZYNA POŁOŻONA NA DZ. NR EW. 561 I 859)	1,15	0	1,15
34	11800L DROGA GMINNA NR 108302L W KIERUNKU DO DZIAŁKI NR 94 (DROGA DOJAZDOWA W M. M. MAJDAN MONIACKI POŁOŻONA NA DZIAŁCE O NR EWID. 15)	0,64	0,4	0,24
35	118001L DROGA DOJAZDOWA W SOŁECTWIE GÓRY POŁOŻONA NA DZIAŁKACH O NR. EWID. 14, 201 I 166 (OBRĘB GEOD. GÓRY) O ŁĄCZNEJ DŁUGOŚCI 3,85 KM	3,85	0,27	3,58
36	118002L DROGA DOJAZDOWA W SOŁECTWIE LESZCZYNA I SKORCZYCE POŁOŻONA NA DZIAŁKACH O NR. EWID. 864/12, 430 I 558 (OBRĘB GEOD. LESZCZYNA) ORAZ NA DZIAŁKACH O NR. EWID. 321, 209 I 1040 (OBRĘB GEOD. SKORCZYCE) O ŁĄCZNEJ DŁUGOŚCI 1,96 KM	1,96	0,44	1,52
37	118003L DROGA DOJAZDOWA W SOŁECTWIE LESZCZYNA I SKORCZYCE POŁOŻONA NA DZIAŁCE O NR. EWID. 71 (OBRĘB GEOD. LESZCZYNA) ORAZ NA DZIAŁKACH O NR. EWID. 127, 125, 1038 I 209 (OBRĘB GEOD. SKORCZYCE) O ŁĄCZNEJ DŁUGOŚCI 3,13 KM	3,13	0,053	3,077
OGÓLEM		91,43	39,904	51,526
DROGI WIEJSKIE	B.D.	B.D.	B.D.	B.D.

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Miasto Urzędów składa się z następujących ulic:

Tabela 3. Wykaz ulic w mieście Urzędów wraz z liczbą mieszkańców (stan na 2016-03-18)

LP.	ULICA	LICZBA MIESZKAŃCÓW
1.	BŁĄŻEJA DZIKOWSKIEGO	187
2.	DĘBNIAK	5
3.	DĘBOWA	4
4.	GÓRKI	38
5.	HEVELKE	14
6.	JANOWSKA	33
7.	KAJETANÓWKA	17
8.	KOŚCIUSZKI	51
9.	KRAKOWSKA	8
10.	KRÓLOWEJ JADWIGI	18
11.	LUBELSKA	5
12.	MALINOWA	1
13.	NADRZECZNA	69
14.	OPOLSKA	15
15.	PARTYZANTÓW	128
16.	PODWALNA	70
17.	POGODNA	4
18.	POLNA	19
19.	PROF. WOŚKO	9
20.	RÓŻNYCH	9
21.	RYNEKJ	68
22.	SŁONECZNA	5
23.	STASZICA	9
24.	WODNA	388
25.	ZAKOŚCIELNE	507
26.	ŻABIA	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

1.4. Klimat

Obszar gminy Urzędów leży w obrębie wpływów klimatu kontynentalnego, charakteryzującego się upalnymi latami i mroźnymi zimami. Średnia roczna opadów atmosferycznych wynosi 500-560 mm i jest niższa od średniej krajowej. 40% opadów przypada na miesiące letnie (czerwiec - sierpień).

Największe wahania temperatur występują w miesiącach styczeń, luty, wrzesień i październik. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą 18,0 - 18,5°C. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń. Średnia temperatura stycznia wynosi -4,4°C. Absolutne maximum temperatury wynosi 39°C, minimum - 37°C. Średnia roczna temperatura w latach 1951-1995 wynosiła 8,1°C i w porównaniu do lat 1951-1960 kiedy wartość ta wynosiła 7,5°C, świadczy to o ocieplaniu się klimatu. Gminę charakteryzuje duże nasłonecznienie.

Okres wegetacji roślin wynosi 205 - 215 dni. Gmina należy do obszarów o korzystnym klimacie do produkcji rolniczej, świadczy o tym średni wskaźnik bonitacji agroklimatu dla analizowanego obszaru - 11,0 pkt. w skali 15–sto punktowej. Na terenie gminy podobnie jak i na terenie całego województwa lubelskiego przeważają wiatry zachodnie.

Klimat idealnie nadaje się do uprawiania turystyki aktywnej. Umiarkowane temperatury latem pozwalają na komfortowe uprawianie turystyki: pieszej, rowerowej, wodnej, wędkarskiej, konnej.¹

1.5. Ukształtowanie powierzchni

Gmina Urzędów stanowi centralny punkt podregionu Wyżyny Lubelskiej, jakim są Wzniesienia Urzędowskie. Gmina leży w kotlinie wyżłobionej przez rzekę Urzędówkę. Obrzeża kotliny są łagodnie sfalowane, z wyjątkiem niektórych zboczy nad Urzędówką oraz jarów wyżłobionych przez wiosenne wody.

Najwyższe wzniesienie na obszarze gminy góruje nad wsią Leszczyna (257 m n.p.m.), najniższy punkt znajduje się we wschodniej części przedmieścia Bęczyn (176 m n.p.m.)

Budowa geologiczna gminy Urzędów należy do najbardziej urozmaiconych na Lubelszczyźnie. Pod względem geologicznym Urzędów położony jest na Płaskowyżu Urzędowskim, charakteryzującym się znaczną różnicą wysokości względnych.

Płaskowyż w okolicy Urzędowa przecina dolina, którą płynie od wschodu rzeka Urzędówka. Jej początek znajduje się za Wilkołazem i biegnie przez miejscowości: Wilkołaz, Ostrów, Popkowice, Skorczyce, Urzędów, Dzierzkowice i tam wpada do rzeki Wyżnicy a wraz z nią do Wisły.

Zbocza doliny Urzędówki przecinają m.in. następujące wąwozy: Dół Nawożny, Piorunowy, Wierzbicki i inne.

Na powierzchni Wzniesień Urzędowskich zachowały się resztki osadów morza mioceńskiego w postaci piaskowców i wapieni, miejscami zalega less.

Ukształtowanie terenu sprzyja eksploracji turystycznej - obszar dostępny jest dla przeciętnie wykwalifikowanego turysty. Może być wykorzystywany do różnych form i typów turystyki (w tym np. turystyki rodzinnej), jak: piesza, rowerowa, wędrowek grupowych.²

¹ Źródło: Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Urzędów na lata 2007-2015

² Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=99

1.6. Walory przyrodnicze

Wysokie walory przyrodnicze gminy stanowią ważny element jej atrakcyjności turystycznej.

Do najważniejszych walorów przyrodniczych w gminie należą:

- Zbiornik wodny w Skorczycach

W Skorczycach, w pobliżu parku nad rzeką Urzędówką, istnieje zbiornik retencyjny oddany do użytku w 2008 roku. Powierzchnia lustra wody zbiornika to około 2,5 ha. Obecnie zbiornik został wydzierżawiony

Polskiemu Związkowi Wędkarskiemu i wykorzystywany jest do celów rekreacyjnych. Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=96

Rysunek 1. Położenie administracyjne gminy Urzędów na tle powiatu kraśnickiego.

- Dolina Rzeki Urzędówki (uroczysko za sanktuarium św. Otylii)

Rzeka Urzędówka przez stulecia wyżłobiła kotlinę, w której na nieprzepuszczalnej glebie powstały liczne, duże rozlewiska. Przykładem tego były „Bajury” – uroczysko bagienne wodno-łąkowe, z rzadkim zadrzewieniem kępami olszyn, łoziny, kaliny, dzikiej porzeczki i innych. W bajorach żyło dużo ptactwa wodnego, trzciniaki, kurki wodne, łyski, dzikie kaczki, czaple, żurawie i in.

Wijące się wstęgą wody Urzędówki tworzą zakola, meandry i starorzecza – a ich brzegi stanowią raj dla ptactwa wodnego i zwierzyny, m.in. bobrów.

Rysunek 2. Dolina rzeki Urzędówki.

Dolina rzeki Urzędówki należy do największych atrakcji przyrodniczo-krajobrazowych gminy. Rzeka ta należy do najczystszych w regionie. Stan czystości wód Urzędówki klasyfikuje ją do III klasy czystości. Jedynymi zanieczyszczeniami rzeki są miejscowe zanieczyszczenia wynikające z nieprawidłowego nawożenia organicznego i mineralnego oraz chemizacji rolnictwa.

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=96

Przez gminę Urzędów płynie również druga niewielka rzeczka - Podlipie, mająca swoje źródła 0,5 kilometra na północny wschód od wsi Kozarów. Jest ona prawym dopływem Wyżnicy i wpada do niej we wsi Prawno. Posiada ona jedynie walory estetyczne wzbogacając krajobraz tego terenu.

Cechą charakterystyczną systemu wodnego w gminie Urzędów jest duża liczba źródeł występujących wzdłuż obu brzegów Urzędówki. Do najbardziej znanych należy źródło w Sanktuarium św. Otylii, znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie gminy Dzierzkowice.

- Pomnik przyrody „Marcin”

Pomnik przyrody „Marcin” to znajdujący się w Bęczynie, w lesie Wolski Bór 200 letni dąb szypułkowy. Obwód dębu wynosi 350 cm, a jego wysokość: 23 m. Swoje imię dąb otrzymał w 2001 roku na cześć sławnego Urzędowianina – kapłana, botanika i lekarza Marcina z Urzędowa.

Drugim pomnikiem przyrody na terenie gminy jest dąb w Parku podworskim w Skorzcycach o obwodzie pnia 400 cm.

Rysunek 3. Pomnik przyrody „Marcin”.

- Punkt Edukacji Leśnej w Bęczynie Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=96

Punkt Edukacji Leśnej z ekspozycją leśną znajduje się na końcu miejscowości Bęczyn w tzw. „Betlejem” w leśniczówce Wolski Bór. Na terenie Punktu znajduje się zadaszona wiata z doprowadzoną elektrycznością, co sprawia, że jest on często miejscem organizacji biwaków, ognisk i mniejszych imprez. W pobliżu jest również boisko do gry w piłkę.

- Zróżnicowanie flory i fauny

Lasy w gminie Urzędów zajmują powierzchnię około 1.960 ha. Wskaźnik lesistości wynosi 16,5% (w powiecie kraśnickim – 38,3%, w województwie lubelskim 22,5%, a w kraju – 29%). Dominującym typem lasów występujących na tym terenie są bory. Są to lasy mieszane z przewagą sosny, dębu, buka, grabu oraz jodły. Jako gatunki domieszkowe występują: modrzew, brzoza, osika, świerk, lipa i klon. Podszyt tworzą: jałowiec, leszczyna, jarzębina, trzmielina, kruszyna oraz formy podszytowe dębu, grabu, buka i jodły. Roślinność dna lasu składa się najczęściej z konwalii majowej, poziomki zwyczajnej, borówki czernicy, szczawika zajęczego, orlicy pospolitej i maliny. Lasy w większości stanowią własność państwa, administrowaną przez Nadleśnictwo Kraśnik - leśnictwo Wolski Bór.

W gminie Urzędów występują następujące gatunki roślin znajdujących się pod ochroną gatunkową: storczyki, pełnik europejski, lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, pluskawica europejska, podkolan biały, wawrzynem wilczetyko, miodunka, żywokost lekarski, podbiał pospolity, bez czarny, rukiew wodna, rzeżucha łąkowa, wonny fiołek oraz wiele gatunków objętych ochroną częściową.

Wśród pozostałej licznej flory wyróżnić można roślinność typowo bagienną i wodną: sit rozpierzchły, paproć – jęczyznik zwyczajny, kaczeniec.

Zwierzęta chronione na terenie gminy to: myszołów zwyczajny, perkoz, bąk, makolągwa, skowronek polny, dudek, słowik, ortolan, kobuz, grzebiuszka ziemna, borsuk i bóbr.

Czynnikiem podnoszącym atrakcyjność turystyczną gminy jest również występowanie obszarów chronionych.

Formami ochrony przyrody na terenie gminy Urzędów są:

- Rezerwat jodłowy w Natalinie
- Kraśnicki Park Chronionego Krajobrazu.

Rezerwat jodłowy w Natalinie

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Ogólna powierzchnia rezerwatu Natalin wynosi 2,52 ha (w tym powierzchni leśnej jest 2,41 ha a nieleśnej - 0,11 ha). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie występowania jodły pospolitej na północno-wschodniej granicy zasięgu.

Rezerwat jodłowy Natalin utworzono w 1976 roku. Położony jest w uroczysku Wolski Bór, Leśnictwie Zwierzyniec, Obrębie Dzierzkowice, Nadleśnictwie Kraśnik. Pod względem administracyjnym wchodzi w skład obrębu ewidencyjnego wsi Natalin, gminy Urzędów. W skład rezerwatu wchodzi dwa niewielkie podziały lasu 79c oraz 80a wraz z przyległym rowem granicznym i linią oddziałową. Pod względem swojej wielkości opisywany obiekt należy do najmniejszych w Polsce rezerwatów o charakterze leśnym.

Na terenie rezerwatu znajduje się 1 336 sztuk jodły, 124 grabów, 114 dębów, 49 sosen, 39 lip. W sumie w rezerwacie stwierdzono występowanie 12 gatunków drzew, 6 gatunków krzewów, 51 roślin zielonych i półkrzew inek oraz 14 gatunków mszaków i wątrobowców. Do najbardziej interesujących roślin zasługujących na ochronę należy: narecznica szorstkolistna, podkolan biały, czartawa drobna, barwinek pospolity oraz miodownik melisowaty. Na terenie Rezerwatu Natalin obowiązują zapisy z Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880).

Rysunek 4. Rezerwat jodłowy - Natalin.

Źródło:

<http://urzedow.pl/turystyk/warto/miejsca/rezerwat.htm>

Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880) obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony został Rozporządzeniem Nr 28 Wojewody Lubelskiego z dnia 2 czerwca 1998 r. Administracyjnie Park położony jest na obszarach gmin: Zakrzówek, Kraśnik, Dzierzkowice, Urzędów, Józefów oraz miasta Kraśnik. Jego powierzchnia wynosi 29 270 ha. Jest to obszar o dużej atrakcyjności krajobrazowej, głównie dzięki bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu. Przedmiot ochrony stanowi wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem. Ponadto obszar pełni funkcję korytarza ekologicznego.

1.7. Walory kulturowe

Na terenie gminy Urzędów znajduje się wiele miejsc, które przyciągają turystów zainteresowanych zwiedzaniem obiektów sakralnych. Są to zarówno miejsca szczególnego kultu tj. Sanktuarium św. Otylii, słynącej z uzdrowień, jak i zabytkowe Kościoły parafialne o bogatej historii.

- Kościół w Urzędowie - z zachowanych dokumentów wynika, że w przeszłości w Urzędowie były trzy kościoły. Do obecnych czasów zachował się tylko kościół parafialny pw. św. Mikołaja i św. Otylii. Kilkakrotnie spalony, obecny kształt uzyskał on w latach 1755–1780. Kościół jest murowany z cegły, trzynawowy, późnobarokowy. W środku znajduje się 5 ołtarzy, w tym główny i dwa boczne również o charakterze późnobarokowym.
- Kościół w Popkowicach murowany z cegły i kamienia, jednonawowy, barokowy, z 3 ołtarzami kamiennymi – pochodzi z połowy XVII w.
- Kościół w Bobach, wybudowany na pocz. XX w. w stylu neogotyckim.

Rysunek 5. Kościół w Urzędowie

Źródło:

http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=85

Rysunek 6. Kościół w Bobach

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=85

Do walorów kulturowych znajdujących się na terenie gminy należy zaliczyć:

- rynek urzędowski, który utrzymał swój pierwotny kształt i rozmiar,
- elementy Wałów Urzędowskich, zwanych Tatarskimi Wałami,
- jedno z najlepiej zachowanych grodzisk wczesnośredniowiecznych Lubelszczyzny Grodzisko w Leszczynie, oddalone 6 km od Urzędowa,
- ośrodek garncarski w Bęczynie, który w dobie dynamicznego rozwoju cywilizacji stanowi oazę spokoju i tradycji sztuki ludowej,
- młyn królewski - Osada
- młyny nad rzeką Urzędówką, a zwłaszcza dawny młyn królewski, należący obecnie do rodziny Pomykalskich. Został on wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego i można go uważać za muzeum lokalnego młynarstwa,
- cmentarze położone na terenie gminy
- architekturę rezydencjonalną - Park dworski w Moniakach, Park dworski w Popkowicach oraz Park podworski w Skorczycach
- dom Aleksandra Golińskiego, w którym w 1915 roku, w czasie walk Legionów,

Rysunek 7. Młyn królewski - Osada

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=92

Rysunek 8. Dom Aleksandra Golińskiego

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=92

- miał kwaterę Józef Piłsudski.
 - Kuźnię w Bęczynie – drewniana, datowana na początek XX w.,
 - Żuraw w Bęczynie – stara studnia z żurawiem, służyła do wyciągania wody
 - Zagrodę zwaną Feliksówką stanowiącą obraz typowej urzędowskiej zabudowy. Znajduje się ona na obrzeżach lasu za Bęczynem przy drodze do Natalina. Posesja stanowi własność prywatną. Bez elektryczności i drogi dojazdowej stanowi osobliwy relikw w krajobrazie gminy. Dodatkową atrakcją jest oryginalna sauna fińska usytuowana poza obszarem tej nietypowej posesji.
- Do historycznych obiektów zaliczyć można też liczne pomniki i mogiły, położone na terenie gminy Urzędów.

Tabela 4. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru „A” zabytków nieruchomych w gminie Urzędów – według stanu na 31 grudnia 2014 r

MIEJSCOWOŚĆ	ZABYTEK
BOBY KOLONIA	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. NAJSWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA: KOŚCIÓŁ I DRZEWOSTAN W GRAN. OGRODZENIA PRZYKOŚCIELNEGO
BOBY KOLONIA	PLEBANIA W ZESPOLE KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO
MONIAKI	DRZEWOSTAN W OBRĘBIE D. PARKU DWORSKIEGO
NATALIN	CMENTARZ WOJENNY Z I WOJNY ŚWIAT. W LESIE „WOLSKI BÓR”, NA DZIAŁCE WSKAZANEJ W DEC. W GRAN. WG ZAŁ. WYRYSU
POPKOWICE	KOŚCIÓŁ PARAF. PW. TRÓJCY PRZENAJŚWIĘTSZEJ Z WYSTROJEM WNĘTRZA DZWONNICA, MUR Z KAPLICZKAMI, DRZEWOSTAN W GRAN. CMENTARZA KOŚCIELNEGO
POPKOWICE	KAPLICA CMENTARNA
URZĘDÓW	UKŁAD URBANISTYCZNY URZĘDOWA OBEJMUJĄCY RYNEK, ULICE I WAŁY OBRONNE, W GRAN. WG ZAŁ. PLANU
URZĘDÓW	KOŚCIÓŁ PARAF. PW. ŚW MIKOŁAJA I OTYLII Z WYPOSAŻENIEM WNĘTRZA, DRZEWOSTAN W GRAN. CMENTARZA KOŚCIELNEGO
URZĘDÓW	KAPLICA CMENTARNA, W GRAN. MURÓW ZEWN., NA CMENTARZU PARAFIALNYM,
URZĘDÓW	MŁYN WODNO-MOTOROWY, W GRAN. ŚCIAN ZEWN., WG ZAŁ. WYRYSU, WRAZ Z URZĄDZENIAMI CIĄGU TECHNOLOGICZNEGO

Źródło: opracowanie własne na podstawie Obwieszczenia nr 1/2014 Lubelskiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie wykazów zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego.

Do ochrony walorów kulturowych w gminie Urzędów przyczyni się realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji. Rewitalizacja jest procesem kompleksowych, interdyscyplinarnych przemian ukierunkowanych na wyprowadzenie obszarów zdegradowanych z kryzysu. Opracowanie i realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowi szansę uzyskania ożywienia gospodarczego i społecznego Urzędowa poprzez zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczych. Działania rewitalizacyjne przyczynią się do rozwoju rynku pracy poprzez wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy (poprzez oferowanie infrastruktury do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb nowych przedsiębiorstw). Realizacja LPR zwiększy potencjał turystyczny i kulturalny miasta. Będzie to możliwe poprzez nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji. Przeprowadzanie zaplanowanych działań będzie się odbywać w trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego i zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Tym samym działania rewitalizacyjne obejmą sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.

Co może da rewitalizacja miastu Urzędów?

- Rewitalizacja to szansa na dynamiczny rozwój społeczny, kulturalny i gospodarczy oraz promocję miasta w kraju i zagranicą.
- Rewitalizacja to szansa na odbudowę unikalnego, historycznego charakteru Urzędowa.
- Rewitalizacja to wreszcie szansa rozwoju i promocji dla wszystkich organizacji partycypujących w programie.

- Rewitalizacja to długofalowa współpraca władz miasta z partnerami społeczno-gospodarczymi oraz prywatnymi.
- Rewitalizacja to szansa dla wielu mieszkańców na pozytywną zmianę.
- Rewitalizacja ma być kompleksowym programem rewaloryzacji zabytków, remontów, modernizacji przestrzeni publicznych na określonych obszarach miasta, które zostały wyznaczone do Lokalnego Programu Rewitalizacji Urzędowa.

Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż rewitalizacja, to nie tylko działania stricte techniczne na rewitalizowanych obszarach i dotyczące wyłącznie fizycznej tkanki zabudowy miasta. Rewitalizacja to **program kompleksowego ożywienia społeczno-gospodarczego** miasta, ze szczególnym uwzględnieniem występujących drażliwych problemów społecznych (bezrobocia, przestępczości, zaniku więzi rodzinnych i odpływu wykształconej młodzieży do większych ośrodków miejskich tj. Lublina, Warszawy). Rewitalizacja będzie realizowana z krajowych środków publicznych i prywatnych z wykorzystaniem współfinansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Urzędów planowane jest na lata 2016-2017. Program zostanie poprzedzony m.in. następującymi działaniami o charakterze przygotowawczym:

1. Przegląd założeń programów operacyjnych na lata 2014-2020.
2. Przegląd założeń lokalnej polityki rozwoju w wersji przygotowywanej do uchwalenia w roku 2016.
3. Przegląd założeń lokalnej polityki rozwiązywania problemów społecznych przygotowywanej do uchwalenia w roku 2016.

Wstępnie założono, że zasadniczym celem rewitalizacji miasta Urzędów ma być :

Ożywienie gospodarcze i społeczne miasta, a także zwiększenie jego potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym poprzez nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych.

Powyższy cel zasadniczy ma być zrealizowany poprzez zaprogramowanie rozwoju infrastrukturalnego, gospodarczego i społecznego w ramach działań zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Urzędów.

Analizując najważniejsze problemy społeczno-gospodarcze Urzędowa należy stwierdzić, że kierunki, jakie powinny przyjąć zaprogramowane działania miasta, w tym poprzez wdrożenie programu rewitalizacji, to promocja i wspieranie przedsiębiorczości lokalnej, rozwoju turystyki a także ochrony dziedzictwa kulturowego. Realizacja zadań w tym zakresie powinna stanowić fundament promocji miasta i aktywizacji zawodowej różnych grup społecznych, zwłaszcza tych zagrożonych wykluczeniem oraz długotrwałym bezrobociem. Rewitalizacja określonych obszarów powinna być także nakierowana na wyrównywanie szans osób pochodzących z różnych grup społecznych (w tym młodzieży z rodzin patologicznych), osób niepełnosprawnych. Podjęte działania mają doprowadzić w przyszłości do stworzenia odpowiedniego zaplecza dla potencjalnych inwestorów.

Możliwe rezultaty programu rewitalizacji w Urzędowie:

- Przekształcenie charakteru rewitalizowanych obszarów poprzez pełne wykorzystanie ich walorów historycznych i zabytkowych.
- Aktywizacja lokalnej społeczności poprzez zaangażowanie w projekty rewitalizacyjne, zwłaszcza w odniesieniu do działań tzw. „miękkich”.
- Uruchomienie długoletniej współpracy Urzędu Miasta oraz organizacji i stowarzyszeń działających na terenie miasta.
- Osiągnięcie wymiernego i kwantyfikowanego efektu w postaci przyrostu miejsc pracy oraz wzrostu dochodów miasta.
- Promocja Urzędowa nie tylko w regionie i województwie, ale w całym kraju.
- Osiągnięcie efektu synergii dzięki wspólnym inicjatywom miasta i jego partnerów.

Potencjalne efekty procesów rewitalizacji w wyniku realizacji i wdrażania projektów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Urzędów można sklasyfikować według trzech głównych sfer: gospodarczej, społecznej oraz sferze infrastruktury.

Potencjalne efekty rewitalizacji w płaszczyźnie gospodarczej:

- Wypracowanie zintegrowanego, markowego produktu turystycznego obejmującego Miasto Urzędów
- Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania produktem turystycznym stworzonym w ramach programu.
- Wykreowana marka produktu turystycznego miasta. Wyższe dochody z rozwoju turystyki czerpane przez lokalne społeczności (MSP, mieszkańców) uczestniczące w projektach rewitalizacyjnych.
- Wyższa jakość obsługi turystów oraz mieszkańców.
- Stworzone nowe oraz umocnione istniejące miejsca pracy w sferze usług turystycznych i okołoturystycznych.
- Absorpcja funduszy pomocowych UE w projektach związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym.

Potencjalne efekty rewitalizacji w płaszczyźnie społecznej:

- Zwiększona liczba oraz atrakcyjniejsza oferta sportowa i rekreacyjna.
- Absorpcja funduszy pomocowych UE w projektach związanych z rozwojem społecznym.
- Zmniejszenie marginalizacji społecznej, jako efekt tworzenia różnych form aktywności prospołecznej, zwłaszcza w środowiskach zaniedbanych i biednych
- Umocnienie tożsamości narodowej i zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu dla przyszłych pokoleń.
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i turystów.
- Zintegrowana społeczność lokalna.

Potencjalne efekty rewitalizacji w płaszczyźnie infrastruktury i obiektów budowlanych:

- Remonty i modernizacje infrastruktury oraz obiektów budowlanych – w szczególności rewaloryzacja zabytków kultury.
- Zachowanie ładu przestrzennego oraz wzrost ogólnej estetyki miasta.
- Rozwój (budowa, adaptacja, modernizacja) infrastruktury niezbędnej do rozwoju gospodarczego i społecznego.
- Absorpcja funduszy pomocowych UE w projektach związanych z rozwojem infrastrukturalnym.
- Zatrzymane postępujące procesy degradacji.

Za kluczowe warunki powodzenia rewitalizacji w Urzędowie należy uznać :

- Zaangażowanie środowisk lokalnych w proces odnowy społeczno-gospodarczej miasta.
- Przygotowanie i mobilizacja wszystkich partnerów instytucjonalnych.
- Dobra współpraca i uzyskanie konsensusu partnerów lokalnych zaangażowanych w proces odnowy społeczno-gospodarczej miasta.
- Stworzenie spójnego centrum operacyjnego dla koordynacji zarządzania w powiązaniu z władzami samorządowymi.
- Opracowanie programów pomocowych dla osób zagrożonych marginalizacją społeczną
- Pozyskanie środków finansowych z innych źródeł niż tylko programy pomocowe Aktywna polityka władz Urzędowa na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy.

Miasta, które chcą uzyskać szersze wsparcie UE muszą przygotować kilkuletni Lokalny Program Rewitalizacji (zwany w dalszej części opracowania LPR). Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem planistycznym, stanowiącym narzędzie sprawnej kontroli i koordynowania realizacji zadań kluczowych z punktu widzenia interesu lokalnej społeczności i włączonych w zakres Programu. Przedstawia on ogólną sytuację ekonomiczną na terenie miasta, z wyszczególnieniem obszarów wymagających rewitalizacji. Program ten zawiera opis niezbędnych działań potrzebnych dla rozwoju gospodarczego rewitalizowanych terenów, sposób rozwiązywania problemów społecznych, a także odnoszące się do tego kilkuletnie plany finansowe. Od uwarunkowań gospodarczo-społecznych gminy zależeć będzie, jakie elementy znajdą się w takim programie. Program rewitalizacji opracowany zgodnie z wymogami europejskimi zawiera więc założenia lokalnej polityki przestrzennej i społeczno-gospodarczej, takiej, która zapewni miastu zrównoważony rozwój. Polityka ta ukierunkowana powinna być między innymi na niwelowanie różnic przestrzennych zidentyfikowanych na objętym programem terenie. Zadania ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji mają uwzględniać różne kryteria. Nacisk położony został na zgodność z istniejącymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego na terenie miasta. Wzięto pod uwagę potencjał finansowy miasta, możliwości finansowania projektów z funduszy UE oraz włączenia w

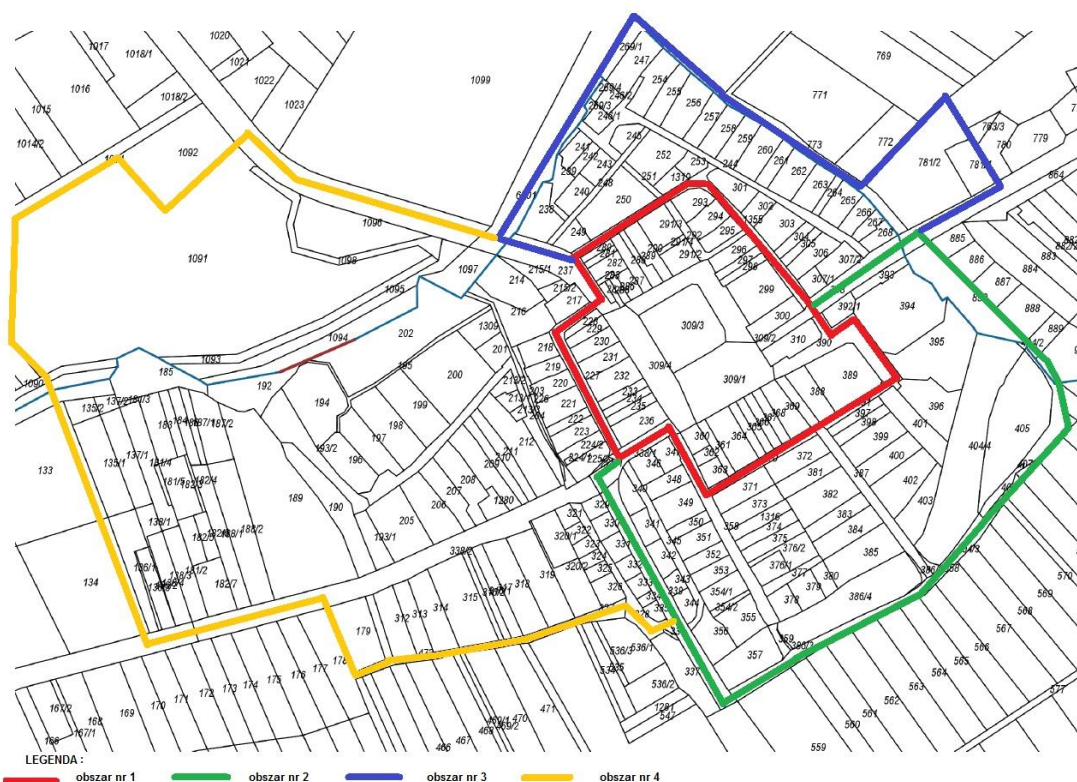
proces rewitalizacji kapitału prywatnego. Duże znaczenie ma wreszcie uwzględnienie potrzeb i możliwości rozwoju, warunków i jakości życia mieszkańców.

Przewidziane do realizacji w pierwszej kolejności zadania zgodne są z priorytetami wynikającymi z uwzględnienia różnych kryteriów i preferencji mieszkańców. Zadania ujęte w poniższym opracowaniu stanowią pierwszy etap złożonego procesu rewitalizacji miasta. Przewiduje się, więc systematyczne uzupełnianie Programu o kolejne bieżące zadania wynikające z rzeczywistych potrzeb miasta oraz jego aktualnych możliwości finansowych. Biorąc pod uwagę zapisy art. 9 ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777) po uwzględnieniu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych takich jak:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- niski poziom kapitału społecznego,
- niewystarczające uczestnictwo w życiu społecznym;

Wstępnie wyznaczono obszar zdegradowany, który ma być poddany procesowi rewitalizacji.

Mapa 3. Wstępnie wyznaczony obszar zdegradowany, poddawany procesowi rewitalizacji.

Źródło: opracowanie Urzędu Miejskiego w Urzędowie

Na obszarze tym zaobserwowano ponadto dodatkowo negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne – w szczególności niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, zły stan tej infrastruktury, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych, degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych w tym o przeznaczeniu na usługi publiczne i mieszkaniowe.

Wyznaczony obszar zdegradowany został podzielony na 4 pomniejsze obszary:

- **obszar nr 1** (kolor czerwony) obejmujący centrum Urzędowa - Rynek,
- **obszar nr 2** (kolor zielony) obejmujący tereny i nieruchomości przy ulicy Podwalnej, Janowskiej, Kos ciuszki, Partyzantów.
- **obszar nr 3** (kolor niebieski) obejmujący swoim zasięgiem tereny i nieruchomości na północ od Rynku – tj. część ulicy Opolskiej, do rzeki Urzędówki, ulice Żabia, Prof. Woško, Staszica, Hevelki, Królowej Jadwigi oraz Ośrodek Kultury przy ul. Bł. Dzikowskiego.
- **obszar nr 4** (kolor żółty) obejmujący tereny i nieruchomości na zachód od Rynku – ulice Polna, Wodna, Różnych oraz obiekty rekreacyjno-sportowe w miejscowości Mikuszewskie.

1.8. Pozycja gminy w regionalnej i krajowej polityce przestrzennej

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego [dalej: PZPWL] w ramach kształtowania policentrycznej sieci miast Urzędowowi przywrócono prawa miejskie.

W PZPWL dla zachowania walorów hydrograficznych zlewni w gminie Urzędów (nierzadko o dużym znaczeniu dla rekreacji), w celu ochrony ilościowej i jakościowej zasobów wodnych ustanowiono, jako formę planistycznej ochrony hydrosfery, projektowane obszary ochronne zlewni wód powierzchniowych. Do ochrony planistycznej wskazano następujące zlewnie:

- zlewnia górnej i środkowej Urzędówki (to jest obszaru ujęć w Kraśniku) – powyżej do Urzędowa: Kraśnik, m. Kraśnik, Zakrzówek, Strzyżewice, Urzędów, Borzechów,
- zlewnia górnej Chodelki – do Komaszyc: Wilkołaz, Borzechów, Niedrzwica Duża, m. Bełżyce, Bełżyce, Chodel, Urzędów, Opole Lubelskie, Poniatowa, m. Poniatowa,

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przy realizacji wszelkiego rodzaju inwestycji należy uwzględniać ich wizualne oddziaływanie na krajobraz. Szczególną ochroną obejmuje się najcenniejsze walory krajobrazowe w postaci tzw. krajobrazów priorytetowych. Należą do nich krajobrazy lessowe eoliczne, w tym północna strefa krawędziowa Wzniesień Urzędowskich, oraz węglanowe płaskowyzę faliste, w tym południowa strefa krawędziowa Wzniesień Urzędowskich.

Rzekę Urzędówkę wskazano jako priorytetową w zakresie renaturalizacji. W ramach kształtowania i utrwalania tożsamości regionalnej oraz turystycznego wykorzystania potencjału kulturowego wskazano regiony architektoniczne, jako obszary utrzymania różnorodności kulturowej odzwierciedlającej się w układach przestrzennych, budownictwie oraz ludowej tradycji. Zalicza się do nich region architektoniczny urzędowski - występujący w wąskim pasie łuku od Puław do Bychawy, z Urzędowem jako punktem centralnym.

Wśród działań ukierunkowanych na zachowanie wartości obiektów dziedzictwa kulturowego w gminie Urzędów jako priorytetowe uznano:

- rewaloryzację oraz rewitalizację układów i zespołów urbanistycznych, ruralistycznych i przestrzennych.
- ochronę i eksponowanie miejsc pamięci narodowej, w tym miejsc wydarzeń i walk historycznych

W celu podkreślenia tradycji i tożsamości regionalnej wskazano także na eksponowanie sanktuariów i miejsc pielgrzymkowych

Ponadto Urzędów zaliczono do obszarów o szczególnej wartości kulturowej, w których rekomenduje się utworzenie parku kulturowego. Parki kulturowe, zgodnie z KPZK 2030³, należy traktować jako obszary funkcjonalne ochrony krajobrazów kulturowych. Wymagane jest uszczegółowienie ich granic w lokalnych dokumentach planistycznych, tj.: planach obszarów funkcjonalnych i studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Rekomendowane parki kulturowe obejmuje się ochroną planistyczną polegającą przede wszystkim na ochronie funkcjonalnej i kompozycyjnej zabudowy (w tym historycznej linii zabudowy) oraz zakazie lokalizacji obiektów budowlanych negatywnie oddziałujących na krajobraz (np. elektrowni wiatrowych).

W dokumencie, w ramach rozwoju gospodarki rybackiej uznano za niezbędne: modernizację i odbudowę obiektów stawowych, w tym ochronę terenów ogroblowanych przed zmianą ich przeznaczenia na cele inne, niż zbiorniki wodne. W gminie Urzędów zapis ten dotyczy Stawów Kozarów.

W PZPWL ze względu na kierunki napływu turystów, natężenie i rodzaj ruchu turystycznego wskazuje się w gminie Urzędów rozwój infrastruktury turystycznej i służącej ochronie walorów turystycznych w ośrodkach i strefach turystycznych w zakresie turystyki krajoznawczo-poznawczej (ośrodki etnograficzne szczególnie w zakresie infrastruktury służącej zachowaniu i ekspozycji kultury ludowej, wspieraniu zanikających rzemiosł).

Uwzględniając istniejące i projektowane elementy infrastruktury drogowej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego ustalono docelowy układ funkcjonalny podstawowych powiązań drogowych na obszarze województwa lubelskiego w układzie ponadlokalnym – drogi powiatowe (w tym przede wszystkim klasy G):

pow. kraśnicki

- nr 2289L Strzyżewice – Zakrzówek – Sulów – Blinów – Polichna III,
- nr 2701L Wilkołaz – Urzędów – Dzierzkowice – Ludmiłówka – Księżomierz – Rachów Stary – Annopol,
- nr 2726L Wilkołaz – Zakrzówek,

W kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego uznano za niezbędne uwzględnianie uciążliwości oddziaływania istniejących i planowanych obiektów składowania, zbierania i utylizacji (zbierania i demontażu pojazdów w gminie Urzędów)

³ *Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030*

W ramach przeciwdziałania skutkom suszy w zakresie przebudowy systemu melioracji szczegółowych w kierunku zwiększenia funkcji nawadniających, jako priorytetowe uznano w dokumencie realizację systemów nawodnień w gminie Urzędów.

W PZPWL gmina Urzędów zaliczona została do wiejskich obszarów funkcjonalnych, a konkretnie do obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych. Wiejskie obszary funkcjonalne obejmują tereny, których głównym kierunkiem rozwoju pozostaje produkcja rolna absorbująca większość zasobów pracy oraz będąca podstawą lokalnego PKB. Z uwagi na nierównomierne tempo rozwoju wyodrębnia się:

- obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych- obejmują one tereny gmin znajdujących się w fazie postępującej integracji funkcjonalnej z najważniejszymi ośrodkami miejskimi, a także tereny charakteryzujące się dobrą dostępnością komunikacyjną do usług wyższego rzędu oraz dobrym potencjałem rolniczym wykorzystywanym rynkowo i miejscami pracy w obsłudze rolnictwa, tj. gminy wiejskie i obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich
- obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych- obszary o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego i ośrodków subregionalnych oraz o słabo rozwiniętej sieci mniejszych miast. Obszary te w znikomym stopniu uczestniczą we współczesnych procesach rozwojowych kraju. Oferują niedochodowe miejsca pracy, głównie w niewyspecjalizowanym rolnictwie oraz uzupełniając w innych sferach gospodarki, dodatkowo narażone są na wahania sezonowe (turystyka) i zagrożone likwidacją w warunkach dekonunktury. Duża część mieszkańców jest nieaktywna zawodowo ze względu na zaburzoną strukturę demograficzną (emigracja zarobkowa), wynikającą również z braku alternatywnych źródeł dochodów (ukryte bezrobocie strukturalne na wsi). Obszary te charakteryzują się również dużym zróżnicowaniem przyrodniczych warunków produkcji rolnej, a także niekorzystną strukturą agrarną gospodarstw

Gmina Urzędów została ponadto zaliczona do obszaru funkcjonalnego rozwoju gospodarki żywnościowej - roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Obszar funkcjonalny rozwoju gospodarki żywnościowej obejmuje tereny Wyżyny Lubelskiej i Wyżyny Wołyńskiej charakteryzujące się dużą koncentracją gleb o najwyższej przydatności dla produkcji żywności oraz szczególnie przydatnych dla rozwoju rolnictwa towarowego.⁴

Zadania inwestycyjne umieszczone w Planie rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020:

- Rozbudowa drogi nr 833 Chodel – Kraśnik od km 0+000 do km 26+679. Lokalizacja wg gmin: Chodel, Urzędów, Kraśnik (m.)

Zadania inwestycyjne umieszczone w KPZK 2030:

- Rozbudowa krajowej sieci przesyłu gazu DN 700 Rozwadów – Końskowola – Wronów. Lokalizacja wg gmin: Końskowola, Kurów, Wąwolnica, Poniatowa, Wojciechów, Beżyce, Chodel, Urzędów, Dzierzkowice, Kraśnik, Trzydnik Duży

⁴ "Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego projekt" ZARZĄD WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO, WRZESIEŃ 2015

Zadania inwestycyjne umieszczone w MasterPlanie dla obszaru dorzecza Wisły

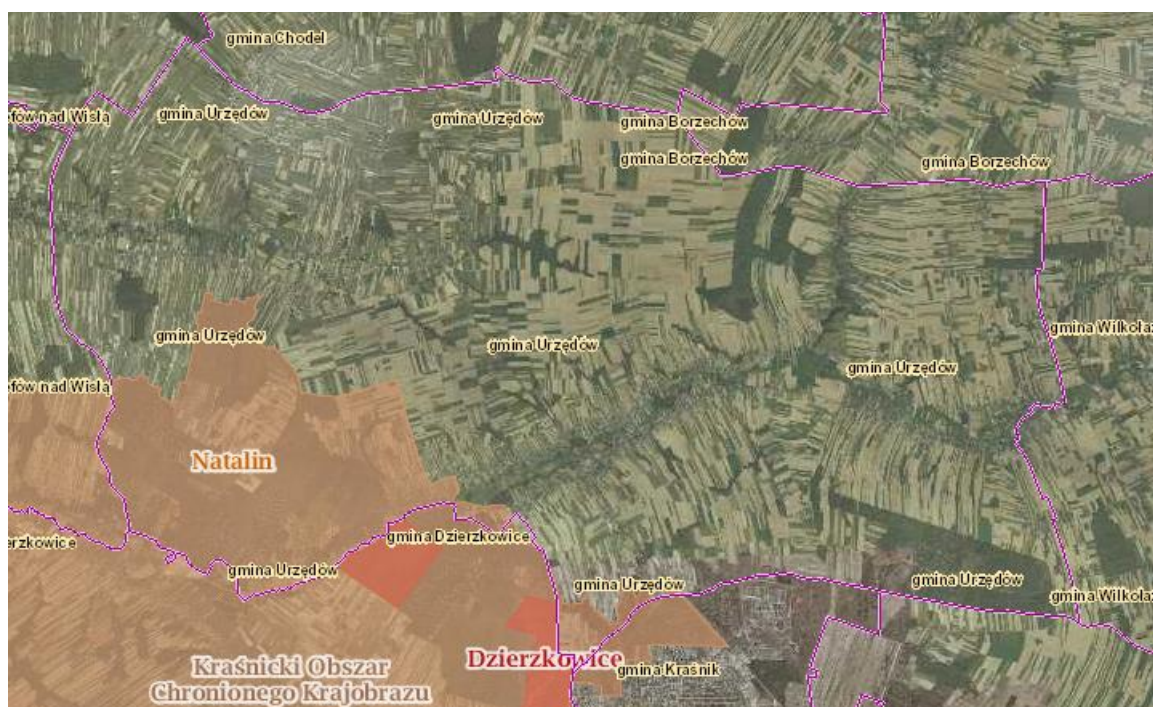
Odbudowa koryt i zabezpieczenie brzegów rzek: Odbudowa koryta Kanału Podlipie w km 0+000 –2+200 tj. 2,200 km w m. Moniaki, gm. Urzędów, pow. kraśnicki (lista 1, poz. 242). Lokalizacja wg gmin: Urzędów. Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania: Wojewódzki ZMiUW w Lublinie.

1.9. Formy ochrony dóbr przyrodniczych oraz kulturowych

Poza zwiększaniem atrakcyjności turystycznej, występowanie na terenie gminy obszarów chronionych wiąże się również z obowiązkiem stosowania się do obowiązujących na tych terenach zakazów. Może to ograniczać a nawet uniemożliwiać realizację inwestycji na tych obszarach lub obszarach sąsiadujących. W Rezerwacie Natalin i Kraśnickim Obszarze Chronionego Krajobrazu obowiązują zakazy z ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880).

Mapa 4. Obszary chronionego krajobrazu na terenie gminy Urzędów.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Zakazy obowiązujące na terenie Rezerwatu Natalin

Zgodnie z Art. 15. 1. W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody zabrania się:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- 2) (uchylony)
- 3) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 4) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- 5) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- 6) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- 7) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 8) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- 9) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 10) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 11) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- 12) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- 13) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 14) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- 15) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 16) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r.

o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.11));

17) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

18) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

19) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;

20) zakłócania ciszy;

21) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

22) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;

23) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

24) prowadzenia badań naukowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

25) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;

26) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;

27) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zakazy obowiązujące na terenie Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie przyrody Na obszarze chronionego krajobrazu mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku

i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno--błotnych;

8) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,

b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne

– z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;

9) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego.

1a. Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów:

1) objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy:

a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,

b) zalesiania;

2) nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy:

a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,

b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,

c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,

d) zalesiania.

1b. Na obszarze chronionego krajobrazu zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a ust. 1.

2. Zakazy, o których mowa w ust. 1–1b, nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 3) realizacji inwestycji celu publicznego;
- 4) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, zadań ochronnych lub planu zadań ochronnych.

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu.

2. Społeczeństwo i jakość życia

2.1. Sytuacja demograficzna

Gmina Urzędów jest jedną z największych pod względem liczby ludności gmin powiatu kraśnickiego. W 2014 roku jej mieszkańcy stanowili aż 8,94% osób zamieszkujących na terenie powiatu. Na terenie gminy mieszkały w tym czasie 8 782 osoby. Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosiła 74 os/km². Dla porównania gęstość zaludnienia na obszarze powiatu kraśnickiego wyniosła 98, natomiast w województwie lubelskim - 85 os/km².

Tabela 5. Liczba mieszkańców w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku. (stan na 31 XII)

	JEDNOSTKA TERYTORIALNA	LICZBA MIESZKAŃCÓW	% MIESZKAŃCÓW POWIATU	LUDNOŚĆ NA 1 KM ²
1	GINA KRAŚNIK (M)	35 508	36,17	1360
2	GINA ANNOPOL	8 929	9,09	59
3	GINA URZĘDÓW	8 782	8,94	74
4	GINA KRAŚNIK (W)	7 392	7,53	71
5	GINA GOŚCIERADÓW	7 380	7,52	46
6	GINA ZAKRZÓWEK	6 758	6,88	68
7	GINA TRZYDNIK DUŻY	6 579	6,7	63
8	GINA SZASTARKA	5 908	6,02	81
9	GINA WILKOŁAZ	5 567	5,67	68
10	GINA DZIERZKOWICE	5 379	5,48	62
	POWIAT KRAŚNICKI	98 182	100	98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2015 roku gminę zamieszkiwało natomiast 8 683 osoby.

Tabela 6. Liczba mieszkańców w gminie wg miejscowości (stan na dzień 31.12.2015r.)

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	MIESZKAŃCY			
		OGÓŁEM	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW GINY	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
1	BĘCZYN	884	10,18	438	446
2	BOBY - KOLONIA	285	3,28	155	130
3	BOBY-KSIĘŻE	110	1,27	56	54
4	BOBY-WIEŚ	181	2,08	91	90
5	DĘBNIAK	9	0,10	6	9
6	GÓRY	311	3,58	160	151
7	JÓZEFIN	212	2,44	101	111
8	KAJETANÓWKA	17	0,20	6	11
9	KONRADÓW	45	0,52	19	26

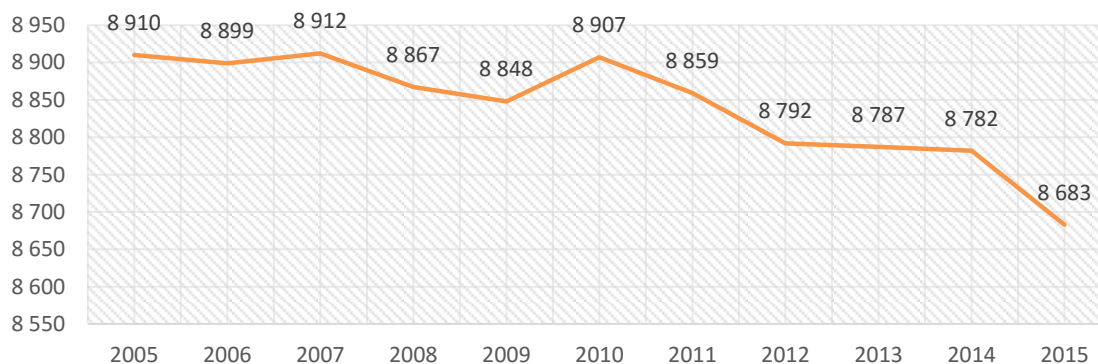

10	KOZARÓW	66	0,76	38	28
11	LESZCZYNA	296	3,41	156	140
12	LEŚNICZÓWKA	25	0,29	15	10
13	MAJDAN BOBOWSKI	141	1,62	72	69
14	MAJDAN MONIACKI	75	0,86	35	40
15	METELIN	34	0,39	21	13
16	MIKOŁAJÓWKA	85	0,98	46	39
17	MIKUSZEWSKIE	516	5,94	252	264
18	MONIAKI	345	3,97	179	166
19	MONIAKI-KOLONIA	210	2,42	105	105
20	NATALIN	107	1,23	58	49
21	OKRĘGLICA-KOLONIA	122	1,41	59	63
22	POPKOWICE	659	7,59	348	311
23	POPKOWICE KSIĘŻE	108	1,24	50	58
24	RANKOWSKIE	485	5,59	241	244
25	SKORCZYCE	609	7,01	334	275
26	URZĘDÓW	1 055	12,15	541	514
27	WIERZBICA	285	3,28	151	138
28	WIERZBICA – KOLONIA	282	3,25	142	140
29	ZADWORZE	518	5,97	255	263
30	ZAKOŚCIELNE	606	6,98	302	304
OGÓŁEM		8 683	100,00	4 432	4 261

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

W latach 2005-2010 liczba ludności w gminie ulegała okresowym wahaniom, jednak utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Od 2010 roku zaobserwować można natomiast powolny spadek populacji gminy. Jeszcze w 2010 roku liczba mieszkańców wynosiła 8 907. W 2015 gminę zamieszkiwały już 8 683 osoby. Oznacza to, że w ciągu sześciu lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o 224 osoby, tj. o ok. 2,5%.

Wykres 2. Liczba ludności w gminie Urzędów w latach 2005-2014.

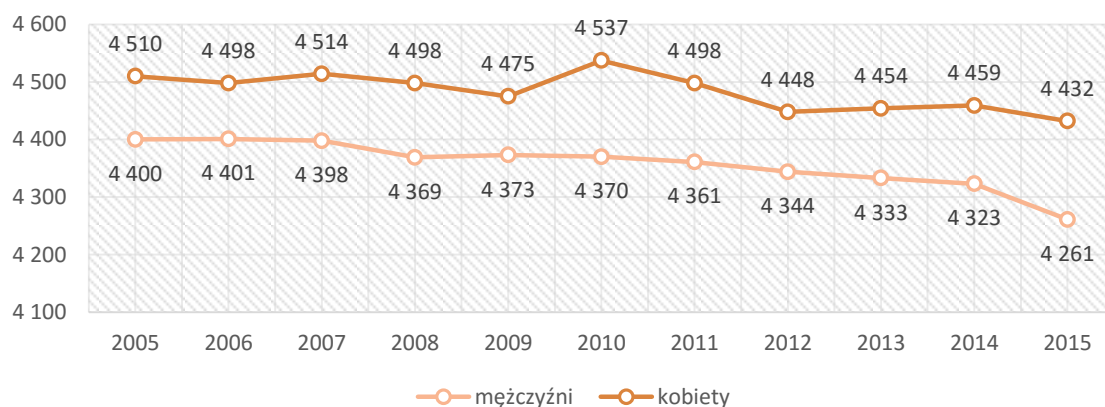

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Liczba kobiet w gminie nieznacznie przewyższa liczbę mężczyzn. W 2015 roku na terenie gminy zamieszkiwało 4 432 kobiety i 4 261 mężczyzn. Tym samym kobiety stanowiły 51,04% populacji gminy.

Wykres 3. Ludność gminy wg płci w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ruch naturalny ludności to termin oznaczający zmiany w populacji ludzkiej na skutek zdarzeń naturalnych takich jak zawieranie związków małżeńskich, rozwodów, urodzeń i zgonów. Zgodnie z danymi GUS w latach 2005-2014 liczba urodzeń żywych w gminie Urzędów zmniejszyła się o 30 (31,58%). W omawianym okresie ze 118 w 2005 roku do 100 w 2014 roku spadła również liczba zgonów. Liczba zawieranych na terenie gminy małżeństw podlegała natomiast okresowym wahaniom. Najwięcej związków małżeńskich zostało zawartych w 2008 roku (70). Ogólnie w ciągu 10 lat liczba zawartych małżeństw zmalała o 18 (27,27%). Jak wynika z danych Banku Danych Lokalnych na praktycznie niezmiennym poziomie utrzymywały się zgony niemowląt.

Tabela 7. Ruch naturalny w gminie Urzędów w latach 2005-2014.

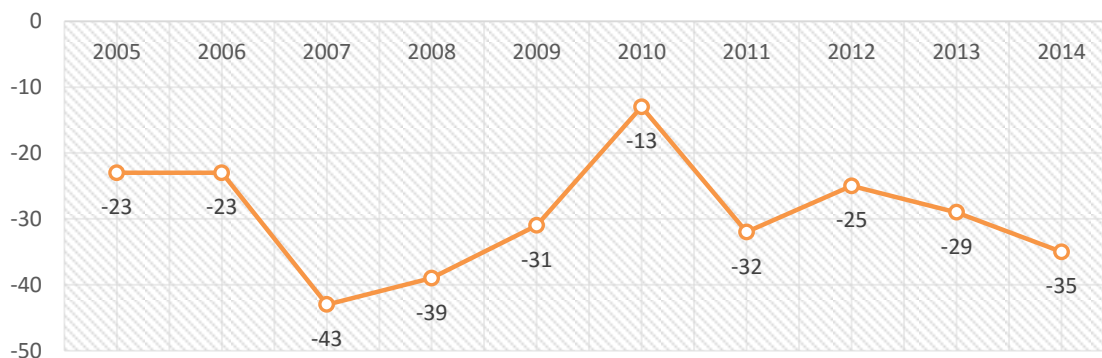
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
URODZENIA ŻYWE	95	109	90	96	110	103	74	77	63	65
ZGONY OGÓŁEM	118	132	133	135	141	116	106	102	92	100
ZGONY NIEMOWLĄT	1	1	0	0	3	0	0	0	0	1
ZAWARTE MAŁŻEŃSTWA	66	50	59	70	55	46	47	34	36	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2005-2014 przyrost naturalny był ujemny. Oznacza to, że więcej ludzi umiera niż się rodzi. Najniższą wartość wskaźnik ten przyjął w 2007 roku, kiedy to wyniósł -43. Od tamtego czasu przyrost naturalny cechował się tendencją rosnącą. W 2010 osiągnął on wartość -13. Od 2012 roku wskaźnik przyrostu naturalnego cechuje ponownie systematyczny spadek. W 2014 roku wyniósł on -35. Tym samym na przestrzeni 10 analizowanych lat jego wartość zmniejszyła się o 12 (52,17%). Utrzymywanie się trendu może w przyszłości prowadzić do problemów demograficznych w gminie.

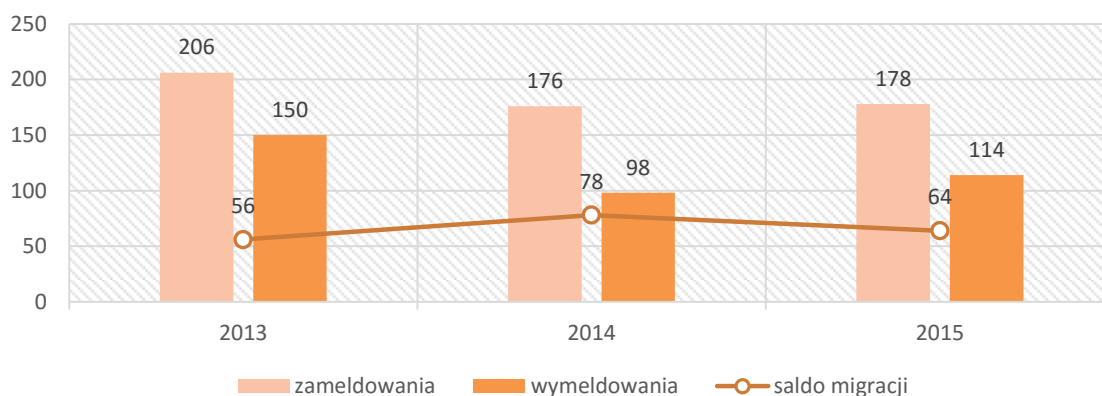
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Urzędów w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Saldo migracji to różnica między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie. Saldo migracji w gminie w latach 2013-2015 wahało się. Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Urzędowie w 2015 roku w gminie zameldowało się 178 osób, natomiast wymeldowało 114. Tym samym saldo migracji było dodatnie i wyniosło 64 osoby.

Wykres 5. Saldo migracji w gminie Urzędów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

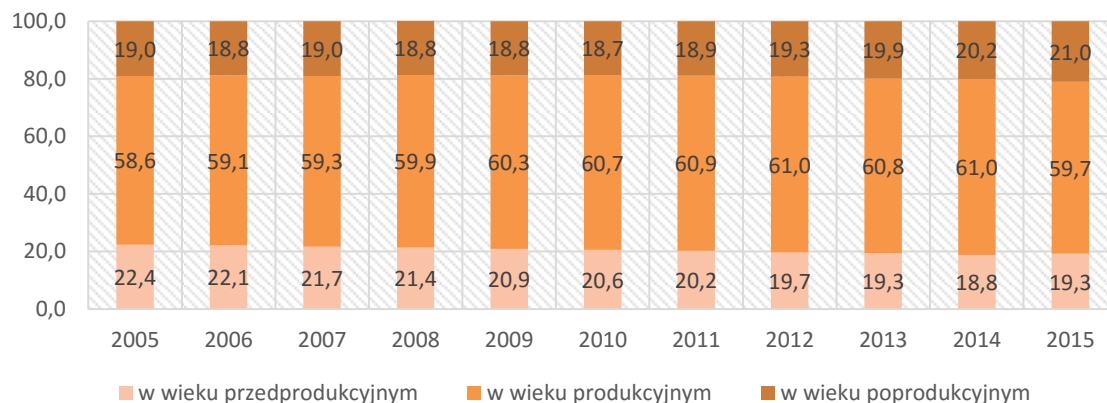
2.2. Struktura wiekowa ludności

Jednym z podstawowych czynników rozwoju gminy jest korzystna struktura wiekowa jej mieszkańców. Korzystna struktura wiekowa oznacza sytuację, w której najwięcej osób zamieszkującej w gminie jest w wieku produkcyjnym. Ludność w tej grupie ekonomicznej generuje dochód utrzymujący pozostałe dwie grupy. Równie ważna jest liczebność populacji w wieku przedprodukcyjnym. Duża liczba osób w tym wieku jest gwarantem utrzymywania się w przyszłości pozytywnej sytuacji ekonomicznej w gminie.

Jak wynika z analizy danych GUS w gminie Urzędów na przestrzeni lat 2005-2015 wzrósł o 2 pkt % udział osób w wieku poprodukcyjnym. W tym czasie zmniejszył się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. W ciągu 11 lat, udział tej grupy w całości populacji gminy zmniejszył się o 3,1 pkt %. Nieznacznie bo o 1,1 pkt % zwiększył się natomiast udział osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Urzędów w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

W latach 2009-2015 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 215 tj. 2,41%. Zmniejszyła się również liczba osób w wieku produkcyjnym. W 2009 roku osób w tej grupie wiekowej było 5 327 a w 2015 roku – 5 190. W ciągu 7 lat liczebność populacji gminy w wieku produkcyjnym zmniejszyła się więc o 137 osób (2,57%). W omawianym okresie o 112 (6,54%) wzrosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Tego rodzaju zmiany świadczą jednoznacznie o procesie starzenia się lokalnej społeczności. Zgodnie z opracowaniem Biura Analiz i Dokumentacji Kancelarii Senatu RP niesie to za sobą wiele negatywnych konsekwencji. Starzenie się społeczeństw sprawia, że repartycyjny system emerytalny, oparty na zasadzie solidaryzmu międzypokoleniowego staje się niewydolny. Ponadto finansowanie emerytur, a także opieki zdrowotnej i długoterminowej dla rosnącej rzeszy ludności w wieku emerytalnym wymaga potężnych środków, które są potrzebne także na finansowanie wielu innych celów, m.in. modernizacyjnych, infrastrukturalnych oraz tych adresowanych do młodszego pokolenia⁵.

⁵ Kancelaria Senatu Biuro Analiz i Dokumentacji, *Starzenie się społeczeństwa polskiego i jego skutki*, Warszawa, 2011

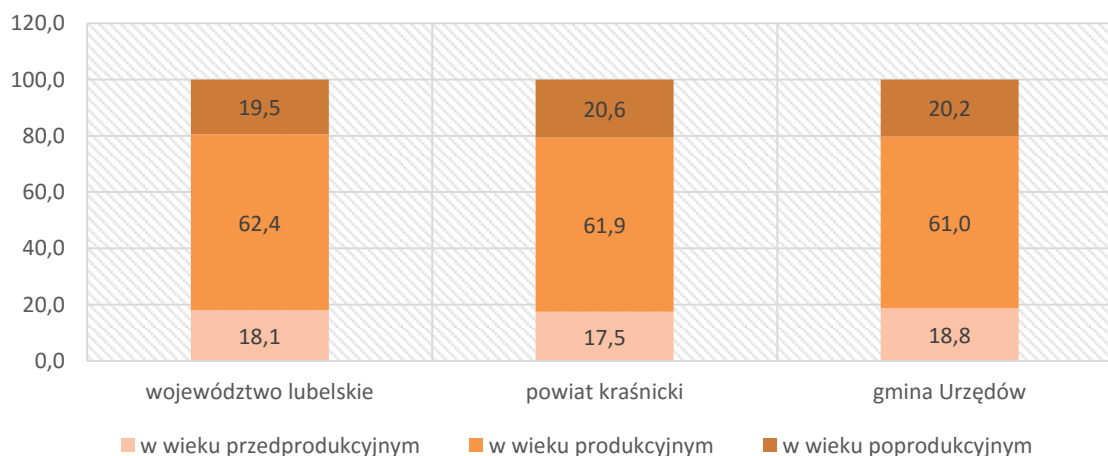
Tabela 8. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
LICZBA MIESZKAŃCÓW OGÓŁEM:	8 902	8 866	8 837	8 781	8 745	8 724	8 687
W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM	1 862	1 835	1 805	1 759	1 735	1 697	1 673
W WIEKU PRODUKCYJNYM, W TYM:							
KOBIETY	2 475	2 482	2 460	2 418	2 384	2 375	2 368
MĘŻCZYŹNI	2 852	2 846	2 853	2 863	2 866	2 836	2 822
W WIEKU POPRODUKCYJNYM	1 712	1 903	1 719	1 741	1 760	1 816	1 824

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Struktura procentowa ludności wg ekonomicznych grup wieku kształtuje się analogicznie do sytuacji występującej w powiecie i województwie. Należy zaznaczyć, że gminę w porównaniu z powiatem i województwem cechuje najwyższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym i najniższy odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Wykres 7. Struktura procentowa ludności wg ekonomicznych grup wieku w województwie lubelskim, powiecie krańickim i gminie Urzędów w 2014 roku.

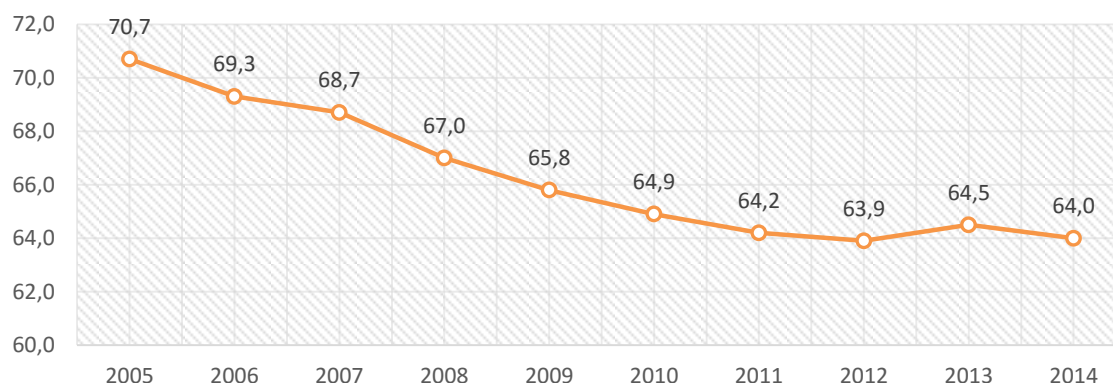
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wskaźnik obciążenia demograficznego stanowi syntetyczną miarę sytuacji demograficznej wskazując na to, ile osób w wieku nieprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. Jego wysoka wartość ma niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy i powoduje sytuację, w której zbyt duża liczba mieszkańców utrzymuje się ze świadczeń socjalnych. W latach 2005-2014 obciążenie demograficzne w gminie zmalało o 6,7 pkt %. W 2014 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Choć obecną wartość omawianego wskaźnika można uznać za korzystną, to analiza sytuacji demograficznej w gminie pozwala przypuszczać, że obciążenie demograficzne będzie niestety rosnąć. Czynniki, które mogą się do tego

bezpośrednio przyczynić będą starzenie się społeczeństwa i malejąca populacja ludności, wchodzącą w wiek produkcyjny.

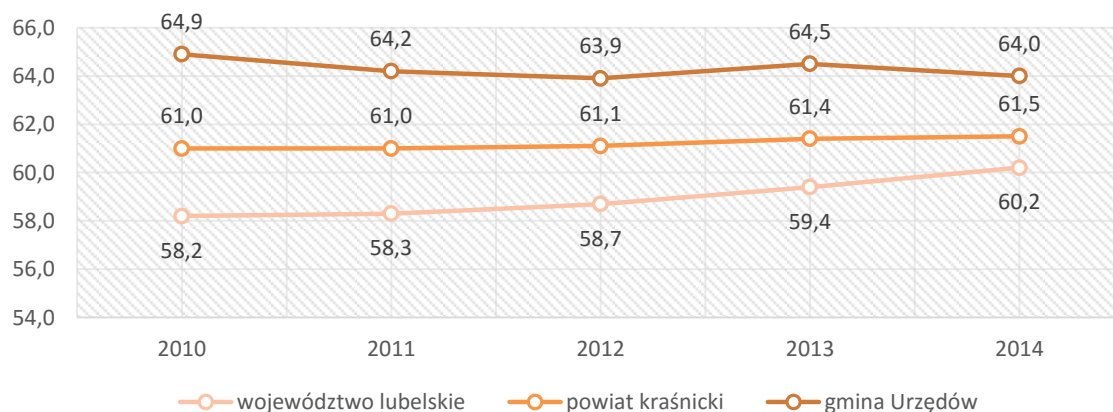
Wykres 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Urzędów w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jak ilustruje poniższy wykres, wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie na przestrzeni lat 2010-2014 był wyższy niż w powiecie kraśnickim i województwie lubelskim. W 2014 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie przypadło 60 osób w wieku nieprodukcyjnym, w powiecie 61, natomiast w gminie 64.

Wykres 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim i gminie Urzędów w latach 2010-2014.

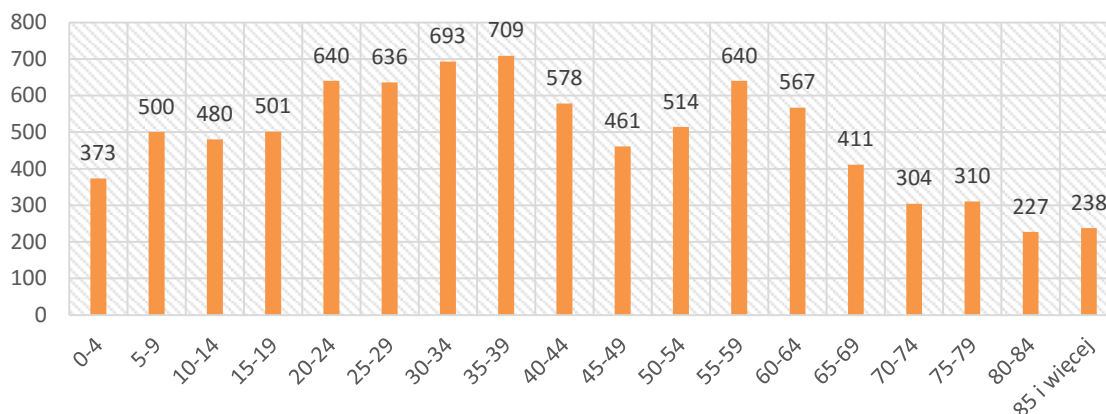

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najliczniejszą grupę w gminie w 2014 roku stanowiły osoby w wieku 35-39 lat. Było ich 709. Drugą co do liczebności grupą byli mieszkańcy posiadający od 30 do 34 lat (693). Najmniej liczną grupą były osoby w wieku powyżej 85 lat. W 2014 roku na terenie gminy zamieszkiwało ich 238. Szczegółowe dane na temat struktury ludności ze względu na wiek są zamieszczone na poniższym wykresie.

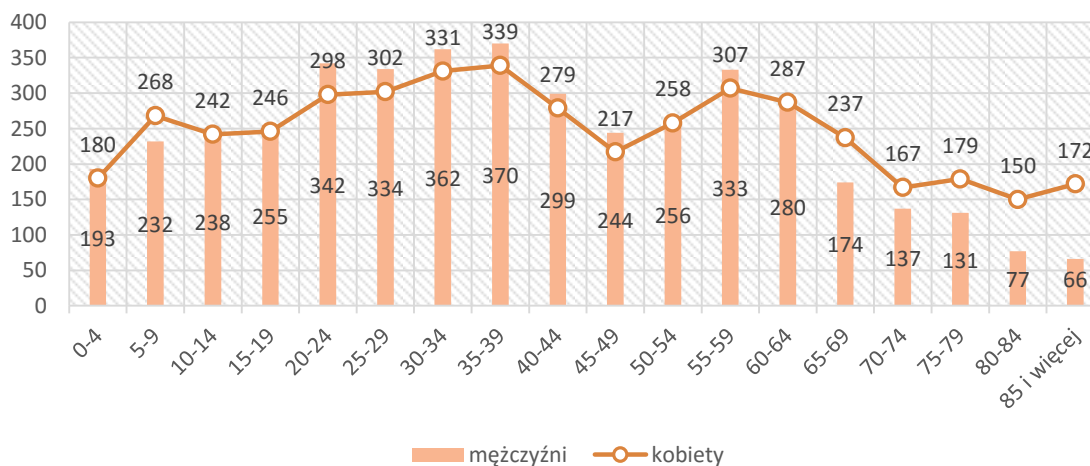
Wykres 10. Struktura ludności ze względu na wiek w gminie Urzędów w 2014 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza ludności ze względu na wiek i płeć wskazuje, że w grupach wiekowych do 64 roku życia liczba kobiet i mężczyzn jest zbliżona. W grupach powyżej 65 roku życia przeważają natomiast kobiety, co wiąże się to z faktem, że mężczyźni żyją statystycznie krócej od kobiet.

Wykres 11. Struktura ludności ze względu na wiek i płeć w gminie Urzędów w 2014 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

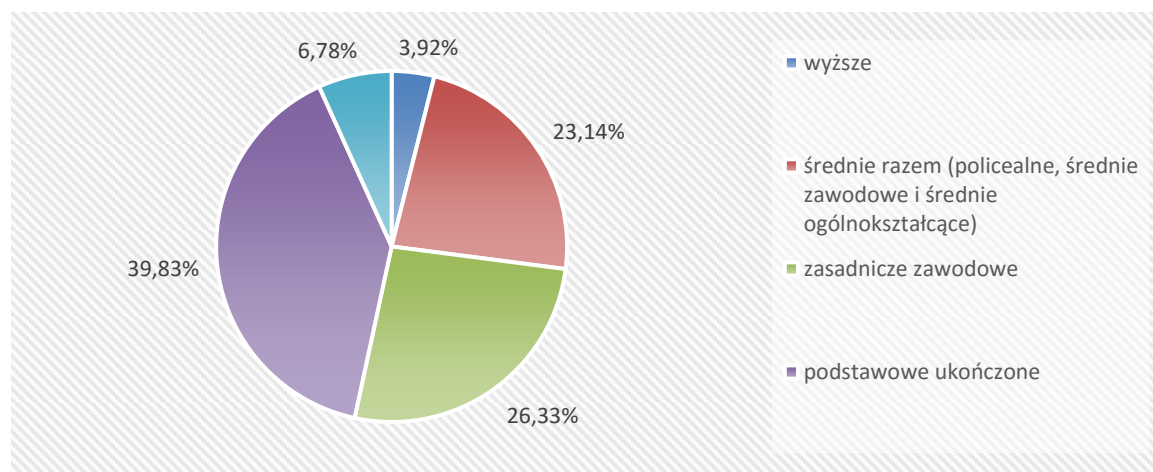

2.3. Struktura wykształcenia mieszkańców

Poziom wykształcenia mieszkańców ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju gminy. Chociaż rzeczywiste kwalifikacje niejednokrotnie różnią się z posiadanym wykształceniem, to oba czynniki są ze sobą zazwyczaj silnie skorelowane. Przyjęto się, że dobre wykształcenie jest predykatorem otrzymywania wyższego wynagrodzenia, co wiąże się ze wzrostem ekonomicznym regionu.

Ostatnie ogólnodostępne dane na temat wykształcenia mieszkańców gminy Urzędów pochodzą z 2002 r. Oznacza to, że stan faktyczny znacznie różni się od przedstawionego w przedmiotowej diagnozie. Zgodnie z danymi GUS z 2002 roku wśród mieszkańców gminy największy odsetek, bo aż 39,83% stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym. Drugą pod względem wielkości grupą byli mieszkańcy z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26,33%), trzecią natomiast osoby z wykształceniem średnim (23,14%). Wykształcenie wyższe posiadało tylko 3,92% osób. Biorąc jednakże pod uwagę ogólnopolski trend wzrostu liczby osób studiujących, należy założyć, iż liczba osób zamieszkujących na terenie gminy i posiadających wykształcenie wyższe jest obecnie znacznie większa i będzie rosła.

Wykres 12. Struktura wykształcenia w gminie Urzędów w 2002 roku.

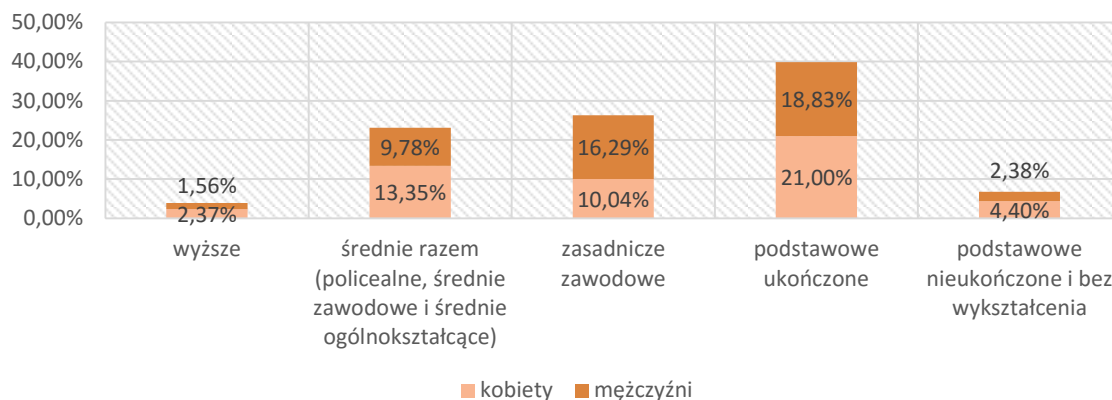

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W strukturze wykształcenia w podziale na płeć na każdym poziomie, z wyjątkiem wykształcenia zasadniczego zawodowego, dominowały kobiety. Strukturę wykształcenia mieszkańców gminy prezentuje szczegółowo poniższy wykres.

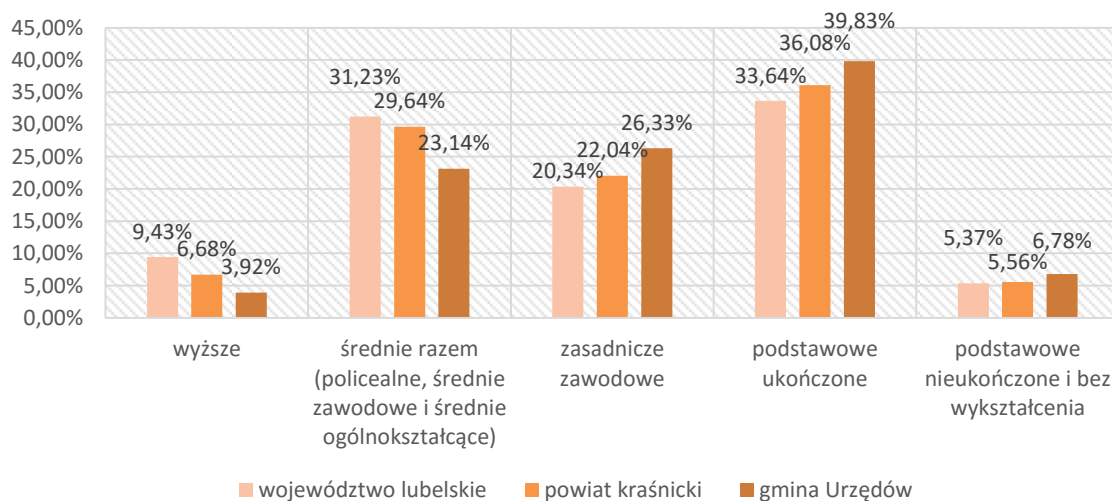
Wykres 13. Struktura wykształcenia w gminie Urzędów w podziale na płeć w % w 2002 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Porównując strukturę wykształcenia w gminie z powiatem oraz województwem w 2002 roku, można zauważyć, że gminę charakteryzował najwyższy odsetek osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym, podstawowym ukończonym oraz osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia.

Wykres 14. Porównanie struktury wykształcenia w % w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim i gminie Urzędów w 2002 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane GUS potwierdzają lepsze wykształcenie społeczeństwa w 2011 roku. Widoczna jest wyraźna tendencja polegająca na wzroście odsetka osób z wykształceniem wyższym oraz spadku liczby osób legitymujących się wykształceniem podstawowym lub jego całkowitym brakiem. Dotyczy to zarówno całego województwa lubelskiego jak i powiatu kraśnickiego. Na tej podstawie można przypuszczać, że poziom wykształcenia mieszkańców gminy jest obecnie znacznie wyższy niż w 2002 roku.

Tabela 9. Struktura wykształcenia w województwie lubelskim i powiecie kraśnickim w 2002r i 2011 r w %.

	ROK	WYŻSZE	ŚREDNIE I POLICEALN E - OGÓŁEM	ZASADNICZE ZAWODOWE	PODSTAWOW E UKOŃCZONE	PODSTAWOWE NIEUKOŃCZONE I BEZ WYKSZTAŁCENI A SZKOLNEGO
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE	2002	9,43	31,23	20,34	33,64	5,37
	2011	18,00	35,11	21,46	23,36	2,07
POWIAT KRAŚNICKI	2002	6,68	29,64	22,04	36,08	5,56
	2011	13,19	34,70	24,16	26,40	1,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

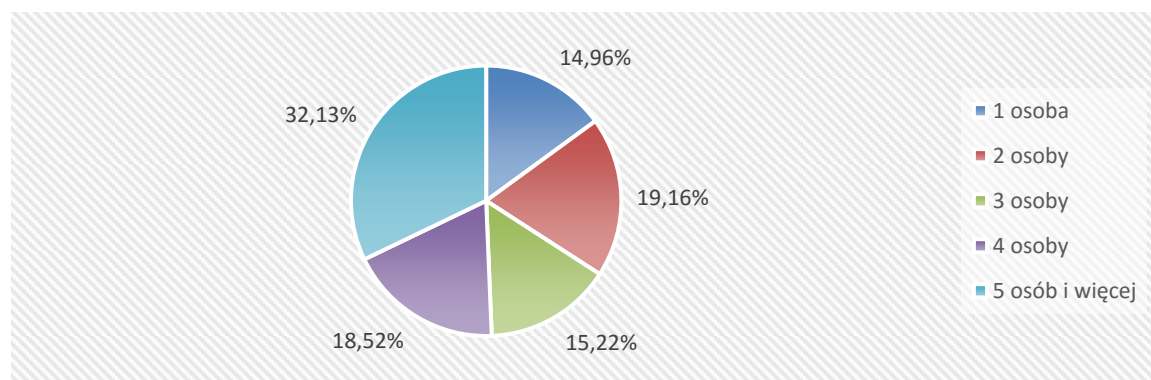

2.4. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania

Gospodarstwo domowe to jedno- lub wieloosobowy podmiot gospodarczy, oparty zazwyczaj na więziach rodzinnych, działający w sferze konsumpcji, którego celem jest zaspokajanie potrzeb wszystkich członków. Gospodarstwo domowe tworzą osoby wspólnie zamieszkujące i utrzymujące. Najczęściej osoby te są połączone więzami rodzinnymi.⁶

Ostatnie dane dotyczące gospodarstw domowych pochodzą z 2002 roku. W tym czasie na terenie gminy znajdowało się 2 359 gospodarstw. Najwięcej, bo aż 32,13% z nich składało się z 5 osób i więcej. Najmniej było natomiast gospodarstw jednoosobowych- 14,96%.

Wykres 15. Gospodarstwa domowe wg liczby osób w gminie Urzędów w 2002 roku.

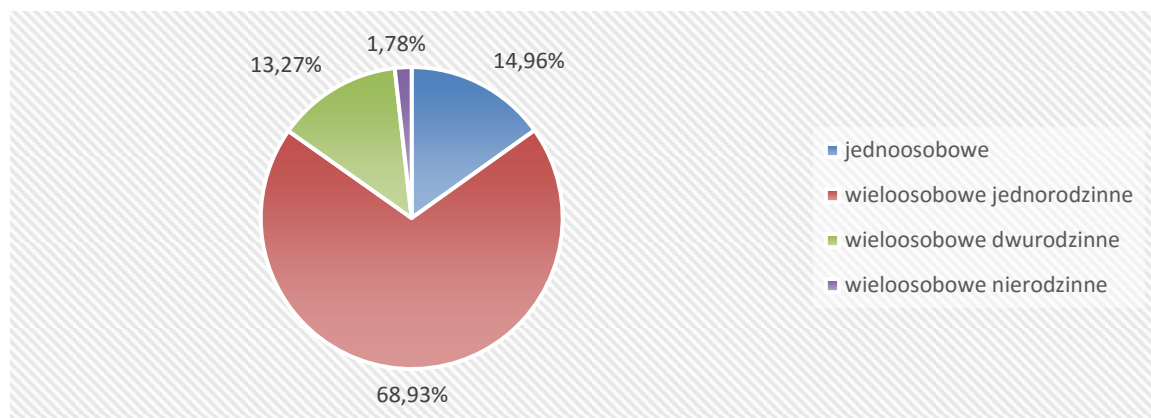
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

⁶ <http://przedsiębiorczosc.cba.pl/dz2/gospodarstwo.html>

Pod względem składu rodzinnego w 2002 roku najwięcej, bo aż 68,93% gospodarstw stanowiły gospodarstwa wieloosobowe jednorodzinne. Najmniej (1,78%) było natomiast gospodarstw wieloosobowych nierodzinnych.

Wykres 16. Gospodarstwa domowe wg składu rodzinnego w gminie Urzędów w 2002 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Źródło utrzymania należy do podstawowych kryteriów klasyfikacji gospodarstw domowych. W 2002 roku ze źródeł zarobkowych utrzymywało się 57,05% wszystkich gospodarstw domowych. Pracą najemną trudniło się 28,78%, natomiast pracą na rachunek własny 28,27%. Ze źródeł niezarobkowych utrzymywało się 41,84% gospodarstw domowych.

Tabela 10. Rodzaj źródła utrzymania gospodarstw domowych w 2002 roku.

ŹRÓDŁA UTRZYMANIA	WARTOŚĆ	%
PRACA NAJEMNA, W TYM:	679,00	28,78
▪ POZA ROLNICTWEM W SEKTORZE PUBLICZNYM	520,00	22,04
▪ POZA ROLNICTWEM W SEKTORZE PRYWATNYM	138,00	5,85
▪ W ROLNICTWIE W SEKTORZE PUBLICZNYM	0,00	0,00
▪ W ROLNICTWIE W SEKTORZE PRYWATNYM	21,00	0,89
PRACA NA RACHUNEK WŁASNY, W TYM:	667,00	28,27
▪ POZA ROLNICTWEM	63,00	2,67
▪ W SWOIM GOSPODARSTWIE ROLNYM	601,00	25,48
▪ W ROLNICTWIE POZA SWOIM GOSPODARSTWEM ROLNYM	3,00	0,13
NIEZAROBKOWE, W TYM:	987,00	41,84
▪ EMERYTURA PRACOWNICZA, KOMBATANCKA I POCHODNE	377,00	15,98
▪ EMERYTURA ROLNA	237,00	10,05
▪ RENTA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY	288,00	12,21
▪ RENTA SOCJALNA	4,00	0,17
▪ RENTA RODZINNA	32,00	1,36
▪ ZASIŁEK DLA BEZROBOTNYCH	8,00	0,34
▪ ZASIŁEK POMOCY SPOŁECZNEJ	10,00	0,42
▪ INNE NIEZAROBKOWE ŹRÓDŁO	31,00	1,31
NA UTRZYMANIU	25,00	1,06
INNE DOCHODY	0,00	0,00
NIEUSTALONE	1,00	0,04
ŁĄCZNIE	2 359,00	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

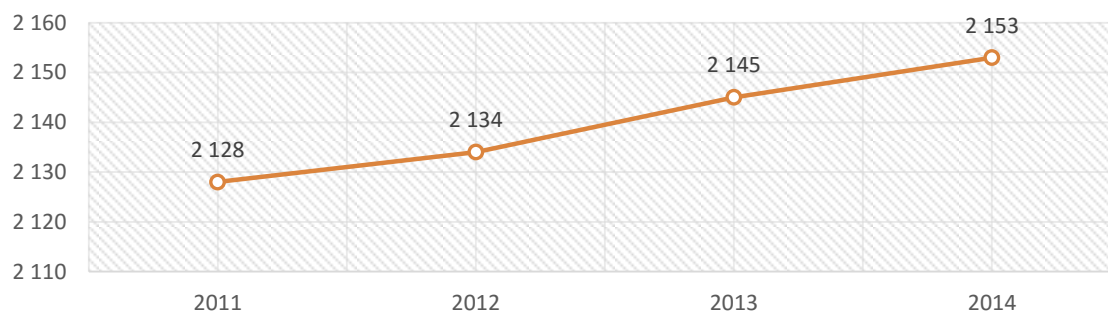

2.5. Sytuacja mieszkaniowa (mieszkalnictwo)

Warunki mieszkaniowe to jeden z ważniejszych czynników świadczących o rozwoju gospodarczym społeczeństwa oraz stopniu jego zamożności. W 2014 roku na terenie Urzędów znajdowały 2 153 budynki mieszkalne. Ich liczba systematycznie rośnie od 2011 roku.

Wykres 17. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Urzędów w latach 2011-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analogiczny wzrost widać również w liczbie mieszkań na 1 000 mieszkańców oraz ich przeciętnej powierzchni użytkowej. Szczegółowe dane na temat zasobów mieszkaniowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie Urzędów w latach 2008 – 2014.

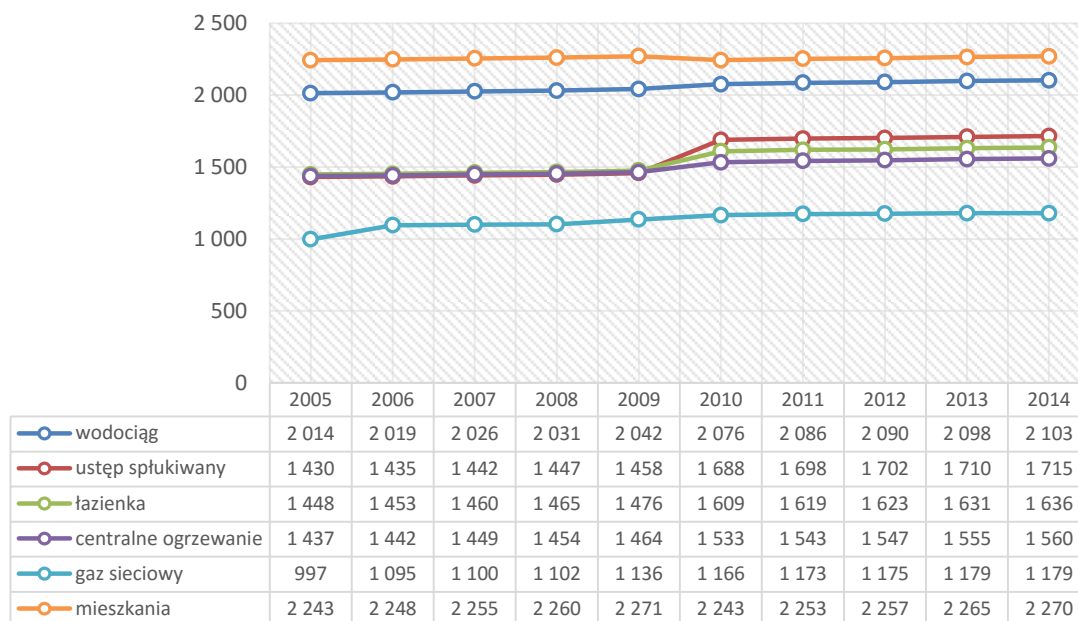
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
BUDYNKI MIESZKALNE	2 203	2 212	2 218	2 128	2 134	2 145	2 153
MIESZKANIA	2 260	2 271	2 243	2 253	2 257	2 265	2 270
IZBY	9 588	9 648	9 923	9 985	10 006	10 055	10 079
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ [m ²]	214 759	216 006	224 163	225 503	225 950	227 141	227 720
PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA 1 MIESZKANIA [m ²]	95	95	100	100	100	100	100
PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKANIA NA 1 OSOBĘ [m ²]	24	24	25	26	26	26	26
MIESZKANIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW	255	257	252	254	257	258	259

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W celu oceny stanu jakości mieszkań w gminie, ważna jest ich analiza pod względem wyposażenia w instalacje. Jak wynika z danych uzyskanych z BDL GUS nie wszystkie lokale mieszkalne wyposażone są w podstawowe urządzenia. Notuje się jednak widoczny wzrost liczby mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne.

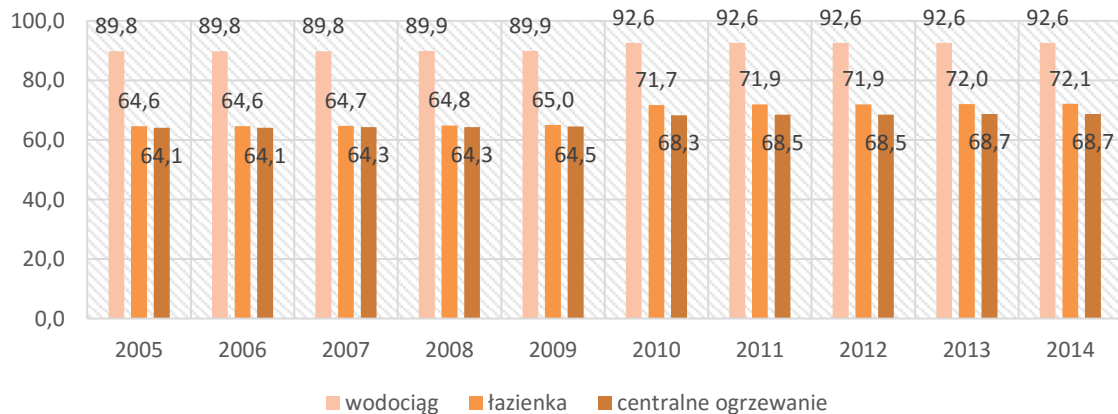
Wykres 18. Stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2004-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2014 roku w wodociąg wyposażonych było 92,6% mieszkań, w łazienki – 72,1%, natomiast w centralne ogrzewanie 68,7%.

Wykres 19. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w gminie Urzędów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.6. Infrastruktura oświatowo-edukacyjna

Dbłość o rozwój edukacji publicznej należy do najważniejszych zadań samorządów lokalnych. Na terenie gminy Urzędów w 2015 roku funkcjonowały następujące placówki edukacyjno-oświatowe:

- Wychowanie przedszkolne
 1. Przedszkole publiczne w Urzędowie
 2. Niepubliczne przedszkole "Gwiazdeczka" w Wierzbicy
- Szkoły podstawowe
 1. Szkoła Podstawowa w Moniakach
 2. Szkoła Podstawowa w Bobach-Kolonii
 3. Szkoła Podstawowa w Leszczynie
- Zespoły Szkół
 1. Zespół Szkół w Skorzcycach, obejmujący:
 - » szkołę podstawową
 - » gimnazjum
 2. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Urzędowie, obejmujący:
 - » szkołę podstawową z filiami w Rankowskim i Bęczynie
 - » gimnazjum
 - » liceum ogólnokształcące
 3. Zespół Szkół - Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Orłąt Lwowskich w Urzędowie

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek oświatowych łącznie z liczbą uczniów w 2015 roku.

Tabela 12. Wykaz publicznych placówek oświatowych w gminie łącznie z liczbą uczniów w 2015 roku

LP.	NAZWA SZKOŁY	LICZBA UCZNIÓW
1.	ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH IM. WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY UL. WODNA 24 23-250 URZĘDÓW	459
2.	SZKOŁA FILIALNA W BĘCZYNIE BĘCZYN 57	48
3.	SZKOŁA FILIALNA W RANKOWSKIM RANKOWSKIE 31	39
4.	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II MONIAKI 110	90
5.	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. MARII SKŁODOWSKIEJ – CURIE LESZCZYNA 94A	77
6.	SZKOŁA PODSTAWOWA W BOBACH-KOLONII BOBY-KOLONIA 75	93
7.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE WRAZ Z FILIAMI W MONIAKACH I W RANKOWSKIM UL. WODNA 34	90
8.	ZESPÓŁ SZKÓŁ – CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO IM. ORLĄT LWOWSKICH UL. WODNA 34	239
9.	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE „GWIAZDECZKA 2” WIERZBICA-KOLONIA 39	32
10.	ZESPÓŁ SZKÓŁ SKORCZYCE 52	167
RAZEM		1334

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od placówek oświatowych w gminie.

Poniższa tabela przedstawia prognozę liczby uczniów w publicznych placówkach oświatowych w gminie do roku 2022.

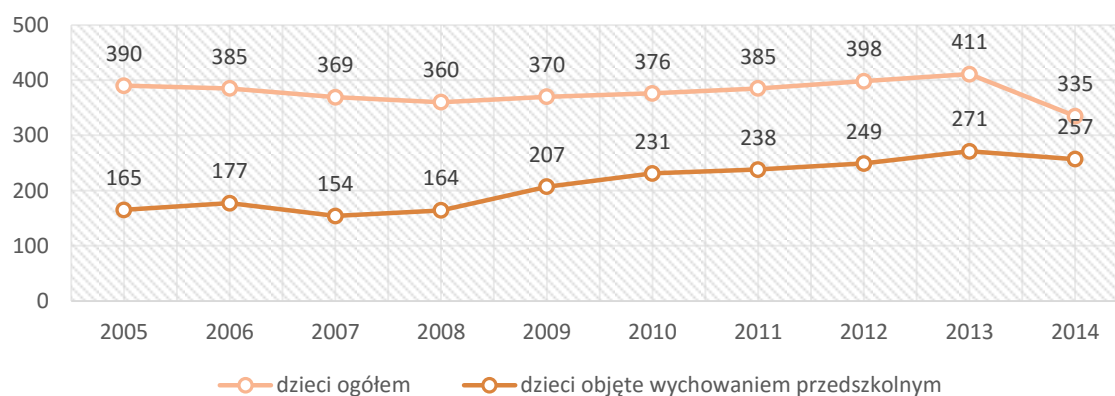
Tabela 13. Prognoza liczby uczniów w publicznych placówkach oświatowych w gminie.

	2016/2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W URZĘDOWIE	111	107	125	125	93	111
SZKOŁA PODSTAWOWA W MONIAKACH IM. JANA PAWŁA II	81	86	95	97	92	92
SZKOŁA PODSTAWOWA W BOBACH KOLONII	63	53	52	47	40	35
SZKOŁA PODSTAWOWA W LESZCZYNIE	39	38	40	44	44	44
ZESPÓŁ SZKÓŁ W SKORCZYCACH, W TYM:	146	151	150	145	150	154
▪ SP	79	81	82	79	80	82
▪ GIMNAZJUM	67	70	68	66	70	72
ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH IM. WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY W URZĘDOWIE, W TYM	513	546	550	555	540	547
▪ SP	265	279	300	299	296	267
▪ GIMNAZJUM	176	192	178	184	172	208
▪ LO	72	75	72	72	72	72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od placówek oświatowych w gminie.

Liczba dzieci objętych opieką przedszkolną od 2010 roku utrzymuje się na względnie stałym poziomie. W 2014 roku do przedszkoli uczęszczało 257 z 335 dzieci.

Wykres 20. Stosunek wszystkich dzieci w wieku 3-6 lat do dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Urzędów w latach 2005-2014.

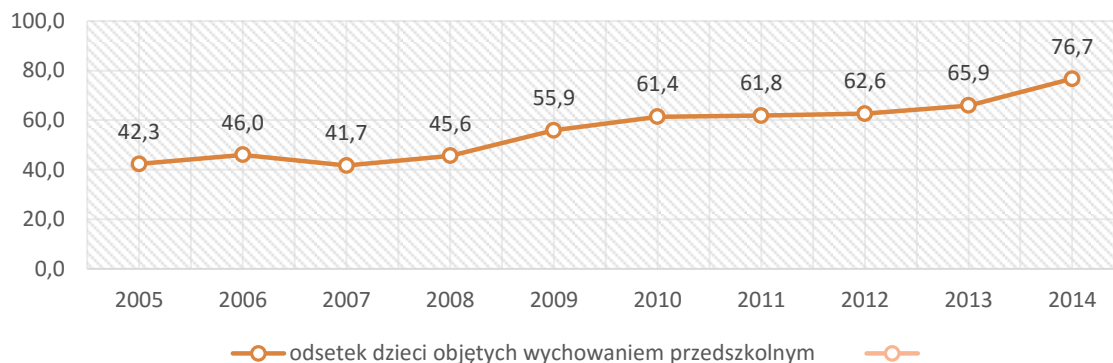

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wraста systematycznie od 2008 roku. W 2014 roku do przedszkoli uczęszczało 76,7% dzieci.

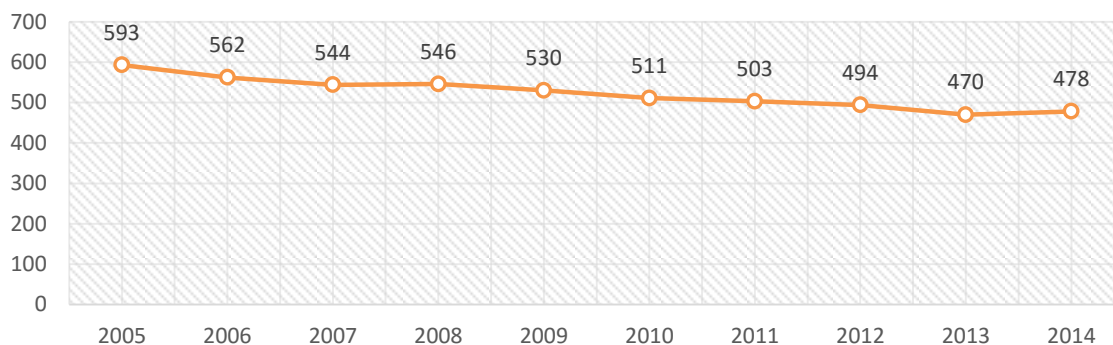
Wykres 21. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Urzędów w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gorzej sytuacja wygląda na poziomie szkół podstawowych. W ciągu 10 lat liczba uczniów zmniejszyła się o 115 osób (19,39%). Zgodnie z danymi GUS, w 2014 roku do szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie gminy uczęszczało 478 uczniów.

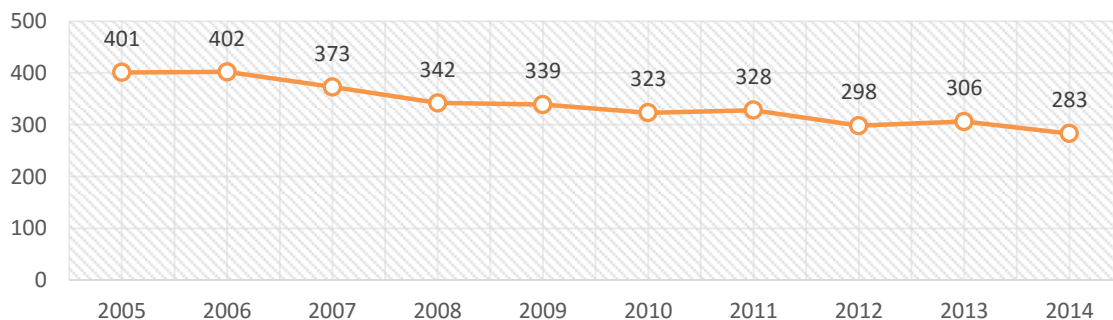
Wykres 22. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Podobnie sytuacja wygląda w szkołach gimnazjalnych. Liczba uczniów zmniejszyła się z 401 w 2005 roku do 283 w 2014 roku (o 29,43%).

Wykres 23. Liczba uczniów uczęszczających do szkół gimnazjalnych w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zgodnie z danymi BDL GUS w 2014 roku średnio na jeden oddział w szkole podstawowej przypadało 13 uczniów podczas gdy w województwie- 17. W gimnazjum wskaźnik ten wynosił 22. W tym czasie w województwie na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypadało 21 uczniów.

Tabela 14. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w szkołach podstawowych i gimnazjach w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim i gminie Urzędów w latach 2010-2014.

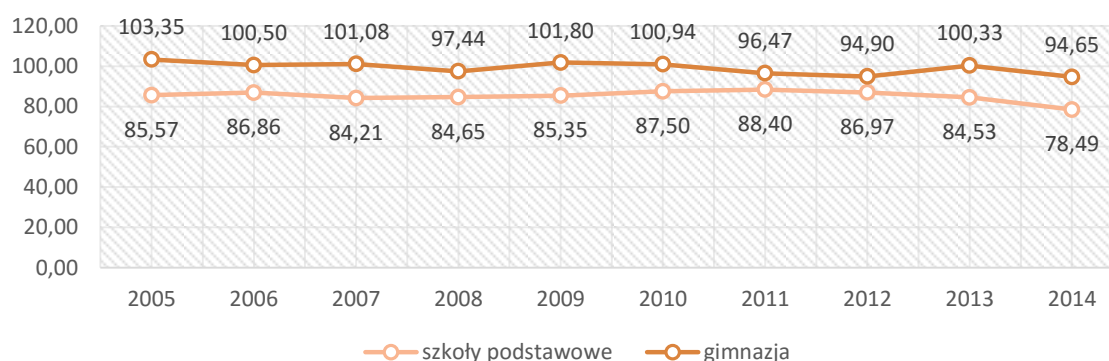
JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2010	2011	2012	2013	2014
SZKOŁY PODSTAWOWE					
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE	16	16	16	16	17
POWIAT KRAŚNICKI	15	15	15	14	14
GMINA URZĘDÓW	13	13	13	12	13
GIMNAZJA					
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE	22	21	21	21	21
POWIAT KRAŚNICKI	22	22	22	21	21
GMINA URZĘDÓW	22	25	23	24	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Współczynnik skolaryzacji brutto stanowi miarę relacji liczby osób uczących się (stan na 1 września) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan na 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W sytuacji gdy wskaźnik ten osiąga miarę powyżej 100 oznacza, że do szkół zlokalizowanych na terenie gminy uczęszczają osoby spoza jej obrębu. Wartość współczynnika poniżej 100 oznacza sytuację odwrotną, kiedy to dzieci zamieszkujące w gminie uczęszczają do placówek oświatowych znajdujących się na terenie innych jednostek samorządowych.

Jak wynika z danych GUS współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych powoli, ale systematycznie maleje. Oznacza to, że coraz większy odsetek uczniów uczęszcza do szkół zlokalizowanych poza terenem gminy. W 2014 roku wskaźnik osiągnął wartość 78,49. Znacznie lepiej sytuacja wygląda na poziomie gimnazjów. Jeszcze w 2013 roku do gminnych placówek oświatowych uczęszczała młodzież spoza gminy. W 2014 roku wskaźnik wyniósł natomiast 94,65. Oznacza to, że niewielki odsetek uczniów gimnazjów kształci się poza terenem gminy.

Wykres 24. Współczynnik skolaryzacji brutto w gminie Urzędów w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według najnowszych danych GUS na ten temat- w 2012 roku na jeden komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów przypadało w gminie ponad 7 dzieci podczas gdy w gimnazjach 6 osób.

Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim i gminie Urzędów w latach 2005-2012.

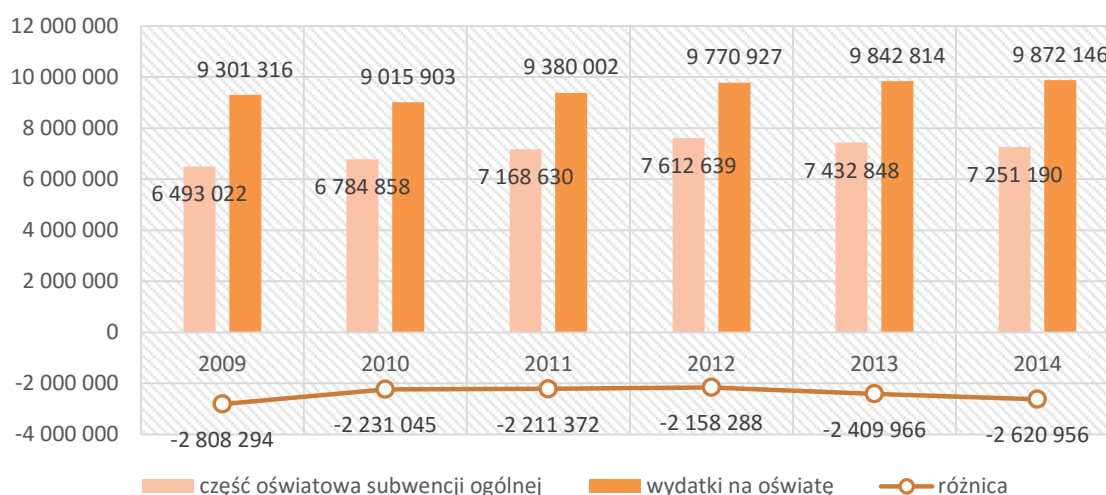
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY BEZ SPECJALNYCH								
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE	23,39	14,25	11,84	9,57	9,05	8,69	8,32	8,06
POWIAT KRAŚNICKI	20,97	11,32	10,20	8,36	8,08	7,54	7,17	6,85
GMINA URZĘDÓW	12,89	6,46	7,25	10,11	10,19	9,83	7,86	7,48
GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY BEZ SPECJALNYCH								
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE	23,97	17,34	14,40	11,12	10,46	10,26	9,89	9,29
POWIAT KRAŚNICKI	22,92	17,10	14,79	11,62	11,32	10,74	11,62	10,69
GMINA URZĘDÓW	16,71	11,82	7,17	5,52	5,47	5,21	6,56	5,96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analogicznie do innych jednostek samorządu terytorialnego, problemem dla gminy Urzędów może w przyszłości być wysokość otrzymywanej z budżetu państwa subwencji oświatowej. Wydatki ponoszone przez gminę na funkcjonowanie oświaty to w pierwszej kolejności płace nauczycieli oraz bieżące utrzymanie i remonty budynków. Z uwagi na fakt, iż gmina zobligowana jest ponosić powyższe koszty, a wpływy z subwencji oświatowej są niższe niż realne potrzeby utrzymuje się deficyt, który pokrywany jest ze środków własnych samorządu. Oznacza to, że gmina bilansując wydatki na oświatę, zmniejsza m.in. swoją zdolność inwestycyjną.

Jak ilustruje poniższy wykres w latach 2009-2014 kwota wydatków na oświatę znacznie przekraczała kwotę otrzymanych subwencji (w 2014 o 2 620 956 złotych). Różnicę pomiędzy wysokością otrzymanej subwencji a wydatkami na oświatę i wychowanie gmina zmuszona jest pokrywać z własnych środków.

Wykres 25. Porównanie wysokości subwencji oświatowej i wydatków na oświatę w PLN.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tabela 15. Opis placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Urzędów.

SYNTETYCZNY OPIS PLACÓWKI	STAN TECHNICZNY	INFRASTRUKTURA ZABAWOWA/ SPORTOWA
PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W URZĘDOWIE		
<p>PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W URZĘDOWIE JEST PLACÓWKĄ PUBLICZNĄ, ZLOKALIZOWANĄ PRZY UL. WODNEJ 34. POSIADA FILIE W MONIAKACH I W RANKOWSKIM. MIEŚCI SIĘ W PIĘTROWYM BUDYNKU, WYPOSAŻONYM W SALE ZAJĘĆ, SZATNIE, ŁAZIENKI, POKÓJ NAUCZYCIELSKI, GABINET DYREKTORA, KUCHNIĘ ORAZ POMIESZCZENIA SOCJALNE. PLACÓWKA ZAPEWNIĄ OPIEKĘ DZIECIOM OD 3 DO 6 LAT W PIĘCIU ODDZIAŁACH PRZEDSZKOLNYCH. ZATRUDNIA NAUCZYCIELI I PRACOWNIKÓW ADMINISTRACYJNO- OBSŁUGOWYCH.</p>	<p>PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W URZĘDOWIE ZLOKALIZOWANE JEST NA DZIAŁCE PRZY UL. WODNEJ 34. TEREN DZIAŁKI JEST OGRODZONY, DOJAZD Z DROGI POWIATOWEJ JEST UTWARDZONY BETONEM. DZIAŁKA NA KTÓREJ MIEŚCI SIĘ BUDYNEK POSIADA PRZYŁĄCZE KANALIZACYJNE, WODOCIĄGOWE, ELEKTROENERGETYCZNE I GAZOWE. BUDYNEK JEST OBIEKTEM PIĘTROWYM W DOBRYM STANIE TECHNICZNYM. W 2009 ROKU PRZEPROWADZONA ZOSTAŁA TERMOMODERNIZACJA OBIEKTU (WYMIANA DACHU, STOLARKI OKIENNEJ, KOTŁOWNI, ELEWACJI BUDYNKU). W NAJBLIŻSZEJ PERSPEKTYWIE NIE PRZEWIADUJE SIĘ WIĘKSZYCH REMONTÓW.</p>	<p>PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W URZĘDOWIE POSIADA NOWY PLAC ZABAW DLA DZIECI, KTÓRY POWSTAŁ W 2013 ROKU. JEST WYPOSAŻONY W ZESTAW ZABAWOWY. ZAMONTOWANE SĄ NASTĘPUJĄCE URZĄDZENIA: HUŚTAWKI, ZJEŹDŻALNIA, LOKOMOTYWA Z WAGONEM, POMOSTY RUROWE STAŁE I WISZĄCE, WIEŻA, TRAP, ŚCIANA WSPINACZKOWA. PLAC ZABAW JEST DOSTĘPNY DLA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI I MOŻE BYĆ WYKORZYSTANY NA INNE CELE KOMERCYJNE, NP. SPOTKANIA ABSOLWENTÓW, SPOTKANIA RODZINNE, URODZINY DZIECI, KONKURSY I ZABAWY SPORTOWE.</p>
SZKOŁA PODSTAWOWA W MONIAKACH IM. JANA PAWŁA II		
<p>SZKOŁA JEST PLACÓWKĄ PUBLICZNĄ O CHARAKTERZE OGÓLNODOSTĘPNYM. NAUKA ODBYWA SIĘ NA DWÓCH ETAPACH EDUKACYJNYCH: I ETAP EDUKACYJNY W KL. I-III, II ETAP EDUKACYJNY W KL. IV-VI ORAZ WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE DLA DZIECI 5- I 6- LETNICH W ODDZIALE PRZEDSZKOLNYM. W BUDYNKU SZKOŁY MIEŚCI SIĘ FILIA PUBLICZNEGO PRZEDSZKOLA W URZĘDOWIE ORAZ FILIA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W URZĘDOWIE.</p>	<p>STAN TECHNICZNY BUDYNKU SZKOŁY JEST POPRAWNY. PLANOWANE REMONTY:</p> <ul style="list-style-type: none"> - TRZECH SAL LEKCYJNYCH; - BIBLIOTEKI SZKOLNEJ; - ŚWIETLICY SZKOLNEJ; - ANEKSU KUCHENNEGO; - MALOWANIE KORYTARZY SZKOLNYCH ORAZ TOALET. <p>PONADTO W KAŻDYM Z W/W POMIESZCZEŃ KONIECZNY JEST REMONT INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ.</p> <p>PLANOWANE INWESTYCJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - BUDOWA BOISKA WIELOFUNKCYJNEGO ZE SZTUCZNĄ NAWIERZCHNIĄ O POWIERZCHNI 44x22 M; 	<p>SZKOŁA POSIADA SALĘ REKREACYJNĄ. NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJĄ SIĘ DWA BOISKA TRAWIASTE ORAZ PLAC ZABAW, KTÓRE SĄ DOSTĘPNE DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.</p>

	- BUDOWA SIŁOWNI NA ŚWIEŻYM POWIETRZU USYTUOWANA NA PLACU SZKOLNYM.	
SZKOŁA PODSTAWOWA W BOBACH KOLONII		
SZKOŁA PODSTAWOWA W BOBACH KOLONII POSIADA 6 ODDZIAŁÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ, ODDZIAŁ PRZEDSZKOLA DLA 3 I 4 LATKÓW ORAZ ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY 5 LATKÓW. W ZWIĄZKU ZE ZMIANAMI PRAWNYMI OD ROKU SZKOLNEGO 2015/2016 BĘDZIE TO ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY DLA 6 LATKÓW. ABSOLWENCI SZKOŁY W WIĘKSZOŚCI WYBIERAJĄ GIMNAZJUM OBWODOWE W URZĘDOWIE. POJEDYNCZE OSOBY WYBIERAJĄ INNE GIMNAZJA.	STAN TECHNICZNY BUDYNKÓW: BUDYNEK GŁÓWNY SZKOŁY O POWIERZCHNI 800 M2 WYBUDOWANY W LATACH 1962-64, W LATACH DZIEWIĘDZIESIĄTYCH DOBUDOWANA SZATNIA I SANITARIATY, W BARDZO DOBRYM STANIE, W OSTATNICH LATACH POŁOŻONE NOWE POKRYCIE DACHU Z DOCIEPLENIEM, DOCIEPLONE ŚCIANY ORAZ POŁOŻONA NOWA ELEWACJA. WEWNĄTRZ NOWA INSTALACJA CO OPALANA GAZEM I WODNO-KANALIZACYJNA Z SZAMBEM. W 2014 ROKU ODDANO DO UŻYTKU SALĘ GIMNASTYCZNA O WYMIARACH 24x12 M Z ZAPLECZEM SANITARNYM I ŁĄCZNIKIEM Z BUDYNKIEM GŁÓWNYM. PRZEWIDYWANE REMONTY: DROBNE NAPRAWY ELEWACJI, MALOWANIE KLAS I KORYTARZY.	POSIADANA INFRASTRUKTURA SPORTOWA TO NOWOCZESNA SALA GIMNASTYCZNA Z ZAPLECZEM SOCJALNYM, BOISKO TRAWIASTE DO PIŁKI NOŻNEJ. SALA GIMNASTYCZNA JEST UDOSTĘPNIANA DLA KLUBU SPORTOWEGO Z BOBÓW, ORGANIZACJI MŁODZIEŻOWYCH ORAZ OKAZJONALNIE DLA MIESZKAŃCÓW NA DORAŻNE ZAJĘCIA SPORTOWO-REKREACYJNE.
SZKOŁA PODSTAWOWA W LESZCZYNI		
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA , KLAS I-VI Z ODDZIAŁEM PRZEDSZKOLNYM I PRZEDSZKOLEM. KIERUNEK KSZTAŁCENIA – PODSTAWOWY. ZMIAN W TYM KIERUNKU NIE PLANUJE SIĘ.	STAN TECHNICZNY BUDYNKU – DOBRY. NIE PRZEWIDUJE SIĘ WIĘKSZYCH REMONTÓW, JEDYNIE DO 2019 R. NALEŻY DOSTOSOWAĆ BUDYNEK DO PRZEPISÓW P-POŻ (WYMIANA DRZWI NA PRZECIWPOŻAROWE W PIWNICACH, DOSTOSOWANIE KLATKI SCHODOWEJ DO WYMOGÓW).	INFRASTRUKTURA SPORTOWA: - BOISKO DO PIŁKI SIATKOWEJ, KOSZYKÓWKI, - BOISKO DO PIŁKI NOŻNEJ I RĘCZNEJ
ZESPÓŁ SZKÓŁ W SKORCZYCACH		
W SKŁAD ZESPOŁU SZKÓŁ W SKORCZYCACH WCHODZI ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY, SZKOŁA PODSTAWOWA I GIMNAZJUM. JEST PLACÓWKĄ OGÓLNODOSTĘPNĄ. SZKOŁA POSIADA SALĘ GIMNASTYCZNA, STOŁÓWKĘ Z KUCHNIĄ, PRACOWNIĘ KOMPUTEROWĄ, BIBLIOTEKĘ, GABINET PEDAGOGA, ŚWIETLICĘ. PLACÓWKA POSIADA DOBRZE WYPOSAŻONĄ BAZĘ DYDAKTYCZNA DO REALIZACJI ZADAŃ STATUTOWYCH, WYMAGA JEDNAK DOPOSAŻENIA W SPRZĘT KOMPUTEROWY I MULTIMEDIALNY.	STAN TECHNICZNY SZKOŁY JEST ZADOWALAJĄCY, BUDYNEK WYMAGA JEDNAK MODERNIZACJI I REMONTÓW, W TYM: - WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ NA SALI GIMNASTYCZNEJ I ŁĄCZNIKU - WYMIANA STOLARKI DRZWIOWEJ W DOLNEJ CZĘŚCI BUDYNKU - REMONT ELEWACJI -REMONT PIECA -REMONT PODŁÓG NA KORYTARZACH- WYMIANA NA	- BOISKO DO PIŁKI NOŻNEJ - BOISKO Z NAWIERZCHNIĄ BITUMICZNA DO GIER ZESPOŁOWYCH - SALA GIMNASTYCZNA - PLAC ZABAW, KTÓRY WYMAGA DOPOSAŻENIA W NOWE URZĄDZENIA - OGRÓD BOTANICZNY

	<p>PODŁOŻE ANTYPOŚLIZGOWE REMONT DACHU</p> <ul style="list-style-type: none"> - MALOWANIE POMIESZCZEŃ - ADAPTACJA POMIESZCZEŃ NA PRZEDSZKOLE - REMONT INSTALACJI KANALIZACYJNEJ I SZAMBA - MODERNIZACJA ŁAZIENEK DLA UCZNIÓW 	
<p>ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH IM. WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY W URZĘDOWIE</p>		
<p>W SKŁAD ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH IM. WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY W URZĘDOWIE WCHODZĄ: SZKOŁA PODSTAWOWA, PUBLICZNE GIMNAZJUM I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE. ZSO POSIADA DWIE FILIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ: SZKOŁA FILIALNA W BĘCZYNIE I SZKOŁA FILIALNA W RANKOWSKIM, W KTÓRYCH UCZĄ SIĘ UCZNIOWIE ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH DO KLASY III SP. DO PUBLICZNEGO GIMNAZJUM W URZĘDOWIE UCZĘSZCZAJĄ, POZA UCZNIAMI SP URZĘDÓW, UCZNIOWIE ZE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W BOBACH I MONIAKACH. LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W URZĘDOWIE PROWADZI EDUKACJĘ W DWÓCH ROZSZERZENIACH: HUMANISTYCZNO-GEOGRAFICZNYM I PRZYRODNICZYM. GŁÓWNYM ZADANIEM W TYM ZAKRESIE BĘDZIE UTRZYMANIE PROWADZENIA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO.</p>	<p>ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH IM. WŁ. JAGIEŁŁY W URZĘDOWIE MIEŚCI SIĘ W: ROZBUDOWANYM OBIEKCIE O ŁĄCZNEJ POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ 4300M², USYTUOWANYM NA OGRODZONEJ DZIAŁCE LICZĄCEJ 1,20 HA W URZĘDOWE, STANOWIĄCYM SIEDZIBĘ SZKOŁY PODSTAWOWEJ, GIMNAZJUM I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO. BUDYNEK GŁÓWNY ZSO MIEŚCI SIĘ PRZY ULICY WODNEJ 24. NAJSTARSZA CZĘŚĆ, MIESZCZĄCA SALE LEKCYJNE I SZATNIE UCZNIOWSKIE, POWSTAŁA W 1949 ROKU. DO BUDYNKU GŁÓWNEGO DOBUDOWANO: W 1996 ROKU SALĘ GIMNASTYCZNĄ ŁĄCZNIKIEM I 4 DUŻYMI SALAMI DYDAKTYCZNYMI, SALĄ KOMPUTEROWĄ, ŁAZIENKAMI, GARAŻEM NA AUTOBUS, W 2003 ROKU ODDANO DO UŻYTKU NOWE SKRZYDŁO ZE STOŁÓWKĄ, SIŁOWNIĄ ORAZ DODATKOWYMI SALAMI LEKCYJNYMI DLA KSZTAŁCENIA ZINTEGROWANEGO I MULTIMEDIALNĄ SALĄ JĘZYKÓW OBCYCH. W ZSO FUNKCJONUJĄ PONADTO: BIBLIOTEKA Z CENTRUM MULTIMEDIALNYM, PRACOWNIE INFORMATYCZNE, ŚWIETLICA, PRACOWNIE PRZEDMIOTOWE, NOWOCZESNY GABINET STOMATOLOGICZNY, LEKARSKI, SZATNIE Z INDYWIDUALNYMI SZAFKAMI. UŻYTKOWANYM WSPÓLNIE Z PRZEDSZKOLEM PUBLICZNYM NOWYM (1996-2001) BUDYNKU O ŁĄCZNEJ POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ 208 M², POŁOŻONYM NA</p>	<p>SALA GIMNASTYCZNA (600 M KW.), SALA GIMNASTYKI KOREKCYJNE (100 M KW.), BOISKO ASFALTOWE O POW. 1000 M KW. (PIŁKA RĘCZNA, KOSZYKÓWKA), BOISKO TRAWIASTE PRZY SF RANKOWSKIE, PLACE ZABAW PRZY SZKOLE GŁÓWNEJ I SZKOŁACH FILIALNYCH.</p>

	<p>DZIAŁCE LICZĄCEJ 0,40 HA W RANKOWSKIM, STANOWIĄCYM SIEDZIBĘ SZKOŁY FILIALNEJ, NOWYM BUDYNKU (Z 2005 ROKU) O ŁĄCZNEJ POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ 242M2, POŁOŻONYM NA DZIAŁCE LICZĄCEJ 0,42 HA W BĘCZYNIE, STANOWIĄCYM SIEDZIBĘ SZKOŁY FILIALNEJ, WSZYSTKIE BUDYNKI OŚWIATOWE OGRZEWANE SĄ KOTŁOWNIAMI GAZOWYMI.</p> <p>PLANY ROZWOJU DO ROKU 2022:</p> <p>KAPITAŁNY REMONT NAJSTARSZEJ CZĘŚCI BUDYNKU ZSO PRZY ULICY WODNEJ (PRZERÓBKA DACHU, DOCIEPLENIE STROPU, DOCIEPLENIE ŚCIAN, WYKONANIE ELEWACJI, REMONT KLATKI SCHODOWEJ, ODWODNIENIE BUDYNKU, MALOWANIE, REMONT CZĘŚCI POSADZEK), MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA DACHU SALI GIMNASTYCZNEJ, WYMIANA PIECÓW CO W SALI GIMNASTYCZNEJ, WYKONANIE NOWEJ NAWIERZCHNI NA PLACU SZKOLNYM PRZY UL. WODNEJ, BUDOWA ZAPROJEKTOWANEGO BOISKA ZE SZTUCZNĄ NAWIERZCHNIĄ 38x26 M PRZY SZKOLE FILIALNEJ W BĘCZYNIE, BIEŻĄCE REMONTY I DROBNE NAPRAWY.</p>	
<p>ZESPÓŁ SZKÓŁ - CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO IM. ORŁĄT LWOWSKICH W URZĘDOWIE</p>		
<p>KIERUNKI KSZTAŁCENIA: TECHNIKUM: TECHNIK HANDLOWIEC, TECHNIK INFORMATYK, TECHNIK ORGANIZACJI REKLAMY</p>	<p>STAN TECHNICZNY BUDYNKU DOBRY, BUDYNEK PRZESZEDŁ TERMOMODERNIZACJĘ W 2009 ROKU</p>	<p>SZKOŁA POSIADA BOISKO WIELOFUNKCYJNE – NAWIERZCHNIA TRAWIASTA. BOISKO JEST OGÓLNODOSTĘPNE.</p>

ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA: SPRZEDAWCA
 SZKOŁA POLICEALNA: TECHNIK ADMINISTRACJI, TECHNIK
 HANDLOWIEC, TECHNIK BHP, TECHNIK RACHUNKOWOŚCI
 KURSY KWALIFIKACYJNE: ROLNIK R.3, TECHNIK ROLNIK R.16,
 TECHNIK- PROWADZENIE SPRZEDAŻY A.18, FOTOTECHNIK A.20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od placówek oświatowych w gminie.

2.7. Infrastruktura sportowa

Na terenie gminy działają trzy kluby sportowe: GKS "Orzeł" w Urzędowie, LKS "Iskra" Boby, LKS "Ruch" Popkowie. Działalność sportową prowadzą również inne organizacje takie jak np. Koło Wędkarskie, Klub Zdobywców Korony Gór Polskich, Uczniowski Klub Sportowy.

Stan techniczny obiektów sportowych na terenie gminy jest dobry, a wyposażenie niezbędne do upowszechniania rekreacji i sportu spełnia podstawowe potrzeby w tym zakresie. Obiekty sportowe służą młodzieży całej gminy. Są one często miejscem rywalizacji w różnych dyscyplinach i na różnym szczeblu.

Bazę sportową w gminie Urzędów stanowi:

- boisko do piłki siatkowej, koszykowej i ręcznej o nawierzchni kortowej (Bęczyn)
- boisko do piłki nożnej przy Szkole Podstawowej o nawierzchni trawiastej oraz sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej (Boby – Kolonia)
- boisko do piłki siatkowej, koszykowej i ręcznej przy Szkole Podstawowej o nawierzchni asfaltowej oraz sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej (Leszczyna)
- boisko do piłki nożnej przy Szkole Podstawowej o nawierzchni trawiastej oraz sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej oraz siłownia dla młodzieży w Remizoświatlicy (Moniaki)
- boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej (Popkowie)
- boisko do piłki nożnej przy Zespole Szkół o nawierzchni trawiastej oraz sala gimnastyczna w Zespole Szkół; a także ogólnodostępny obiekt sportowo-rekreacyjny - pełnowymiarowe boisko do piłki siatkowej, nożnej, koszykowej, lekkoatletyki o nawierzchni poliuretanowej (Skorczyce)

Rysunek 9. Sala gimnastyczna ZSO Urzędów

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=159

Rysunek 10. Boisko sportowe o powierzchni poliuretanowej w Skorczykach

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=159

- Sala gimnastyczna ZSO Urzędów
- boisko do piłki nożnej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących o nawierzchni trawiastej oraz boisko do piłki siatkowej, koszykowej i ręcznej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących o nawierzchni asfaltowej a także sala gimnastyczna w Zespole Szkół Ogólnokształcących (Urzędów)
- boisko do piłki nożnej przy Gimnazjum o nawierzchni trawiastej (Wierzbica – Kolonia)

Poniżej znajduje się pełny wykaz obiektów wraz z podaniem ich lokalizacji, syntetycznym opisem oraz informacją o dostępności dla mieszkańców.

Tabela 16. Infrastruktura sportowa w gminie Urzędów.

SZKOŁA	SALA GIMNASTYCZNE	BOISKA	DOSTĘPNOŚĆ DLA MIESZKAŃCÓW
ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH IM. WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY W URZĘDOWIE UL. WODNA 24	SALA GIMNASTYCZNA – 30M X 20M	BOISKO ASFALTOWE – 25M X 40M	Z SALI GIMNASTYCZNEJ KORZYSTAJĄ PRZEDE WSZYSTKIM UCZNIOWIE PODCZAS ZAJĘĆ SZKOLNYCH, PO ZAJĘCIACH GRUPY ZORGANIZOWANE MOGĄ WYNAJAĆ SALĘ NA WŁASNE POTRZEBY (DO GODZ. 19.00). Z BOISKA ASFALTOWEGO MOGĄ KORZYSTAĆ WSZYSCY MIESZKAŃCY BEZ OGRANICZEŃ.
ZESPÓŁ SZKÓŁ W SKORCZYCACH SKORCZYCE 52	SALA GIMNASTYCZNA – 9M X 18M	BOISKO SPORTOWE – 30M X 60M BOISKO WIELOFUNKCYJNE – 40M X 20M	Z SALI GIMNASTYCZNEJ KORZYSTAJĄ TYLKO I WYŁĄCZNIE UCZNIOWIE PODCZAS ZAJĘĆ. Z BOISK SPORTOWYCH MOGĄ KORZYSTAĆ MIESZKAŃCY POD UPRZEDNIM ZAWIADOMIENIEM I ZGODY WŁADZ SZKOŁY.
SZKOŁA PODSTAWOWA W BOBACH-KOLONII BOBY-KOLONIA 75	SALA GIMNASTYCZNA – 12M X 24M	BOISKO SPORTOWE – 40M X 75M	Z SALI GIMNASTYCZNEJ KORZYSTAJĄ TYLKO I WYŁĄCZNIE UCZNIOWIE PODCZAS ZAJĘĆ. Z BOISKA SPORTOWEGO MOGĄ KORZYSTAĆ WSZYSCY MIESZKAŃCY BEZ OGRANICZEŃ.
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II W MONIAKACH MONIAKI 110	SALA GIMNASTYCZNA – 5,70M X 12M	BOISKO SPORTOWE – 60M X 20M	Z SALI GIMNASTYCZNEJ KORZYSTAJĄ TYLKO I WYŁĄCZNIE UCZNIOWIE PODCZAS ZAJĘĆ.
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE W LESZCZYŃNIE LESZCZYNA 94A		BOISKO DO PIŁKI RĘCZNEJ – 35M X 20M BOISKO DO KOSZA – 10M X 25M	Z BOISK SPORTOWYCH MOGĄ KORZYSTAĆ WSZYSCY MIESZKAŃCY BEZ OGRANICZEŃ.
LUDOWY KLUB SPORTOWY „RUCH” POPKOWICE		BOISKO SPORTOWE W POPKOWICACH – 94M X 53M	Z BOISKA SPORTOWEGO MOGĄ KORZYSTAĆ WSZYSCY MIESZKAŃCY BEZ OGRANICZEŃ.
GMINNY KLUB SPORTOWY ORZEŁ URZĘDÓW		STADION SPORTOWY (MIKUSZEWSKIE) – 105M X 64M	

MIKUSZEWSKIE

LICZBA MIEJSC
SIEDZĄCYCH 214

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Planowany jest rozwój infrastruktury sportowej poprzez budowę następujących obiektów:

- boisk wielofunkcyjnych o nawierzchni poliuretanowej w m. Moniaki, Bęczyn
- boiska do siatkówki w m. Mikuszewskie (stadion),
- siłowni zewnętrznych w m. Mikuszewskie (stadion), Bęczyn przy boisku, Moniaki przy boisku, Skorczyce przy zalewie lub remizie OSP, Leszczyńce przy SP, Popkowicach przy Ośrodku Zdrowia

2.8. Infrastruktura kultury

Realizacją zadań z zakresu upowszechniania kultury na terenie gminy Urzędów zajmuje się Ośrodek Kultury.

Ośrodek Kultury znajduje się przy ul. Błażeja Dzikowskiego w Urzędowie. W jego skład wchodzi Biblioteka Publiczna w Urzędowie oraz trzy filie – w Moniakach, Bobach i w Popkowicach. Dodatkowo jest administratorem świetlic wiejskich z terenu gminy Urzędów tj. Wiejskiego Domu Kultury w Bobach Wsi, Świetlicy wiejskiej w Moniakach i Domu Wiejskiego w Józefinie.

Rysunek 11. Ośrodek Kultury w Urzędowie.

Źródło: http://urzedow.pl/viewpage.php?page_id=28

Zadaniem Ośrodka Kultury jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie wychowania, edukacji, zaspokajania i rozwijania potrzeb czytelniczych, upowszechniania wiedzy i kultury a w szczególności:

- prowadzenia wielokierunkowej działalności kulturalnej na podstawie rocznego planu działalności,
- pozyskiwanie i przygotowanie środowiska lokalnego do uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenie jej wartości,
- ochrona tradycji kulturalnych i dziedzictwa kulturowego poprzez tworzenie warunków do rozwoju folkloru i sztuki ludowej (garncarstwo, potrawy regionalne, robótki ręczne),
- upowszechnianie dorobku twórców i zespołów amatorskich ruchu artystycznego,
- promocja najciekawszych wartości artystycznych kultury narodowej.

Ośrodek Kultury organizuje imprezy cykliczne Dni Kultury Rolnej, Dni Urzędowa, Dożynki oraz Dni Kultury Zdrowotnej.

W roku 2015 zorganizowano dwie imprezy o charakterze otwartym. Dni Urzędowa oraz Dożynki Gminne. Dni Urzędowa odbyły się w dniach 29 maj - 01 czerwiec 2015 r. w których wzięło udział ok. 2 000 osób. W ramach tych Dni odbył się IX Konkurs Piosenki Przedszkolnej pt. „Rozśpiewane Przedszkole”. 30 maja, w sali GOK obchodzono uroczyste 25-lecie samorządności. Uroczystościom towarzyszyła wystawa „Dawna zabudowa w fotografii i rysunku Tadeusza Surdackiego”. Regionalista - Zdzisław Latos prezentował swoją książkę „Śladami ginących zawodów, zwiedzamy Urzędów”, promującą historię i tradycję rzemiosła na terenie Ziemi Urzędowskiej. W części artystycznej zaprezentowały się zespoły działające przy GOK: zespół taneczny prowadzony przez instruktorkę tańca Magdalenę Krasowską oraz Vox Celestis i Kapela Janka pod kierunkiem instruktora muzyki Jana Kowala. W niedzielę 31 maja w bloku imprez artystycznych zaprezentowała się urzędowska orkiestra strażacka, laureaci IX Konkursu Piosenki Przedszkolnej - „Rozśpiewane Przedszkole”, dzieci z grup tanecznych GOK-u. Z krótkim koncertem wystąpiła Kinga Wołoszyn z Józefina. Gościliśmy również zespół śpiewaczy „Majdaniacy” z Majdanu Obleszcze oraz zespół „Blinowianki” z Blinowa ze sztuką teatralną „U znachorki w chałupie”. Tradycyjnie wystąpiły zespoły „Dwie plus jeden”, czyli rodzeństwo Wołoszynów z Leszczyny oraz „Kapela Janka”. Gwiazdą wieczoru był znany zespół muzyczny Varius Manx. Równoległe z obchodami Dni Urzędowa na stadionie „Orła” Urzędów, na urzędowskim Rynku zorganizowany został wyścig uliczny MTB o nagrody Starosty Kraśnickiego i Wójta Gminy Urzędów. Na zakończenie obchodów Dni Urzędowa 2015 w poniedziałek 1 czerwca, w sali GOK władze lokalne czytały dzieciom bajki.

Drugą imprezą były Dożynki Gminne, które odbyły się 13 września 2015 r. Uroczystości zainaugurował barwny korowód z wieńcami dożynkowymi, który przemaszerował do Kościoła Parafialnego w Urzędowie, gdzie została odprawiona Msza Święta. Po części oficjalnej, na której wyróżniono rolników i sadowników za najlepsze wyniki w produkcji rolnej rozpoczął się blok imprez artystycznych. W bloku imprez artystycznych wystąpiły zespoły taneczne działające przy GOK-u w Urzędowie. Zespół młodzieżowy, „Dwie plus jeden” - rodzeństwo Wołoszynów, pod kierunkiem Jana Kowala. Umiejętności wokalne zaprezentowały solistki Julia Nycz i Kinga Wołoszyn. Z dużym aplauzem przyjęty został również występ węgierskiego zespołu tanecznego Edit Fitnes Aerobik Sportegyésulet, oraz koncert zespołu „Martwa Mucha”. Natomiast „Trio Mariachi” wprowadziło uczestników Dożynek w gorące rytmy latynoamerykańskie, a uroczyste tancerki rozgrzały publiczność. Uroczystości Dożynkowe zakończył występ gwiazdy wieczoru - zespół K.A.S.A..

Ponadto zorganizowano ok. 34 mniejszych imprez w ciągu roku. Zwiększyła się liczba kół zainteresowań w Ośrodku Kultury-u oraz liczba uczestników zajęć. Powstały cztery grupy taneczne, grupa literacka Preludium, prowadzone są zajęcia aerobowe dla pań. Swoją ofertę poszerzyło koło fotograficzne.

Gminna Biblioteka Publiczna w Urzędowie działa w ramach struktur GOK. Mieści się w budynku Ośrodka Kultury na pierwszym piętrze. W skład GBP wchodzi trzy filie. Filia GBP w Bobach, Filia GBP w Moniakach, i Filia GBP w Popkowicach.

Filia w Bobach usytuowana jest w Wiejskim Domu Kultury, Filia w Moniakach w budynku Szkoły podstawowej, Filia w Popkowicach w budynku wielofunkcyjnym.

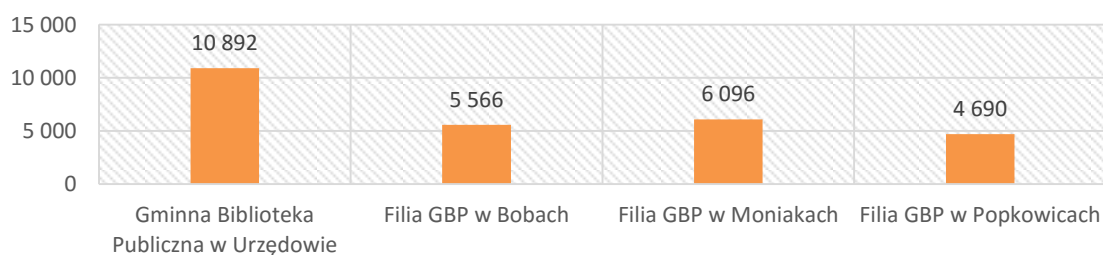

Biblioteki gromadzą księgozbiór dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz literaturę popularno-naukową, a w szczególności literaturę rolniczą. Księgozbiór co roku uzupełniany jest w nowe wydawnictwa. We wszystkich bibliotekach ważne miejsce zajmuje literatura regionalna, która jest na bieżąco uzupełniana, w tym dziale oprócz książek znajdują się wszystkie numery wydawnictw regionalnych od początku istnienia. W GBP w Urzędowie jest również teczka wycinków o regionie. Ponadto biblioteki prowadzą działalność biblioteczną-informacyjną opierającą się na bogatym księgozborze podręcznym. W każdej bibliotece czytelnicy korzystają nieodpłatnie z Internetu. Biblioteka dba również o czytelników niepełnosprawnych i osoby starsze uzupełniając księgozbiór w książki z dużą czcionką i czasopisma, które ich interesują. Książki do osób, które same nie mogą korzystać z biblioteki dostarczane są przez rodzinę lub osoby pracujące w bibliotece. Osoby starsze mogą nauczyć się podstaw obsługi komputera i korzystać z Internetu.

Biblioteki zajmują się również upowszechnianiem czytelnictwa. Organizują konkursy tematyczne lekcje biblioteczne prace plastyczne oraz wycieczki do bibliotek. Do najciekawszych imprez które odbywają się cyklicznie należą: „Ferie w bibliotece”, „Władze czytają dzieciom”, „Wakacje z książką”, ponadto w każdej bibliotece jest duży wybór puzzli i gier planszowych z których chętnie korzystają dzieci.

Zbiory GBP w Urzędowie i filii bibliotecznych liczyły w 2015 r. 27244 wol.:

Wykres 26. Zbiory GBP w Urzędowie i filii bibliotecznych.

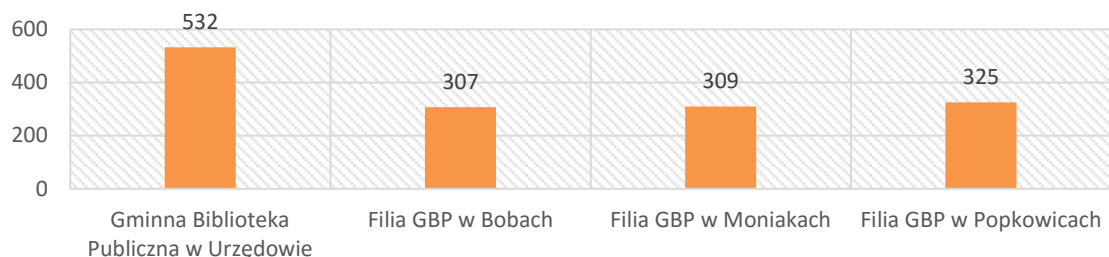

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

W 2015r. GBP w Urzędzie i filie prenumerowały 38 tytułów czasopism. Zakupiły 1 464 nowych książek.

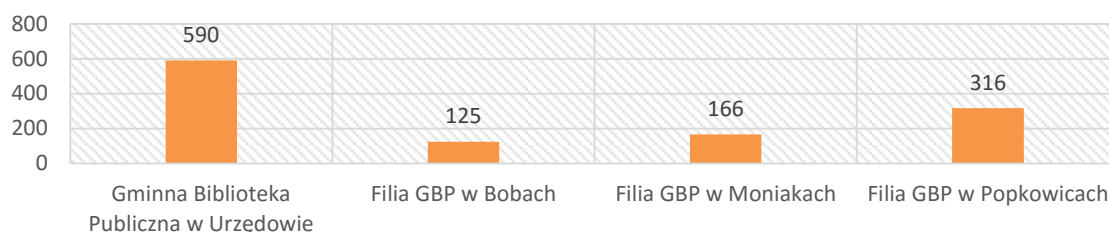
Wykres 27. Liczba zakupionych w 2015 roku książek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Zarejestrowano 1197 czytelników.

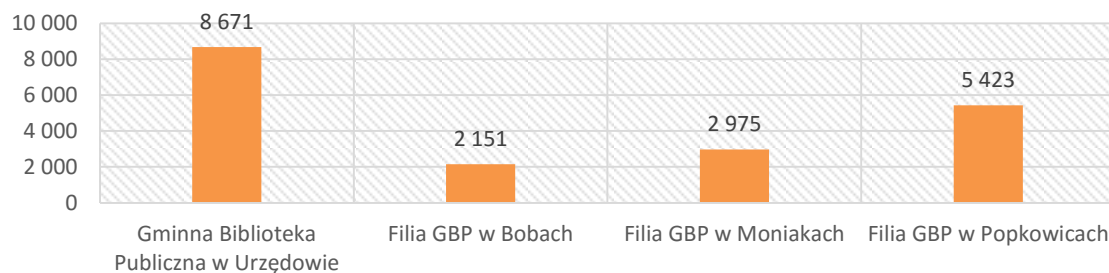
Wykres 28. Liczba zarejestrowanych czytelników.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Wypożyczono 19 220 książek

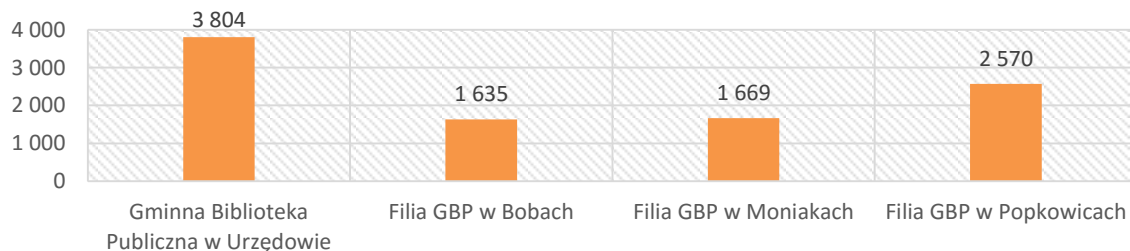
Wykres 29. Liczba wypożyczonych w 2015 roku książek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Wypożyczono 9 678 egzemplarzy czasopism

Wykres 30. Liczba wypożyczonych w 2015 roku czasopism.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

2.9. Ochrona zdrowia, wykluczenie i opieka społeczna

Zadania z zakresu ochrony zdrowia na terenie gminy realizuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Urzędowie. Został on utworzony uchwałą Rady Gminy Urzędów z dnia 18 grudnia 1998 roku. Zgodnie z przyjętym statutem SPZOZ w Urzędowie obejmuje swoim zasięgiem trzy ośrodki zdrowia:

- Ośrodek Zdrowia w Urzędowie (tel. 81 82 25 899)
- Ośrodek Zdrowia w Moniakach (tel. 81 82 27 360)
- Ośrodek Zdrowia w Popkowicach (tel. 81 82 13 120)

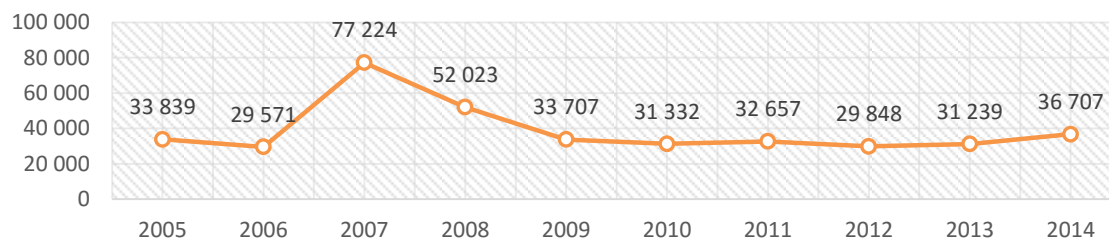
JEDNOSTKA/ ADRES	CHARAKTER JEDNOSTKI	STRUKTURA
OŚRODEK ZDROWIA W URZĘDOWIE DR A. HEVELKE 2, 23-250 URZĘDÓW	PRZYCHODNIA PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ, PRZYCHODNIA STOMATOLOGICZNA, POZOSTAŁE PRZYCHODNIE JEDNOSPECJALISTYCZNE, OŚRODEK DIAGNOSTYKI, ZAKŁAD REHABILITACJI LECZNICZEJ	GABINET FIZJOTERAPII GABINET MEDYCYNY SZKOLNEJ GABINET STOMATOLOGICZNY W SZKOLE PORADNIA CHOROÓB WEWNĘTRZNYCH PORADNIA GINEKOLOGICZNO-POŁOŻNICZA PORADNIA LEKARZA POZ PORADNIA PIELĘGNIARKI ŚRODOWISKOWEJ-RODZINNEJ PORADNIA POŁOŻNEJ ŚRODOWISKOWO-RODZINNEJ PORADNIA REHABILITACYJNA PORADNIA STOMATOLOGICZNA
OŚRODEK ZDROWIA POPKOWICE POPKOWICE 6B, 23-250 POPKOWICE	PRZYCHODNIA PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ, PRZYCHODNIA STOMATOLOGICZNA	GABINET MEDYCYNY SZKOLNEJ PORADNIA LEKARZA POZ PORADNIA PIELĘGNIARKI ŚRODOWISKOWEJ-RODZINNEJ PORADNIA STOMATOLOGICZNA
OŚRODEK ZDROWIA MONIAKI MONIAKI - KOLONIA 34, 23-250 URZĘDÓW	PRZYCHODNIA PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ, PRZYCHODNIA STOMATOLOGICZNA	GABINET MEDYCYNY SZKOLNEJ PORADNIA LEKARZA POZ PORADNIA PIELĘGNIARKI ŚRODOWISKOWEJ –RODZINNEJ PORADNIA STOMATOLOGICZNA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://www.zdronet.pl/samodzielny-publiczny-zaklad-opieki-zdrowotnej-w-urzedowie-urzedow,28086,przychodnia.html>

Najwięcej porad lekarskich zostało udzielonych w 2007 roku (77 224). Od tamtego czasu ich liczba poważnie spadła. Od 2012 roku notuje się systematyczny wzrost liczby udzielanych porad lekarskich. W 2014 roku udzielono ich 36 707.

Wykres 31. Podstawowa opieka zdrowotna – porady.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zadania pomocy społecznej wynikające z programów rządowych, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędzie. Zadania jakie realizuje wyżej wymieniona placówka, są zadaniami własnymi gminy Urzędów oraz zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej, nałożone przepisami prawa oraz wykonywane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej lub innymi podmiotami.

Na przestrzeni lat 2012-2015 zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. W 2012 roku z tego rodzaju wsparcia korzystało 480 osób, podczas gdy w roku 2015- 435.

Tabela 17. Formy pomocy społecznej realizowanej w gminie w latach 2012 – 2015

LP	FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH			
		2012	2013	2014	2015
	LICZBA OSÓB OGÓŁEM KORZYSTAJĄCA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	480	479	452	435
1	ZASIŁEK STAŁE	44	41	39	38
2	ZASIŁEK OKRESOWY	69	80	72	87
3	DOŻYWIANIE DZIECI W SZKOŁACH	256	264	260	226
4	DOŻYWIANIE DZIECI Z TZW. LISTY DYREKTORSKIEJ	18	20	27	36
5	DOŻYWIANIE DLA OSÓB DOROSŁYCH	12	14	3	10
6	ZASIŁEK CELOWY W ZWIĄZKU ZE ZDARZENIEM LOSOWYM	3	4	4	1
7	ZASIŁEK CELOWY	120	131	182	131
8	W TYM: SPECJALNY ZASIŁEK CELOWY	53	34	25	21
9	SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE	5	5	4	4
10	USŁUGI OPIEKUŃCZE	14	10	13	15
11	OSOBY OBJĘTE PRACĄ SOCJALNĄ	42	112	138	112
12	OSOBY OBJĘTE KONTRAKTEM SOCJALNYM	17	13	52	16
13	OSOBY OBJĘTE WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY (RODZINY)	8	14	14	13
14	LICZBA WDROŻONYCH PROCEDUR	17	24	46	38

„NIEBIESKA KARTA”					
15	LICZBA OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH W DOMACH OPIEKI SPOŁECZNEJ	10	9	13	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej w 2015 roku należały: ubóstwo, bezrobocie, oraz niepełnosprawność. Ogólnie w 2015 roku z pomocy społecznej korzystało 725 rodzin.

Tabela 18. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej.

PRZYCZYNY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ (RODZINY)					
		2012	2013	2014	2015
1	UBÓSTWO	152	164	160	162
2	BEZDOMNOŚĆ	3	2	1	2
3	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	25	38	53	61
4	W TYM: WIELODZIECNOŚĆ	20	30	40	52
5	BEZROBOCIE	112	116	120	115
6	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	124	126	111	109
7	DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	41	46	72	80
8	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	50	50	60	53
9	W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	31	28	30	30
10	RODZINY WIELODZIECNE	6	10	18	8
11	PRZEMOC W RODZINIE	1	8	8	6
12	ALKOHOLIZM	22	34	24	23
13	NARKOMANIA	0	0	0	0
14	TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	3	6	3	3
15	ZDARZENIE LOSOWE	3	4	4	1
16	SYTUACJA KRYZYSOWA	1	0	1	0
17	PROGNOZA LICZBY OSÓB, KTÓRE BĘDĄ KORZYSTAĆ Z POMOCY SPOŁECZNEJ.	15	15	20	20
OGÓŁEM:		609	677	725	725

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.10. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w przyjęte normy postępowania.

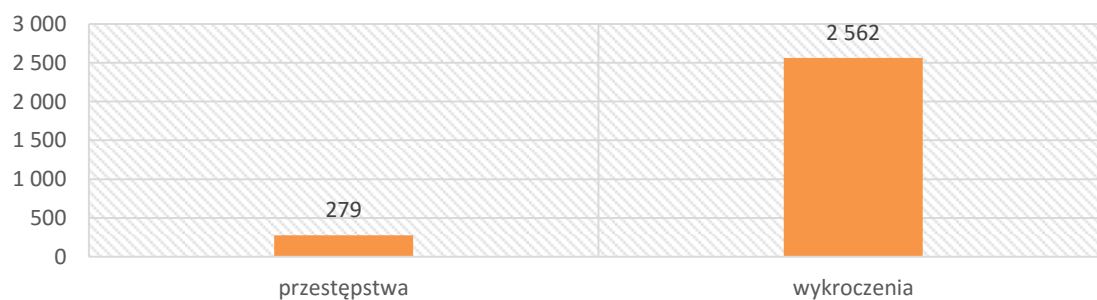
Policja

Za bezpieczeństwo na terenie gminy Urzędów odpowiada Komisariat Policji w Kraśniku, który obejmuje zasięgiem działania również część gminy miejskiej Kraśnik i gminę Dzierzkowice. Liczący 32 policjantów komisariat, obsługuje około 35 tysięcy mieszkańców. W swoich działaniach wspomagany jest przez policjantów z Wydziału Ruchu Drogowego oraz policjantów Pionu Kryminalnego Komendy Powiatowej Policji w Kraśniku.

Najczęściej popełnianymi przestępstwami na terenie gminy Urzędów są m.in. kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem, uszczerbek na zdrowiu, bójka lub pobicie, uszkodzenie rzeczy, nietrzeźwi kierujący, wypadek, przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii a także przestępstwa przeciwko rodzinie.

Ogółem za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku stwierdzono na terenie gm. Urzędów 279 przestępstwa oraz 2 562 wykroczeń.

Wykres 32. Liczba przestępstw i wykroczeń w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Kraśniku

W 2014 roku na terenie gminy Urzędów wystawiono 60 mandatów karnych kredytowanych a w I półroczu 2015 roku 35 mandatów karnych kredytowanych za wykroczenia porządkowe. Za wykroczenia w ruchu drogowym w 2014 roku wystawiono 839 mandatów karnych kredytowanych a w I półroczu 2015 roku 307 mandatów karnych kredytowanych.

Komisariat Policji w Kraśniku w okresie od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku przeprowadził 434 czynności wyjaśniających w sprawach zaistniałych na terenie gminy Urzędów, 263 razy wystąpiono z wnioskiem o ukaranie.

Na „gorącym uczynku” popełnienia przestępstwa w 2014 roku zatrzymano 16 sprawców.

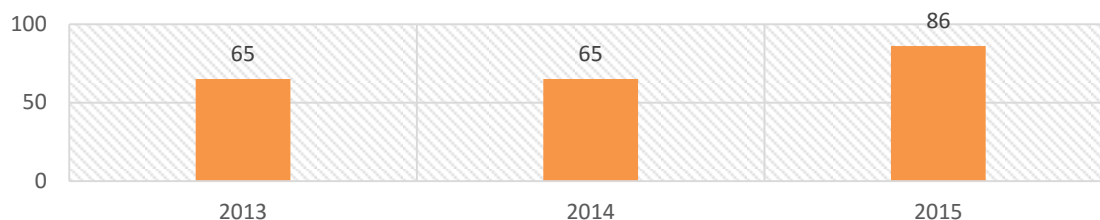
Policjanci z Komendy Powiatowej w Kraśniku przeprowadzili na terenie gm. Urzędów w okresie 01.01.2013 r. – 31.12.2015 r. – 1 857 interwencji;

W 2014 r. na terenie gm. Urzędów wylegitymowano – 476 a w I półroczu 2015 r. – 211 osób.

Komisariat Policji w Kraśniku wchodzi w skład Komendy Powiatowej Policji Kraśniku. Mieści się on w budynku murowanym położonym przy ulicy Eugeniusza Kwiatkowskiego 8, 23-204 Kraśnik. Wyposażony jest w sprzęt transportowy przydzielony przez KWP w Lublinie - Wydział Transportowy. Sprzęt transportowy wymaga ciągłego uzupełniania z uwagi na jego wyeksploatowanie.

Liczba przestępstw kryminalnych w latach 2013-2014 utrzymywała się na tym samym poziomie. Najwięcej przestępstw kryminalnych popełniono w 2015 roku. Ich liczba wyniosła 86.

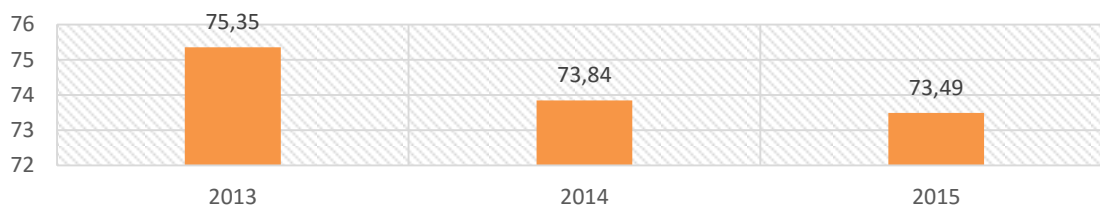
Wykres 33. Liczba przestępstw kryminalnych na terenie gminy Urzędów w latach 2013-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Kraśniku

W latach 2013-2015 wykrywalność przestępstw nieznacznie się zmniejszyła (o 1,86 pkt %).

Wykres 34. Wykrywalność przestępstw w gminie Urzędów w latach 2013-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Kraśniku

W okresie 2013 r. – 2015 r. na terenie gm. Urzędów stwierdzono ogółem 216 przestępstw kryminalnych a wskaźnik umorzeń dochodzeń wynosił 25.77% - z uwagi na niewykrycie sprawcy przestępstwa.

Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Urzędów działa 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Bęczyn, Boby, Leszczyna, Moniaki, Natalin, Popkowice, Skorczyce, Urzędów, Wierzbica.

Na koniec 2014 roku ewidencja osobowa w jednostkach wykazuje 416 strażaków ochotników w tym: 288 czynnych, 31 wspierających, 97 honorowych. Pod względem płci: 385 mężczyzn i 31 kobiet.

Przyszłość ochotniczego pożarnictwa, zależy od młodego pokolenia a więc od młodzieżowych drużyn pożarniczych, od świadomości i perspektywicznego myślenia zarządów jednostek OSP, które powinny zabiegać o nowe młode osoby i włączać ich do działania.

Pomimo wielu trudności i uwarunkowań strażacy – ochotnicy pomagają w likwidacji skutków zdarzeń losowych, jakie mają miejsce w sytuacjach kryzysowych, uczestniczą każdego roku w uroczystościach organizowanych przez gminę takich jak: dożynki gminne, święto Konstytucji 3 maja czy 11 listopada - święto odzyskania niepodległości.

Działalność ratowniczo – gaśnicza

W roku 2014 na terenie gminy Urzędów miało miejsce 51 zdarzeń, w tym:

- 9 pożarów zakwalifikowanych głównie małych (8),
- 40 zagrożeń miejscowych (podtopienia, usuwanie gałęzi, drzew z dróg),
- 2 fałszywe alarmy zakwalifikowane jako w dobrej wierze.

Z kolei w roku 2015 było to odpowiednio: 56 zdarzeń:

- 24 pożarów wszystkie zakwalifikowane jako małe,
- 31 zagrożeń miejscowych
- 1 fałszywy alarm w dobrej wierze.

Biorąc pod uwagę ilość wyjazdów, mobilność jednostek OSP, wyposażenie techniczne i wykazywaną aktywność organizacyjną na tle 9 jednostek wyróżniają się:

- OSP Urzędów:
Rok 2014: 41 wyjazdów, w tym do 10 pożarów, 27 miejscowych zagrożeń
Rok 2015: 48 wyjazdów, w tym do 25 pożarów, 20 miejscowych zagrożeń
- OSP Boby:
rok 2014: 9 wyjazdów, w tym do 1 pożaru, 6 miejscowych zagrożeń,
rok 2015: 9 wyjazdów, w tym do 6 pożarów, 2 miejscowych zagrożeń,

Ponadto w latach 2014- 2015 do akcji ratowniczo – gaśniczych wyjeżdżały jeszcze jednostki OSP Bęczyn, OSP Natalin, OSP Wierzbica.

Zasięg działania jednostek ogranicza się do terenu gminy Urzędów, wyjątkiem są jednostki KSRG, które w uzasadnionych wypadkach – tzn. gdy podstawowe siły i środki ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy są niewystarczające są dysponowane poza teren powiatu, w uzasadnionych wypadkach także poza jego teren.

Podczas zebrań druhowie jednostek spoza KSRG zwracali uwagę na zbyt rzadkie dysponowanie jednostek lokalnych (m.in. Bęczyn, Natalin) do udziału w zdarzeniach mających miejsce na ich terenie działania, ponadto podkreślali na braki osobowe oraz stan techniczny pojazdów.

Dwie jednostki OSP Urzędów i Boby należą do KSRG – Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Tylko jednostka OSP Urzędów dysponuje nowym i nowoczesnym pojazdem ratowniczym typu średniego. Pozostałe jednostki dysponują pojazdami z lat 80 i wczesnych 90.

Z uwagi na przynależność do KSRG i posiadany przez OSP w Bobach pojazd STAR 200 z roku 1985 podjęto kroki pozyskania środków na zakup samochodu typu średniego. Gmina Urzędów uczestniczy jako partner w projekcie RPO WL o pozyskanie środków na ten cel dla OSP Boby. Dalszego doposażenia w sprzęt lub też wymianę na nowszy wymagają jednostki będące w KSRG.

Działalność kulturalno-wychowawcza, współpraca z młodzieżą

W ramach działalności kulturalno-wychowawczych każdego roku mundurowi ochotnicy biorą udział w uroczystościach organizowanych przez gminę. W ramach współpracy z młodzieżą organizowany jest w szkołach „Turniej Wiedzy Pożarniczej”. W Turnieju Wiedzy Pożarniczej na poziomie gminy co roku uczestniczy blisko 200 uczniów i uczennic w trzech grupach wiekowych tj. szkoły podstawowe, gimnazjalne i liceum. W roku 2014 dwoje uczniów z terenu gminy Urzędów wygrało eliminacje powiatowe i tym samym reprezentowało powiat w eliminacjach wojewódzkich. Współorganizatorami i sponsorami nagród na poziomie gminnym jest PZU Kraśnik, Nadleśnictwo Kraśnik, Zarząd Oddziału Gminnego ZOSP RP Urzędów. Wysoki poziom eliminacji zawdzięczać należy przede wszystkim młodzieży ale również Komisji gminnej w której inicjatorami są druh Henryk Karaś kronikarz gminny i druh Marek Ambrożkiewicz - Komendant Gminny.

Wydatki budżetowe na działalność OSP

W roku 2014 na ochronę przeciwpożarową wydatkowano kwotę: 253 tys. zł. w tym na wydatki bieżące 157 tys. zł, materialne 96,3 tys. Do wydatków inwestycyjnych należy dodać środki przeznaczone na realizację 3 zadań współfinansowanych ze środków europejskich a dokładnie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich - łącznie na remont i doposażenie świetlic wiejskich w Bęczynie (186 tys.), Skorczycach (64 tys.) i Wierzbicy (47 tys.) wydatkowano kwotę: 297 tys. zł.

Łączne wydatki na ochronę przeciwpożarową i inwestycje w budynki świetlic przy OSP w roku 2014 wyniosły 550 tys. zł.

W roku 2015 wydatki na zabezpieczenie ochrony przeciwpożarowej zamknęły się w kwocie ogółem 257,7 tys. zł, w tym wydatki inwestycyjne 45,0 tys. zł, usługi remontowe 90,0 tys. zł i pozostałe wydatki bieżące: 122,7 tys. zł.

Dotacje dla OSP: z uwagi na zapisy ustawy, która nakłada obowiązek ponoszenia kosztów wyposażenia, utrzymania i zapewnienia gotowości bojowej jednostek ochrony

przeciwpożarowej na gminę, większość wydatków ponoszono bezpośrednio przez gminę bez udzielenia dotacji.

2015 – OSP Urzędów – zakup radiotelefonów, 3 700,00 zł., 2014 – brak dotacji, 2013- brak dotacji.

Finanse OSP:

Budynki administrowane przez jednostki OSP wykorzystywane są również do innych celów niż ochrona przeciwpożarowa, a jednostki uzyskują przychody z których pokrywają wydatki na ich utrzymanie, ewentualne wolne środki przeznaczają na dofinansowanie ochrony p. pożarowej. Stan finansów jednostek OSP można określić jako dobry – przychody z wynajmu pomieszczeń, współorganizacja imprez okolicznościowych pozwalają na pokrycie podstawowych wydatków. Wyjątkiem są remizy w Natalinie, Wierzbicy gdzie brak jest stałych dochodów z majątku OSP – sytuacja finansowa tych jednostek jest trudna i mogą liczyć tylko na wsparcie samorządu.

Monitoring i oświetlanie miejsc niebezpiecznych

Na dzień dzisiejszy jest zamontowany monitoring w miejscach niebezpiecznych. Oświetlanie miejsc niebezpiecznych jest realizowane sukcesywnie, jeżeli wpływają wnioski od mieszkańców gminy, radnych oraz sołtysów.

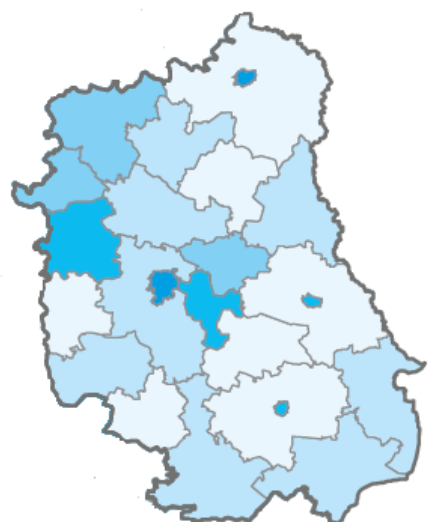

2.11. Jakość życia w gminie

Jakość życia jest subiektywną oceną stopnia zaspokojenia potrzeb. Rozwój społeczny natomiast może stanowić opis stopnia zaspokojenia potrzeb za pomocą ocen typu obiektywnego. Zgodnie z metodologią Krajowego Raportu o Rozwoju Społecznym, na podstawie wskaźnika rozwoju społecznego - HDI (Human Development Indeks), który na poziomie lokalnym stanowi użyteczne narzędzie do analizy źródeł obecnych i przyszłych problemów, powiat kraśnicki został zakwalifikowany do powiatów o niskim wskaźniku rozwoju społecznego. Pomiaru rozwoju społecznego dokonano na podstawie trzech istotnych elementów ludzkiego życia: długości życia (zdrowie), wiedzy (edukacja) oraz poziomu dochodu – zamożności. W powiecie kraśnickim najniższą wartość przyjmuje wskaźnik zamożności, który został ustalony na podstawie średniego poziomu zamożności mieszkańców. Jego wartość wynika przede wszystkim z niskich zarobków mieszkańców powiatu oraz dużego udziału osób niepracujących. Zarówno wskaźnik zdrowia jak i edukacji zostały w raporcie ocenione jako przyjmujące wartość średnią.

Mapa 5. Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI) w powiatach w 2010 roku (wskaźnik przyjmuje wartości od 1 do 100 w punktach)

- Bardzo wysoki (62,8-99,8)
- Wysoki (44,2-62,7)
- Średni (32,2-44,1)
- Niski (22,4-32,1)
- Bardzo niski (5,2-22,3)

Źródło: Raport o Rozwoju Społecznym Polska 2012.

Tabela 19. Wartość wskaźnika LHDI dla powiatu kraśnickiego w roku 2010 i zmian pozycji w rankingu w porównaniu do 2007 r.

POWIAT	POZYCJA WG LHDI 2010	ZMIANA POZYCJI W PORÓWNANIU DO 2007 R.	LHDI (LOKALNY WSKAŹNIK ROZWOJU SPOŁECZNEGO)	HI (WSKAŹNIK ZDROWIA)	EI (WSKAŹNIK EDUKACJI)	WI (WSKAŹNIK ZAMOŻNOŚCI)
KRAŚNICKI	314	-19	30,73	40,44	42,18	17,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o Rozwoju Społecznym Polska 2012.

3. Infrastruktura techniczna

3.1. Infrastruktura wodno-ściekowa

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 99,2 km, ilość przyłączy: 2 061 szt.

W sieć wodociągową wyposażone są wszystkie miejscowości Gminy Urzędów. Do sieci przyłączonych jest ok. 8 000 mieszkańców. Pobór wody w 2014 r. kształtował się na poziomie 336 070 m³. Cena 1 m³ wody wynosi 2,80 zł netto.

Sieć kanalizacyjna na terenie gminy wybudowana jest w miejscowościach: Urzędów oraz Bęczyn. W najbliższych latach planowana jest budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Mikuszewskie oraz etap III na ulicy Zakościelne w Urzędowie. Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 23,8 km, ilość przyłączy: 529 szt.

Miejscowości nie posiadające kanalizacji to:

▪ Boby-Kolonia	▪ Majdan	▪ Popkowice
▪ Boby-Księżę	▪ Bobowski	▪ Popkowice-Księżę
▪ Boby-Wieś	▪ Majdan Moniacki	▪ Rankowskie
▪ Góry	▪ Metelin	▪ Skorczyce
▪ Józefin	▪ Mikołajówka	▪ Wierzbica
▪ Konradów	▪ Mikuszewskie	▪ Wierzbica-Kolonia
▪ Kozarów	▪ Moniaki	▪ Zadworze
▪ Leszczyna	▪ Moniaki-Kolonia	
▪ Leśniczówka	▪ Natalin	
	▪ Okręglica-Kolonia	

Liczba i lokalizacja stacji uzdatniania wody:

Woda nie jest uzdatniana. W gminie są 4 ujęcia wody w miejscowościach:

1. Mikuszewskie – budynek stacji wodociągowej, 3 zbiorniki żelbetowe o pojemności 150 m³ każdy, 3 studnie głębinowe, sposób rozprowadzania – ciśnieniowo i grawitacyjnie. Zasoby ujęcia wynoszą 117,5 m³/h.
2. Zadworze – budynek stacji wodociągowej, 2 zbiorniki żelbetowe naziemne (w tym 1 nieczynny) o pojemności 150 m³ każdy, 2 studnie głębinowe, sposób rozprowadzania – ciśnieniowo i grawitacyjnie. Zasoby ujęcia wynoszą 27,1 m³/h.
3. Natalin – budynek stacji wodociągowej, 1 studnia głębinowa, brak zbiorników. Zasoby ujęcia wynoszą 25m³/h.
4. Boby Księżę – budynek stacji wodociągowej, 1 zbiornik metalowy o pojemności 150 m³, 2 studnie głębinowe, sposób rozprowadzania – ciśnieniowo i grawitacyjnie. Zasoby ujęcia wynoszą 65 m³/h.

Na terenie gminy znajdują się następujące oczyszczalnie ścieków:

- ▶ Urzędów – przepustowość – 175 m³/d Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, typ BIOVAC SBR0360-1, wyposażona w sitopiaskownik oraz trzy reaktory SBR. Odbiornikiem ścieków jest rzeka Urzędówka.
- ▶ Popkowice – przepustowość – 2,5 m³/d

W 2014 r. zostało wytworzonych 346,45 m³ osadów ściekowych, natomiast ilość oczyszczonych ścieków kształtowała się na poziomie 55,059 m³. Uwodniony osad jest przekazywany do Oczyszczalni Ścieków w Kraśniku. Cena za odprowadzenie 1 m³ ścieków wynosi 4,10 zł netto.

Tabela 20. Kanalizacja, wodociągi, szamba i zagrodowe oczyszczalnie ścieków na terenie gminy

WIEŚ SOŁĘCTWO	SIEĆ WOD. KM	PRZYŁ. WOD. KM	IŁOŚĆ PRZYŁ. WOD. (SZT)	SIEĆ KANAL. (KM)	PRZYŁĄCZA KANAL. (KM)	PRZYŁ. KANAL. (SZT.)	SZAMBA SZT.	ZAGRODOWE OCZYSZCZ. (SZT)
URZĘDÓW	14,4	14,6	421	14	7,6	324	95	2
BĘCZYN	5,7	7,1	220	9,6	1,8	205	15	0
RANKOWSKIE	2,6	4,9	122	0	0	0	122	0
GÓRY	2,9	2,7	66	0	0	0	66	0
MIKUSZEWSKIE	6,8	4,3	128	0			126	2
SKORCZYCE	7,7	4,7	142	0			140	2
NATALIN	2,9	1,1	23	0			22	1
MIKOŁAJÓWKA	2,5	1,4	20	0			18	2
MAJDAN BOBOWSKI	1,2	0,8	32	0				
MAJDAN MONIACKI	1,4	0,9	19	0				
WIERZBICA	8,9	6,7	136	0			109	27
OKRĘGLICA- KOLONIA	2,3	1,5	18	0				
BOBY KSIĘŻE	1,7	0,8	28	0				
BOBY KOLONIA	2,7	2,0	68	0				1

BOBY WIEŚ	2,6	1,2	47	0			1
KOZARÓW	4,2	2,0	35	0			8
MONIAKI	7,3	3,5	135	0		132	1
POPKOWICE	6,4	4,3	132	0,25		128	1
ZADWORZE	13,1	3,1	125	0		123	2
JÓZEFIN	1,9	3,7	42	0		42	0
POPKOWICE KSIĘŻE	3,2	0,9	32	0		32	1
LESZCZYNA	2,5		70	0		68	2

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Na terenie Gminy Urzędów w miejscowościach, gdzie nie ma wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej, ścieki z gospodarstw domowych są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych, skąd są odwożone do oczyszczalni ścieków. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 90 przydomowych indywidualnych oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy znajdują się urządzenia melioracji szczegółowej należące w większości do osób prywatnych (rowy melioracyjne nie wydzielone geodezyjnie wchodzące w skład działek, systemy drenarskie na prywatnych działkach w miejscowościach: Bęczyn, Boby Kolonia, Mikuszewskie – ogólnie w złym stanie technicznym) i do gminy – niewielkie odcinki rowów melioracyjnych tylko na terenie Urzędowa. Ponadto na terenie Gminy znajdują się urządzenia melioracji podstawowej należące do Skarbu Państwa i zarządzane przez WZMiUW. Należą do nich: rzeka Urzędówka, kanał Podlipie, urządzenia piętrzące wodę na rzece.

3.2. Infrastruktura zagospodarowywania odpadów

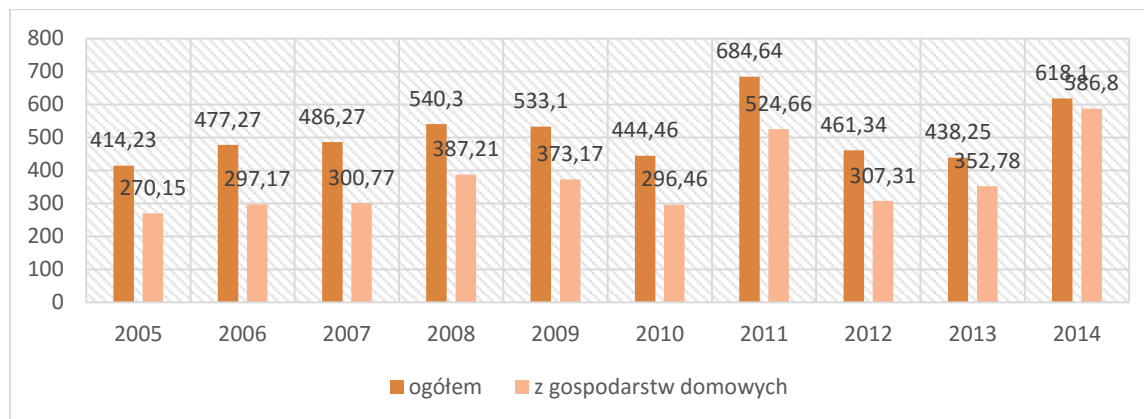
Na terenie Gminy Urzędów nie ma składowiska odpadów. Istnieje natomiast Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Partyzantów 26 w Urzędowie. Mieszkańcy Gminy w ramach opłat za zagospodarowanie odpadami komunalnymi mogą oddać powstałe w gospodarstwie domowym odpady, tj.:

- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe)
- zużyte baterie i akumulatory
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
- odpady wielkogabarytowe (meble)
- odpady budowlane (tapety, wykładziny, ceramika budowlana, okna, drzwi, gruz itp.)
- odpady zielone (trawa, liście)
- przeterminowane leki
- odzież i tekstylia
- papier, szkło, tworzywa sztuczne
- zużyte opony
- opakowania po środkach ochrony roślin
- popiół.

W 2014 roku w gminie Urzędów powstało ogółem 618,1 t odpadów zmieszanych. Odpady z gospodarstw domowych stanowiły 94,9% wszystkich odpadów wytworzonych na terenie gminy. W analizowanym okresie tj. latach 2005-2014 ilość odpadów ulegała wahaniam. W 2014 roku widoczny jest w stosunku do poprzedniego roku przyrost masy odpadów. Szczegółowy rozkład ilości powstających odpadów przedstawia poniższy wykres.

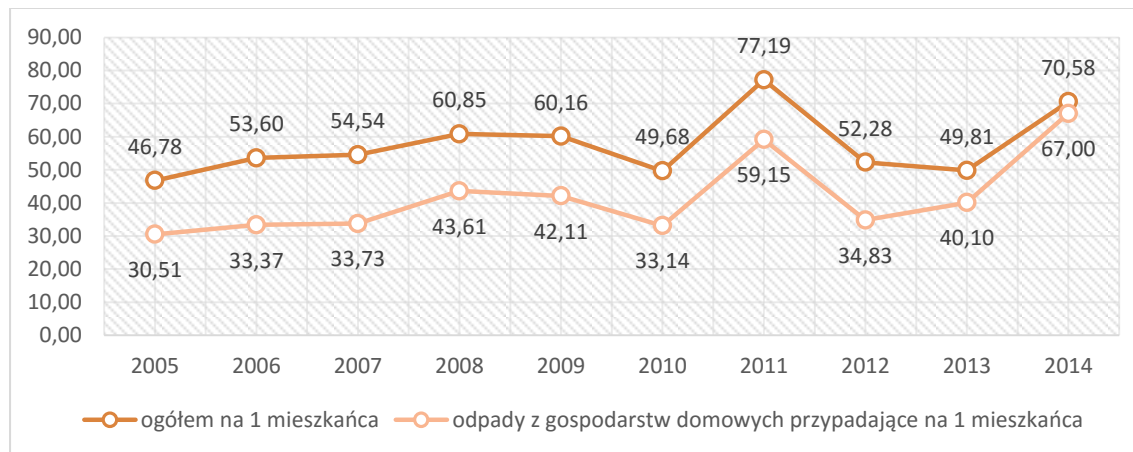
Wykres 35. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [t].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według danych BDL GUS w 2014 roku na jednego mieszkańca gminy przypadło średnio 70,58 kg wytworzonych odpadów. Ilość odpadów z gospodarstw domowych przypadająca na jednego mieszkańca wynosiła 67 kg.

Wykres 36. Średnia ilość odpadów przypadająca na jednego mieszkańca Gminy [kg]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.3. Infrastruktura energetyczno-oświetleniowa

Przez obszar Gminy Urzędów przebiega napowietrzna linia wysokiego napięcia WN 110 kV łącząca GPZ Budzyń i Opole Lubelskie oraz przez fragment gminy - linia WN w kierunku GPZ Bychawa. Żadna z linii nie jest wykorzystywana do bezpośredniego zasilania odbiorców z terenu gminy (brak odbiorców zasilanych na wysokim napięciu). Zasilanie w energię elektryczną odbiorców z terenu gminy odbywa się z GPZ Kraśnik Budzyń 110/15 kV poprzez linie napowietrzne średniego napięcia 15 kV wyprowadzone w kierunku GPZ-ów w Opolu Lubelskim i Beżycach. Na terenie Gminy Urzędów linie magistralne SN-15 kV występują wyłącznie w formie napowietrznej.

Na terenie Gminy Urzędów znajduje się 82 stacje transformatorowe słupowe 15/04 kV i 2 stacje transformatorowe wewnętrzne 15/04 kV będące w posiadaniu PGE Dystrybucja S.A. Oddział Lublin o mocy 9 473 kVA oraz 5 stacji transformatorowych słupowych 15/0,4 kV będących w posiadaniu odbiorcy.

W 2014 r. liczba odbiorców energii elektrycznej wyniosła łącznie 2 916.

Gmina Urzędów jest zaopatrywana w gaz przewodowy ziemny w oparciu o gazociąg wysokoprężny Ø 700 Rozwadów – Puławy i stację redukcyjno-pomiarową I stopnia zlokalizowaną w Urzędowie.

Zgazyfikowane miejscowości to: Bęczyn, Boby-Kolonia, Boby-Księżę, Boby-Wieś, Góry, Józefin, Leszczyna, Leśniczówka, Majdan Bobowski, Majdan Moniacki, Metelin, Mikołajówka, Mikuszewskie, Moniaki, Moniaki-Kolonia, Okręglica-Kolonia, Popkowice, Rankowskie, Skorczyce, Urzędów, Wierzbica, Wierzbica-Kolonia, Zadworze. Współczynnik mieszkańców korzystających z gazu ziemnego wynosi 52 %. Długość sieci rozdzielczej to 104.685 km.

3.4. Infrastruktura teleinformatyczna

Gmina Urzędów należy do obszarów o dobrze rozwiniętej sieci teleinformatycznej. W chwili obecnej praktycznie wszyscy mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z Internetu, niemniej jednak tylko i wyłącznie za pośrednictwem prywatnych operatorów.

3.5. Efektywność energetyczna oraz odnawialne źródła energii

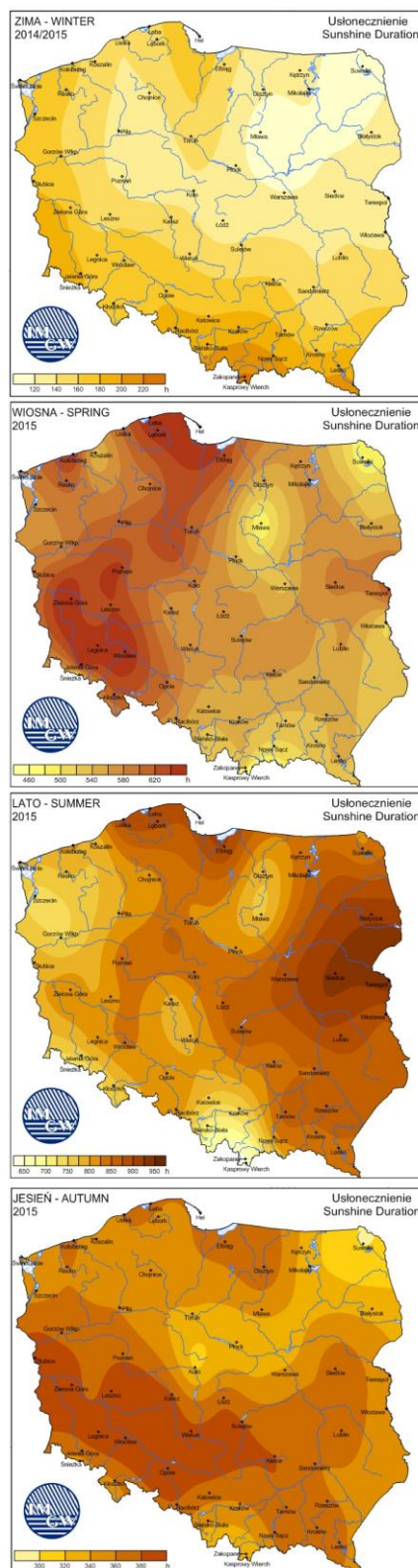
Mapa 6. Usłonecznienie Polski w 2015 roku

Rozwój Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) jest jednym z ważniejszych celów strategii inteligentnego, zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju regionów Unii Europejskiej. Pakiet energetyczno-klimatyczny zakłada zwiększenie do 20% udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu w roku 2020. Zgodnie z ustawą Prawo energetyczne, odnawialnym źródłem energii jest źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzenia lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Na zasoby energii słonecznej decydujący wpływ mają warunki klimatyczne wynikające z położenia geograficznego. Polska należy do krajów charakteryzujących się bardzo nierównomiernym rozkładem promieniowania słonecznego w cyklu rocznym, z istotnym spadkiem potencjału energii słonecznej w okresie zimowym, co jest głównym czynnikiem wpływającym na rozwój wykorzystywania energii słonecznej w kraju. Promieniowanie słoneczne może stanowić źródło produkcji energii elektrycznej oraz ciepłej. Z punktu widzenia wykorzystania zasobów energii promieniowania słonecznego najistotniejszymi parametrami są: natężenie promieniowania słonecznego oraz nasłonecznienie – wyrażające ilość energii słonecznej padającej na jednostkę powierzchni płaszczyzny w określonym czasie. Dodatkowym parametrem odnoszącym się do warunków pogodowych jest usłonecznienie definiowane jako czas podawany w godzinach, podczas którego na powierzchnię ziemi padają bezpośrednio promienie słoneczne.

Obszar województwa lubelskiego należy do regionów posiadających jedne z najlepszych warunków wykorzystywania energii

Źródło: <http://www.imgw.pl/klimat/>

Mapa 7. Wyrobiska do rekultywacji

słonecznej w kraju. Potencjał ten określany przez roczną gęstość mocy promieniowania słonecznego w obszarze regionu waha się w granicach od ok. 1050 do ok. 1150 kWh/m², podczas gdy w kraju potencjał ten zasadniczo zawiera się w przedziale 950 kWh/m² - 1150 kWh/m².

Istotnym kierunkiem rozwoju OZE w województwie może być pozyskiwanie energii elektrycznej z ogniw fotowoltaicznych na skalę pozwalającą na sprzedaż tej energii do sieci. Wynika to z ciągłego rozwoju technologii i związanych z tym perspektyw obniżenia kosztów inwestycyjnych budowy elektrowni słonecznych.

Obszar województwa lubelskiego charakteryzuje się stosunkowo niewielkim zróżnicowaniem przestrzennym potencjału energii słonecznej (od ok. 1050 – do ok. 1150 kWh/m²).

Źródło: Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego (2013 r.)

W „Programie Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego” cały obszar województwa (z wyłączeniem obszarów ograniczeń określonych przez przepisy prawa) zaliczono do obszarów preferowanych dla lokalizacji urządzeń i instalacji wykorzystujących energię słoneczną.

W dokumencie podkreślono również, że w przypadku dużych inwestycji, takich jak elektrownie słoneczne pożądane jest ich lokalizowanie na obszarze wschodniej części województwa, w którym średnioroczne całkowite promieniowanie osiąga największe wartości w kraju. Z uwagi na ograniczenie negatywnego wpływu wielkopowierzchniowych instalacji paneli fotowoltaicznych na krajobraz, ich budowa może być jednym z kierunków przeznaczenia i zagospodarowania zrehabilitowanych terenów wyrobisk poeksploatacyjnych surowców mineralnych oraz terenów składowisk odpadów komunalnych.⁷

Mapa 8. Strefy energetyczne wiatru.

Źródło: Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego (2013 r.)

Instalacje niewielkich rozmiarów wykorzystujące zasoby energii słonecznej lokalizowane w obrębie posesji, głównie na dachach budynków, wykorzystywane na potrzeby odbiorców indywidualnych nie stwarzają zagrożenia dla środowiska, gdyż na etapie

⁷ Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego (2013 r.)

eksploatacji nie emitują żadnych szkodliwych substancji. Promieniowanie słoneczne jest wykorzystywane głównie w rolnictwie, ciepłownictwie (ciepłne kolektory słoneczne) oraz elektroenergetyce (ogniwa fotowoltaiczne). Jednakże największe szanse rozwoju, w krótkim okresie mają technologie oparte na wykorzystaniu kolektorów słonecznych.

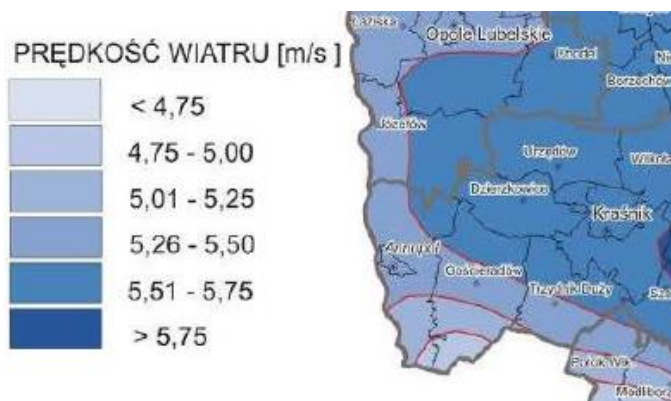
Generalnie w Polsce, w tym i na Lubelszczyźnie dominują wiatry bardzo słabe, tj. o prędkości do 2 m/sek. Biorąc pod uwagę wartości średnie, wzrost ich prędkości obserwuje się w miesiącach zimowych, co jest związane ze zwiększonymi gradientami ciśnienia powietrza atmosferycznego w tej porze roku. Największe średnie prędkości wiatru, przekraczające 4 m/sek., przypadają na styczeń, natomiast najmniejsze,

sięgające 1,2 m/sek., notowane są w sierpniu. Zimą silne wiatry (tj. o prędkościach przekraczających 10 m/sek.) najczęściej występują przy zachodniej i północno-wschodniej cyrkulacji cyklonalnej, natomiast latem silne wiatry najczęściej obserwuje się przy północno-zachodniej cyrkulacji cyklonalnej. Sporadycznie, z tendencją do wzrostu częstotliwości, obserwowane są bardzo silne wiatry (tj. o prędkości przekraczającej 15 m/sek.).

Spowodowane są dużymi różnicami termicznymi podłoża. Na Lubelszczyźnie średnia liczba dni: z wiatrem bardzo silnym wynosi 2 dni, z wiatrem silnym – 20 dni, a z wiatrem bardzo słabym i ciszą – 50 dni. Zgodnie z informacjami zawartymi w „Programie Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego” obszar gminy Urzędów jest położony w strefie korzystnej do pozyskiwania energii wiatrowej. Energia wiatrowa jest jednym z najbardziej kontrowersyjnych i wzbudzających społeczne protesty źródeł OZE. Dotyczą one występujących uciążliwości dla ludzi, głównie w postaci: hałasu wytwarzanego przez śmigła elektrowni wiatrowej, tzw. efektu migającego cienia (rozedrganie światła poprzez ciągłe miganie cienia z łopatek wirników), infradźwięków. Ponadto elektrownie wiatrowe mogą stanowić istotną barierę antropogeniczną dla ptaków wędrownych (kolizje ptaków z elementami siłowni wiatrowych), głównie w przypadku gdy lokalizowane są na trasie korytarzy migracyjnych. Stanowią również zagrożenie dla tych gatunków ptaków, których miejsca lęgowe i żerowiska znajdują się w bliskim sąsiedztwie. Realizacja elektrowni wiatrowych wiąże się także z pogorszeniem walorów krajobrazowych. Ponadto, przy wyborze lokalizacji elektrowni wiatrowych dodatkowo należy uwzględnić uwarunkowania środowiskowe, przestrzenne oraz infrastrukturalne wykluczając z lokalizacji głównie:

- tereny prawnie chronione oraz cenne przyrodniczo, kulturowo i krajobrazowo,
- tereny zurbanizowane i zwartej zabudowy,

Mapa 9. Średnie prędkości wiatru na wys. 50 m n.p.t.

Źródło: Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego (2013 r.)

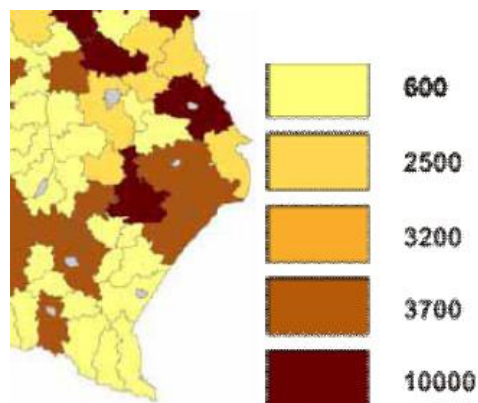

- tereny o utrudnionym dostępie do infrastruktury energetycznej (brak technicznych możliwości przyłączeniowych siłowni lub farmy wiatrowej) i transportowej (brak technicznych możliwości transportu elementów siłowni wiatrowych, charakteryzujących się znaczącymi gabarytami i dużym ciężarem).

Gmina ma również możliwość produkcji energii z biomasy. Biomasa to stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej i leśnej, a także z przemysłu przetwarzającego produkty oraz ziarna zbóż niskiej jakości (niepełniające wymagań jakościowych dla zbóż w zakupie interwencyjnym oraz te, które nie podlegają takiemu zakupowi). W wyniku przetwarzania biomasy otrzymuje się trzy rodzaje biopaliw wykorzystywanych do produkcji energii:

- biopaliwa gazowe (biogaz rolniczy, biogaz z oczyszczalni ścieków, gaz wysypiskowy, gaz drzewny);
- biopaliwa ciekłe (estry oleju rzepakowego, alkohol);
- biopaliwa stałe (przetworzone i nieprzetworzone: drewno, słoma, ziarno zbóż i inne).

Mapa 10. Powierzchnia przydatna pod uprawę biomasy.

Źródło: Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego (2013 r.)

Gmina Urzędów ma możliwość pozyskania energii geotermalnej niskich temperatur. Jest ona w mniejszym stopniu uzależniona od uwarunkowań geologicznych i bardziej dostępna dla indywidualnych odbiorców. Ze względu na brak możliwości bezpośredniego pozyskania energii ciepłej ziemi, w tej technologii wykorzystuje się odzyskujące z otoczenia rozproszone energie cieplne - pompy ciepła.

Głównym źródłem ciepła jest ciepło ośrodka skalnego (gruntu), a także, chociaż rzadziej, ciepło wód podziemnych oraz ciepło odpadowe (powstające w procesach technologicznych). Ze względu na brak ograniczeń geologicznych zastosowania pomp ciepła, instalacje te mogą być montowane w niemal każdym rodzaju podłoża. Należy jednak mieć na uwadze stabilność temperaturową, która jest uzależniona od rodzaju gruntu oraz poziomu wód gruntowych. Grunty gliniaste i wilgotne wykazują znacznie lepsze warunki (większa efektywność) dla funkcjonowania pomp ciepła niż grunty piaszczyste i suche. Głównym źródłem ciepła w gruncie jest strumień ciepły ziemi, jednak dla przypowierzchniowej warstwy gruntu ma on już niewielkie znaczenie. W przypadku płytkich instalacji geotermalnych, czyli takich, jakimi są pompy ciepła, znacznie większy wpływ na temperaturę gruntu ma promieniowanie słoneczne. Główny problem w rozwoju pomp ciepła stanowią przepisy prawne dotyczące instalacji ww. urządzeń oraz koszty.

Mapa 11. Mapa rozkładu temperatur w granicach województwa lubelskiego (na głębokości 1 000 m ppt.

Źródło: Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego (2013 r.)

4. pracy

Gospodarka i rynek

4.1. Rolnictwo

Rolnictwo jest ważnym sektorem gospodarki w gminie. Na jej terenie w 2015 roku funkcjonowały 2 122 gospodarstwa rolne. Znacząca rola rolnictwa znajduje odbicie również w strukturze użytkowania gruntów. Powierzchnia gminy w 2015 roku wynosiła 11 906 ha, z czego użytki rolne zajmowały aż 8 073 ha (74,89%). Gmina jest jednym z największych w Polsce producentów malin. Rocznie produkuje się ich od 6-10 tysięcy ton. Obecna struktura użytkowania gruntów w gminie przedstawia się następująco.

Tabela 21. Struktura użytkowania gruntów w gminie – stan na 2015 r.

	STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW	POWIERZCHNIA (HA)	% POWIERZCHNI OGÓLNEJ GMINY
1.	OGÓLNA POWIERZCHNIA GMINY [HA]	11 906	100,00
2.	UŻYTKI ROLNE, W TYM:	8 916	74,89
	GRUNTY ORNE	6 061	50,91
	SADY	2 460	20,66
	ŁĄKI TRWAŁE	250	2,10
	PASTWISKA TRWAŁE	50	0,42
	GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE	80	0,67
	GRUNTY POD STAWAMI	10	0,08
	GRUNTY POD ROWAMI	5	0,04
3.	GRUNTY LEŚNE ORAZ ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA, W TYM:	1 955	16,42
	LASY	1 905	16,00
	ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA	50	0,42
4.	GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE, W TYM:	930	7,81
	TERENY MIESZKANIOWE	620	5,21
	TERENY PRZEMYSŁOWE	0	0,00
	INNE TERENY ZABUDOWANE	60	0,50
	ZURBANIZOWANE TERENY NIEZABUDOWANE	5	0,04
	TERENY REKREACYJNO – WYPOCZYNKOWE	10	0,08
	DROGI	220	1,85
	TERENY KOLEJOWE	0	0,00
	INNE	15	0,13
	UŻYTKI KOPALNE	0	0,00
5.	GRUNTY POD WODAMI, W TYM:	15	0,13
	POWIERZCHNIOWYMI PŁYNĄCYMI	5	0,04
	POWIERZCHNIOWYMI STOJĄCYMI	10	0,08
6.	NIEUŻYTKI	60	0,50
7.	TERENY RÓŻNE	30	0,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego.

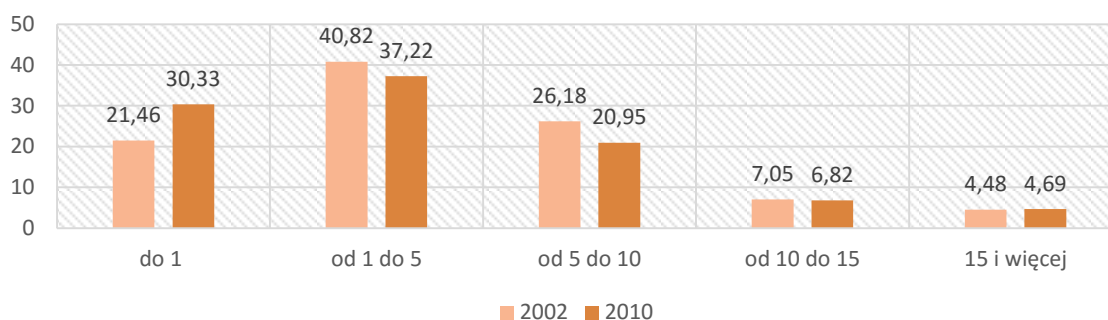
Pomimo dużej roli rolnictwa w gminie Urzędów występuje niekorzystna sytuacja agrarna. Wiąże się ona z rozdrobnieniem agrarnym. Zgodnie z danymi GUS, w 2010 roku gospodarstwa zajmujące powierzchnię mniejszą niż 5 hektarów stanowiły aż 69,74% wszystkich gospodarstw. Odsetek gospodarstw zajmujących powyżej 15 ha, wynosił zaledwie 3,29%.

Tabela 22. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych na terenie gminy Urzędów w 2002 i 2010 roku.

GRUPY OBSZAROWE UŻYTKÓW ROLNYCH (HA)	2002		2010		RÓŻNICA	
	LICZBA GOSPODAR STW	% WSZYSTKICH GOSPODARST W	LICZBA GOSPODARST W	% WSZYSTKICH GOSPODARST W	LICZBA GOSPODARST W	PKT. PROCENTO WY
DO 1	609	28,48	421	23,08	-188,00	-5,40
OD 1 DO 5	841	39,34	851	46,66	10,00	7,32
OD 5 DO 10	482	22,54	385	21,11	-97,00	-1,44
OD 10 DO 15	136	6,36	107	5,87	-29,00	-0,49
15 I WIĘCEJ	70	3,27	60	3,29	-10,00	0,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 37. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych na terenie gminy Urzędów w 2002 i 2010 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zgodnie z danymi BDL GUS powierzchnia zasiewów w gminie wynosiła 4 095,04 ha. Z tego aż 3 401,70 ha (83,07%) zajmowały zboża. Wśród zbóż dominowała uprawa jęczmieniu jarego i mieszanek zbożowych jarych. Uprawy przemysłowe pokrywały 314,90 ha. Stanowiło to 7,69% ogółu powierzchni zasiewów. Z upraw przemysłowych uprawiano głównie buraki cukrowe.

Tabela 23. Powierzchnia zasiewów w gminie Urzędów w roku 2010.

RODZAJ ZASIEWÓW	WARTOŚĆ	% POWIERZCHNI ZASIEWÓW OGÓŁEM
OGÓŁEM	4 095,04	100,00
ZBOŻA RAZEM	3 401,70	83,07
ZBOŻA PODSTAWOWE Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI	3 277,78	80,04
PSZENICA OZIMA	516,56	12,61
PSZENICA JARA	641,74	15,67
ŻYTO	31,57	0,77
JĘCZMIEŃ OZIMY	35,67	0,87
JĘCZMIEŃ JARY	960,71	23,46
OWIES	169,07	4,13
PSZENŻYTO OZIME	206,46	5,04
PSZENŻYTO JARE	56,81	1,39
MIESZANKI ZBOŻOWE OZIME	26,82	0,65
MIESZANKI ZBOŻOWE JARE	632,37	15,44
KUKURYDZA NA ZIARNO	21,09	0,52
ZIEMNIAKI	143,15	3,50
UPRAWY PRZEMYSŁOWE	314,90	7,69
BURAKI CUKROWE	237,50	5,80
RZEPAK I RZEPIK RAZEM	77,40	1,89
STRĄCZKOWE JADALNE NA ZIARNO RAZEM	2,26	0,06
WARZYWA GRUNTOWE	35,21	0,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

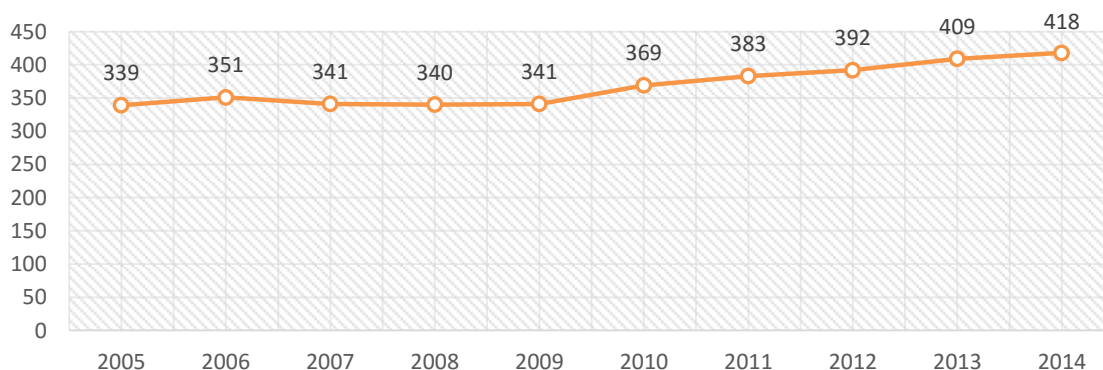

4.2. Przedsiębiorczość

Duża liczba prężnie działających, zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych jest nie tylko gwarantem rosnących dochodów do budżetu gminy. Jest to również podstawa do rozwoju lokalnego rynku pracy i ogólnego rozwoju samej gminy.

Zgodnie z danymi BDL GUS, od 2008 roku systematycznie wzrasta liczba zarejestrowanych na terenie gminy przedsiębiorstw. W ciągu 6 lat liczba podmiotów gospodarczych wrosła o 78 (22,94%).

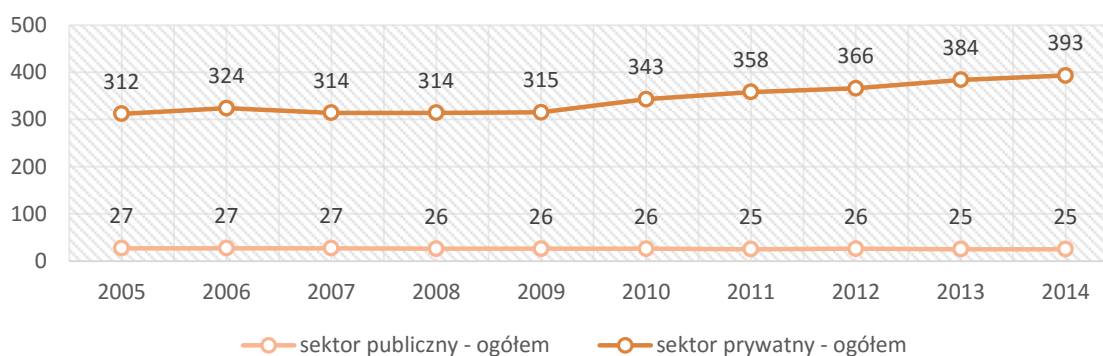
Wykres 38. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Urzędów w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych działa w sektorze prywatnym. W 2014 roku na terenie gminy zarejestrowane były 393 prywatne przedsiębiorstwa. Tym samym stanowiły one 94,02% wszystkich działających podmiotów gospodarczych.

Wykres 39. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Urzędów w latach 2004-2014 z uwzględnieniem struktury własności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Większość funkcjonujących w sektorze prywatnym podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (76,08%). Stowarzyszenia i organizacje społeczne stanowiły 5,98%, a spółki handlowe tylko 2,87% zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarki narodowej. Szczegółowe dane na ten temat znajdują się w poniższej tabeli.

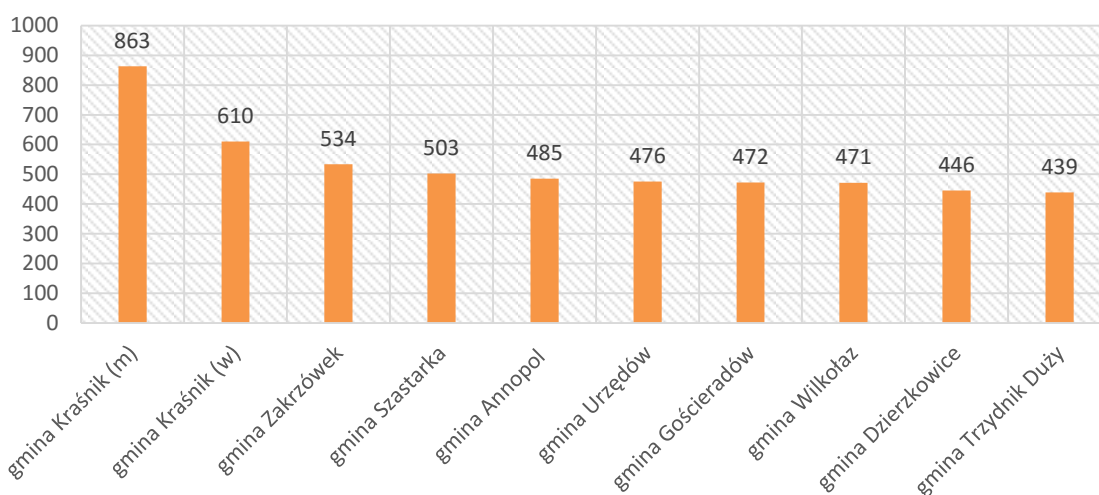
Tabela 24. Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej w gminie Urzędów w 2014 roku.

RODZAJE PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ	WARTOŚĆ	%
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ OGÓŁEM	418	100,00
SEKTOR PUBLICZNY, W TYM:	25	5,98
▪ PAŃSTWOWE I SAMORZĄDOWE JEDNOSTKI PRAWA BUDŻETOWEGO	22	5,26
▪ PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE	0	0,00
▪ SPÓŁKI HANDLOWE	0	0,00
▪ SPÓŁKI HANDLOWE Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO	0	0,00
SEKTOR PRYWATNY, W TYM:	393	94,02
▪ OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ	318	76,08
▪ SPÓŁKI HANDLOWE	12	2,87
▪ SPÓŁKI HANDLOWE Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO	2	0,48
▪ SPÓŁDZIELNIE	4	0,96
▪ FUNDACJE	1	0,24
▪ STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE SPOŁECZNE	25	5,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największa liczba zarejestrowanych w REGON podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. ludności wśród gmin powiatu kraśnickiego zarejestrowanych było w gminie miejskiej Kraśnik – 863. Wskaźnik w gminie Urzędów wyniósł natomiast 476.

Wykres 40. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku.

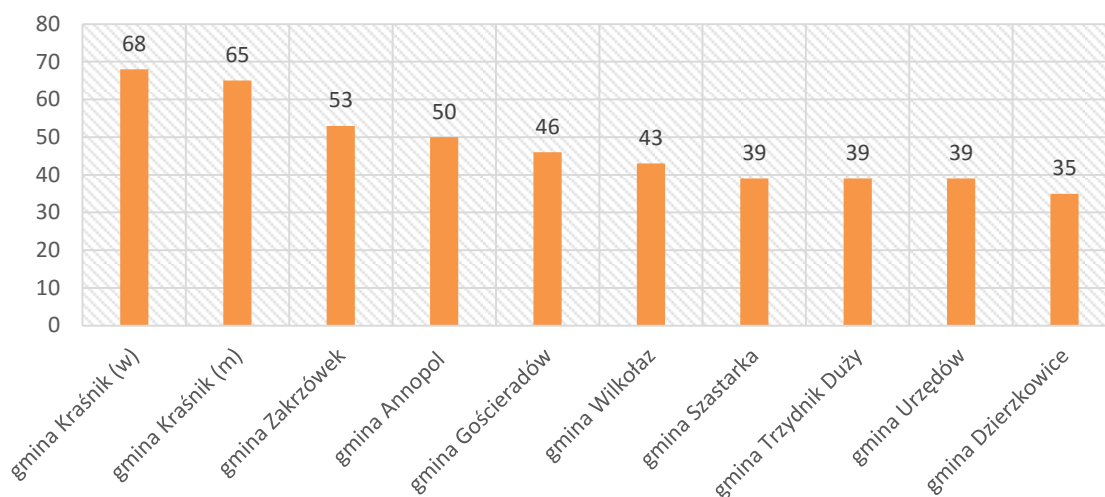

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie Urzędów w 2014 roku wyniosła 39. Najwyższy wskaźnik (68) występował w gminie wiejskiej Kraśnik.

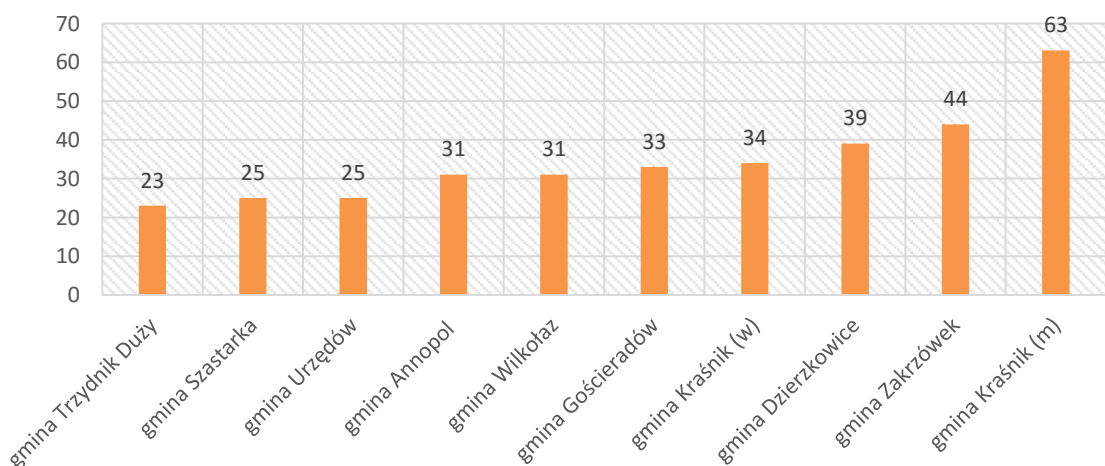
Wykres 41. Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Bardzo korzystnie na tle innych gmin powiatu kraśnickiego gmina Urzędów wypada pod względem liczby podmiotów wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności. Gmina pod względem wskaźnika otrzymała jeden z najniższych wyników w powiecie. W 2014 roku w przeliczeniu na 10 tys. ludności działalność zakończyło zaledwie 25 firm. Najwyższy wskaźnik osiągnęła natomiast gmina miejska Kraśnik (63).

Wykres 42. Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Szczegółowe dane na temat wskaźników dotyczących rozwoju przedsiębiorczości w gminach powiatu kraśnickiego zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 25. Wskaźniki dotyczące rozwoju przedsiębiorczości w gminach powiatu kraśnickiego 2014 roku.

GMINA	PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI		JEDNOSTKI NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI		JEDNOSTKI WYKREŚLONE Z REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI		PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU NA 1000 LUDNOŚCI		PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE NA 10 TYS. LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM	
	ILOŚĆ	RANKING	ILOŚĆ	RANKING	ILOŚĆ	RANKING	ILOŚĆ	RANKING	ILOŚĆ	RANKING
GMINA KRAŚNIK (M)	863	1	65	2	63	10	86	1	105	2
GMINA ANNOPOL	485	5	50	4	31	4	48	5	81	4
GMINA DZIERZKOWICE	446	9	35	10	39	8	45	9	57	10
GMINA GOŚCIERADÓW	472	7	46	5	33	6	47	7	74	5
GMINA KRAŚNIK (W)	610	2	68	1	34	7	61	2	107	1
GMINA SZASTARKA	503	4	39	7	25	2	50	4	64	8
GMINA TRZYDNIAK DUŻY	439	10	39	8	23	1	44	10	65	7
GMINA URZĘDÓW	476	6	39	9	25	3	48	6	63	9
GMINA WILKOŁĄZ	471	8	43	6	31	5	47	8	71	6
GMINA ZAKRZÓWEK	534	3	53	3	44	9	53	3	87	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza przedsiębiorstw wg sekcji PKD 2007 dostarcza szczegółowych danych na temat profilu działających w gminie przedsiębiorstw. Najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych działało w sekcjach:

- handel hurtowy i detaliczny (29,19%)
- budownictwo (20,81%)
- pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (9,33%)
- przetwórstwo przemysłowe (6,70%)

Tabela 26. Podmioty gospodarcze w gminie Urzędów wg klasyfikacji PKD 2007 stan na 2014 r.

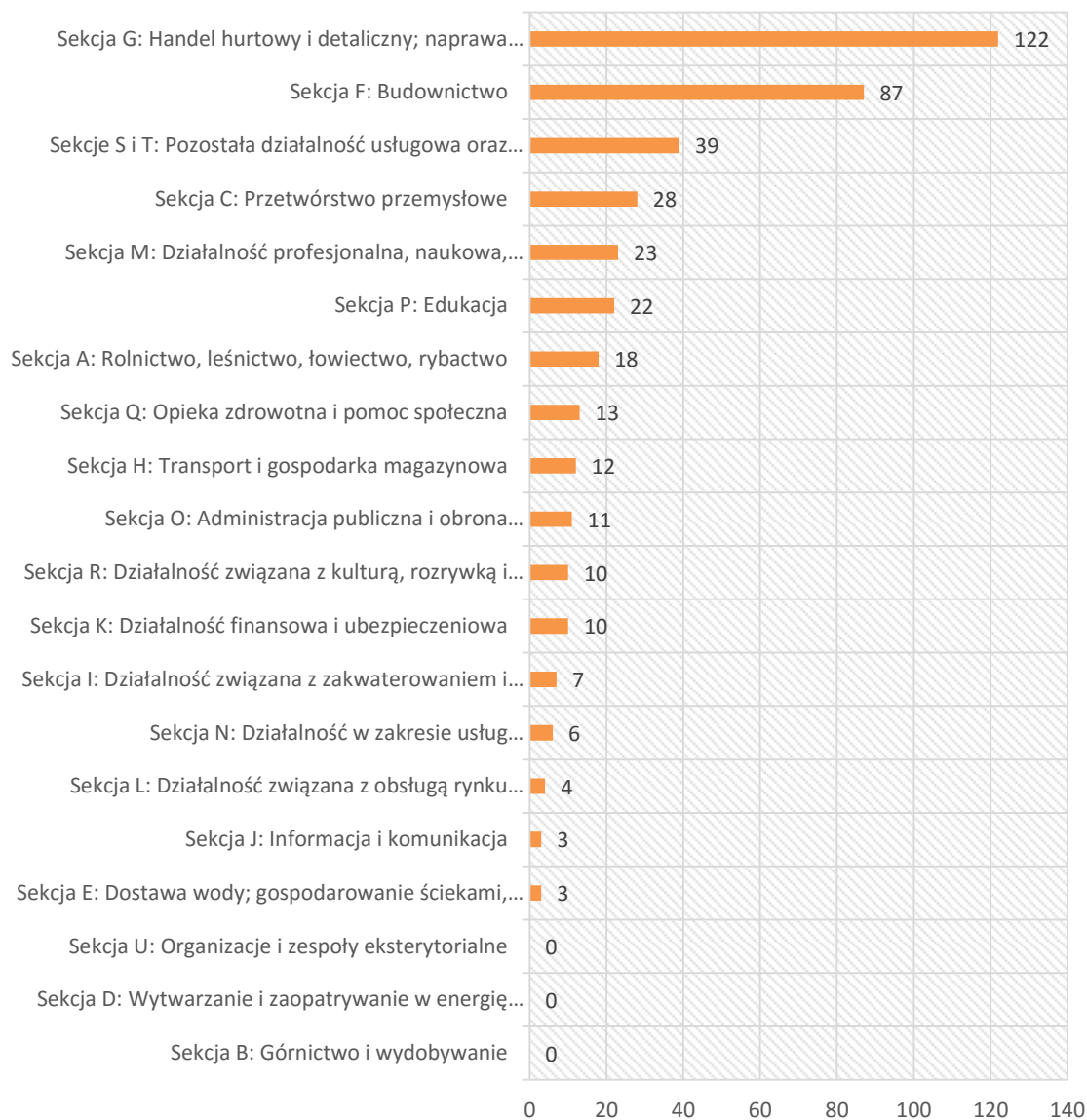
SEKCJE I DZIAŁY WEDŁUG PKD 2007	WARTOŚĆ	% WSZYSTKICH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH
SEKCJA A: ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO, RYBACTWO	18	4,31
SEKCJA B: GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	0	0,00
SEKCJA C: PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	28	6,70
SEKCJA D: WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ...	0	0,00
SEKCJA E: DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI, ODPADAMI	3	0,72
SEKCJA F: BUDOWNICTWO	87	20,81
SEKCJA G: HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW...	122	29,19
SEKCJA H: TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	12	2,87
SEKCJA I: DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	7	1,67
SEKCJA J: INFORMACJA I KOMUNIKACJA	3	0,72
SEKCJA K: DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	10	2,39
SEKCJA L: DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	4	0,96
SEKCJA M: DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA, TECHNICZNA	23	5,50
SEKCJA N: DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	6	1,44
SEKCJA O: ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	11	2,63
SEKCJA P: EDUKACJA	22	5,26
SEKCJA Q: OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	13	3,11
SEKCJA R: DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	10	2,39
SEKCJE S I T: POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ORAZ GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY	39	9,33
SEKCJA U: ORGANIZACJE I ZESPOŁY EKSTERYTORIALNE	0	0,00
OGÓŁEM	418	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach wg klasyfikacji PKD 2007 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 43. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Urzędów wg klasyfikacji PKD 2007 w 2014 roku.

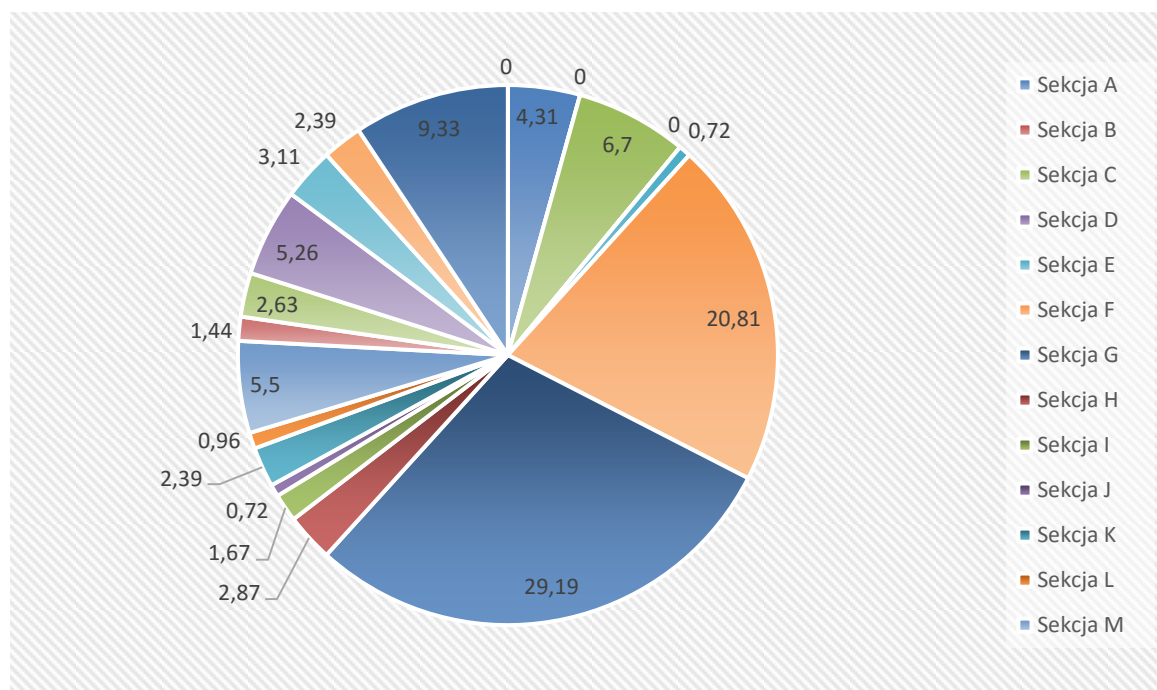

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Procentowy rozkład podmiotów w poszczególnych sekcjach wg klasyfikacji PKD 2007 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 44. Procentowy rozkład podmiotów gospodarczych w gminie Urzędów w roku 2014.

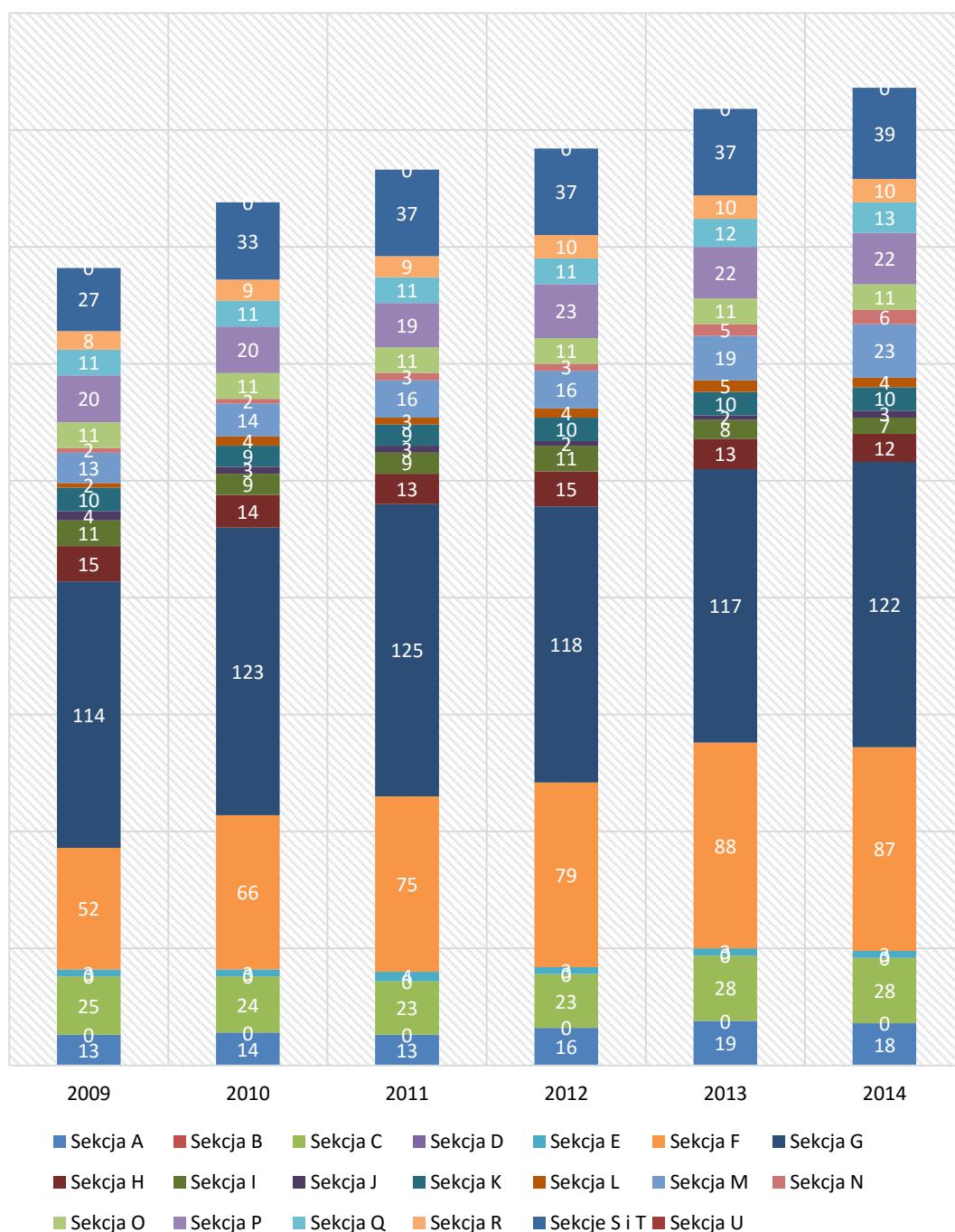

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza zmian liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni czasu pozwala na określenie tego jak zmieniał się profil gospodarczy danego obszaru. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w REGON, działające na terenie gminy Urzędów w latach 2010-2014 cechowały się stosunkowo niewielką dynamiką. Warto jednak zwrócić uwagę na rosnącą liczbę podmiotów świadczących usługi budowlane. W ciągu sześciu lat ich liczba wzrosła o 35 (67,30%).

Wykres 45. Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w gminie Urzędów w latach 2010-2014.

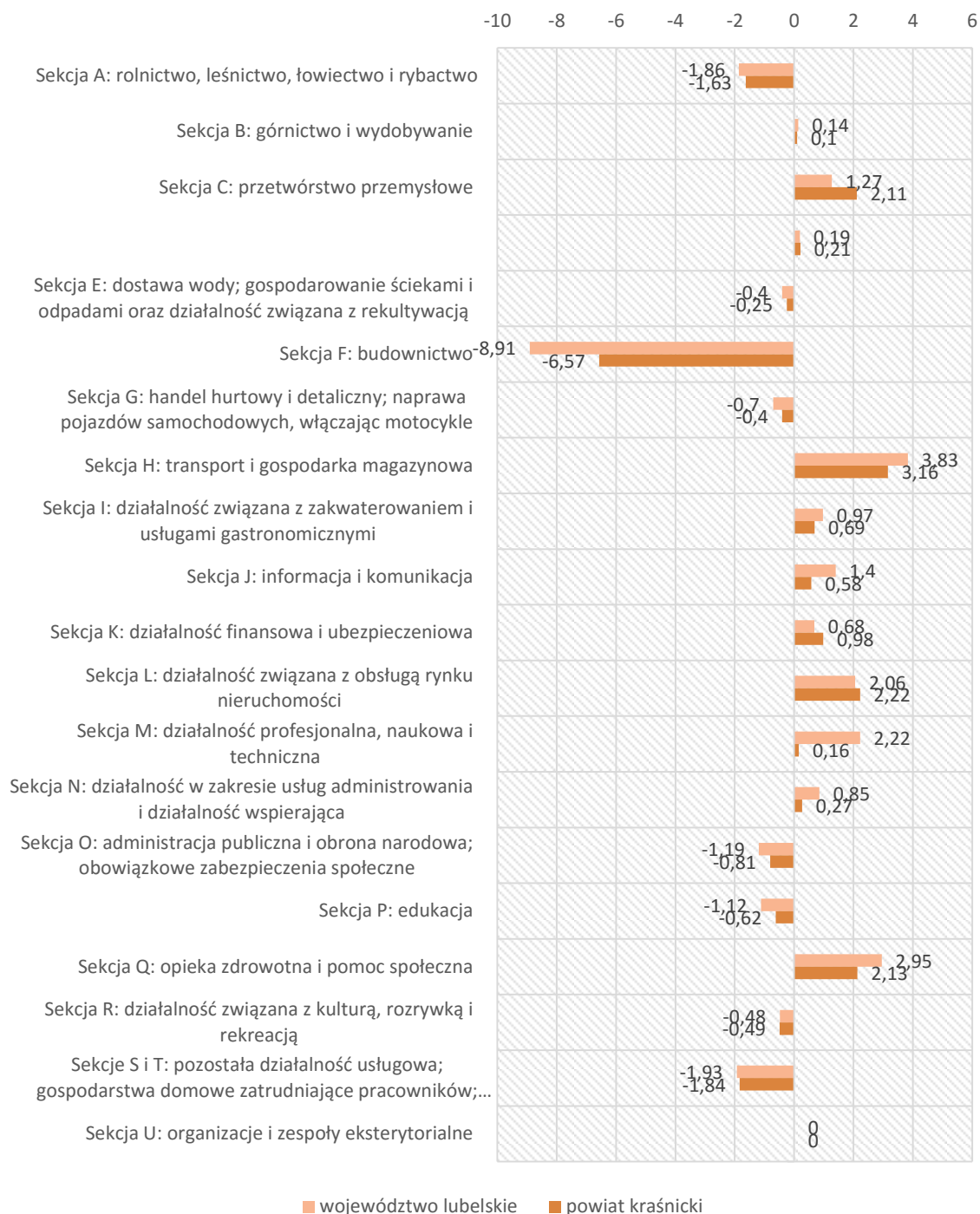
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W gminie Urzędów, w porównaniu z powiatem lubelskim i województwem lubelskim, wyraźnie zauważalna jest przewaga procentowego udziału podmiotów związanych z budownictwem. Występuje tu również nieznacznie wyższy niż w powiecie i województwie odsetek podmiotów działających w sekcjach rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, pozostała działalność usługowa i edukacja. Natomiast mniejszy procent występuje w największym stopniu w przypadku przedsiębiorstw zajmujących się

transportem i gospodarką magazynową, działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości, opieką zdrowotną i pomocą społeczną.

Wykres 46. Różnice w procentowym udziale podmiotów gospodarczych w powiecie krańickim i województwie lubelskim w 2014 roku w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD 2007 w porównaniu z gminą Urzędów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykaz większych przedsiębiorstw na terenie gminy Urzędów zawiera poniższa tabela.

Tabela 27. Wykaz większych przedsiębiorstw na terenie gminy Urzędów.

LP.	PRZEDSIĘBIORSTWO	ADRES
1.	1. P.B. „EKO - DROGPOL” SP.J. A. MARKOWSKI, M. MARKOWSKA	UL. PARTYZANTÓW 32, 23 - 250 URZĘDÓW
2.	2. „SIR - KAM” ROMAN SURDACKI	MIKUSZEWSKIE 22A, 23 - 250 URZĘDÓW
3.	3. SPÓŁDZIELNIA OGRODNICZA BOBY	BOBY - KOLONIA 80A, 23 - 250 URZĘDÓW
4.	4. „GARDEN - CHEM” SP.J. T. NOWACZYŃSKI, M. NOWACZYŃSKI	UL. PARTYZANTÓW 28A, 23 - 250 URZĘDÓW
5.	5. AS LUBELSKA GRUPA RAJDOWA WIESŁAW STEC	UL. PARTYZANTÓW 11, 23 - 250 URZĘDÓW
6.	6. „WĘDZARNIA” ZAKŁAD PRODUKCJI WĘDLIN TRADYCYJNYCH LESZEK SKORUPA	UL. PARTYZANTÓW 26A, 23 - 250 URZĘDÓW
7.	7. CISEŁ MONIKA PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO-HANDLOWE „WINKLER”	JÓZEFIN 23, 23 - 250 URZĘDÓW

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zgodnie z informacjami dostępnymi na stronie Mapa projektów dofinansowanych z RPO WL w perspektywie finansowej 2007-2013 dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Województwa Lubelskiego uzyskały 3 przedsiębiorstwa. Kwota zrealizowanych projektów wyniosła 2 681 114,52 zł, a wartość dofinansowania 1 124 225,46 zł.

Tabela 28. Wykaz przedsiębiorców, którzy pozyskali środki z RPO WL w perspektywie 2007-2013.

LP.	NAZWA PROJEKTU	BENEFICJENT	DOFINANSOWANIE UE [PLN]	WARTOŚĆ PROJEKTU [PLN]
1.	UDOSKONALENIE OFERTY MEDYCZNEGO LABORATORIUM DIAGNOSTYCZNEGO POPRZEC ZAKUP NOWOCZESNYCH URZĄDZEŃ I REMONT LOKALU.	MEDYCZNE LABORATORIUM DIAGNOSTYCZNE IZABELA DUDA-TWAROGOWSKA	64 312,92	111 612,74
2.	WZROST KONKURENCYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTWA ZAKŁAD PRZETWÓRSTWA TWORZYW SZTUCZNYCH DARIUSZ SMOŁECKI POPRZEC ZAKUP INNOWACYJNYCH URZĄDZEŃ.	ZAKŁAD PRZETWÓRSTWA TWORZYW SZTUCZNYCH DARIUSZ SMOŁECKI	849 854,78	2 215 856,88
3.	ZAKUP INNOWACYJNEGO WYPOSAŻENIA GABINETU STOMATOLOGICZNEGO EDYTY WĘCŁAWSKIEJ-WIŚNIEWSKIEJ	GABINET STOMATOLOGICZNY WĘCŁAWSKA-WIŚNIEWSKA EDYTA	210 057,76	353 644,90

Źródło: <http://mapa.rpo.lubelskie.pl>

Czynnikami, który ma hamujący wpływ na rozwój przedsiębiorczości w gminie jest brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych. Wydzielenie tego typu obszarów, jak również tworzenie systemu preferencji podatkowych dla przedsiębiorców przyczynią się

w przyszłości do rozwoju lokalnych podmiotów gospodarczych, rynku pracy jak i całej gminy.

4.3. Turystyka

W „Koncepcji programowo-przestrzennej rozwoju turystyki i rekreacji. Cele i główne kierunki rozwoju sektora turystyki i rekreacji w województwie lubelskim” obszar gminy Urzędów zaliczony został do obszarów o znaczeniu ponadregionalnym.

W dokumencie Biura Planowania Przestrzennego istotą przydatności turystycznej gminy Urzędów jest:

- występowanie obszarów przyrodniczych o ponadprzeciętnych walorach krajoznawczych i wypoczynkowych;
- występowanie obszaru o wyróżniających się cechach krajobrazu kulturowego
- sprzyjające warunki klimatyczne dla rozwoju turystyki w okresie zimowym (długi okres zalegania pokrywy śnieżnej)

Czynnikami atrakcyjności turystycznej są ponadto walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, do których można zaliczyć:

- ponadprzeciętne walory przyrodnicze: rezerwat przyrody „Natalin”; występowanie osobliwości florystycznych: obuwik pospolity, salwinia pływająca, czosnek kątowy;
- ponadprzeciętne walory krajobrazu lessowego;
- układ urbanistyczny miasta, kościół p.w. św. Mikołaja i Otylii, młyn wodno-motorowy w Urzędowie

Ważne dla ruchu turystycznego są również cykliczne imprezy kulturalne m.in. Ogólnopolskie Warsztaty Garncarskie w Urzędowie. Jako sposoby udostępniania walorów turystycznych obszaru wymienia się natomiast Regionalną Izbę Garncarską w Urzędowie.

W „Koncepcji programowo-przestrzennej rozwoju turystyki i rekreacji. Cele i główne kierunki rozwoju sektora turystyki i rekreacji w województwie lubelskim” jako dominujące formy ruchu turystycznego na terenie rejonu kraśnickiego, w tym gminy Urzędów wymieniono:

- Ruch krajoznawczy sezonowy związany z wysokimi walorami przyrodniczymi (ekoturystyka) i kulturowymi.
- Turystkę kwalifikowaną aktywną – pobyty w celach rekreacji ruchowej (turystyka piesza, rowerowa, wodna, wędkarstwo).
- Turystkę kulturową związaną z imprezami kulturalnymi o znaczeniu ponadregionalnym.

Dodatkowym czynnikiem atrakcyjności turystycznej jest przebiegający przez gminę Trakt Krakowsko-Wileński, który dzięki swemu bogactwu kulturowemu zasługuje na miano Europejskiej Drogi Kulturowej. Prowadzi on przez Annapol (dawniej Rachów), Urzędów, Bełżyce lub Kraśnik (Rynek, kościół kanonicki), do Lublina i dalej przez Ostrów Lubelski, Parczew, Łomazy w kierunku Wilna. Przez gminę przebiega również Szlak Tradycyjnego Rękodzieła i Ginących Zawodów. Jest to produkt turystyczny budowany na bazie dziedzictwa kulturowego: rękodzieła artystyczne, ginące zawody. Ośrodki rękodzieła artystycznego to: Pawłów (pow. chełmski) – garncarstwo; Krzczonów (pow. lubelski) – tkactwo; Urzędów (pow. kraśnicki) – garncarstwo; Wojciechów (pow. lubelski) – kowalstwo; Kazimierz Dolny - plecionkarstwo, plastyka zdobnicza; Puławy - plecionkarstwo, plastyka zdobnicza; Góra Puławska (pow. puławski) – kowalstwo; Budziska (pow. łukowski) – rzeźba; Wola Gułowska (pow. łukowski) – rzeźba; Borki (pow. radzyński) - tkactwo, plastyka obrzędowa; Hołowno, Rowiny, Horodyszczce, zagroda „Zabaszta” gm. Rossosz (pow. bialski i parczewski) - zanikające zawody i rzemiosło artystyczne.

Mapa 12. Waloryzacja przestrzeni turystycznej we wschodniej części województwa lubelskiego.

Źródło: „Koncepcja programowo-przestrzenna rozwoju turystyki i rekreacji. Cele i główne kierunki rozwoju sektora turystyki i rekreacji w województwie lubelskim”, s. 45

Na terenie gminy działa 9 gospodarstw agroturystycznych:

Rysunek 12. Gospodarstwa agroturystyczne działające na terenie gminy.

LP.	GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE	ADRES	WŁAŚCICIEL
1.	KWATERA AGROTURYSTYCZNA „JÓZIOWA ZAGRODA”	MIKUSZEWSKIE 18, 23 – 250 URZĘDÓW	MARIOLA BARAN
2.	KWATERA AGROTURYSTYCZNA „NA PRZEDMIEŚCIU”	MIKUSZEWSKIE 12, 23 – 250 URZĘDÓW	ELŻBIETA NOWACZYŃSKA
3.	KWATERA AGROTURYSTYCZNA	UL. PARTYZANTÓW 28G, 23 – 250 URZĘDÓW	IWONA PIKULA
4.	KWATERA AGROTURYSTYCZNA	LESZCZYNA 24, 23 – 250 URZĘDÓW	SYLWESTER DZIEWULSKI
5.	KWATERA AGROTURYSTYCZNA „POD LASEM”	SKORCZYCE 123, 23 – 250 URZĘDÓW	ELŻBIETA CHWIEJ
6.	GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE „MAKS”	BĘCZYN 53, 23 – 250 URZĘDÓW	MAKSYMILIAN WITEK
7.	„SOLISOWE SIOŁO”	MIKOŁAJÓWKA 11, 23 – 250 URZĘDÓW	TOMASZ SOLIS
8.	KWATERA AGROTURYSTYCZNA „DOLINKA”	BĘCZYN 108, 23 – 250 URZĘDÓW	MAREK AMBROŹKIEWICZ, KAZIMIERA AMBROŹKIEWICZ
9.	KWATERA AGROTURYSTYCZNA „AZYL”	UL. WODNA 66, 23 – 250 URZĘDÓW	STANISŁAW SKÓRSKI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

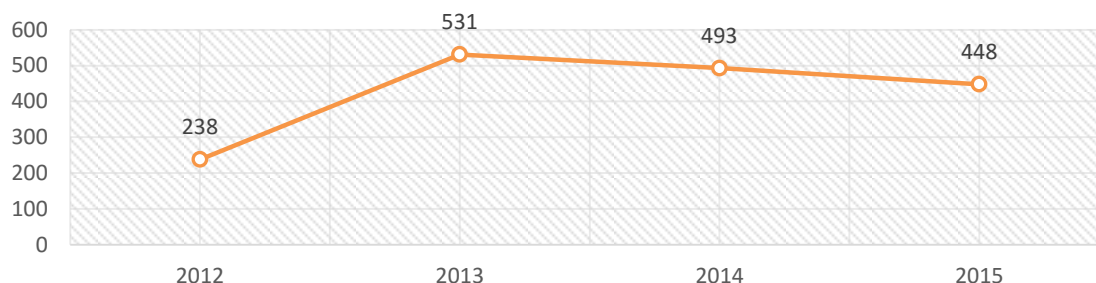
4.4. Rynek pracy i bezrobocie

Wskaźnik bezrobocia wskazuje na ogólną kondycję gospodarczą na danym obszarze. Jest on również jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców oraz na migracje ludności. Warto podkreślić, że dane, które będą prezentowane w tym rozdziale dotyczą bezrobocia rejestrowanego. Opisywanie bezrobocia rejestrowanego nie oddaje w pełni rzeczywistego poziomu bezrobocia na danym obszarze. Wynika to z faktu, że nie wszystkie osoby bezrobotne rejestrują się w odpowiednim urzędzie. Stąd też zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych w gminie może wiązać się z poprawą sytuacji na lokalnym rynku pracy. Może jednak również świadczyć o tym, że coraz mniejsza liczba mieszkańców rejestruje się jako osoby bezrobotne.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku, liczba osób bezrobotnych znacznie wzrosła w roku 2013. Bez pracy pozostawało wtedy 531 osób. Liczba bezrobotnych zmniejszała się w kolejnych latach. W 2015 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 448 niezatrudnionych osób.

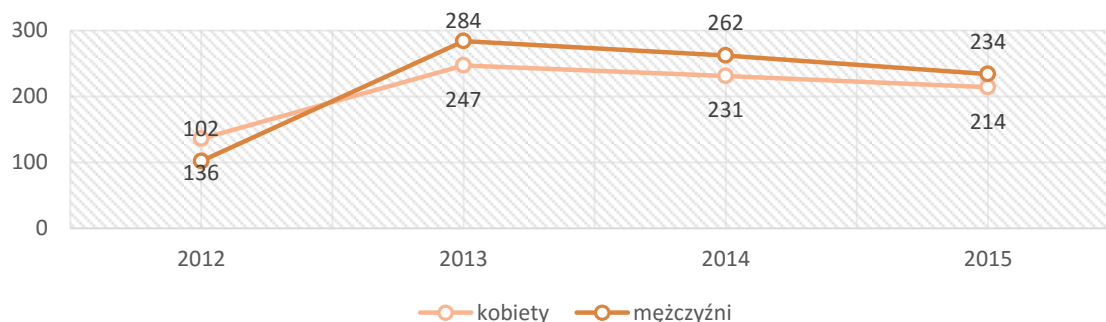
Wykres 47. Liczba osób bezrobotnych w gminie Urzędów w latach 2012-2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

W ciągu ostatnich trzech lat więcej osób bezrobotnych było wśród mężczyzn. W 2015 na terenie gminy bez pracy pozostawało 234 mężczyzn i 214 kobiet. Tak niewielkie różnice świadczą o porównywalnej sytuacji mężczyzn i kobiet na lokalnym rynku pracy.

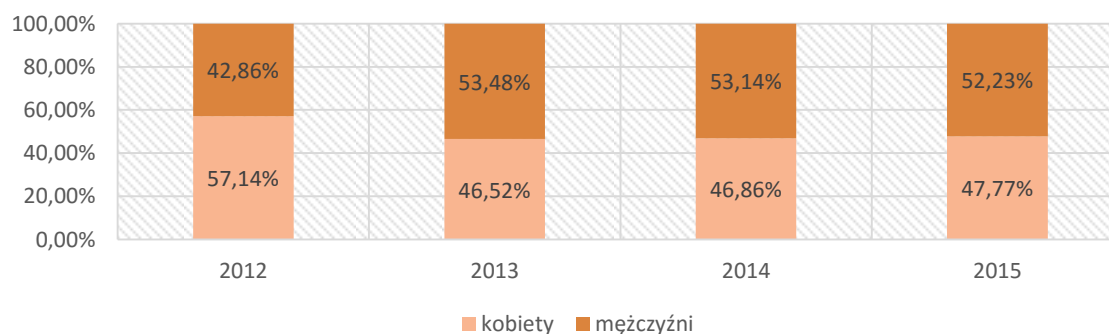
Wykres 48. Liczba osób bezrobotnych w gminie Urzędów w latach 2012-2015 w podziale na płeć.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

W 2015 roku mężczyźni stanowili w gminie 52,23% osób bezrobotnych, natomiast kobiety 47,77%.

Wykres 49. Liczba osób bezrobotnych w gminie Urzędów w latach 2012-2015 w podziale na płeć w ujęciu procentowym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

Z 448 zarejestrowanych bezrobotnych aż 183 osoby (40,85%), to osoby dotychczas niepracujące a 265 (59,16%) poprzednio pracujące. Z tego prawo do zasiłku posiadało zaledwie 18 osób (4,02%).

Tabela 29. Struktura bezrobotnych w gminie Urzędów w 2015 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE		BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI			
		OGÓŁEM		W TYM Z PRAWEM DO ZASIŁKU	
		RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY
OGÓŁEM		448	214	18	7
Z TEGO OSOBY	POPRIEDNIO PRACUJĄCE	265	105	18	7
	W TYM ZWOLNIONE Z PRZYCZYN DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY	17	8	5	3
	DOTYCHCZAS NIEPRACUJĄCE	183	109	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

Wybrane kategorie osób bezrobotnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Wybrane kategorie bezrobotnych.

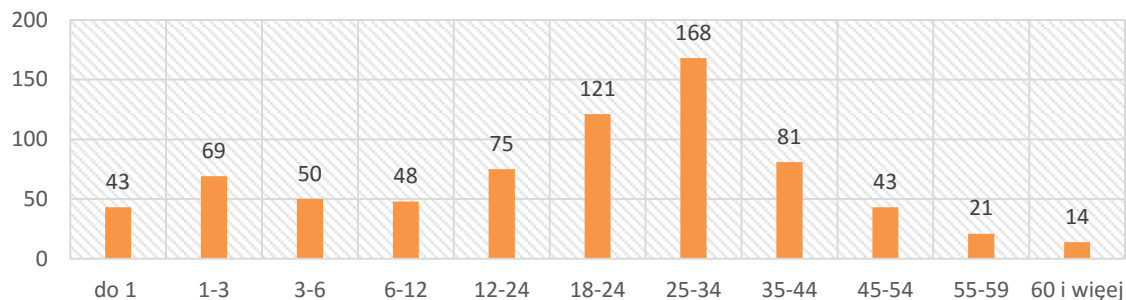
WYSZCZEGÓLNIENIE		BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI			
		OGÓŁEM		W TYM Z PRAWEM DO ZASIŁKU	
		RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY
ZAMIESZKALI NA WSI		448	214	18	7
W TYM POSIADAJĄCY GOSPODARSTWO ROLNE		57	27	6	2
OSOBY W OKRESIE DO 12 MIESIĘCY OD DNIA UKOŃCZENIA NAUKI		34	25	0	0
CUDZOZIEMCY		2	2	0	0
BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH		171	72	7	1
BEZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO		244	135	0	0
KOBIETY, KTÓRE NIE PODJĘŁY ZATRUDNIENIA PO URODZENIU DZIECKA		x	62	x	0
OSOBY BĘDĄCE W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY		417	203	14	5
DO 30 ROKU ŻYCIA		218	114	6	2
W TYM DO 25 ROKU ŻYCIA		121	59	3	0
DŁUGOTRWALE BEZROBOTNE		314	154	0	0
POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA		53	17	5	2
KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ		0	0	0	0
POSIADAJĄCE CO NAJMNIEJ JEDNO DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA		63	43	3	1
POSIADAJĄCE CO NAJMNIEJ JEDNO DZIECKO NIEPEŁNOSPRAWNE DO 18 ROKU ŻYCIA		1	1	0	0
NIEPEŁNOSPRAWNI		16	9	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

Analiza wieku osób bezrobotnych, pokazuje dosyć trudną sytuację osób młodych na lokalnym rynku pracy. Najliczniejszą grupą wśród osób bezrobotnych byli mieszkańcy w wieku 25-34 lata (168 osób). W grupie między 18 a 34 rokiem życia w gminie zarejestrowanych było aż 289 osób nie posiadających pracy. Tym samym stanowili oni aż 64,51% bezrobotnych w gminie.

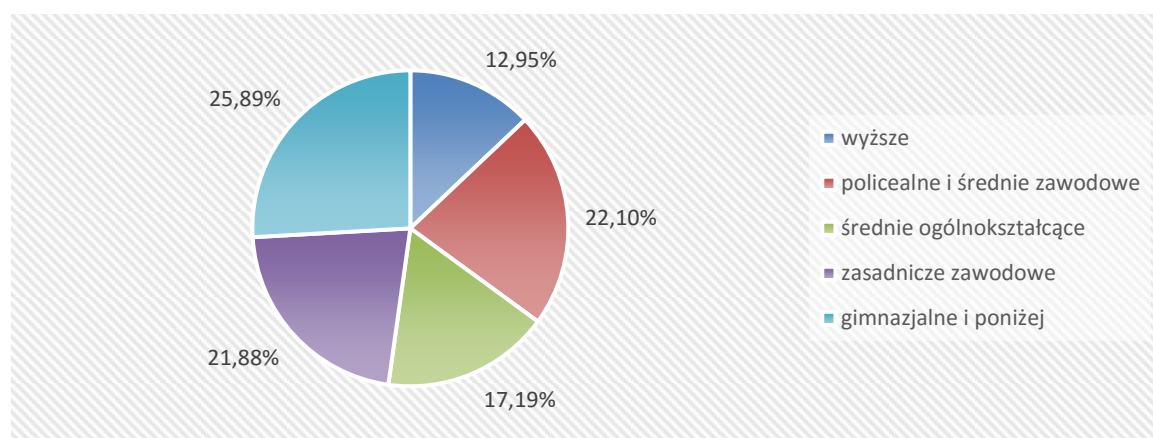
Wykres 50. Osoby bezrobotne ze względu na wiek w 2015 roku w gminie Urzędów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

Analizowane dane potwierdzają wpływ posiadanego wykształcenia na możliwość znalezienia pracy. W 2015 roku najmniejszą grupę wśród osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (12,95%). Największą grupą były natomiast osoby, które ukończyły gimnazjum lub zakończyły swoją edukację wcześniej.

Wykres 51. Osoby bezrobotne ze względu na wykształcenie w 2015 roku w gminie Urzędów.

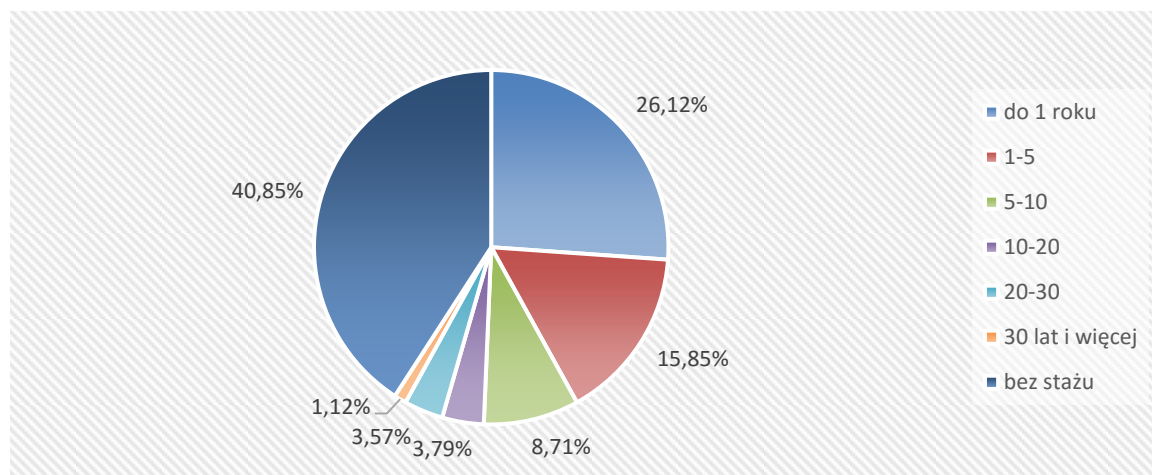

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

Również analiza liczby osób bezrobotnych ze względu na staż pracy, potwierdza trudną sytuację osób młodych na lokalnym rynku pracy. Najliczniejszą grupą osób bezrobotnych są mieszkańcy bez stażu pracy. Stanowili oni 40,85% osób nie posiadających pracy. Drugą co do wielkości grupą były osoby mające do 1 roku stażu pracy 26,12%. Obie grupy składają się z osób młodych, nie posiadających prawa do pobierania zasiłku.

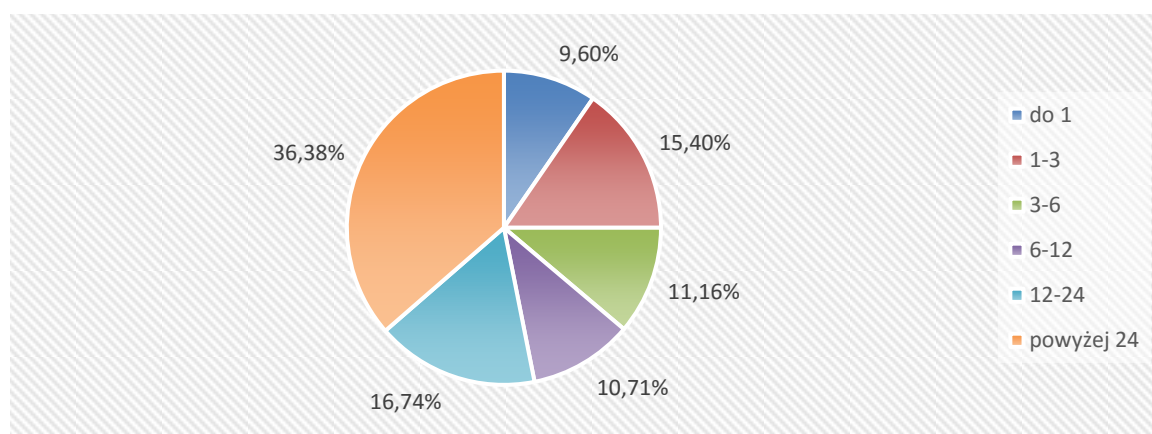
Wykres 52. Osoby bezrobotne ze względu na staż pracy w 2015 roku w gminie Urzędów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

Dane PUP w Kraśniku potwierdzają prawidłowość polegającą na tym, że im dłuższy jest czas pozostawania bez pracy, tym trudniej jest ją zdobyć. Wiąże się to ze zjawiskiem wyczonej bezradności. Osoby bezrobotne powyżej 24 miesięcy stanowiły 36,38% mieszkańców nie świadczących pracy. Najmniejszą grupę stanowiły natomiast osoby niezatrudnione do 1 miesiąca.

Wykres 53. Osoby bezrobotne ze względu na czas pozostawania bez pracy w 2015 roku w gminie Urzędów (w miesiącach).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

4.5. Atrakcyjność inwestycyjna gminy

W 2013 roku został opublikowany raport „Atrakcyjność Inwestycyjna Regionów 2013, Województwo Lubelskie”. Został on opracowany przez ekspertów ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. W raporcie posłużono się wskaźnikiem potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (PAI) oceniającym walory lokalizacyjne regionów. Wskaźniki obliczane były dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Były to następujące wskaźniki:

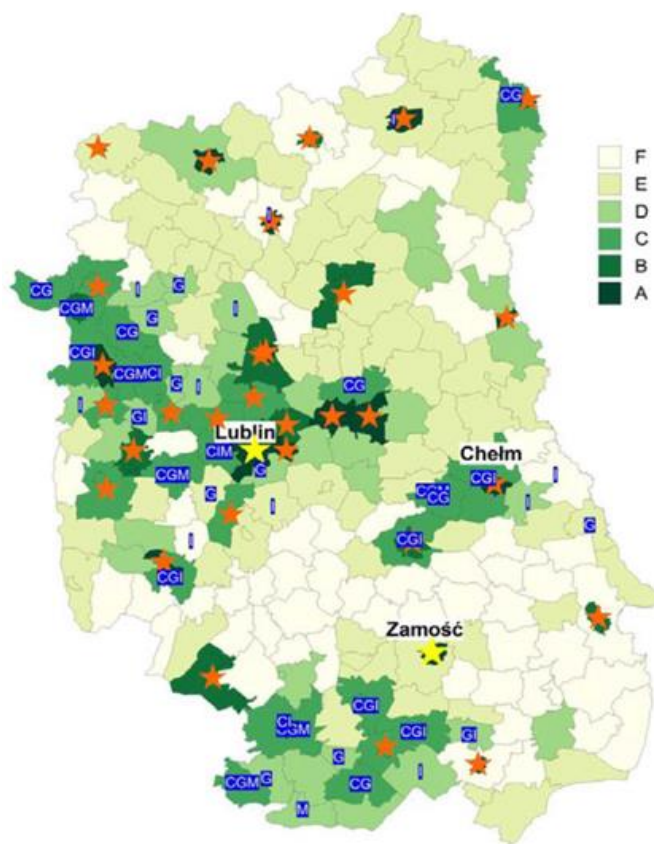
- PAI1 odnoszące się do całości gospodarki regionalnej/narodowej (PAI1_GN) oraz do wybranych sekcji:
- PAI_C - przemysłu przetwórczego,
- PAI_G - handlu i napraw,
- PAI_I - turystyki i gastronomii,
- PAI_M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Atrakcyjność w poszczególnych sferach określono na skali od A do F, gdzie A oznaczało region najbardziej atrakcyjny inwestycyjnie, a F obszar o najmniejszej atrakcyjności. Województwo lubelskie zostało przedstawione jako region o bardzo niskiej ogólnej atrakcyjności inwestycyjnej, o czym świadczy przyznanie mu klasy F.

Podobnej ocenie poddano również powiaty i gminy województwa. Powiat kraśnicki na tym tle wypada podobnie jak województwo. W raporcie „Atrakcyjność Inwestycyjna Regionów 2013”

W porównaniu z powiatem kraśnickim gmina Urzędów wypada nieco lepiej pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Według wskaźnika PAI_GN gminę zaliczono do klasy D. W związku z tym atrakcyjność inwestycyjną

Mapa 13. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa lubelskiego.

Źródło: „Atrakcyjność Inwestycyjna Regionów 2013 Województwo Lubelskie”, Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych.

gminy można uznać za przeciętną.

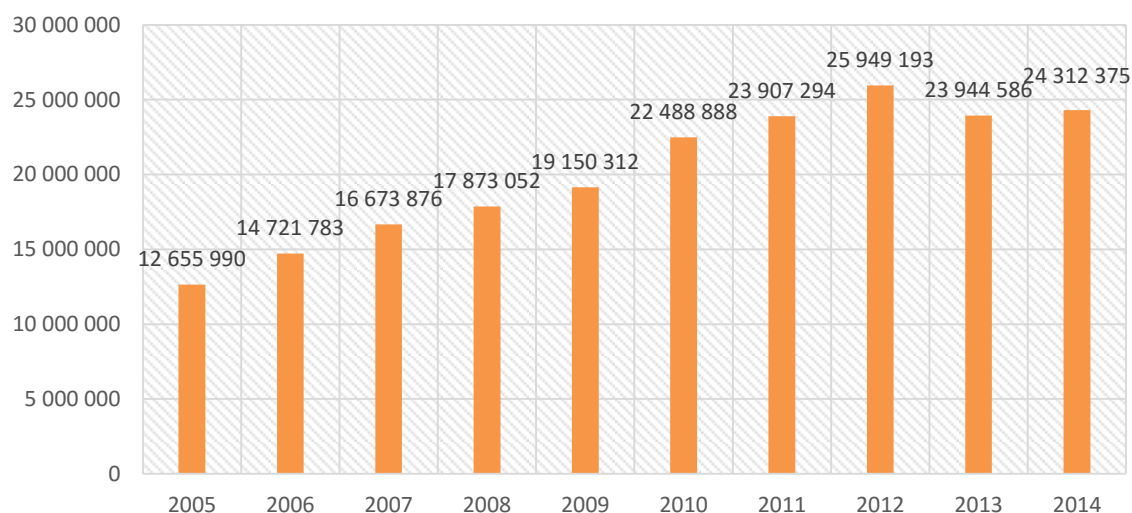

4.6. Możliwości budżetowe i zdolność inwestycyjna Gminy

Budżet jest podstawowym instrumentem zarządzania finansami gminy. Pozwala gminie zaplanować jak rozdysonować dostępne środki finansowe. Budżet jako plan finansowy obejmuje dochody, wydatki oraz przychody i rozchody⁸. Od struktury dochodów i wydatków w budżecie uzależniona jest zdolność gminy do inwestowania. Najprościej przedstawiając – im wyższy dodatki bilans tym większa kwota wolnych środków, które można przeznaczyć na inwestycje.

Analizując dochód gminy Urzędów, należy stwierdzić, że cechuje się on tendencją wzrostową. W ciągu 10 lat zwiększył się on niemal dwukrotnie (o 92,1%)- tj. o 11 656 385 złotych. Zobrazowana na poniższym wykresie tendencja wynika m.in. ze wzrostu gospodarczego kraju. Jest ona również związana z możliwością finansowania działań ze środków zewnętrznych.

Wykres 54. Dochody gminy Urzędów w latach 2005-2014[PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

⁸ Źródło: <http://www.infor.pl/prawo/gmina/abc-gminy/251996,Budzet-gminy.html>

Jednym z czynników świadczących o stopniu rozwoju danego obszaru i przyszłych perspektywach jest wysokość dochodów własnych gminy. Zgodnie z obwieszczeniem Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 marca 2015 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, źródłami dochodów własnych gminy są:

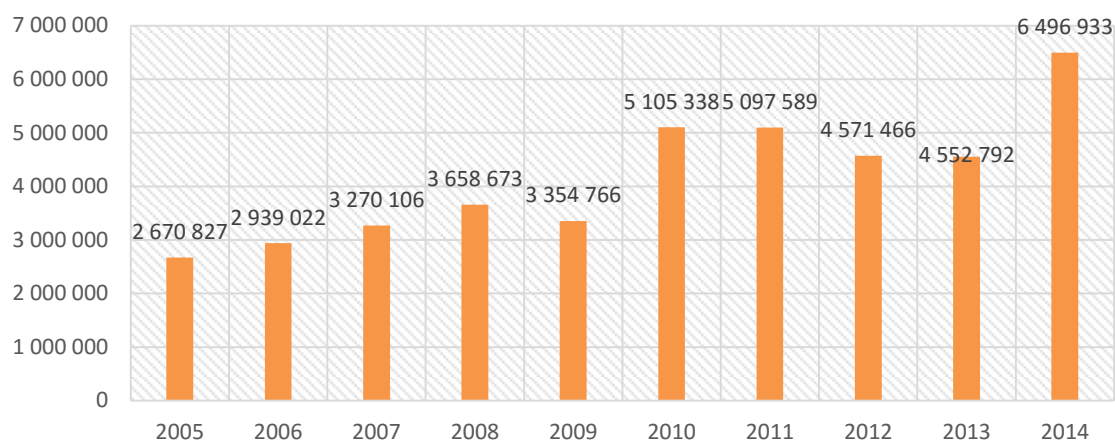
- wpływy z podatków (od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych)
- wpływy z opłat (skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów, eksploatacyjnej, innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów)
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku gminy;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.⁹

Choć dochody własne gminy Urzędów wahały się w latach 2005-2014, to ogólnie cechowały się one tendencją wzrostową. W ciągu 10 lat dochody własne gminy wzrosły o 3 826 106 złotych (143,3%). Jeden z największych wzrostów dochodów wystąpił w 2014 roku. Ich wartość zwiększyła się wtedy o 1 944 141 złotych (42,7%) w stosunku do roku poprzedniego.

⁹ Źródło: Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 marca 2015 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Rozdział 2, art.4)

Wykres 55. Dochody własne gminy Urzędów w latach 2005-2014 [PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największymi źródłami dochodów własnych gminy Urzędów są:

- podatek dochodowy od osób fizycznych
- podatek rolny
- podatek od nieruchomości

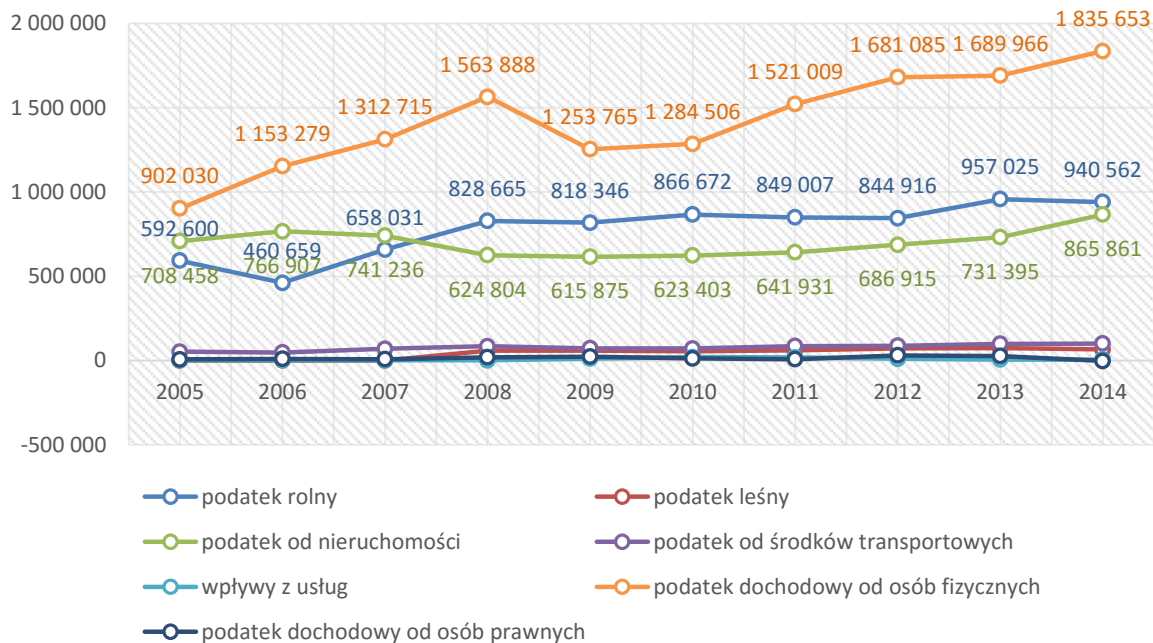
Podatek dochodowy od osób fizycznych przyniósł gminie w 2014 roku dochód w wysokości 1 835 653 złotych, co stanowiło 28,25% ogółu dochodów własnych w tym roku. Jak wynika z poniższego wykresu podatek dochodowy cechuje się tendencją wzrostową nieprzerwanie od 2010 roku. W latach 2009-2014 wzrósł on o 581 888 złotych tj. o 46,41%.

Drugim co do wysokości źródłem dochodów własnych od 2008 roku jest podatek rolny. W 2014 wpływy z tego tytułu wyniosły 940 562 złotych. Stanowiło to 14,48% ogółu dochodów. W latach 2005-2014 dochody z podatku rolnego wzrosły o 347 962 złotych (o 58,72%).

W 2014 roku podatek od nieruchomości wyniósł 865 861 złotych. Tym samym był on trzecim co do wysokości źródłem dochodów własnych gminy (stanowił on 13,32% ogółu dochodów własnych). Wartość uzyskiwanych z tego tytułu dochodów zmalała w latach 2005-2009. Od 2010 roku notowany jest jednak ich ciągły i dość systematyczny wzrost.

Wykres 56. Struktura dochodów własnych gminy Urzędów w latach 2005-2014 [PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza wysokości poszczególnych źródeł dochodów wskazuje na wiodący profil działalności gospodarczej w gminie. W 2014 roku gmina Urzędów uzyskała najwyższy wpływ z podatku rolnego spośród wszystkich gmin powiatu kraśnickiego. Zarówno wpływy z podatku od nieruchomości i podatku dochodowego od osób fizycznych były czwarte pod względem wysokości w powiecie.

Tabela 31. Wybrane źródła dochodów własnych w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku [PLN].

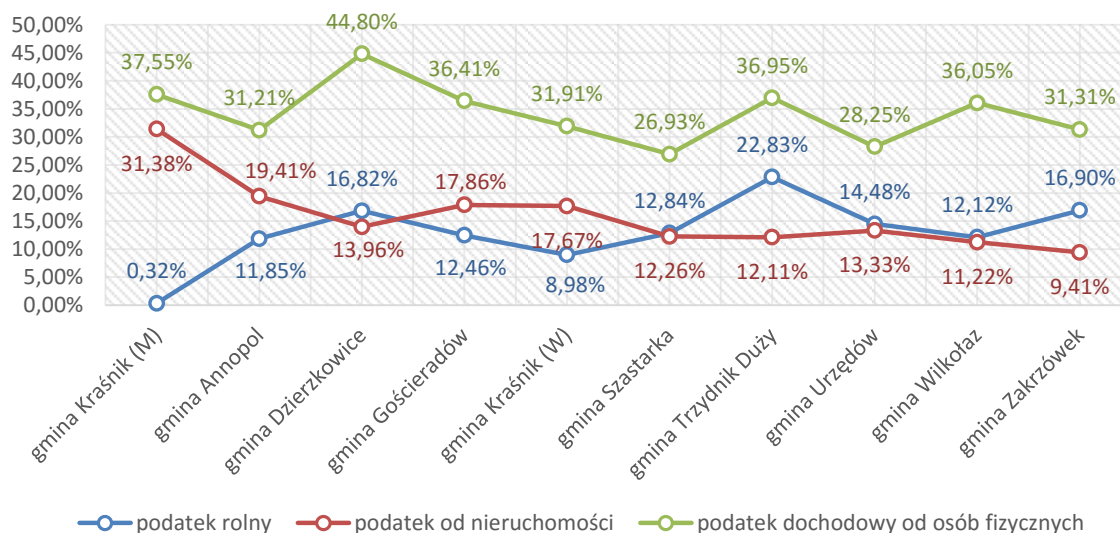
JEDNOSTKA TERYTORIALNA	GMINY ŁĄCZNIE Z MIASTAMI NA PRAWACH POWIATU		
	PODATEK ROLNY	PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI	PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH
GMINA KRAŚNIK (M)	152 200	14 851 020	17 768 648
GMINA ANNOPÓL	768 299	1 258 800	2 024 063
GMINA DZIERZKOWICE	556 705	462 086	1 482 921
GMINA GOŚCIERADÓW	529 538	759 226	1 547 610
GMINA KRAŚNIK (W)	660 391	1 299 018	2 345 699
GMINA SZASTARKA	572 241	546 264	1 200 037
GMINA TRZYDNIAK DUŻY	881 596	467 738	1 426 700
GMINA URZĘDÓW	940 562	865 861	1 835 653
GMINA WILKOŁĄZ	561 829	520 246	1 671 707
GMINA ZAKRZÓWEK	852 244	474 380	1 578 709

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza udziałów podatku do nieruchomości i rolnego w dochodach własnych gmin powiatu kraśnickiego pozwala zaobserwować tendencję, która wskazuje, że wraz ze spadkiem udziału podatku rolnego w ogóle dochodów własnych budżetu rośnie znaczenie podatku od nieruchomości. Udział procentowy podatku rolnego przewyższał udział podatku nieruchomości w 6 gminach powiatu kraśnickiego i były to gminy: Dzierzkowice, Szastarka, Trzydnik Duży, Urzędów, Wilkołaz, Zakrzówek.

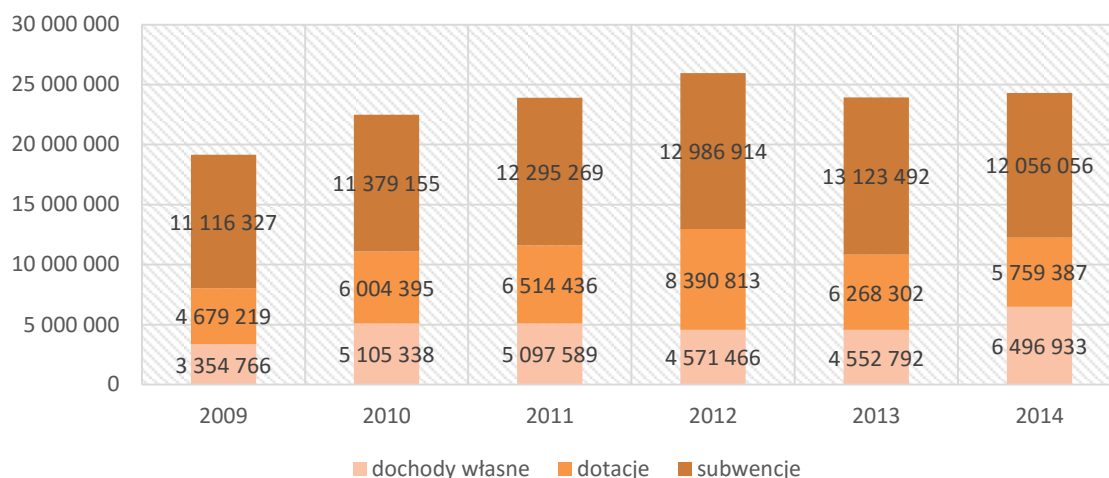
Wykres 57. Procentowy udział podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku PIT w dochodach własnych gmin powiatu kraśnickiego w 2014 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura dochodów w gminie Urzędów w latach 2009-2014 nie ulegała zasadniczym zmianom. Największy udział w budżecie mają kolejno subwencje, dotacje i dochody własne. W 2014 roku kwota subwencji osiągnęła wartość 12 056 056 złotych. Stanowiło to 49,59% ogółu dochodów. Wartość dotacji wyniosła 5 759 387 złotych (23,69%). Dochody własne stanowiły 26,73% budżetu i wyniosły 6 496 933 złotych.

Wykres 58. Struktura dochodów w gminie Urzędów w latach 2009-2014 [PLN].

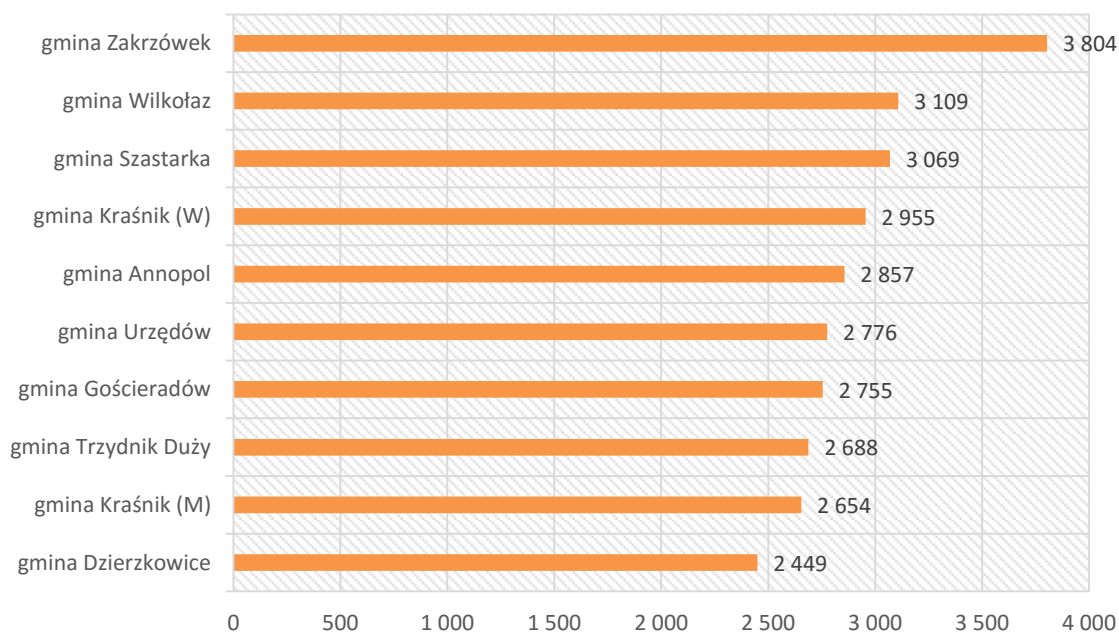

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dochód na 1 mieszkańca w 2014 roku wyniósł w gminie Urzędów 2 776 złotych. Stanowiło to 6 co do wysokości wynik w powiecie. Osiągnięty dochód na 1 mieszkańca był więc aż o 1028 złotych (27,02%) niższy od zajmującej pierwsze miejsce w zestawieniu gminy Zakrzówek.

Wykres 59. Dochód na 1 mieszkańca w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku [PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2014 roku gmina Urzędów czerpała dochody z 16 różnych działów klasyfikacji budżetowej. Największą część ogółu dochodów budżetowych stanowił dział dotyczący różnych rozliczeń, czyli w głównej mierze subwencje otrzymane z budżetu państwa. W 2014 roku było to 50% budżetu gminy, tj. 12 155 818 złotych. Niezwykle istotne dla kondycji finansowej gminy były dochody pochodzące od osób prawnych i fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej. Ten dział dochodów stanowił 16,90% budżetu ogółem (4 108 586 złotych). Środki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej stanowiły ponad 15% ogółu dochodów budżetowych. Ważnym źródłem dochodów była także gospodarka komunalna i ochrona środowiska (9,69%).

Tabela 32. Struktura dochodów gminy Urzędów w 2014 roku według działów klasyfikacji budżetowej [PLN].

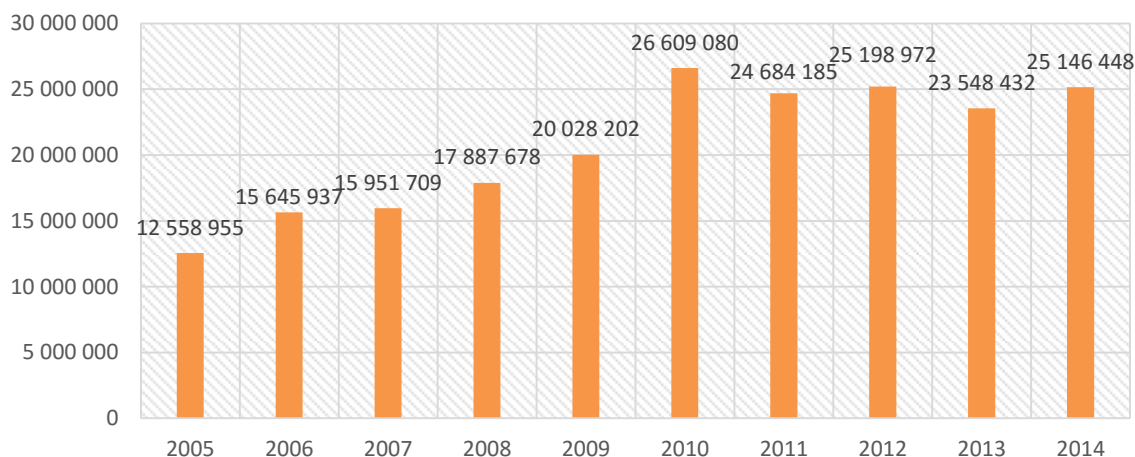
DZIAŁY KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	WARTOŚĆ	% OGÓŁU DOCHODÓW
RÓŻNE ROZLICZENIA	12 155 818	50,00
DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIEPOSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	4 108 586	16,90
POMOC SPOŁECZNA	3 686 823	15,16
GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	2 355 604	9,69
ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	542 067	2,23
OŚWIATA I WYCHOWANIE	396 407	1,63
GOSPODARKA MIESZKANIOWA	262 692	1,08
EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	213 176	0,88
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	172 566	0,71
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	136 597	0,56
POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	117 666	0,48
URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	92 671	0,38
KULTURA FIZYCZNA	39 174	0,16
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	19 175	0,08
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	8 272	0,03
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	4 000	0,02
ŁĄCZNIE	24 311 294	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2005-2014, analogicznie do dochodów, tendencje rosnącą wykazywały również wydatki z budżetu gminy, co nie niosło jednak zagrożenia nadmiernego zadłużenia. Wydatki budżetowe osiągnęły rekordową wartość (26 609 080 złotych) w 2010 roku. Ogółem w ciągu 10 lat wydatki wzrosły ponad dwukrotnie (100,23%).

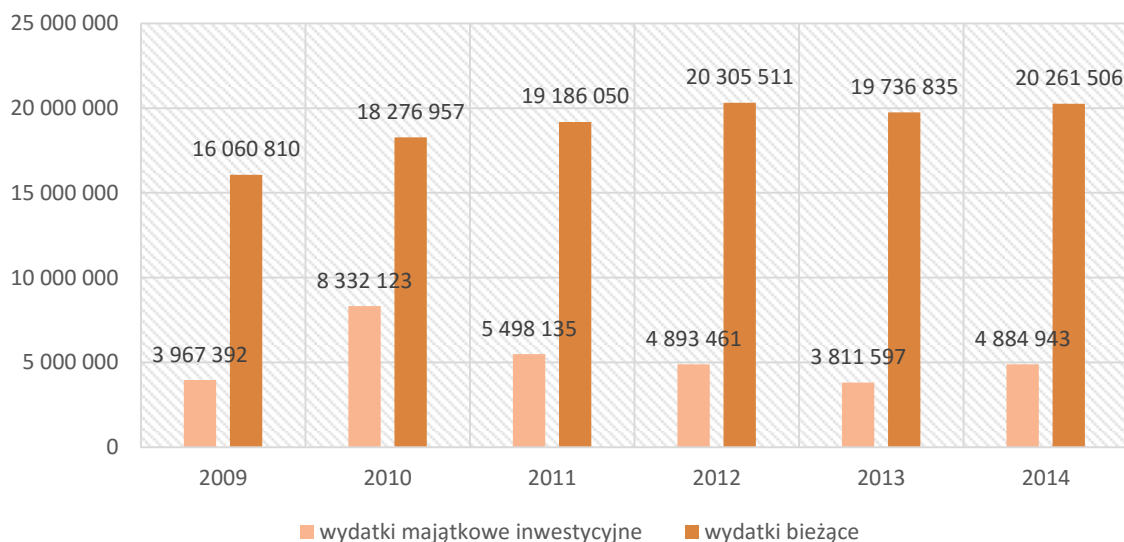
Wykres 60. Wydatki w gminie Urzędów w latach 2005-2014 [PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Polityka finansowa samorządu dzieli się na wydatki bieżące, które są przeznaczane na tzw. bieżącą realizację zadań oraz wydatki majątkowe, które prowadzą do rozwoju gminy. Wydatki bieżące w 2014 roku pochłonęły kwotę ponad 20 mln złotych, podczas gdy na wydatki inwestycyjne przeznaczono niecałe 5 mln złotych.

Wykres 61. Wydatki inwestycyjne i bieżące w gminie Urzędów w latach 2009-2014 [PLN].

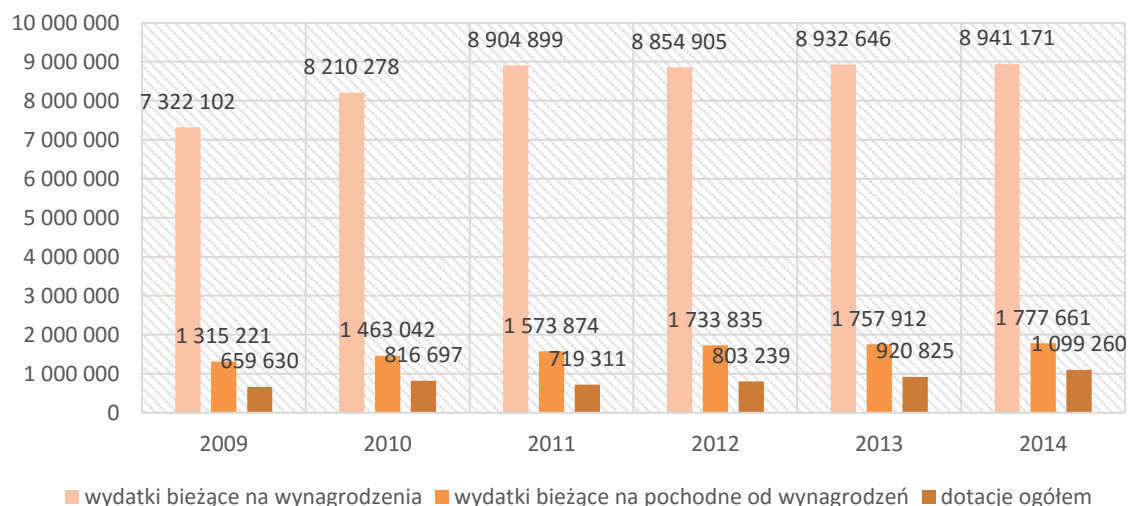

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największą część wydatków bieżących stanowią wynagrodzenia a następnie pochodne od wynagrodzeń i dotacje. W 2014 roku na wynagrodzenia przeznaczonych zostało prawie 9 mln złotych.

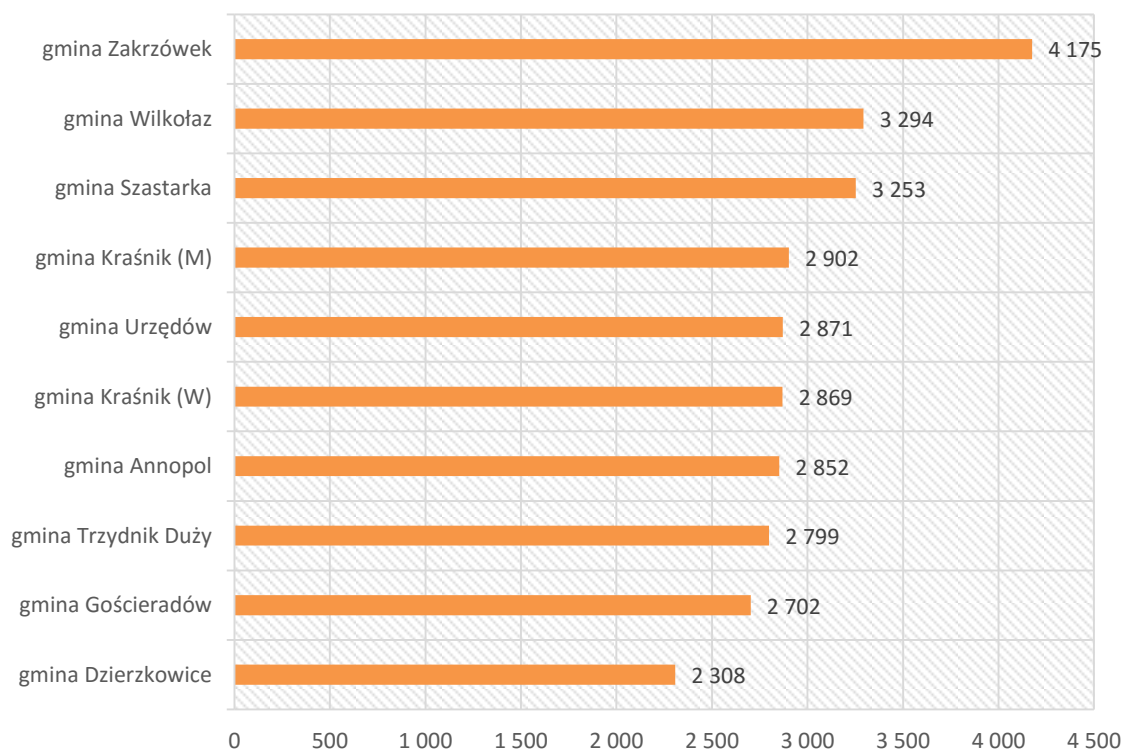
Wykres 62. Podział wydatków bieżących gminy Urzędów w latach 2009–2014 [PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przypadku wydatków przeliczonych na 1 mieszkańca gmina Urzędów ze średnią 2 871 zł zajęła 12 miejsce w klasyfikacji gmin powiatu kraśnickiego. Największe średnie wydatki w 2014 roku miała natomiast gmina Zakrzówek (4 175 złotych).

Wykres 63. Wydatki na 1 mieszkańca w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku [PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza wydatków wg działów klasyfikacji budżetowej wykazuje, że działem pochłaniającym najwięcej środków finansowych jest oświata i wychowanie. W 2014 roku na ten cel z budżetu gminy wydano niemal 10 mln złotych. Tym samym wydatki na oświatę stanowiły prawie 40% wydatków z budżetu gminy. W tym czasie na pomoc społeczną przeznaczono natomiast prawie 4,5 mln złotych (17,78% ogółu wydatków). Wydatki gminy w dziale transport i łączność wyniosły prawie 3 mln złotych (10,84% ogółu wydatków). Duże kwoty przeznaczone były również na utrzymanie administracji publicznej oraz na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska.

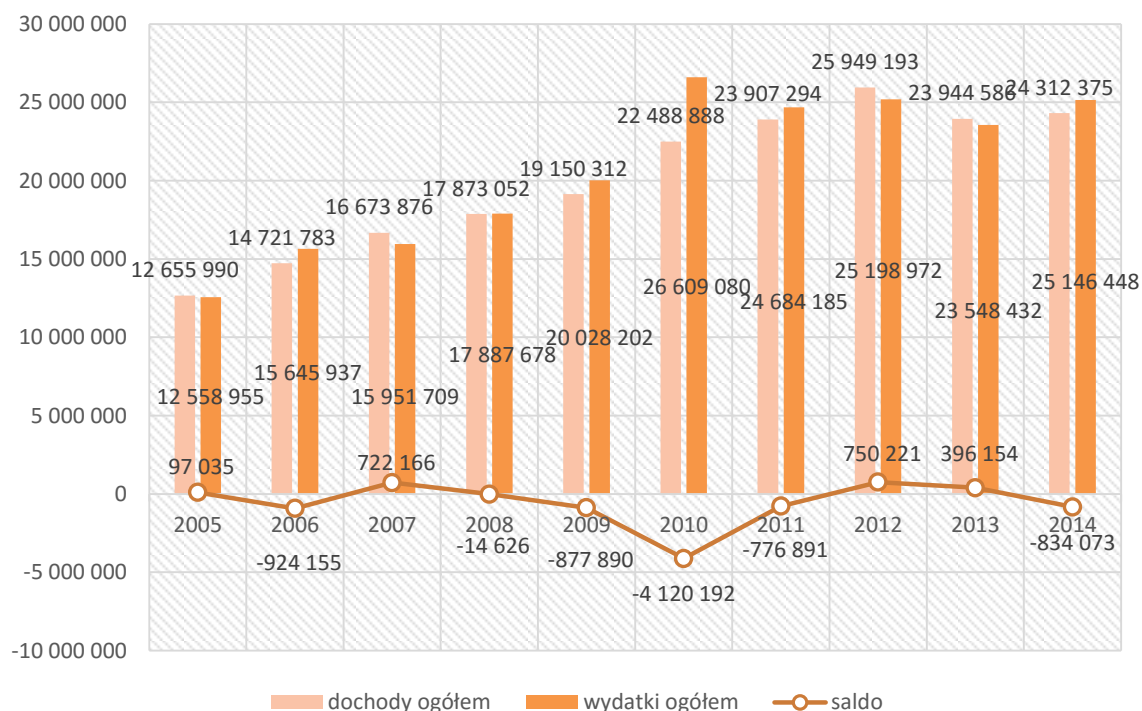
Tabela 33. Wydatki wg działów klasyfikacji budżetowej w gminie Urzędów w 2014 roku [PLN].

DZIAŁY KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	WARTOŚĆ	% OGÓŁU WYDATKÓW
OŚWIATA I WYCHOWANIE	9 872 146	39,26
POMOC SPOŁECZNA	4 469 926	17,78
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	2 725 842	10,84
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	2 219 802	8,83
GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	2 139 105	8,51
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	1 093 509	4,35
ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	933 629	3,71
EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	376 562	1,50
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA	255 877	1,02
POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	192 457	0,77
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	179 833	0,72
OBŚŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	172 738	0,69
GOSPODARKA MIESZKANIOWA	157 743	0,63
KULTURA FIZYCZNA	155 158	0,62
URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	92 671	0,37
OCHRONA ZDROWIA	76 531	0,30
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	29 925	0,12
INFORMATYKA	2 372	0,01
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ I WODĘ	395	0,00
TURYSTYKA	228	0,00
ŁĄCZNIE	25 146 449	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza struktury wydatków i dochodów świadczy o przeciętnej kondycji finansowej gminy. Choć lata 2012 i 2013 zakończone były dodatnim saldem, to deficyt uzyskany w 2014 roku wyniósł 834 073 złote. Posiadanie dodatniego salda a tym samym odpowiednich zasobów finansowych, zwiększa możliwości inwestycyjne gminy. Pozwala zarówno na inwestowanie ze środków własnych jak również korzystanie z funduszy zewnętrznych dzięki zabezpieczeniu środków na wkład własny. Tym samym dobra kondycja finansowa gminy jest gwarantem jej rozwoju.

Wykres 64. Struktura wydatków i dochodów gminy Urzędów w latach 2005-2014 [PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Budżet gminy przedstawia szczegółowo poniższa tabela.

Tabela 34. Budżet gminy w latach 2011-2014

L.P.	BUDŻET	2011	2012	2013	2014
I.	DOCHODY OGÓŁEM	23 907 294,17	25 949 193,25	23 944 585,88	24 312 375,35
1	PODATKI I OPŁATY POBIERANE PRZEZ GMINĘ	1 855 971,49	1 920 800,27	2 369 688,46	2 829 725,90
	· PODATEK ROLNY	849 006,55	844 915,67	957 024,96	940 561,76
	· PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI	641 930,93	686 914,68	731 395,20	865 860,96
	· PODATEK LEŚNY	60 962,91	73 059,35	73 187,17	65 658,89
	· PODATEK OD ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH	85 842,94	88 155,40	99 400,00	101 080,00
	· PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ	6 602,02	6 104,00	6 185,20	6 154,40

	· PODATEK OD SPADKÓW I DAROWIZN	9 971,00	14 824,00	12 096,00	22 606,00
	· OPŁATA SKARBOWA	30 056,75	27 866,00	25 135,00	27 580,00
	· OPŁATA TARGOWA	926,00	1 664,00	1 094,00	1 376,00
	· POZOSTAŁE DOCHODY	170 672,39	177 297,17	464 170,93	
2	UDZIAŁY W PODATKACH STANOWIĄCYCH DOCHÓD BUDŻETU PAŃSTWA	1 529 224,40	1 711 758,99	1 716 657,29	1 833 445,80
3	DOTACJE CELOWE Z BUDŻETU PAŃSTWA	5 004 443,21	4 836 922,92	4 833 940,73	5 137 368,18
4	ŚRODKI NA DOFINANSOWANIE ZADAŃ GMINY ZE ŹRÓDEŁ POZABUDŻETOWYCH	2 475 384,63	2 532 289,70	1 442 626,12	674 344,90
5	SUBWENCJA OGÓLNA	12 295 269,00	12 968 588,00	13 123 492,00	12 056 056,00
	· SUBWENCJA WYRÓWNAWCZA	4 629 365,00	5 172 632,00	5 517 054,00	4 780 849,00
	· SUBWENCJA OŚWIATOWA	7 168 630,00	7 612 639,00	7 432 848,00	7 251 190,00
	· SUBWENCJA RÓWNOWAŻĄCA	41 395,00	183 317,00	173 590,00	0
II	WYDATKI OGÓŁEM	24 684 184,93	25 198 972,18	23 548 431,81	25 146 448,49
1	WYDATKI INWESTYCYJNE	5 498 134,51	4 893 461,05	3 811 597,23	4 884 942,84
2	WYDATKI BIEŻĄCE	19 186 050,42	20 305 511,13	19 736 834,58	20 261 505,65
	· WYNAGRODZENIA	8 904 899,10	8 854 905,29	8 932 645,88	8 941 170,75
	· POCHODNE OD WYNAGRODZEŃ	1 573 873,74	1 733 834,92	1 757 911,77	1 777 660,97
	· WYDATKI RZECZOWE	3 233 665,72	3 887 757,53	3 517 354,50	3 974 029,63
	· DOTACJE	719 310,74	806 014,19	920 824,84	1 099 260,21
III	WYNIK FINANSOWY	-776 890,76	750 221,07	396 154,07	-834 073,14
IV	ŹRÓDŁO POKRYCIA DEFICYTU	KREDYTY I POŻYCZKI			KREDYTY I POŻYCZKI
	STAN ZADŁUŻENIA NA KONIEC ROKU Z TYTUŁU ZACIĄGNIĘTYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK	6 693 903,15	6 227 955,57	5 755 543,03	6 427 121,94

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

5. Jakość rządzenia w gminie

Jakość administrowania i zdolność pokonywania wyzwań i problemów ma bez wątpienia istotne znaczenie dla efektywnego i skutecznego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. W chwili obecnej stanowi to jedno z największych wyzwań dla zarządzających samorządami. Jakość rządzenia warunkują w dużym stopniu cztery podstawowe czynniki. Są to:

- Administracja i jakość kadr
- Współpraca z otoczeniem
- Planowanie strategiczne
- Promocja

5.1. Administracja i jakość kadr

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Urzędowie określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Urzędowie. Regulamin został przyjęty Zarządzeniem Nr 1/2016 Burmistrza Urzędowa z dnia 4 stycznia 2016 r. Dla jakości zarządzania bardzo istotne jest wykształcenie i doświadczenie kadry pracowniczej. W Urzędzie Miejskim zatrudnione są 32 osoby, z których wykształcenie wyższe posiada 23 pracowników, średnie 5, policealne 1, zawodowe 2 a podstawowe 1 pracownik.

W latach 2013-2014 powstało 166 aktów prawnych. W tym czasie zostało zaskarżonych 12 aktów prawnych uchwalonych przez gminę Urzędów. 3 akty prawne zostały uchylone w całości, 1 akt uchylony w części.

5.2. Współpraca z innymi podmiotami

Gmina Urzędów współpracuje ze Starostwem Powiatowym w Kraśniku, z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie przy realizacji projektów drogowych (budowa, modernizacja dróg powiatowych i wojewódzkich, remonty chodników wzdłuż dróg powiatowych i wojewódzkich)

Gmina Urzędów jest członkiem następujących organizacji:

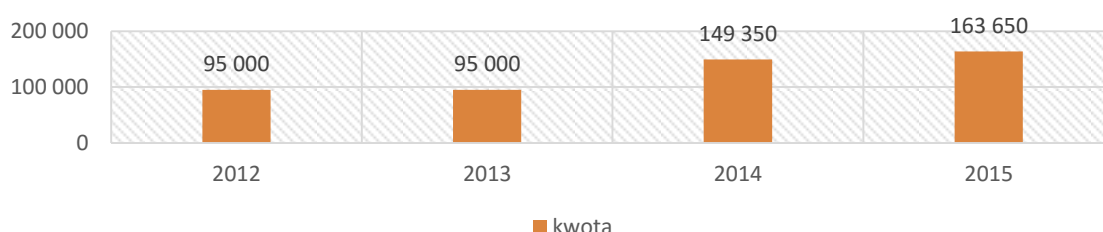
- Związek komunalny Gmin w Beżycach
- Związek Międzygminny „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku
- Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej

Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Gmina Urzędów znaczne kwoty przeznaczają na finansowanie zadań publicznych realizowanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi. Poniższy wykres przedstawia kwoty, które wydano na ten cel w latach 2012-2015.

Wykres 65. Kwoty przeznaczane na finansowanie zadań publicznych realizowanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi w latach 2012-2015 [PLN].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

Organizacje pozarządowe to przejaw samoorganizowania się społeczności. Nie nastawiając się na osiągnięcie zysku wypełniają lukę w dostarczaniu obywatelom usług w tych sferach, które nie są wykonywane – lub są wykonywane w sposób niewystarczający – przez sektor publiczny czy prywatny. Dotyczy to w szczególności działań z zakresu ochrony zdrowia i rehabilitacji, pomocy społecznej, edukacji i oświaty. Organizacje pozarządowe ze względu na swoją bogatą wiedzę o potrzebach i problemach swoich członków oraz praktycznym doświadczeniem wynikającym z codziennych kontaktów, są bardzo ważnymi partnerami władz samorządowych i rządowych w kreowaniu i realizowaniu polityki w zaspakajaniu potrzeb na rzecz różnych grup społecznych.

Z punktu widzenia mieszkańców gminy Urzędów szczególne znaczenie mają organizacje zajmujące się rozwiązywaniem problemów osób marginalizowanych, zagrożonych wykluczeniem społecznym przede wszystkim osób niepełnosprawnych a także stowarzyszenia, którym celem jest zaspokajanie potrzeb społecznych z zakresu kultury czy sportu, a także ochrony przeciwpożarowej. W przypadku organizacji rozwiązujących problemy osób niepełnosprawnych mają one możliwość uzyskania pomocy w zakresie opracowywania i rozliczania wniosków o uzyskania dofinansowania zadań z PFRON. Organizacje działające w zakresie sportu, kultury czy też ochrony przeciwpożarowej oprócz pomocy w zakresie przygotowania wniosków czy ich rozliczenia, otrzymują często wsparcie finansowe w formie dotacji z gminy.

Według danych Krajowego Rejestru Sądowego na terenie gminy funkcjonuje 23 organizacje posiadających KRS czyli tzw. stowarzyszeń rejestrowych a ponadto co najmniej 20 stowarzyszeń zwykłych bez wpisów do KRS. Wśród tych pierwszych można wymienić ochotnicze straże pożarne, kluby sportowe, organizacje na rzecz osób niepełnosprawnych – Urzędowskie Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Osób Starszych i Niepełnosprawnych Orzaz Rozwoju Kultury Lokalnej "Pomocna Dłoń", ponadto Stowarzyszenie Gminnej Rady Kobiet, które odnosi duże sukcesy w pozyskiwaniu środków unijnych oraz najmłodsza organizacja tj. Stowarzyszenie Miłośników Koni "Podkowa". Wśród stowarzyszeń zwykłych należy wymienić koła podlegające organizacjom wojewódzkim czy krajowym takich jak:

kilkanaście Kół Gospodyń Wiejskich, Polski Związek Wędkarski w Lublinie - Koło Nr 63 w Urzędowie, Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów - Koło w Urzędowie, Koło Łowieckie nr 19 „Cyranka” w Urzędowie, Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Lublinie - Koło w Urzędowie. Z powyższego społeczeństwo urzędowskie jest aktywne gdy chodzi o udział i pracę w organizacjach III-ego sektora.

Od roku 2006 widać nieznaczny przyrost liczby organizacji wpisanych do KRS z 20 na 23. Nierejestrowane są na takim samym poziomie.

Poniżej znajduje się syntetyczny opis najważniejszych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.

1. Urzędowskie Stowarzyszenie dzieci i Osób Niepełnosprawnych

Adres organizacji: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Dzikowskiego 1, 23-250 Urzędów Prezes – Anna Smok, strona www:

<http://www.urzedowskiestowarzyszenie.freehost.pl/> tel. 81, 82 25 081 724 735 592.

Stowarzyszenie posiada osobowość prawną. Organizacja funkcjonuje od 21.01.1998 r. Jest wpisana do rejestru stowarzyszeń KRS 0000255036. Urzędowskie Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych jest organizacją społeczną zrzeszającą niepełnosprawne dzieci, niepełnosprawne osoby dorosłe, ich rodziny oraz osoby oferujące pomoc na rzecz tychże osób. Podstawowym celem stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju osobowego i fizycznego niepełnosprawnych dzieci, pomoc osobom niepełnosprawnym w prowadzeniu życia mającego sens oraz utwierdzanie ich w poczuciu własnej wartości i godności, a także udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom m.in. poprzez: organizowanie różnych form zajęć dla osób niepełnosprawnych w celu wspierania ich rozwoju społecznego, fizycznego i osobowego; inicjowanie i organizowanie spotkań osób niepełnosprawnych i rodziców dzieci niepełnosprawnych w celu wymiany doświadczeń i wsparcia emocjonalnego oraz zachęty do aktywnego życia; współpracę z placówkami służby zdrowia, pomocy społecznej, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, organami władzy samorządowej, kościołem katolickim i innymi. Działalność stowarzyszenia opiera się na pracy społecznej członków i zainteresowanych osób.

Adresaci działań: Dzieci i osoby niepełnosprawne z terenu gminy Urzędów.

2. Klub abstynenta „Płomyk” w Urzędowie

Adres organizacji: ul. Hevelke 1, 23-250 Urzędów, Telefon: 81 822 54 35.

Status prawny: Organizacja pozarządowa posiadająca osobowość prawną. Funkcjonuje od 1992 r. Zarejestrowany 22.03.2002 r. KRS 0000099564. Prezes organizacji: Kazimiera Trancygier.

Cele statutowe i zakres działania organizacji:

- Uzdrowienie moralne i psychiczne osób nadużywających alkoholu.
- Przeciwdziałanie alkoholizmowi jako zjawisku społecznemu.

Terenem działań organizacji jest gmina Urzędów.

Adresaci działań:

- osoby pragnące nie pić,
- osoby współzależnione,
- osoby z problemem alkoholowym.

Organizacja utrzymuje się z własnych dobrowolnych składek, jest członkiem Stowarzyszenia Klubów Abstynenckich Lubelszczyzny.

3. Koło Miłośników Astronomii im. Jana Heweliusza

Adres organizacji: Gminny Ośrodek Kultury, ul. B. Dzikowskiego 1, 23-250 Urzędów

Telefon: 81 822 50 81; e-mail: hewelstar@poczta.onet.pl ; www.hewelstar.adresat.pl

Status prawny: Koło zainteresowań przy Gminnym Ośrodku Kultury w Urzędowie. Przynależność do Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii, Oddział w Puławach. Prezes – Józef Baran.

Organizacja działa od 1994 r.

Głównym zadaniem koła jest popularyzacja miłośników astronomii w środowisku lokalnym. Skupia przede wszystkim młodzież gimnazjalną i ponadgimnazjalną oraz dorosłych. W kole działają sekcje:

- astrofotograficzna – fotografia obiektów astronomicznych,
- obserwacyjna – prezentująca niebo gwiazdowe przy pomocy teleskopu umieszczonego w kopule obserwacyjnej,
- multimedialna – prowadząca dokumentację multimedialną i Internetową związaną z działalnością koła.

W Urzędowie działa prowadzona przez młodzież stacja bolidowa, która przy pomocy specjalnych kamer rejestruje wpadające w ziemską atmosferę bardzo jasne meteory, czyli bolidy. Stacja zajmuje aktualnie drugie miejsce w Polsce – po Krakowie, pod względem ilości godzin obserwacyjnych, zgromadzonych danych, ich analizy i wysłanych raportów do Centrum Astronomicznego im. M. Kopernika w Warszawie. Aby osiągnąć takie wyniki, potrzebna była systematyczna praca członków koła od początku istnienia stacji, tj. lipca 2006 roku. Na życzenie zainteresowanych, w każdą pogodną noc można obejrzeć przy pomocy teleskopu szereg obiektów widocznych na niebie.

Cele statutowe i zakres działania organizacji: Koło działa w oparciu o statut Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii jako część integralna Oddziału PTMA w Puławach i jako koło zainteresowań w Gminnym Ośrodku Kultury w Urzędowie.

Podstawowym celem statutowym organizacji jest popularyzacja astronomii wśród społeczeństwa.

Adresaci działań: Społeczność lokalna, powiatowa i wojewódzka.

4. Towarzystwo Ziemi Urzędowskiej

Adres organizacji: ul. Bł. Dzikowskiego 1, 23-250 Urzędów

Telefon: 81 822 50 81, e-mail: urzedow@urzedow.pl

Status prawny: Stowarzyszenie posiadające osobowość prawną. Organizacja funkcjonuje od 1984 r. Rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym – KRS – 0000046292.

Prezes organizacji: Tomasz Wyka.

Celem Towarzystwa jest działanie na rzecz rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy Urzędów.

Stowarzyszenie to skupia ponad 300 członków z terenu gminy, kraju i zza granicy. Zostało założone w 1984 roku. Pełni bardzo ważną rolę w upowszechnianiu i krzewieniu kultury o przeszłości gminy Urzędów. Towarzystwo postawiło sobie do realizacji następujące cele: upamiętnienie historii i ludzi ziemi urzędowskiej, renowacja pomników i zabytków kultury, utworzenie placówki muzealnej, promowanie urzędowskiego garncarstwa, działania na rzecz ochrony zdrowia i środowiska, promowanie nowoczesnej myśli rolniczej, prowadzenie działalności wydawniczej i innej.

Cele te realizowane są we współpracy z Urzędem Miejskim, Ośrodkiem Kultury, Ośrodkiem Zdrowia, szkołami, Ochotniczą Strażą Pożarną oraz innymi instytucjami i organizacjami poprzez organizowanie: Dni Urzędowa, Tygodnia Kultury Zdrowotnej, Dni Kultury Rolnej, sesji popularnonaukowych, działalności wydawniczej. Z inicjatywy Towarzystwa od 1997 roku wydawany jest rocznik „Głos Ziemi Urzędowskiej”. Przy staraniu Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej oraz wsparciu finansowym Rady i Wójta Gminy i Gminnego Ośrodka Kultury w Urzędowie wydano „Przewodnik. Urzędów”, przybliżający historię i atrakcje gminy .

Adresaci działań: Społeczność gminy Urzędów i powiatu kraśnickiego.

5. Stowarzyszenie Gminnej Rady Kobiet/ Koła Gospodyń Wiejskich

Adres organizacji: ul. Bł. Dzikowskiego 1, 23-250 Urzędów

Telefon: 81 822 50 81, Prezes: Wiesława Czaplą

Na terenie gminy Urzędów działają Koła Gospodyń Wiejskich w następujących miejscowościach: Bęczyn, Mikuszewskie, Rankowskie, Góry, Zakościelne, Skorczyce, Popkowice, Leszczyna, Zadworze, Józefin, Popkowice – Księżę, Wierzbica, Moniaki, Boby – Kolonia, Mikołajówka, Majdan Maniacki, Boby – Kolonia.

Koła Gospodyń Wiejskich wchodzi w skład Gminnego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych. Koła Gospodyń Wiejskich reprezentuje Gminna Rada Kobiet. Zadaniem Gminnej Rady Kobiet jest organizowanie pokazów żywieniowych, szkoleń tematycznych, wyjazdów do teatru i organizowanie wycieczek turystycznych. Kobiety promują potrawy regionalne takie jak: kaszaki, grzaniec urzędowski, nie tylko na terenie gminy, ale również w powiecie w czasie trwania dożynek powiatowych, gdzie oprócz potraw widać wieńce dożynkowe.

Stowarzyszenie jest bardzo aktywne w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na swoje działania statutowe – zrealizowała szereg wniosków w ramach PROW.

Rokrocznie w ramach działalności Kół organizowane są Noworoczne Spotkania Kobiet. Siedzibą Koła Gospodyń Wiejskich jest Gminny Ośrodek Kultury w Urzędowie.

6. Lubelski Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobiu Ozdobnego

Lubelski Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobiu Ozdobnego w Urzędowie jest klubem zrzeszających członków zajmujących się hodowlą gołębi. Związek zajmuje się organizowaniem i udziałem w różnego rodzaju wystaw ptactwa, a w szczególności gołębi. Na wystawach zarówno w Urzędowie, jak i wyjazdowych, prezentowane są bardzo dobrej jakości garłacze pomorskie, siodłate łapcące, tyrkoty bucharskie, perlikarze i pawiki.

Adres siedziby organizacji: ul. Bł. Dzikowskiego 23, 23 – 250 Urzędów

Tel. 81 822 52 02 – Prezes Józef Marzycki

Stowarzyszenie jest zarejestrowane w KRS od 2006 r.

7. Stowarzyszenie Miłośników Koni "Podkowa" w Urzędowie

Miłośnicy koni z Urzędowa i okolic, jako nieformalna grupa już od 2004 roku uświetniali uroczystości patriotyczne i święta narodowe przejazdami zaprzęgów konnych. Inicjatorem tego był obecny prezes Tomasz Nowaczyński wraz z towarzyszem przejażdżek konnych, Mirosławem Wośko oraz dwiema amazonkami – Magdaleną Dziurdą oraz Magdaleną Choma.

Wkrótce pojawiło się więcej chętnych na świętowanie w ten sposób i na przejazdach występowało nawet kilkanaście bryczek, a przejażdżki z różnych okazji cieszyły się coraz większym zainteresowaniem Urzędowian i gości. W roku 2013 oficjalnie zawiązano Stowarzyszenie Miłośników Koni „Podkowa”.

Szczególnym świętem dla Stowarzyszenia jest 11 listopada, gdyż jest ono związane z Józefem Piłsudskim, z racji darzenia przez Marszałka szczególnym szacunkiem koni oraz jego pobytem wraz z Legionami w Urzędowie. Uroczystości obchodzona była 90-ta rocznica odzyskania niepodległości Polski.

Stowarzyszenie Miłośników Koni „Podkowa”, zrzesza obecnie 20 członków. Głównym celem Stowarzyszenia jest zapewnienie łączności, wymiany poglądów i zespolenia wysiłków w sprawach ważnych dla ogółu członków, integracja miłośników koni i popularyzacja historii związanej z końmi, uświetnianie obecnością Stowarzyszenia różnych uroczystości, w szczególności takich jak Dożynki, uroczystości i rocznic patriotycznych, świąt narodowych i kościelnych oraz innych tego typu wydarzeń.

Adres: Wodna 76, adres www: <http://gokurzedow.pl/podkowa> Prezes: Tomasz Nowaczyński

5.3. Planowanie strategiczne

Duże znaczenie dla jakości zarządzania jednostką samorządową ma również polityka planowania strategicznego, w tym jakość dokumentów strategicznych. Gmina Urzędów posiada większość wymaganych prawem dokumentów strategicznych. Pozostałe są opracowywane lub opiniowane przez odpowiednie organy. Dotychczasowa polityka rozwoju gminy prowadzona jest w oparciu Strategię Rozwoju Gminy Urzędów na lata 2007 – 2015.

Ponadto opracowany został zarówno Program Ochrony Środowiska dla Gminy Urzędów na lata 2015-2018 z perspektywą do 2022 roku jak i Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Urzędów na lata 2010-2018 z perspektywą do roku 2032. Obecnie oba dokumenty są opiniowane przez RDOŚ oraz Inspektora Sanitarnego.

Gmina posiada również dokument pn. „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Gminy Urzędów na lata 2015 – 2031”, który został przyjęty uchwałą nr XIII/74/15 Rady Gminy Urzędów z dnia 25 września 2015 r.

Gmina Urzędów dysponuje także „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Urzędów”. Został przyjęty uchwałą nr XIII/73/15 Rady Gminy Urzędów z dnia 25 września 2015 r.

Ważnym zagadnieniem dla planowania strategicznego jest również polityka społeczna. W związku z tym w gminie wdrażane są programy wspierające działania z poszczególnymi problemami życia społecznego. Ostatnia obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2015 przyjęta została Uchwałą nr XLIV-319/2010 Rady Gminy w Urzędowie z dnia 15 października 2010 roku. Obecnie opracowywana jest nowa strategia na okres 2016-2020. Przewidywany termin przyjęcia przez Radę – luty 2016.

Gmina Urzędów realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz PN. Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / Dz. U. z 2015 poz. 1286. z późn. zm. oraz art. 10 ust 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 poz. 124 tj.).

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałanie narkomanii należą do zadań własnych gminy. Dotychczasowe działania podejmowane przez Gminę Urzędów w obu dziedzinach, niejednokrotnie pokrywające się cele i metody ich realizacji oraz jedno źródło finansowania, jakim są dochody w postaci opłat za kolejny rok ważności każdego wydanego zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, dały podstawę do przyjęcia jednego wspólnego dla obydwu zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016. Środki finansowe na realizację Programu na 2016 rok zaplanowane zostały w wysokości 92 000 zł. Środki te powinny w całości być przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii i tylko na ten cel winny być

wykorzystane. Program profilaktyki dotyczy osób i rodzin, w których poza zjawiskiem alkoholizmu, narkomanii, występuje także przemoc.

Zadania programu profilaktyki w szczególności obejmują:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych,
- profilaktyka wśród dorosłych, edukacja publiczna i szkolenie grup zawodowych,
- wspomaganie działalności stowarzyszeń działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

Program podlega zatwierdzeniu przez Radę Gminy Urzędów. Za jego realizację odpowiedzialny jest koordynator.

Pozostałe programy związane z polityką społeczną to:

- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Urzędów na lata 2015-2017 przyjęty Uchwałą nr IV/26/15 Rady Gminy Urzędów z dnia 30 stycznia 2015r.,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 przyjęty uchwałą nr XV-110/2012 Rady Gminy Urzędów z dnia 24 lutego 2012 r.
- Program Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Gminie Urzędów na lata 2013-2015 przyjęty Uchwałą Nr XXVI – 205/2013 Rady Gminy Urzędów z dnia 21 marca 2013 roku.

5.4. Promocja gminy

Promocyjna działalność gmin to jeden ze sposobów wspierania rozwoju lokalnego. Gmina Urzędów stosuje różne metody i narzędzia promocyjne. Podstawowe narzędzie stanowi oficjalna strona internetowa www.urzedow.pl, która jest obszernym źródłem informacji na temat gminy oraz podejmowanych na jej terenie działań. Pozostałe działania promocyjne obejmują:

- Wykonanie i zamontowanie na granicy gminy przy drogach głównych 6 szt. tablic informacyjnych tzw. „WITACZY”,
- organizację festynów np. Dni Miejscowości, Dożynki Gminne, Gminno-Powiatowe, Święto Malin,
- publikacja broszur i informatorów o gminie,
- gadżety promujące gminę.

Rysunek 13. Strona główna serwisu internetowego <http://urzedow.pl>

Źródło: <http://urzedow.pl>

Dostępne w gminie tereny inwestycyjne można znaleźć na stronie: www.invet.lubelskie.pl w Bazie Ofert Inwestycyjnych Województwa Lubelskiego.

Zrealizowane projekty promocyjne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Zrealizowane projekty promocyjne.

	TYTUŁ OPERACJI	KOSZT CAŁKOWITY	KWOTA DOFINANSOWANIA
1	UTWORZENIE OGÓLNODOSTĘPNEGO PLACU ZABAW JAKO MIEJSCA REKREACJI NA TERENIE MIEJSCOWOŚCI SKORCZYCE	37 185,04	25 158,40
2	ŚWIETLICA WIEJSKA W POPKOWICACH MIEJSCEM KULTURY I SPORTU – WYPOSAŻENIE W SPRZĘT REKREACYJNO-SPORTOWY ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W POPKOWICACH	12 718,24	8 272,02
3	WYDANIE PUBLIKACJI PROMUJĄCEJ WALORY HISTORYCZNO-PRZYRODNICZE ZIEMI URZĘDOWSKIEJ PN. „ŚLADAMI GINĄCYCH ZAWODÓW. ZWIEDZAMY URZĘDÓW”	37 158,30	24 168,00
4	ROZWIJANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ POPRZEZ REMONT POŁĄCZONY Z MODERNIZACJĄ ORAZ DOPOSAŻENIE ŚWIETLICY WIEJSKIEJ PRZY STRAŻNICY OSP W WIERZBICY	47 444,17	19 999,00
5	POZNAJ URZĘDÓWKĘ Z KAJAKA (ZAKRES RZECZOWY- SPRZĘT WODNY: 5 KAJAKÓW JEDNOOSOBOWYCH, 5 KAJAKÓW DWUOSOBOWYCH, PO 15 WIOSEŁ, KAMIZELEK OCHRONNYCH, 2 RZUTKI RATUNKOWE, PASY MONTAŻOWE DO PRZEWOZU KAJAKÓW, STELAŻE DO PRZECHOWYWANIA I PRZEWOZU KAJAKÓW)	24 103,00	14 376,01
6	ZAKUP REGIONALNYCH STROJÓW LUDOWYCH DLA KOŁA GOSPODYŃ WIEJSKICH W POPKOWICACH (ZAKRES RZECZOWY: 6 KOMPLETNYCH STROJÓW LUDOWYCH LUBELSKICH	8 560,80	5 568,00

	KRZCZONOWSKICH)		
RAZEM		167 169,55	88 327,87
1	UTWORZENIE OGÓLNODOSTĘPNYCH PLACÓW ZABAW JAKO MIEJSC REKREACJI NA TERENIE GMINY URZĘDÓW	142 750,00	74 995,00
2	REMONT I ZAKUP WYPOSAŻENIE ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W SKORCZYCACH	158 251,90	82 722,00
3	WYMIANA POKRYCIA DACHOWEGO I OCIEPLENIE BUDYNKU ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W BĘCZYNIE WRAZ Z ZAKUPEM WYPOSAŻENIA	206 557,00	95 000,00
OGÓŁEM PROW		507 558,90	252 717,00
1	REALIZACJA PROJEKTU „EUROPA DLA OBYWATELI” NAWIĄZANIE MIĘDZYPOKOLENIOWEGO DIALOGU POPRZECZ WYMIANĘ DOŚWIADCZEŃ, IDEI I INSPIRACJI. DOTYCZY DZIAŁANIA 1, PODZIAŁANIA 1.1. „SPOTKANIA MIESZKAŃCÓW MIAST PARTNERSKICH”. PROJEKT UMOŻLIWIŁ SPOTKANIE 80 OBYWATELI, Z KTÓRYCH 30 POCHODZIŁO Z MIASTA NADUDVAR Z WĘGIER, 50 Z URZĘDOWA. MIEJSCE: SPOTKANIE ODBYŁO SIĘ W URZĘDOWIE W DNIACH 29-05-2014 DO 02-06-2014	24 355,00	20 850,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

5.5. Zrealizowane projekty inwestycyjne

O sprawnym zarządzaniu gminą świadczy również dolność do realizowania inwestycji i pozyskiwania środków zewnętrznych. W latach 2007-2015 gmina zrealizowała projekty, których wartość wyniosła 21 691 336,54 złotych.

Poniższa tabela zawiera wykaz inwestycji zrealizowanych w latach 2007-2015 ze wskazaniem źródła finansowania.

Tabela 36. Wykaz inwestycji zrealizowanych w latach 2007-2015.

NAZWA INWESTYCJI	LOKALIZACJA	WARTOŚĆ
BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W BĘCZYNIE	BĘCZYN	3 843 168,00 zł EOG NFF – 2 018 976,52 ŚRODKI WŁASNE – 1 823 926,66
OBIEKTY SPORTOWE I REKREACYJNE W M. SKORCZYCE	SKORCZYCE	441 454,00 zł SPO ROL 2004-2006 - 330 413,00 ŚRODKI WŁASNE – 111 041,00
BUDOWA SITOPIASKOWNIKA PRZY OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W URZĘDOWIE	URZĘDÓW	527 145,92 zł EOG NFF – 415 391,00 ŚRODKI WŁASNE – 111 754,92
ŚWIETLICA WIEJSKA W MONIAKACH	MONIAKI	463 000,00 zł PROW 2007-2013 - 284 000,00 ŚRODKI WŁASNE – 179 000,00
PRZEBUDOWA STACJI WODOCIĄGOWEJ MIKUSZEWSKIE	MIKUSZEWSKIE	505 360,00 zł PROW 2007-2013 – 290 974,63 ŚRODKI WŁASNE – 129 484,74 ZWROT VAT – 84 900,63

BUDOWA DOMU WIEJSKIEGO W JÓZEFINIE	JÓZEFIN	420 000,00 zł PROW 2007-2013 – 201 167,00 ŚRODKI WŁASNE – 218 833,00
BUDOWA WIEJSKIEGO DOMU KULTURY W BOBACH WSI	BOBY-WIEŚ	684 195,54 zł PROW 2007-2013 – 399 975,00 ŚRODKI WŁASNE – 284 220,54
DOSTOSOWANIE BUDYNKÓW SP ZOZ W URZĘDOWIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH UREGULOWAŃ PRAWNYCH	URZĘDÓW	2 100 000,00 zł RPO 2007-2013 – 1 150 000 ŚRODKI WŁASNE – 950 000
BUDOWA PARKINGU PRZY CMENTARZU PARAFIALNYM W BOBACH KOLONII	BOBY KOLONIA	307 000,00 zł PROW 2007-2013 – 174 468 ŚRODKI WŁASNE – 132 532
KOMPLEKSOWA INFORMATYZACJA GMIN POWIATU KRAŚNICKIEGO	GMINA URZĘDÓW	478 314,35 zł RPO 2007-2013 – 406 567,20 ŚRODKI WŁASNE – 71 747,15
ZAGOSPODAROWANIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI POPKOWICE	POPKOWICE	450 000,00 zł PROW 2007-2013 – 224 119 ŚRODKI WŁASNE – 225 881
BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W ZAKOŚCIELNYM – ETAP I	ZAKOŚCIELNE	3 123 050,00 zł PROW 2007-2013 – 1 903 101 ŚRODKI WŁASNE – 1 219 949
BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W ZAKOŚCIELNYM – ETAP II	ZAKOŚCIELNE	936 156,00 zł PROW 2007-2013 – 565 546 ŚRODKI WŁASNE – 370 610
BUDOWA PRZYDOMOWEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW I SIECI KANALIZACYJNEJ W POPKOWICACH	POPKOWICE	202 906 zł – ŚRODKI WŁASNE
WYMIANA POKRYCIA DACHOWEGO I OCIEPLENIE BUDYNKU ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W BĘCZYNIE WRAZ Z ZAKUPEM WYPOSAŻENIA	BĘCZYN	185 907,79 zł PROW 2007-2013 – 91 204 ŚRODKI WŁASNE – 94 703
BUDOWA DROGI GMINNEJ CHRUŚLANKI JÓZEFOWSKIE - MIKOŁAJÓWKA	GMINA URZĘDÓW, GMINA JÓZEFÓW	
WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII POPRZEZ MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH NA TERENIE GMINY URZĘDÓW	GMINA URZĘDÓW	7 209 586,73zł RPO 2007-2013 – 5 756 480 ŚRODKI WŁASNE – 448 433,06 WKŁAD MIESZKAŃCÓW – 1 025 598,94

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Urzędowie.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest oparta na prostym schemacie klasyfikacji: wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję gminy dzieli się na:

- zewnętrzne w stosunku do gminy,
- mające charakter uwarunkowań wewnętrznych, wywierające zarówno negatywny jak i pozytywny wpływ na gminę.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają kategorie czynników:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (S)
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (W)
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (O)
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (T).

Rysunek 14. Klasyfikacja czynników wpływających na pozycję strategiczną gminy w metodzie SWOT.

Źródło: <http://www.ceo.org.pl/pl/szkolazklasa2zero/library/analiza-swot>

Metoda SWOT polega na identyfikacji przedstawionych czterech grup czynników, opisanu ich wpływu na rozwój gminy, a także możliwości osłabiania lub wzmacniania siły ich oddziaływania. Wzajemne powiązanie ze sobą szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami pozwala na określenie pozycji strategicznej w analizie SWOT/TOWS lub analizie M-M. W analizie SWOT nie jest konieczne systematyczne wyodrębnianie i opisywanie wszystkich czynników, ale przede wszystkim zidentyfikowanie czynników kluczowych, które mogą mieć decydujący wpływ na przyszłość gminy lub zastosowanie innych narzędzi do badania jednostki samorządowej i otoczenia.¹⁰

Przedmiotowa analiza SWOT jest podsumowaniem mocnych i słabych stron gminy Urzędów wynikających z uwarunkowań wewnętrznych oraz szans i zagrożeń zdeterminowanych w dużej mierze przez czynniki zewnętrzne. Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju gminy wynikają z obecnej sytuacji w sferze zaspokojenia potrzeb społecznych, gospodarki lokalnej, ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, wyposażenia w infrastrukturę techniczną, finansową, współpracy gminy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w kraju i za granicą. Uwarunkowania te analizowano w kategoriach silnych i słabych stron. Analiza potencjału i barier rozwojowych gminy obejmuje również uwarunkowania zewnętrzne określające potencjalne szanse i zagrożenia w rozwoju.

¹⁰ T. Imiela, *Próba oceny pozycji strategicznej i koncepcja strategii dla dużej elektrowni na przykładzie elektrowni Bełchatów II. Rozdział IV: Metody analizy strategicznej, jako narzędzia oceny i formułowania strategii*, Łódź 2000, s. 173-174.

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ KORZYSTNE POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE ▪ KORZYSTNY KLIMAT DO PRODUKCJI ROLNICZEJ (WSKAŹNIK BONITACJI AGROKLIMATU DLA ANALIZOWANEGO OBSZARU - 11,0 PKT. W SKALI 15–STO PUNKTOWEJ) ▪ KONCENTRACJA GLEB O NAJWYŻSZEJ PRZYDATNOŚCI DLA PRODUKCJI ŻYWNOŚCI ▪ UKSZTAŁTOWANIE TERENU SPRZYJAJĄCE EKSPLORACJI TURYSTYCZNEJ ▪ WYSOKIE WALORY PRZYRODNICZE GMINY ▪ WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW CHRONIONYCH (REZERWAT JODŁOWY W NATALINIE, KRAŚNICKI PARK CHRONIONEGO KRAJOBRAZU) ZWIĘKSZAJĄCE ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNĄ OBSZARU ▪ WYSOKIE WALORY KULTUROWE GMINY (WYSTĘPOWANIE LICZNYCH ZABYTKÓW) ▪ POSTĘPUJĄCA INTEGRACJA FUNKCJONALNA Z NAJWAŻNIEJSZYMI OŚRODKAMI MIEJSKIMI (ZALICZENIE GMINY DO OBSZARÓW WIEJSKICH UCZESTNICZĄCYCH W PROCESACH ROZWOJOWYCH) ▪ DODATNIE SALDO MIGRACJI ▪ ZWIĘKSZAJĄCY SIĘ ODSETEK DZIECI OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM ▪ PRĘŻNIE DZIAŁAJĄCY GMINNY OŚRODEK KULTURY W SKŁAD KTÓREGO WCHODZI GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA ORAZ TRZY FILIE – W MIEJSCOWOŚCIACH MONIAKI, BOBY I W POPKOWICE ▪ DOBRY DOSTĘP DO INFRASTRUKTURY OCHRONY ZDROWIA ▪ PRĘŻNIE FUNKCJONUJĄCE JEDNOSTKI OSP ▪ DOBRY STAN FINANSOWY WIĘKSZOŚCI GMINNYCH JEDNOSTEK OSP 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ZŁY STAN DRÓG (43,64% O NAWIERZCHNI TWARDEJ, 56,36% DRÓG O NAWIERZCHNI GRUNTOWEJ) ▪ BRAK TERENÓW INWESTYCYJNYCH W GMINIE ▪ ZMNIEJSZAJĄCA SIĘ LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY ▪ UJEMNY PRZYRÓST NATURALNY ▪ POSTĘPUJĄCA NIEKORZYSTNA STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW ▪ PRZECIĘTNY STAN WYPOSAŻENIA LOKALI MIESZKALNYCH W URZĄDZENIA TECHNICZNO-SANITARNE (W WODOCIĄG WYPOSAŻONYCH BYŁO 92,6% MIESZKAŃ, W ŁAZIENKI – 72,1%, NATOMIAST W CENTRALNE OGRZEWANIE 68,7%) ▪ ZMNIEJSZAJĄCA SIĘ LICZBA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH ▪ UCZĘSZCZANIE DZIECI I MŁODZIEŻY W WIEKU SZKOLNYM DO SZKÓŁ ZLOKALIZOWANYCH POZA TERENEM GMINY (WSKAŹNIK SKOLARYZACJI BRUTTO: 78,49 W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH, 94,56 W SZKOŁACH GIMNAZJALNYCH) ▪ KWOTA WYDATKÓW NA OŚWIATĘ ZNACZNIE PRZEKRACZAJĄCA KWOTĘ OTRZYMANĄ SUBWENCJI (W 2014 O 2 620 956 ZŁOTYCH) ▪ ROSNĄCA LICZBA PRZESTĘPSTW I SPADEK ICH WYKRYWALNOŚCI ▪ BRAKI WYPOSAŻENIA I STAN POJAZDÓW W JEDNOSTKACH OSP ▪ TRUDNA SYTUACJA OSÓB MŁODYCH NA LOKALNYM RYNKU PRACY. ▪ ZWIĘKSZAJĄCY SIĘ ODSETEK OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH ▪ ROZDROBIENIE GOSPODARSTW ROLNYCH ▪ WYSTĘPOWANIE ŁĄCZ INTERNETOWYCH O NISKIEJ PRZEPUSTOWOŚCI

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	SZANSE	ZAGROŻENIA
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ POPRAWA STANU DRÓG W GMINIE ▪ POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO POPRZECZ BUDOWĄ M.IN.: CHODNIKÓW, PRZEJŚĆ DLA PIESZYCH, OŚWIETLENIA, OSŁON PRZECIWOŁNIENIOWYCH, BARIER OCHRONNYCH, NAWIERZCHNI ANTYPOŚLIZGOWYCH ▪ TWORZENIE I WYPOSAŻENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH W PODSTAWOWĄ INFRASTRUKTURĘ (DROGOWĄ, ENERGETYCZNĄ, WODNO-ŚCIEKOWĄ, TELEINFORMATYCZNĄ) ORAZ INFRASTRUKTURĘ KUBATUROWĄ, UMOŻLIWIAJĄCĄ SZYBKIE URUCHOMIENIE PRZEZ INWESTORÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ) ▪ TWORZENIE SYSTEMU PREFERENCJI PODATKOWYCH DLA PRZEDSIĘBIORCÓW ▪ REWALORYZACJA ORAZ REWITALIZACJA UKŁADÓW I ZESPOŁÓW URBANISTYCZNYCH, RURALISTYCZNYCH I PRZESTRZENNYCH. ▪ TWORZENIE CENTRÓW WSI ▪ OCHRONA I EKSPONOWANIE MIEJSC PAMIĘCI NARODOWEJ, W TYM MIEJSC WYDARZEŃ I WALK HISTORYCZNYCH ▪ UTWORZENIE PARKU KULTUROWEGO ZE WZGLĘDU NA WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW O SZCZEGÓLNEJ WARTOŚCI KULTUROWEJ, ▪ OCHRONA TERENÓW OGROBLOWANYCH PRZED ZMIANĄ ICH PRZEZNACZENIA NA CELE INNE, NIŻ ZBIORNIKI WODNE (STAWY KOZARY) ▪ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I SŁUŻĄCEJ OCHRONIE WALORÓW TURYSTYCZNYCH W OŚRODKACH I STREFACH TURYSTYCZNYCH W ZAKRESIE TURYSTYKI KRAJOZNAWCZO-POZNAWCZEJ ▪ ROZWÓJ BAZY NOCLEGOWEJ I GASTRONOMICZNEJ ▪ BUDOWA ŚCIEŻEK ROWEROWYCH ▪ ODBUDOWA KORYT I ZABEZPIECZENIE BRZEGÓW RZEK: ODBUDOWA KORYTA KANAŁU PODLIPIE ▪ ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ W GMINIE ▪ REMONT, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA PLACÓWEK EDUKACYJNYCH 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OGRANICZENIA DLA PROJEKTOWANYCH INWESTYCJI ZE WZGLĘDU NA WYSTĘPOWANIE W GMINIE OBSZARÓW CHRONIONYCH ▪ UTRZYMYWANIE SIĘ UJEMNEGO PRZYROSTU NATURALNEGO W GMINIE MOŻE BYĆ ŹRÓDŁEM PRZYSZŁYCH PROBLEMÓW DEMOGRAFICZNYCH ▪ PROCES STARZENIA SIĘ SPOŁECZEŃSTWA (ZWIĘKSZAJĄCA SIĘ GRUPA LUDZI W WIEKU POPRODUKCYJNYM) ▪ UTRZYMYWANIE SIĘ UJEMNEGO PRZYROSTU NATURALNEGO I ZWIĘKSZAJĄCA SIĘ POPULACJA UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ ZLOKALIZOWANYCH POZA TERENEM GMINY ▪ UTRZYMYWANIE SIĘ SPADKU LICZEBNOŚCI UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH PROWADZĄCE DO REDUKCJI ETATÓW NAUCZYCIELI I ZAMYKANIA PLACÓWEK EDUKACYJNYCH ▪ NIEWYSTARCZAJĄCA WYSOKOŚĆ OTRZYMYWANEJ Z BUDŻETU PAŃSTWA SUBWENCJI OŚWIATOWEJ STWARZAJĄCA KONIECZNOŚĆ PONOSZENIA WYSOKICH WYDATKÓW NA OŚWIATĘ Z BUDŻETU ▪ UTRZYMYWANIE SIĘ NEGATYWNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY DLA OSÓB MŁODYCH PROWADZĄCE DO ROSNĄCEJ EMIGRACJI ZAROBKOWEJ ▪ BRAK REALNYCH MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA NIEKTÓRYCH ŚRODKÓW Z BUDŻETU UE NA LATA 2014-2020 (WYNIKAJĄCYCH M.IN. Z NIEDOSTOSOWANIA INSTRUMENTÓW DO POTRZEB LOKALNYCH GMIN) ▪ SILNA KONKURENCJA W PRZYCIĄGANIU INWESTORÓW ZEWNĘTRZNYCH ZE STRONY INNYCH GMIN WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

- WZRASTAJĄCA LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW ZAREJESTROWANYCH NA TERENIE GMINY
- ROZWÓJ RYNKU PRACY POPRZEZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY PRZEZ LOKALNE PRZEDSIĘBIORSTWA
- AKTYWNA POLITYKA PODATKOWA GMINY, STWARZAJĄCA PREFERENCJE DLA OSÓB TWORZĄCYCH NOWE MIEJSCA PRACY
- SZERSZY DOSTĘP DO KURSÓW I SZKOLEŃ ZAWODOWYCH
- WDRÓŻENIE PROGRAMÓW MAJĄCYCH NA CELU INKLUZJĘ SPOŁECZNĄ
- MODERNIZACJA ISTNIEJĄCEJ ORAZ BUDOWA NOWEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
- UNOWOCZEŚNIENIE GOSPODARSTW ROLNYCH I ICH PRODUKCJI
- ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO W GMINIE
- SKUTECZNE WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW UNIJNYCH W RAMACH NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020 PRZEZ GMINĘ ORAZ LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW
- PROMOCJA GMINY
- ROZBUDOWA I MODERNIZACJA JUŻ ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY PARKINGOWEJ

II. Rozwój strategiczny gminy Urzędów w latach 2016-2022.

1. Wizja gminy

Wizja gminy przedstawia obraz przyszłego stanu gminy, stanowiący wyobrażenie pożądaney rzeczywistości lokalnej w perspektywie do 2022 roku. Stanowi syntetyczny opis dążeń i aspiracji społeczności lokalnej opracowany przez całą wspólnotę gminy tj. władze samorządowe, partnerów społecznych oraz mieszkańców i ich reprezentantów. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina oraz wskazuje zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

WIZJA GMINY

Poprzez rozwój infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, ochrony zdrowia znacząco wzrasta jakość życia mieszkańców gminy. Poprawa stanu technicznego placówek oświatowych i budowa nowych boisk sportowych sprawia, że do szkół zlokalizowanych terenie gminy uczęszczają dzieci i młodzież z okolicznych gmin. Rozwój usług społecznych i związanej z nimi infrastruktury prowadzi do poprawy stanu zdrowia mieszkańców i jakości kształcenia.

W gminie powstają nowe miejsca pracy. Jest to możliwe dzięki powstawaniu nowych przedsiębiorstw i rozwojowi już istniejących podmiotów gospodarczych. Nowych inwestorów przyciąga utworzona na terenie gminy strefa przemysłowa.

Sprawną, efektywnie funkcjonującą administracją publiczną zapewnia wysoką jakość i dostępność usług. Wysokie kompetencje kadr, przyczyniają się do bardzo sprawnego zarządzania gminą. Rośnie liczba mieszkańców korzystających z kompleksowo scyfryzowanej lokalnej administracji oraz rozwiniętych e-usług.

Na terenie gminy rozwija się innowacyjne rolnictwo oparte na efektywnej i wyspecjalizowanej produkcji, wspomagane przez sieć grup producenckich i zrzeszeń rolników. Coraz więcej rolników korzysta z funduszy pochodzących z krajowych programów operacyjnych- w tym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Skuteczne działania władz samorządowych prowadzą do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy, co przyciąga do gminy nowe inwestycje i turystów. Realizacja kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej prowadzi do wzrostu integracji społecznej mieszkańców.

Zwiększa się wykorzystanie odnawialnych źródeł energii zarówno w sektorze publicznym, mieszkaniowym jak i działających na terenie gminy przedsiębiorstwach. Znacznie wzrasta odsetek gospodarstw domowych wykorzystujących instalacje solarne i fotowoltaiczne. Prowadzi to do poprawy stanu środowiska naturalnego i realizacji założeń zrównoważonego rozwoju.

Dzięki podjętym działaniom rewitalizacyjnym, zdegradowane obszary gminy zostają wyprowadzone ze stanu kryzysowego. Jest to możliwe dzięki realizacji całościowych przedsięwzięć (na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowanych terytorialnie i prowadzonych we współpracy z mieszkańcami gminy, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

2. Misja gminy

Misja stanowi nadrzędny cel rozwoju gminy Urzędów, któremu podporządkowane są priorytetowe obszary jej rozwoju. Wskazując ogólny kierunek, w którym powinna rozwijać się społeczność lokalna, określa ona rolę władz samorządowych. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju gminy Urzędów na lata 2016-2022, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego – liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców, itd. Ponadto, władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju gminy, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Misja to syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji gminy.

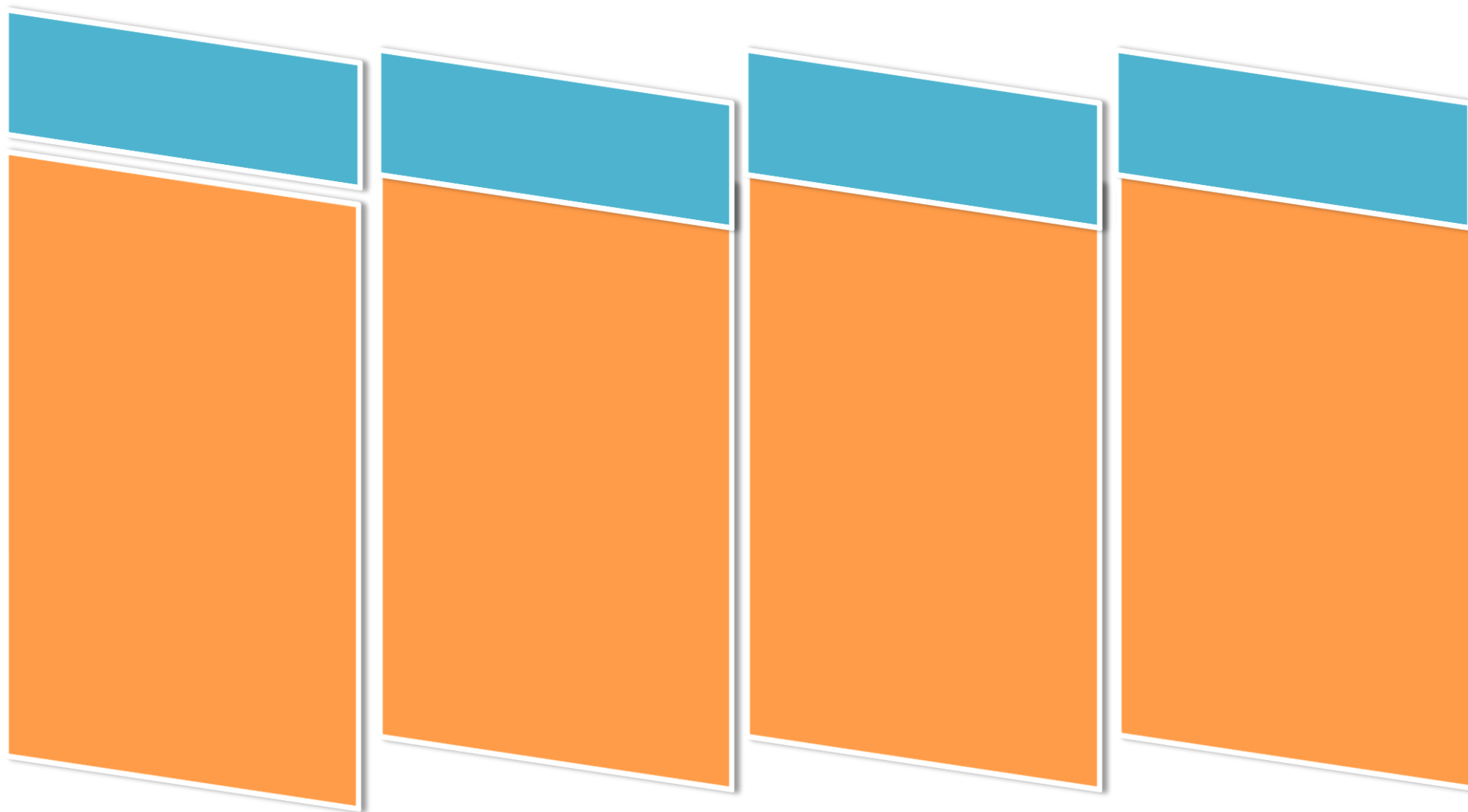
MISJA GMINY

Strategiczne działania gminy Urzędów będą ukierunkowane na rozwój infrastruktury, społeczeństwa i usług społecznych a także wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i stymulowanie rozwoju gospodarczego gminy z zachowaniem czystego środowiska naturalnego i zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

3. Priorytetowe obszary rozwoju

Wskazane w tym rozdziale cele strategiczne są tożsame z priorytetowymi obszarami rozwoju gminy Urzędów. W ich ramach podejmowane będą zróżnicowane działania powodujące długookresowy rozwój gminy. Cele te wynikają bezpośrednio z przyjętej wizji rozwoju i stanowią najważniejsze wyzwania przed którymi stoi gmina i jej mieszkańcy w perspektywie najbliższych sześciu lat.

Poniżej zaprezentowano priorytetowe obszary rozwoju gminy, w ramach których będą podejmowane wszystkie działania operacyjne. Należy podkreślić, iż nie mają one układu hierarchicznego, tylko wertykalny. Oznacza to, że będą realizowane równocześnie, z zachowaniem zasad synergii, w zależności od dostępnych źródeł finansowania oraz zaangażowania się we wdrażanie strategii poszczególnych instytucji i podmiotów.

4. Cele operacyjne i kierunki działań

W niniejszym rozdziale przedstawiono zestawienie kierunków działań, które gmina Urzędów planuje podjąć w ramach każdego z założonych celów operacyjnych. Wskazano tu również rolę i zadania gminy przy ich realizacji oraz potencjalne źródło finansowania zewnętrznego. Należy podkreślić, iż zaprezentowane zestawienie kierunków działań nie stanowi zamkniętego katalogu i będzie mogło być w każdej chwili uzupełniane o nowe elementy w zależności od potrzeb gminy, charakteru zewnętrznych konkursów oraz jej możliwości finansowych.

Cel strategiczny 1: Rozwój infrastruktury

CEL STRATEGICZNY 1: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY			
CEL OPERACYJNY 1.1.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ			
LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	BUDOWA LUB MODERNIZACJA WYBRANYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWEJ W GMINIE (SIEĆ WODOCIĄGOWA, STACJE UJĘCIA I UZDATNIANIA WODY ITP.)	ANALIZA ISTNIEJĄCYCH POTRZEB A NASTĘPNIE REALIZACJA NAJWAŻNIEJSZYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY Z PUNKTU WIDZENIA EFEKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ ORAZ ZAKŁADANYCH EFEKTÓW ŚRODOWISKOWYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 6: OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW; PROW 2014-2020: DZIAŁANIE. PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH (ART. 20)
2.	BUDOWA LUB MODERNIZACJA WYBRANYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ W GMINIE (KANALIZACJA ŚCIEKOWA I DESZCZOWA, OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW ITP.)	ANALIZA ISTNIEJĄCYCH POTRZEB, A NASTĘPNIE REALIZACJA NAJWAŻNIEJSZYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY Z PUNKTU WIDZENIA EFEKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ ORAZ ZAKŁADANYCH EFEKTÓW ŚRODOWISKOWYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 6: OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW; PROW 2014-2020: DZIAŁANIE. PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH (ART. 20)
3.	BUDOWA PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENACH WIEJSKICH	ANALIZA ISTNIEJĄCYCH POTRZEB A NASTĘPNIE BUDOWA W UZGODNIENIU Z MIESZKAŃCAMI PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA WYBRANYCH TERENACH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 6: OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW; PROW 2014-2020: DZIAŁANIE. PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH (ART. 20)
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
<ul style="list-style-type: none"> ▶ BUDOWA STACJI WODOCIĄGOWEJ WRAZ Z SIECIĄ WODOCIĄGOWĄ W URZĘDOWIE – ETAP I ▶ BUDOWA STACJI WODOCIĄGOWEJ WRAZ Z SIECIĄ WODOCIĄGOWĄ W URZĘDOWIE – ETAP II 			

- ▶ MODERNIZACJA STACJI WODOCIĄGOWEJ W NATALINIE – BUDOWA STUDNI AWARYJNEJ I ZBIORNIKA NA WODĘ
- ▶ BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W MIEJSCOWOŚCI MIKUSZEWSKIE
- ▶ BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W ZAKOŚCIELNYM – ETAP III
- ▶ BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W MIEJSCOWOŚCI RANKOWSKIE
- ▶ ROZBUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W URZĘDOWIE
- ▶ REALIZACJA PROGRAMU BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW
- ▶ PRZEBUDOWA ISTNIEJĄCEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W MIEJSCOWOŚCI MONIAKI

CEL STRATEGICZNY 1: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

CEL OPERACYJNY 1.2.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	PRZEBUDOWA BĄDŹ MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH I POWIATOWYCH POPRAWIAJĄCYCH DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNĄ I MOBILNOŚĆ MIESZKAŃCÓW GMINY	REALIZACJA INWESTYCJI NA DROGACH GMINNYCH/WSPÓŁPRACA Z POWIATEM W ZAKRESIE MODERNIZACJI DRÓG POWIATOWYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 8. MOBILNOŚĆ REGIONALNA I EKOLOGICZNY TRANSPORT; PROGRAM ROZWOJU GMINNEJ I POWIATOWEJ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ; PROW 2014-2020: DZIAŁANIE PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH,
2.	POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO POPRZEZ BUDOWĘ M.IN.: CHODNIKÓW, PRZEJŚĆ DLA PIESZYCH, OŚWIETLENIA, OSŁON PRZECIWOLŚNIENIOWYCH, BARIER OCHRONNYCH, NA-WIERZCHNI ANTYPOŚLIZGOWYCH,	REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 8. MOBILNOŚĆ REGIONALNA I EKOLOGICZNY TRANSPORT;
3.	ROZBUDOWA LUB MODERNIZACJA JUŻ ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY PARKINGOWEJ	REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH WYDZIELONYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH LUB W RAMACH KOMPLEKSOWEGO PROGRAMU REWITALIZACJI WYBRANYCH OBSZARÓW.	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
4.	STWORZENIE MOŻLIWOŚCI BEZPOŚREDNIEGO DOSTARCZANIA USŁUGI SZEROKOPASMOWEGO DOSTĘPU DO INTERNETU NA ETAPIE TZW. OSTATNIEJ MILI DLA GRUPY DOCELOWEJ (DOSTARCZANIE INTERNETU BEZPOŚREDNIO DO	WSPARCIE MIKRO- MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW ZAMIERZAJĄCYCH DOSTARCZAĆ TĘ USŁUGĘ NA OBSZARACH, NA KTÓRYCH PROWADZENIE TEJ DZIAŁALNOŚCI NA ZASADACH RYNKOWYCH JEST NIEOPŁACALNE FINANSOWO.	PROGRAM OPERACYJNY POLSKA CYFROWA. OŚ PRIORYTETOWA 1. POWSZECHNY DOSTĘP DO SZYBKIEGO INTERNETU.

UŻYTKOWNIKA)	
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH	
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ MODERNIZACJA DROGI POWIATOWEJ NR 2637L WIERZBICA – JÓZEFÓW, ▶ MODERNIZACJA NAWIERZCHNI DROGI GMINNEJ MONIAKI-BĘCZYN ▶ MODERNIZACJA NAWIERZCHNI DROGI GMINNEJ NR 107069L RANKOWSKIE -LUDWINÓW (DAWNY SZLAK LUBELSKI) ▶ PRZEBUDOWA ULICY PODWALNEJ W URZĘDOWIE ▶ PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ NR 108692L W M. LESZCZYNA ▶ MODERNIZACJA NAWIERZCHNI DROGI POWIATOWEJ WIERZBICA – JÓZEFÓW NAD WISŁĄ ▶ MODERNIZACJA NAWIERZCHNI DROGI GMINNEJ NR 108325L URZĘDÓW, WODNA - KRAŚNIK ▶ PRZEBUDOWA DRÓG GMINNYCH (DOJAZDOWYCH DO PÓL) W MIEJSCOWOŚCIACH GMINY URZĘDÓW ▶ BUDOWA DROGI GMINNEJ GÓRY – RANKOWSKIE – URZĘDÓW, ▶ PRZEBUDOWA UL. NADRZECZNEJ W URZĘDOWIE

CEL STRATEGICZNY 1: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

CEL OPERACYJNY 1.3.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ I SPORTOWEJ

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNETRZNYCH
1.	ROZBUDOWA, PRZEBUDOWA I REMONT NIEZABYTKOWEJ INFRASTRUKTURY NA CELE DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ, EDUKACJI ARTYSTYCZNEJ, ARCHIWÓW;	WSPÓŁPRACA WŁADZ GMINNYCH Z SAMORZĄDOWYMI INSTYTUCJAMI KULTURY	POIS 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 7. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ROZWÓJ ZASOBÓW KULTURY
2.	ZAKUP TRWAŁEGO WYPOSAŻENIA DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ, W TYM EDUKACJI ARTYSTYCZNEJ	WSPÓŁPRACA WŁADZ GMINNYCH Z SAMORZĄDOWYMI INSTYTUCJAMI KULTURY	POIS 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 7. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ROZWÓJ ZASOBÓW KULTURY
3.	BUDOWA PLACÓW ZABAW DLA DZIECI (WYPOSAŻENIE I MONTAŻ PLACU ZABAW WRAZ Z BEZPIECZNĄ NAWIERZCHNIĄ I OGRODZENIEM)	REALIZACJA INWESTYCJI WŁASNYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA;
4.	PRZEBUDOWA, REMONT LUB MODERNIZACJA ZDEGRADOWANYCH BUDYNKÓW W CELU PRZYWRÓCENIA LUB NADANIA IM NOWYCH FUNKCJI UŻYTKOWYCH, NP. SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH, TURYSTYCZNYCH LUB	REALIZACJA INWESTYCJI WŁASNYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

	KULTURALNYCH WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU FUNKCJONALNIE ZWIĄZANEGO Z OBIEKTEM		
5.	DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z ADAPTACJĄ, ROZBUDOWĄ, MODERNIZACJĄ I WYPOSAŻENIEM OBIEKTÓW NA POTRZEBY EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ I PODSTAWOWEJ, PROWADZĄCE DO POPRAWY DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W GMINIE	REALIZACJA WŁASNYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH ORAZ WSPÓŁPRACA Z PRYWATNYMI PODMIOTAMI, ZAINTERESOWANYMI ROZWOJEM EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ NA TERENIE GMINY	RPO WL LUBELSKIEGO 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
6.	BUDOWA, ROZBUDOWA, ADAPTACJA I MODERNIZACJA OBIEKTÓW NA POTRZEBY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ WRAZ Z ZAPLECZEM SOCJALNYM (M.IN. PLACE ZABAW)	REALIZACJA WŁASNYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
7.	BUDOWA I ROZBUDOWA OBIEKTÓW SPORTOWYCH	REALIZACJA WŁASNYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH	ŚRODKI WŁASNE
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ROZBUDOWA OBIEKTÓW SPORTOWYCH (SIŁOWNIA ZEWNĘTRZNA, BOISKO DO PIŁKI SIATKOWEJ) W MIEJSCOWOŚCI MIKUSZEWSKIE ▶ BUDOWA OBIEKTÓW SPORTOWYCH W MIEJSCOWOŚCI SKORCZYCE ▶ BUDOWA OBIEKTÓW SPORTOWYCH W MIEJSCOWOŚCI BĘCZYN ▶ BUDOWA OBIEKTÓW SPORTOWYCH W MIEJSCOWOŚCI POPKOWICE ▶ BUDOWA OBIEKTÓW SPORTOWYCH W MIEJSCOWOŚCI MONIAKI ▶ BUDOWA OBIEKTÓW SPORTOWYCH W MIEJSCOWOŚCI LESZCZYNA ▶ BUDOWA BOISKA SPORTOWEGO WRAZ Z WYPOSAŻENIEM W MIEJSCOWOŚCI BOBY KOLONIA ▶ BUDOWA OBIEKTÓW SPORTOWYCH PRZY ZESPOLE SZKÓŁ – CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO IM. ORLĄT LWOWSKICH W URZĘDOWIE 		

CEL STRATEGICZNY 1: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

CEL OPERACYJNY 1.4.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY LECZNICZEJ SPZOZ W URZĘDOWIE POPRAWIAJĄCEJ DOSTĘPNOŚĆ MIESZKAŃCÓW GMINY DO SPECJALISTYCZNYCH USŁUG ZDROWOTNYCH	WSPÓŁPRACA Z DYREKCJĄ OŚRODKA W ZAKRESIE POZYSKANIA NIEZBĘDNYCH ŚRODKÓW INWESTYCYJNYCH NA ROZWÓJ OŚRODKA ZDROWIA	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.	DOPOSAŻENIE OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY W SPECJALISTYCZNY SPRZĘT DO PROWADZENIA AKCJI RATOWNICZYCH ORAZ USUWANIA SKUTKÓW ZAGROZEŃ NATURALNYCH I KATASTROF	ZAKUP SPRZĘTU DLA WYBRANYCH OSP (FUNKCJONUJĄCYCH W SYSTEMIE KSRG I BĘDĄCYCH POZA NIM) DLA WYBRANYCH NA WE WSPÓŁPRACY Z KOMENDĄ POWIATOWĄ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 6. OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 			

CEL STRATEGICZNY 1: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

CEL OPERACYJNY 1.5.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I OCHRONA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	ROZBUDOWA MAŁEJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ, SŁUŻĄCEJ UDOSTĘPNIANIU NA CELE TURYSTYCZNE OBSZARÓW CENNYCH PRZYRODNICZO (ŚCIEŻKI EKOLOGICZNE, EKOMUZEJA, ŚCIEŻKI ROWEROWE, PIESZE ETC.)	BLISKA WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ OCHRONĄ ŚRODOWISKA, Z INNYMI GMINAMI, WYKORZYSTANIE CHODELSKIEGO OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 7. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO
2.	BUDOWA NOWYCH I MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH GOSPODARSTW AGROTURYSTYCZNYCH	BLISKA WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI ZAINTERESOWANYMI PODJĘCIEM DZIAŁAŃ W TYM ZAKRESIE	KREDYT W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU WSI POLSKIEJ; INSTRUMENTY KREDYTOWE BGŻ
3.	WSPARCIE OSÓB PLANUJĄCYCH ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, W TYM AGROTURYSTYCZNEJ	BLISKA WSPÓŁPRACA GMINY Z POWIATOWYM URZĘDEM PRACY ORAZ INNYMI INSTYTUCJAMI W ZAKRESIE PROMOCJI PROGRAMÓW NASTAWIONYCH NA ZWIĘKSZENIE SAMOZATRUDNIENIA MIESZKAŃCÓW	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 9. RYNEK PRACY
4.	RENOWACJA I REWITALIZACJA NA CELE TURYSTYCZNE OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	PRZYGOTOWANIE I REALIZACJA INWESTYCJI DOTYCZĄCYCH WŁASNYCH OBIEKTÓW, WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI (NP. KOŚCIOŁAMI) W ZAKRESIE OBIEKTÓW, KTÓRYCH WŁAŚCIELEM NIE JEST GMINA	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 7. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO
5.	ODNAWIANIE LUB POPRAWA STANU TECHNICZNEGO OBIEKTÓW BUDOWLANYCH, W	PRZYGOTOWANIE I REALIZACJA INWESTYCJI NA OBIEKTACH, KTÓRYCH WŁAŚCIELEM JEST	PROW 2014-2020: DZIAŁANIE. PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA MIEJSCOWOŚCI NA OBSZARACH

TYM ZABYTKOWYCH, SŁUŻĄCYCH ZACHOWANIU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ROZWOJU TURYSTYKI NA OBSZARACH WIEJSKICH	GMINA	WIEJSKICH (ART.20)
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH		
<ul style="list-style-type: none"> ▶ BUDOWA ŚCIEŻKI ROWEROWEJ WZDŁUŻ RZEKI URZĘDÓWKI ▶ BUDOWA ŚCIEŻKI ROWEROWEJ PRZY DRODZE URZĘDÓW-KRAŚNIK ▶ ZAGOSPODAROWANIE GRODZISKA WCZESNOŚREDNIOWIECZNEGO W LESZCZYNIE ▶ ZAGOSPODAROWANIE DAWNYCH WAŁÓW MIEJSKICH W URZĘDOWIE 		

Cel strategiczny 2: Rozwój społeczeństwa, rynku pracy i usług społecznych

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA, RYNKU PRACY I USŁUG SPOŁECZNYCH			
CEL OPERACYJNY 2.1.: WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY			
LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	WSPARCIE OSÓB PLANUJĄCYCH ROZPOCZĘCIE WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (SZKOLENIA, DORADZTWO, MONITORING, FINANSOWANIE KOSZTÓW PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W POCZĄTKOWYM OKRESIE)	WSPÓŁPRACA GMINY Z POWIATOWYM URZĘDEM PRACY ORAZ INNYMI INSTYTUCJAMI W ZAKRESIE PROMOCJI PROGRAMÓW NASTAWIONYCH NA ZWIĘKSZENIE SAMOZATRUDNIENIA MIESZKAŃCÓW	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 9. RYNEK PRACY
2.	INKUBOWANIE INNOWACYJNYCH POMYSŁÓW BIZNESOWYCH W RAMACH FUNKCJONUJĄCYCH PLATFORM STARTOWYCH	WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU - PLATFORMY STARTOWE BĘDĄ MOGŁY BYĆ TWORZONE NA BAZIE REGIONALNYCH I LOKALNYCH OŚRODKÓW INNOWACJI, FUNKCJONUJĄCYCH W SYSTEMIE INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU	PO POLSKA WSCHODNIA 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II. PRZEDSIĘBIORCZA POLSKA WSCHODNIA
3.	ZORGANIZOWANIE STAŁEGO PUNKTU INFORMACYJNO-KONSULTINGOWEGO DLA PRZEDSIĘBIORSTW, UDOSTĘPNIAJĄCEGO KOMPLEKSOWĄ INFORMACJĘ W ZAKRESIE DOSTĘPNYCH ŚRODKÓW Z UE NA ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	UTWORZENIE PUNKTU W STRUKTURACH ORGANIZACYJNYCH URZĘDU MIEJSKIEGO WE WSPÓŁPRACY Z INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU.	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 3. KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW
4.	ANGAŻOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW DO UCZESTNICTWA W PROJEKTACH	WSPÓŁDZIAŁANIE Z LOKALNYMI INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU ORAZ FIRMAMI	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 10. ADAPTACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW

SZKOLENIOWO-DORADCZYCH W RAMACH DOSTĘPNEGO SYSTEMU WSPARCIA ROZWOJU KOMPETENCJI/KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ KADR ZARZĄDCZYCH ZGODNIE Z ICH DIAGNOZOWANYMI POTRZEBAMI	FUNKCJONUJĄCYMI W REJESTRZE USŁUG ROZWOJOWYCH (RUR)	ORAZ PRACOWNIKÓW DO ZMIAN PO POLSKA WSCHODNIA 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH		
<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 		

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA, RYNKU PRACY I USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL OPERACYJNY 2.2.: BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	WSPIERANIE NOWATORSKICH INICJATYW NA RZECZ E-INTEGRACJI I BUDOWANIA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO Z WYKORZYSTANIEM TECHNOLOGII CYFROWYCH	WSPIERANIE RÓŻNYCH GRUP SPOŁECZNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM ICH SPECYFICZNYCH POTRZEB	PO POLSKA CYFROWA 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA III. CYFROWA AKTYWIZACJA SPOŁECZEŃSTWA
2.	AKTYWIZACJA ORAZ REORIENTACJA ZAWODOWA OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY, SZCZEGÓLNIE OSÓB MŁODYCH I OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH Z CAŁYM PAKIETEM INSTRUMENTÓW (STAŻE, SZKOLENIA ZAWODOWE, BONY SZKOLENIOWE, STAŻOWE, ZATRUDNIENIOWE, GRANTY NA ZAGOSPODAROWANIE POZA MIEJSCEM ZAMIESZKANIA ITP.)	WSPÓŁPRACA GMINY Z POWIATOWYM URZĘDEM PRACY ORAZ INNYMI INSTYTUCJAMI RYNKU PRACY W ZAKRESIE REALIZACJI WSPÓLNYCH PROJEKTÓW NASTAWIONYCH NA AKTYWIZACJĘ ZAWODOWĄ OSÓB BEZROBOTNYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 9. RYNEK PRACY; PO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA I. OSOBY MŁODE NA RYNKU PRACY
3.	BUDOWA PARTNERSTW PUBLICZNO-SPOŁECZNYCH NA RZECZ ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW	WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI ZAINTERESOWANYMI ROZWOJEM NA TERENIE GMINY RÓŻNYCH FORM EKONOMII SPOŁECZNEJ	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
4.	DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE OSOBY DOROSŁE CHCĄCE NABYĆ LUB DOSTOSOWAĆ SWOJE KOMPETENCJE I KWALIFIKACJE DO POTRZEB RYNKU PRACY W RAMACH EDUKACJI FORMALNEJ I POZA	WSPÓŁPRACA Z PLACÓWKAMI KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W ZAKRESIE ZACHĘCANIA OSÓB DOROSŁYCH DO PODNOSZENIA KOMPETENCJI I UMIEJĘTNOŚCI	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 12. EDUKACJA, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJE

FORMALNEJ	
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH	
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA, RYNKU PRACY I USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL OPERACYJNY 2.3.: WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	ROZWÓJ INSTYTUCJONALNYCH I POZAINSTYTUCJONALNYCH FORM WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH (W TYM PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO ORAZ ŚRODOWISKOWEGO)	REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W RAMACH GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ, A TAKŻE POPRZEC BLISKĄ WSPÓŁPRACĘ Z INSTYTUCJAMI ORAZ PLACÓWKAMI PODLEGAJĄCYMI SAMORZĄDOWI POWIATOWEMU	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE; OŚ PRIORYTETOWA 13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
2.	AKTYWNY UDZIAŁ GMINY W REALIZACJI KOMPLEKSOWYCH PROGRAMÓW NA RZECZ INTEGRACJI OSÓB I RODZIN WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM UKIERUNKOWANE NA AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ	REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W RAMACH OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ, A TAKŻE POPRZEC BLISKĄ WSPÓŁPRACĘ Z INSTYTUCJAMI I PLACÓWKAMI PODLEGAJĄCYMI SAMORZĄDOWI POWIATOWEMU	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE PO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II. EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE NA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI
3.	REALIZACJA DZIAŁAŃ NA RZECZ REINTEGRACJI I REHABILITACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	WSPÓŁPRACA PARTNERSKA Z PODMIOTAMI O CHARAKTERZE REINTEGRACYJNYM (ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ, WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ, CENTRA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 		

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA, RYNKU PRACY I USŁUG SPOŁECZNYCH			
CEL OPERACYJNY 2.4.: ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH			
LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	WZROST POZIOMU UPOWSZECHNIANIA USŁUG W ZAKRESIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ PODNIESIENIE JEJ JAKOŚCI	WSPÓŁPRACA URZĘDU MIEJSKIEGO Z PODMIOTAMI UPRAWNIIONYMI DO PROWADZENIA EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ- INFORMOWANIE O MOŻLIWOŚCIACH ZEWNĘTRZNEGO FINANSOWANIA	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 12. EDUKACJA, KWALIFIKACJE, KOMPETENCJE
2.	POPRAWA WARUNKÓW EDUKACJI OGÓLNEJ PRZYCZYNIAJĄCA SIĘ DO ROZWOJU KOMPETENCJI KLUCZOWYCH NA RYNKU PRACY Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWOJU WŁAŚCIWYCH POSTAW	WSPÓŁPRACA URZĘDU MIEJSKIEGO ZE SZKOŁAMI I INFORMOWANIE O MOŻLIWOŚCI DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 12. EDUKACJA, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJE
3.	ROZWIJANIE INDYWIDUALNYCH UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW, SZCZEGÓLNIE UCZNIÓW UZDOLNIONYCH ORAZ UCZNIÓW O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH I PREDYSPOZYCJACH SPORTOWYCH	WSPÓŁPRACA URZĘDU MIEJSKIEGO ZE SZKOŁAMI DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ WŁASNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ WE WSPÓŁPRACY Z JEDNOSTKAMI PODLEGŁYMI SAMORZĄDOWI POWIATOWEMU ZAJMUJĄCYMI SIĘ SZKOLNICTWEM NA POZIOMIE PONADGIMNAZJALNYM	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 12. EDUKACJA, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJE
4.	ROZWÓJ NA POZIOMIE GMINY I POWIATU SPÓJNEGO SYSTEMU DORADZTWA EDUKACYJNO-ZAWODOWEGO ORAZ POMOCY PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ DLA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ WŁASNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ WE WSPÓŁPRACY Z JEDNOSTKAMI PODLEGŁYMI SAMORZĄDOWI POWIATOWEMU	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 12. EDUKACJA, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJE
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 			

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA, RYNKU PRACY I USŁUG SPOŁECZNYCH			
CEL OPERACYJNY 2.5.: ROZWÓJ E-USŁUG I ZWIĘKSZENIE KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW GMINY			
LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	ORGANIZOWANIE KAMPANII EDUKACYJNO-INFORMACYJNYCH NA RZECZ ZWIĘKSZANIA ZNACZENIA E-UMIEJĘTNOŚCI ORAZ UPOWSZECHNIANIA KORZYŚCI Z WYKORZYSTYWANIA TECHNOLOGII CYFROWYCH PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ GMINY	SZERSZA WSPÓŁPRACA Z ADMINISTRACJĄ RZĄDOWĄ I SAMORZĄDOWĄ	PO POLSKA CYFROWA 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA III. CYFROWA AKTYWIZACJA SPOŁECZEŃSTWA
2.	DZIAŁANIA UKIERUNKOWANE NA ROZWÓJ ELEKTRONICZNEJ ADMINISTRACJI I USŁUG PUBLICZNYCH ŚWIADCZONYCH DROGĄ ELEKTRONICZNĄ	REALIZACJA WŁASNYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH ORAZ JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH PODLEGŁYCH GMINIE	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 2. CYFROWE LUBELSKIE
3.	TWORZENIE I ROZWÓJ CYFROWYCH ZASOBÓW GMINY M.IN. W ZAKRESIE MIENIA I NIERUCHOMOŚCI, PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO, KULTURY, EDUKACJI, TURYSTYKI, OCHRONY ZDROWIA ITP.	REALIZACJA WŁASNYCH PROJEKTÓW LUB PROJEKTÓW PARTNERSKICH NP. NA POZIOMIE POWIATU	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 2. CYFROWE LUBELSKIE
4.	WYKORZYSTANIE LOKALNYCH CENTRÓW AKTYWNOŚCI DO DZIAŁAŃ W ZAKRESIE E-EDUKACJI I PODNOSZENIA KOMPETENCJI CYFROWYCH MIESZKAŃCÓW	REALIZACJA PROJEKTÓW WŁASNYCH LUB PROJEKTÓW PARASOŁOWYCH OBEJMUJĄCYCH KILKA GMIN Z UDZIAŁEM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ INTEGRACJĄ SPOŁECZNĄ	PO POLSKA CYFROWA 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA III. CYFROWA AKTYWIZACJA SPOŁECZEŃSTWA
5.	OPRACOWYWANIE I WDROŻENIE EFEKTYWNEGO MODELU ZARZĄDZANIA KOMPETENCJAMI KADR, UWZGLĘDNIAJĄCEGO BIEŻĄCE MONITOROWANIE LUK KOMPETENCYJNYCH I POTRZEB SZKOLENIOWYCH PRACOWNIKÓW	WYKORZYSTANIE W PRACACH NAD SYSTEMEM ROZWIĄZAŃ WYNIKAJĄCYCH Z PROCEDUR SYSTEMU ISO	PO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II. EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI
6.	ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI GMINY W ZAKRESIE REALIZACJI PROJEKTÓW PARTNERSKICH W WYMIARZE KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM POZWALAJĄCYCH NA POZYSKIWANIE NOWEJ WIEDZY I	REALIZACJA PONADLOKALNYCH PROJEKTÓW PARTNERSKICH, ZARÓWNO Z WŁASNEJ INICJATYWY GMINY (NP. W ZAKRESIE ROZWOJU TURYSTYKI), JAK RÓWNIEŻ POPRZEZ UDZIAŁ GMINY W PROJEKTACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ PODMIOTY	PO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA III: INNOWACJE SPOŁECZNE I WSPÓŁPRACA PONADNARODOWA

	UMIĘTNOŚCI A TAKŻE TESTOWANIE NOWYCH ROZWIĄZAŃ	ZEWNĘTRZNE	
7.	WZMOCNIENIE BAZY WIEDZY I POTENCJAŁU KADROWEGO GMINY W ZAKRESIE REALIZACJI PROJEKTÓW W FORMULE PARTNERSTWA PUBLICZNO-PRYWATNEGO ORAZ INNOWACYJNYCH ROZWIĄZAŃ W ZAKRESIE STOSOWANIA PRAWA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	REALIZACJA M.IN. POPRZEC UDZIAŁ PRACOWNIKÓW GMINY W ORGANIZOWANYCH SZKOLENIACH, SEMINARIACH ORAZ PLATFORMACH WSPÓŁPRACY	PO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II. EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI
8.	WZMOCNIENIE ZDOLNOŚCI ANALITYCZNYCH SŁUŻB PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO, M.IN. POPRZEC DOSTĘP DO NOWOCZESNYCH NARZĘDZI W ZAKRESIE ANALIZY, PRZETWARZANIA, INTERPRETACJI I PREZENTACJI DANYCH PRZESTRZENNYCH	REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH W RAMACH TWORZONEJ KRAJOWEJ I REGIONALNEJ INFRASTRUKTURY INFORMACJI PRZESTRZENNEJ, UMOŻLIWIAJĄCEJ DOSTĘP DO BAZ DANYCH I APLIKACJI POZWALAJĄCYCH NA PRACĘ Z DANymi PRZESTRZENNYMI	PO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II. EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 		

Cel strategiczny 3: Rozwój gospodarczy i promocja gminy

CEL STRATEGICZNY 3: ROZWÓJ GOSPODARZY I PROMOCJA GMINY			
CEL OPERACYJNY 3.1.: WSPARCIE ROZWOJU NOWYCH FIRM, W SZCZEGÓLNOŚCI W BRANŻACH ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA GMINY			
LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	ROZWÓJ FIRM Z BRANŻY PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO, WYKORZYSTUJĄCEGO LOKALNE ZASOBY PRODUKCJI ROLNEJ	AKTYWNE WSPARCIE POTENCJALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW POPRZEZ UDZIELANIE ODPOWIEDNIEJ INFORMACJI ORAZ POMOCY W PROCESIE INWESTYCYJNYM	PROW 2014-2020: DZIAŁANIE. INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE/PRZETWÓRSTWO I MARKETING PRODUKTÓW ROLNYCH (ART.17)
2.	ROZWÓJ FIRM USŁUGOWYCH, DZIAŁAJĄCYCH W OTOCZENIU ROLNICTWA I PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO	AKTYWNE WSPARCIE POTENCJALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW POPRZEZ UDZIELANIE ODPOWIEDNIEJ INFORMACJI ORAZ POMOC W PROCESIE INWESTYCYJNYM	PROW 2014-2020: DZIAŁANIE. ROZWÓJ GOSPODARSTW I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (ART. 19)
3.	KOMPLEKSOWE WSPARCIE OSÓB PLANUJĄCYCH ROZPOCZĘCIE WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W POSTACI SYSTEMU SZKOLEŃ, DORADZTWA, MONITORINGU ORAZ FINANSOWANIA KOSZTÓW PROWADZENIA WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI W POCZĄTKOWYM OKRESIE	BLISKA WSPÓŁPRACA URZĘDU MIEJSKIEGO Z POWIATOWYM URZĘDEM PRACY ORAZ INNYMI INSTYTUCJAMI W ZAKRESIE PROMOCJI PROGRAMÓW NASTAWIONYCH NA ZWIĘKSZENIE SAMOZATRUDNIENIA MIESZKAŃCÓW	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 9. RYNEK PRACY
4.	INKUBOWANIE INNOWACYJNYCH POMYSŁÓW BIZNESOWYCH W RAMACH FUNKCJONUJĄCYCH PLATFORM STARTOWYCH (OD INNOWACYJNEGO POMYSŁU DO ZAŁOŻENIA START UP-U)	WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU - PLATFORMY STARTOWE BĘDĄ MOGŁY BYĆ TWORZONE NA BAZIE REGIONALNYCH I LOKALNYCH OŚRODKÓW INNOWACJI, FUNKCJONUJĄCYCH W SYSTEMIE INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU	PO POLSKA WSCHODNIA 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II. PRZEDSIĘBIORCZA POLSKA WSCHODNIA
5.	ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH, OBEJMUJĄCY M.IN. FAZĘ PRZYGOTOWAWCZĄ (SZKOLENIA I DORADZTWO) ORAZ FAZĘ INKUBACJI (KOSZTY ZAŁOŻENIA PRZEDSIĘBIORSTWA, MENTORING) ORAZ FAZĘ ROZWOJU (FINANSOWANIE MIEJSC PRACY)	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU W ZAKRESIE STWORZENIA PILOTAŻOWEGO PRZEDSIĘBIORSTWA (SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ)	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 3. KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW; OŚ PRIORYTETOWA 11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH	
<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNYCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 	

CEL STRATEGICZNY 3: ROZWÓJ GOSPODARZY I PROMOCJA GMINY

CEL OPERACYJNY 3.2.: WZROST ZDOLNOŚCI INWESTYCYJNEJ LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORSTW

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	ROZWÓJ BAZY PRODUKCYJNEJ I USŁUGOWEJ PRZEDSIĘBIORSTW POPRZEZ ICH LEPSZY DOSTĘP DO KAPITAŁU INWESTYCYJNEGO W POSTACI INSTRUMENTÓW BEZZWROTNYCH (DOTACJI) I ZWROTNYCH (POŻYCZEK)	AKTYWNE INFORMOWANIE I ZACHĘCANIE PRZEDSIĘBIORSTW DO KORZYSTANIA Z RÓŻNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWANIA INFRASTRUKTURY PRODUKCYJNEJ I USŁUGOWEJ	RPO WL 2014-2020 OŚ PRIORYTETOWA 3. KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW
2.	ROZWÓJ RYNKÓW ZBYTU PRZEDSIĘBIORSTW POPRZEZ ICH AKTYWNIJSZY UDZIAŁ W TARGACH, WYSTAWACH I MISJACH GOSPODARZYCH (KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH)	AKTYWNE INFORMOWANIE I ZACHĘCANIE PRZEDSIĘBIORSTW DO UDZIAŁU W WYJAZDACH ZAGRANICZNYCH, WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI OTOCZENIA BIZNESU W ZAKRESIE WSPÓLNYCH WYJAZDÓW	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 3. KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW PO POLSKA WSCHODNIA 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II PRZEDSIĘBIORCZA POLSKA WSCHODNIA
3.	ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI INNOWACYJNEJ PRZEDSIĘBIORSTW W GMINIE POPRZEZ ZACHĘCENIE ICH DO ANGAŻOWANIA SIĘ W PRACE BADAWCZO-ROZWOJOWE	BLISKA WSPÓŁPRACA Z IOB W ZAKRESIE AKTYWNEGO INFORMOWANIA I ZACHĘCANIA PRZEDSIĘBIORSTW DO KORZYSTANIA Z RÓŻNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI BADAWCZO-ROZWOJOWEJ	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 1. BADANIA I INNOWACJE PO POLSKA WSCHODNIA 2014-2020; OŚ PRIORYTETOWA I INNOWACYJNA POLSKA WSCHODNIA
4.	ROZWÓJ WSPÓŁPRACY SIECIOWEJ PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ PRODUCENTÓW ROLNYCH, W TYM W FORMIE BRANŻOWYCH KLASTRÓW ORAZ GRUP PRODUCENTÓW ROLNYCH	SKUTECZNE INFORMOWANIE I ZACHĘCANIE PRZEDSIĘBIORCÓW DO UCZESTNICZENIA W LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH SIECIACH WSPÓŁPRACY, ORGANIZOWANIE SPOTKAŃ, POKAZYWANIE DOBRYCH PRAKTYK I KORZYŚCI WYNIKAJĄCYCH ZE WSPÓŁPRACY ITP.	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 3. KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW; PO POLSKA WSCHODNIA 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II. PRZEDSIĘBIORCZA POLSKA WSCHODNIA; PROW 2014-2020) DZIAŁANIE I TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENCKICH (ART.27)
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNYCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 			

CEL STRATEGICZNY 3: ROZWÓJ GOSPODARZY I PROMOCJA GMINY			
CEL OPERACYJNY 3.3.: ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	POPRAWA WYNIKÓW GOSPODARCZYCH WSZYSTKICH GOSPODARSTW ORAZ UŁATWIANIE RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI GOSPODARSTW, SZCZEGÓLNIE Z MYŚLĄ O ZWIĘKSZENIU UCZESTNICTWA W RYNKU I ZORIENTOWANIA NA RYNEK, A TAKŻE ZRÓŻNICOWANIA PRODUKCJI ROLNEJ	WSPARCIE SZKOLENIOWE I DORADCZE DLA ZAINTERESOWANYCH;	<p>PROW 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA (ART. 14) ▪ USŁUGI DORADCZE, USŁUGI Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM I USŁUGI Z ZAKRESU ZASTĘPSTW (ART. 15) ▪ INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE (ART. 17) ▪ ROZWÓJ GOSPODARSTW I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (ART. 19) <p>WSPÓŁPRACA (ART. 35)</p>
2.	UŁATWIANIE WEJŚCIA ROLNIKÓW POSIADAJĄCYCH ODPOWIEDNIE UMIEJĘTNOŚCI DO SEKTORA ROLNICTWA, A W SZCZEGÓLNOŚCI WYMIANY POKOLEŃ	WSPARCIE SZKOLENIOWE I DORADCZE DLA ZAINTERESOWANYCH; WSPÓŁPRACA W TYM ZAKRESIE	PROW 2014-2020: ROZWÓJ GOSPODARSTW I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (ART. 19)
3.	UŁATWIANIE RÓŻNICOWANIA DZIAŁALNOŚCI, ZAKŁADANIA I ROZWOJU MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW, A TAKŻE TWORZENIA MIEJSC PRACY	WSPARCIE PODEJMOWANIA PRZEZ LUDNOŚĆ ROLNICZĄ DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ; PROWADZENIE KAMPANII INFORMACYJNYCH	PROW 2014-2020: M06 - ROZWÓJ GOSPODARSTW I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (ART. 19)
4.	WSPIERANIE ROZWOJU LOKALNEGO NA OBSZARACH WIEJSKICH	REALIZACJA PROJEKTÓW WŁASNYCH LUB WSPARCIE W REALIZACJI PROJEKTÓW PRZEZ PODMIOTY ZEWNĘTRZNE NP. W RAMACH INICJATYWY LEADER	<p>PROW 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▸ PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH (ART. 20) <p>WSPARCIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W RAMACH INICJATYWY LEADER</p>
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
<ul style="list-style-type: none"> ▸ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNÝCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 			

CEL STRATEGICZNY 3: ROZWÓJ GOSPODARCTWA I PROMOCJA GMINY			
CEL OPERACYJNY 3.4.: WZROST ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ I PROMOCJA GMINY			
LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	<p>TWORZENIE I WYPOSAŻENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH W PODSTAWOWĄ INFRASTRUKTURĘ (DROGOWĄ, ENERGETYCZNĄ, WODNO-ŚCIEKOWĄ, TELEINFORMATYCZNĄ) ORAZ INFRASTRUKTURĘ KUBATUROWĄ, UMOŻLIWIAJĄCĄ SZYBKIE URUCHOMIENIE PRZEZ INWESTORÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCTWA</p>	<p>REALIZACJA INWESTYCJI I ZARZĄDZANIE WYBUDOWANĄ INFRASTRUKTURĄ</p>	<p>RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 3. KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW</p>
2.	<p>KREOWANIE DOBREGO WIZERUNKU GMINY JAKO ATRAKCYJNEGO MIEJSCA DLA TURYSTÓW POPRZEZ ZRÓŻNICOWANE DZIAŁANIA MARKETINGOWE</p>	<p>OPRACOWANIE STRATEGII DZIAŁAŃ MARKETINGOWYCH I JEJ KONSEKWENTNE WDRAŻANIE; WSPÓŁPRACA Z PAIIIZ, LCOI, ARP ETC.</p>	<p>RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 3. KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW</p>
3.	<p>ROZBUDOWA I WDROŻENIE KOMPLEKSOWEGO SYSTEMU INFORMACJI I PROMOCJI TURYSTYCZNEJ I KULTURALNEJ W GMINIE</p>	<p>ROZBUDOWA I POWIĄZANIE SYSTEMU Z PODOBNYMI DZIAŁANAMI, REALIZOWANYMI NA POZIOMIE POWIATU KRAŚNICKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO</p>	<p>RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 7. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO</p>
<p>WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH</p>			
<p>▶ STWORZENIE STREFY/PODSTREFY EKONOMICZNEJ NA TERENIE URZĘDOWA.</p>			

Cel strategiczny 4: Czyste środowisko naturalne i funkcjonalna przestrzeń publiczna

CEL STRATEGICZNY 4: CZYSTE ŚRODOWISKO NATURALNE I FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA			
CEL OPERACYJNY 4.1.: ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA			
Lp.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	MODERNIZACJA I PRZEBUDOWA ISTNIEJĄCYCH KOTŁOWNI I BUDOWA EKOLOGICZNYCH ŹRÓDEŁ WYTWARZANIA ENERGII	REALIZACJA WŁASNYCH PROJEKTÓW LUB WE WSPÓŁPRACY Z POTENCJALNYMI INWESTORAMI Z ZEWNĄTRZ	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 4. ENERGIA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU; PO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO: OŚ PRIORYTETOWA I. ZMNIEJSZENIE EMISYJNOŚCI GOSPODARKI
2.	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I OBIEKTÓW PUBLICZNYCH M.IN. POPRZEZ DZIAŁANIA TERMOMODERNIZACYJNE, POPRAWĘ SYSTEMU GRZEWCZEGO I OŚWIETLENIOWEGO BUDYNKÓW, STOSOWANIE INTELIGENTNYCH SYSTEMÓW MONITOROWANIA I STEROWANIA ZUŻYCIEM ENERGII, SZERSZE WYKORZYSTANIE ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH ITP.	REALIZACJA PROJEKTÓW WŁASNYCH GMINY LUB WE WSPÓŁPRACY Z PARTNERAMI (NA PRZYKŁAD ZE SPÓŁDZIELNIAMI MIESZKANIOWYMI) NA PODSTAWIE WDRAŻANEGO GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W GMINIE.	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 5. EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA; PO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO: OŚ PRIORYTETOWA I. ZMNIEJSZENIE EMISYJNOŚCI GOSPODARKI
3.	MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY OŚWIETLENIA ULICZNEGO W GMINIE NA BARDZIEJ ENERGOOSZCZĘDNE	REALIZACJA PROJEKTÓW WŁASNYCH ZGODNYCH TREŚCIĄ OPRACOWANEGO PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W GMINIE.	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 5. EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
4.	WZROST WYKORZYSTANIA OZE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY	REALIZACJA PROJEKTÓW WE WSPÓŁPRACY Z MIESZKAŃCAMI GMINY	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 4. ENERGIA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU
5.	ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA OZE W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ (M.IN. SZKOŁACH)	REALIZACJA WŁASNYCH PROJEKTÓW	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 5. EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
6.	WDROŻENIE PLANU	WDROŻENIE ZAWIERAJĄCEGO	NFOŚiGW:

OGRANICZENIA EMISJI CO2 NA TERENIE GMINY	NAJWAŻNIEJSZE PROJEKTY INWESTYCYJNE Z SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO PROWADZĄCE DO OGRANICZENIA EMISJI CO2 W GMINIE	TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ- PLANY GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH		
<ul style="list-style-type: none"> ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA BUDYNKU URZĘDU MIEJSKIEGO W URZĘDOWIE ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA BUDYNKU ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W URZĘDOWIE ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA BUDYNKU ZESPOŁU SZKÓŁ W SKORCZYCACH ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ W BOBACH ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA BUDYNKU GMINNEGO OŚRODKA KULTURY W URZĘDOWIE ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA BUDYNKU OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W URZĘDOWIE ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ W MONIAKACH ▶ TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W WIERZBICY ▶ TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W LESZCZYNIE ▶ OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWSTAJĄCYCH ZE SPALANIA PALIW NA POTRZEBY OGRZEWANIA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH – WYMIANA KOTŁÓW WĘGLOWYCH NA OPALANE BIOMASĄ ▶ BUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO NA TERENIE GMINY URZĘDÓW ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH NA OBIEKTACH STACJI WODOCIĄGOWYCH W MIEJSCOWOŚCIACH: MIKUSZEWSKIE, ZADWORZE, BOBY KSIĘŻE, ▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA TERENIE GMINY URZĘDÓW, ▶ MONTAŻ INSTALACJI SOLARNYCH W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA TERENIE GMINY URZĘDÓW 		

CEL STRATEGICZNY 4: CZYSTE ŚRODOWISKO NATURALNE I FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

CEL OPERACYJNY 4.2.: WZROST GOSPODARCZEGO WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ FUNKCJONUJĄCYCH PRZEDSIĘBIORSTW (M.IN. POPRZECZ MODERNIZACJĘ INFRASTRUKTURY ZWIĄZANEJ Z OGRZEWANIEM/ CHŁODZENIEM BUDYNKÓW, OŚWIETLENIEM LUB WYKORZYSTANIEM ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII)	EFEKTYWNE INFORMOWANIE I ZACHĘCANIE ZAINTERESOWANYCH PODMIOTÓW DO KORZYSTANIA Z DOSTĘPNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWANIA POPRAWY EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ PRZEDSIĘBIORSTW	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 5. EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA; PO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO: OŚ PRIORYTETOWA I. ZMNIĘSIENIE EMISYJNOŚCI GOSPODARKI
2.	ROZWÓJ FIRM W BRANŻY ENERGETYKI ODNAWIALNEJ	WSPIERANIE POTENCJALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 4. ENERGIA

(FIRMY PRODUKUJĄCE URZĄDZENIA DO WYTWARZANIA ENERGII Z OZE, FIRMY BUDOWLANE ZAJMUJĄCE SIĘ INSTALACJAMI OZE, FIRMY PRODUKUJĄCE ENERGIĘ Z OZE, W TYM W RAMACH MIKROINSTALACJI	UDZIELANIA ODPOWIEDNIEJ INFORMACJI ORAZ POMOC W PROCESIE INWESTYCYJNYM	PRZYJAZNA ŚRODOWISKU; PO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO: OŚ PRIORYTETOWA I. ZMNIJSZENIE EMISYJNOŚCI GOSPODARKI
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH		
▶ MONTAŻ INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ NA BUDYNKU ZAKŁADU PRZETWÓRSTWA SPOŻYWCZEGO W BOBACH		

CEL STRATEGICZNY 4: CZYSTE ŚRODOWISKO NATURALNE I FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

CEL OPERACYJNY 4.3.: PROMOWANIE EFEKTYWNEGO GOSPODAROWANIA W ROLNICTWIE

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI KORZYSTANIA Z ZASOBÓW WODNYCH W ROLNICTWIE	WSPARCIE SZKOLENIOWE I DORADCZE DLA ZAINTERESOWANYCH; WSPÓŁPRACA W TYM ZAKRESIE	PROW 2014-2020: INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE (ART.17) (
2.	POPRAWA EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA ENERGII W ROLNICTWIE I PRZETWÓRSTWIE SPOŻYWCZYM	WSPARCIE SZKOLENIOWE I DORADCZE DLA ZAINTERESOWANYCH; WSPÓŁPRACA W TYM ZAKRESIE	PROW 2014-2020: USŁUGI DORADCZE, USŁUGI Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM I USŁUGI Z ZAKRESU ZASTĘPSTW (ART. 15)
3.	UŁATWIANIE DOSTAW I WYKORZYSTYWANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, PRODUKTÓW UBOCZNYCH, ODPADÓW I POZOSTAŁOŚCI ORAZ INNYCH SUROWCÓW NIEŻYWNOŚCIOWYCH DLA CELÓW BIOGOSPODARKI	WSPARCIE MERYTORYCZNE Z ZAKRESU BUDOWY JEDNOSTEK WYTWARZANIA ENERGII WYKORZYSTUJĄCYCH ENERGIĘ WIATROWA, BIOGAZ, BIOMASĘ, ENERGIĘ SŁONECZNĄ, WODĘ ORAZ GEOTERMIE	PROW 2014-2020: USŁUGI DORADCZE, USŁUGI Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM I USŁUGI Z ZAKRESU ZASTĘPSTW (ART. 15)
4.	REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH I AMONIAKU Z ROLNICTWA	WSPARCIE INWESTYCJI SŁUŻĄCYCH POPRAWIE GOSPODARKI EMISYJNEJ I NAWOZOWEJ	PROW 2014-2020: DZIAŁANIE ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNE (ART.28)
5.	PROMOWANIE OCHRONY POCHŁANIACZY DWUTLENKU WĘGLA ORAZ POCHŁANIANIA DWUTLENKU WĘGLA W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE	ZWIĘKSZANIE POWIERZCHNI LEŚNEJ POPRZEZ ZALESIENIA	PROW 2014-2020: INWESTYCJE W ROZWÓJ OBSZARÓW LEŚNYCH I POPRAWĘ ŻYWOTNOŚCI LASÓW (ART. 21-26)
6.	PROMOCJA SZKOLEŃ ZAWODOWYCH I NABYWANIA UMIEJĘTNOŚCI PRZEZ ROLNIKÓW ORAZ WŁAŚCICIELI LASÓW W ZAKRESIE PROWADZONEJ PRODUKCJI,	WSPÓŁPRACA Z ZESPOŁEM DORADZTWA ROLNICZEGO W ZAKRESIE ORGANIZACJI WSPÓLNYCH SZKOLEŃ ORAZ SYSTEMU DORADZTWA	PROW 2014-2020: DZIAŁANIE, TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA (ART.14); DZIAŁANIE. USŁUGI DORADCZE (ART.15)

OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ MARKETINGU SWOICH PRODUKTÓW I USŁUG		
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH		
<ul style="list-style-type: none"> ▶ NA DZIEŃ UCHWALENIA STRATEGII NIE ZIDENTYFIKOWANO KONKRETNYCH DZIAŁAŃ W TYM OBSZARZE 		

CEL STRATEGICZNY 4: CZYSTE ŚRODOWISKO NATURALNE I FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

CEL OPERACYJNY 4.4.: REWITALIZACJA I KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

LP.	KIERUNEK DZIAŁAŃ	ROLA I ZADANIA GMINY W REALIZACJI ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.	PROWADZENIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ I REWITALIZACYJNEJ W GMINIE W OPARCIU O AKTUALNE STUDIA I PLANY	REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH	PO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA II. EFEKTYWNE POLITYKI PUBLICZNE DLA RYNKU PRACY, GOSPODARKI I EDUKACJI
2.	KOMPLEKSOWA REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH, PRZYWRACAJĄCA LUB NADAJĄCA NOWE FUNKCJE TYM OBSZAROM ORAZ PROWADZĄCA DO ROZWIĄZANIA ZDIAGNOZOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TYCH OBSZARACH	REALIZACJA DZIAŁAŃ NA PODSTAWIE LOKALNYCH PLANÓW REWITALIZACJI ZAWIERAJĄCYCH OPIS ZDIAGNOZOWANYCH PROBLEMÓW NA REWITALIZOWANYCH OBSZARACH ORAZ SPOŚB ICH ROZWIĄZANIA W WYMIARZE SPOŁECZNYM, INFRASTRUKTURALNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
3.	KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH	REALIZACJA WŁASNYCH PROJEKTÓW LUB WE WSPÓŁPRACY Z INSTYTUCJAMI PARTNERSKIMI (NP. INSTYTUCJAMI KOŚCIELNYMI, OSP ITP.)	PROW 2014-2020: DZIAŁANIE. PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH (ART. 20)
4.	ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE EKOLOGII, ŁADU PRZESTRZENNEGO I ESTETYKI MIEJSCA ZAMIESZKANIA	KONTYNUACJA DOTYCHCZAS REALIZOWANYCH INICJATYW	RPO WL 2014-2020: OŚ PRIORYTETOWA 7. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO
WYKAZ WSTĘPNIE ZIDENTYFIKOWANYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH			
<ul style="list-style-type: none"> ▶ ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ PRZY ŚWIETLICY WIEJSKIEJ I REMIZIE OSP W BOBACH ▶ REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIASTA I GMINY URZĘDÓW ▶ UTWORZENIE CENTRUM MIEJSCOWOŚCI RANKOWSKIE, ▶ URZĄDZENIE STREFY PRZEMYSŁOWEJ NA TERENIE MIASTA, 			

5. Monitorowanie i ewaluacja strategii

5.1. System monitorowania strategii

System monitorowania jest ważnym instrumentem w procesie wdrażania strategii. Dane monitoringowe służą do oceny skuteczności realizowanych działań i pozwalają na bardziej efektywne wydatkowanie środków publicznych. Proces monitorowania umożliwia również ocenić postępy we wdrażaniu strategii, a także mobilizować władze i społeczność lokalną do większej aktywności na rzecz realizacji strategii. Głównymi elementami systemu monitoringu są:

- instytucje odpowiedzialne za proces monitorowania wdrażania strategii,
- przyjęty system raportowania z procesu monitorowania strategii,
- zestaw wskaźników służących do oceny postępów we wdrażaniu strategii.

Instytucją odpowiedzialną za koordynację procesu monitorowania realizacji strategii będzie Burmistrz wraz z podlegającą mu Radą Miejską. Za proces monitorowania i raportowania będzie odpowiedzialny Wydział Organizacyjny i Wydział Inwestycji i Gospodarki Komunalnej i Przestrzennej. Ocena postępów we wdrażaniu strategii będzie dokonywana w cyklu dwuletnim, na podstawie opracowanego raportu monitorującego obejmującego analizę zebranych danych na bazie przyjętych wskaźników monitoringowych. Przy czym pierwszy raport z procesu monitorowania wdrażanej strategii obejmie lata 2015-2016 i zostanie przygotowany do połowy 2017 roku. Burmistrz i Rada Miejska, na podstawie przedstawionego raportu i zawartych w nim wniosków oraz rekomendacji dokonają śródkresowej oceny stanu wdrażania strategii, a także zaproponują ewentualne zmiany skorygowania jej treści.

Przyjęty zestaw wskaźników zakłada monitorowanie strategii na dwóch poziomach, tj. **strategicznym** – odnoszącym się do priorytetowych obszarów rozwoju gminy – oraz **operacyjnym**, pozwalającym na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów operacyjnych strategii. Przy konstruowaniu systemu wskaźników starano się ograniczyć ich liczbę do minimum, a także wykorzystać przede wszystkim te, których wartości można monitorować w oparciu o oficjalną statystykę Głównego Urzędu Statystycznego.

5.2. Zestaw wskaźników monitoringowych

CEL OPERACYJNY	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA STRATEGII
CEL STRATEGICZNY 1: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	
CEL OPERACYJNY 1.1.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI WODOCIĄGOWEJ ▪ ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY LUDNOŚCI /I /LUB GOSPODARKI NARODOWEJ ▪ DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ ▪ POŁĄCZENIA KANALIZACYJNE PROWADZĄCE DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I ZBIOROWEGO ZAMIESZKANIA ▪ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ W LUDNOŚCI OGÓŁEM ▪ LICZBA WYBUDOWANYCH PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW
CEL OPERACYJNY 1.2.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ DŁUGOŚĆ ZMODERNIZOWANYCH DRÓG ▪ UDZIAŁ DRÓG O NAWIERZCHNI TWARDEJ (TWARDEJ ULEPSZONEJ) W DŁUGOŚCI DRÓG OGÓŁEM ▪ NAKŁADY NA UTRZYMANIE DRÓG ▪ NAKŁADY INWESTYCYJNE NA REMONT I BUDOWĘ DRÓG ▪ POWIERZCHNIA NOWOBUDOWANYCH LUB ZMODERNIZOWANYCH STREF PARKINGOWYCH ▪ POWIERZCHNIA ZBUDOWANYCH LUB ZMODERNIZOWANYCH CHODNIKÓW ▪ LICZBA UTWORZONYCH WĘZŁÓW DOSTĘPOWYCH ▪ LICZBA UTWORZONYCH WĘZŁÓW SZKIELETOWYCH LUB DYSTRYBUCYJNYCH
CEL OPERACYJNY 1.3.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ I SPORTOWEJ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA ZMODERNIZOWANYCH I WYPOSAŻONYCH ŚWIETLIC WIEJSKICH, ▪ LICZBA WYPOSAŻONYCH OBIEKTÓW INSTYTUCJI KULTURY, ▪ LICZBA ROZBUDOWANEJ, PRZEBUDOWANEJ LUB WYREMONTOWANEJ INFRASTRUKTURY NA CELE DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ ▪ LICZBA ZAKUPIONEGO TRWAŁEGO WYPOSAŻENIA DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ ▪ LICZBA ZAADAPTOWANYCH, ROZBUDOWANYCH, ZMODERNIZOWANYCH OBIEKTÓW SŁUŻĄCYCH DO EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ I PODSTAWOWEJ ▪ LICZBA WYBUDOWANYCH, ROZBUDOWANYCH, ZMODERNIZOWANYCH OBIEKTÓW PRZEZNACZONYCH DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ WRAZ Z ZAPLECZEM SOCJALNYM ▪ LICZBA WYBUDOWANYCH I ZMODERNIZOWANYCH OBIEKTÓW SPORTOWYCH
CEL OPERACYJNY 1.4.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA ZMODERNIZOWANYCH PLACÓWEK OCHRONY ZDROWIA ▪ LICZBA DOPOSAŻONYCH JEDNOSTEK OSP ▪ LICZBA WOZÓW STRAŻACKICH POSIADANYCH PRZEZ LOKALNE JEDNOSTKI OSP
CEL OPERACYJNY 1.5.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I OCHRONA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA PODDANYCH RENOWACJI I REWITALIZACJI NA CELE TURYSTYCZNE OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ▪ LICZBA ODNOWIONYCH ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH, SŁUŻĄCYCH ZACHOWANIU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ROZWOJU TURYSTYKI NA OBSZARACH WIEJSKICH ▪ LICZBA WYBUDOWANYCH ŚCIEŻEK ROWEROWYCH

CEL STRATEGICZNY 2: ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA, RYNKU PRACY I USŁUG SPOŁECZNYCH	
CEL OPERACYJNY 2.1.: WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA ZORGANIZOWANYCH SZKOLEŃ MAJĄCYCH NA CELU KOMPLEKSOWE WSPARCIE OSÓB PLANUJĄCYCH ROZPOCZĘCIE WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ▪ LICZBA OSÓB, KTÓRE ROZPOCZĘŁY PROWADZENIE WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ▪ LICZBA FUNKCJONUJĄCYCH PUNKTÓW INFORMACYJNO-KONSULTINGOWYCH DLA PRZEDSIĘBIORSTW ▪ LICZBA KLIENTÓW PUNKTU INFORMACYJNO- KONSULTINGOWEGO DLA PRZEDSIĘBIORSTW ▪ LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW UCZESTNICZĄCYCH W PROJEKTACH SZKOLENIOWO-DORADCZYCH W RAMACH DOSTĘPNEGO WSPARCIA ROZWOJU KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ KADR ZARZĄDCZYCH ZGODNIE Z ICH DIAGNOZOWANYMI POTRZEBAMI
CEL OPERACYJNY 2.2.: BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA OSÓB, KTÓRE PODJĘŁY ZATRUDNIENIE ▪ LICZBA OSÓB PODDANA SKUTECZNEJ AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ ▪ ODSETEK OSÓB MŁODYCH WŚRÓD BEZROBOTNYCH ▪ ODSETEK OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W GRUPIE OSÓB BEZROBOTNYCH ▪ LICZBA PODJĘTYCH INICJATYW NA RZECZ E-INTEGRACJI I BUDOWANIA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO Z WYKORZYSTANIEM TECHNOLOGII CYFROWYCH ▪ LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z FORM WSPARCIA TAKICH JAK: STAŻE, SZKOLENIA ZAWODOWE, BONY SZKOLENIOWE, STAŻOWE, ZATRUDNIENIOWE, GRANTY NA ZAGOSPODAROWANIE POZA MIEJSCEM ZAMIESZKANIA ITP.
CEL OPERACYJNY 2.3.: WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ODSETEK OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH OBJĘTYCH WSPARCIEM INSTYTUCJONALNYM I POZAINSTYTUCJONALNYM ▪ LICZBA ZREALIZOWANYCH KOMPLEKSOWYCH PROGRAMÓW NA RZECZ INTEGRACJI OSÓB I RODZIN WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM UKIERUNKOWANE NA AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ ▪ LICZBA NOWYCH FORM WSPARCIA DOSTĘPNYCH DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH ▪ LICZBA INICJATYW MAJĄCYCH NA CELU REINTEGRACJĘ I REHABILITACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
CEL OPERACYJNY 2.4.: ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA ZORGANIZOWANYCH ZAJĘĆ MAJĄCYCH NA CELU PRZYCZYNIAJĄCYCH SIĘ DO ROZWOJU KOMPETENCJI KLUCZOWYCH NA RYNKU PRACY ORAZ WŁAŚCIWYCH POSTAW ▪ ODSETEK DZIECI OBJĘTYCH EDUKACJĄ PRZEDSZKOLNĄ W GMINIE
CEL OPERACYJNY 2.5. ROZWÓJ E-USŁUG I ZWIĘKSZENIE KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW GMINY	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA ZORGANIZOWANYCH KAMPANII EDUKACYJNO-INFORMACYJNYCH NA RZECZ ZWIĘKSZANIA ZNACZENIA E-UMIĘTNOŚCI ORAZ UPOWSZECHNIANIA KORZYŚCI Z WYKORZYSTYWANIA TECHNOLOGII CYFROWYCH PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ GMINY ▪ ZREALIZOWANE PROJEKTY INWESTYCYJNE W ZAKRESIE ELEKTRONICZNEJ ADMINISTRACJI I USŁUG PUBLICZNYCH ŚWIADCZONYCH DROGĄ ELEKTRONICZNĄ ▪ IŁOŚĆ CYFROWYCH ZASOBÓW GMINY M.IN. W ZAKRESIE MIENIA I NIERUCHOMOŚCI, PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO, KULTURY, EDUKACJI, TURYSTYKI, OCHRONY ZDROWIA ▪ LICZBA ODWIEDZAJĄCYCH STRONĘ INTERNETOWĄ

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA SPRAW ZAŁATWIANYCH DROGĄ ELEKTRONICZNĄ ▪ ODSETEK URZĘDNIKÓW W GMINIE OBJĘTYCH SPECJALISTYCZNYMI SZKOLENIAMI W ZAKRESIE PODNOSZENIA SWOICH KOMPETENCJI ▪ LICZBA PROJEKTÓW REALIZOWANYCH PRZEZ GMINĘ W PARTNERSTWIE Z INNYMI PODMIOTAMI I INSTYTUCJAMI ▪ LICZBA PROJEKTÓW ZREALIZOWANYCH W FORMULE PARTNERSTWA PRYWATNO-PUBLICZNEGO
CEL STRATEGICZNY 3: ROZWÓJ GOSPODARZY I PROMOCJA GMINY	
CEL OPERACYJNY 3.1.: WSPARCIE ROZWOJU NOWYCH FIRM, W SZCZEGÓLNOŚCI W BRANŻACH ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA GMINY	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA NOWYCH PODMIOTÓW UTWORZONYCH W PERSPEKTYWICZNYCH BRANŻACH ROZWOJU GMINY ▪ LICZBA GRUP PRODUCENTÓW ROLNYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY ▪ WIELKOŚĆ ŚRODKÓW POZYSKANYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW Z PROGRAMÓW OPERACYJNYCH NP. Z RPO, PROW ETC. ▪ LICZBA POWSTAŁYCH FIRM START-UP NA TERENIE GMINY ▪ LICZBA NOWOPOWSTAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH
CEL OPERACYJNY 3.2.: WZROST ZDOLNOŚCI INWESTYCYJNEJ LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORSTW	<ul style="list-style-type: none"> ▪ WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA ▪ NAKŁADY INWESTYCYJNE OGÓŁEM W PRZELICZENIU NA JEDNO PRZEDSIĘBIORSTWO ▪ ODSETEK PRZEDSIĘBIORSTW PRZEMYSŁOWYCH PONOSZĄCYCH NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ ▪ STOPA BEZROBOCIA ▪ UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W ILOŚCI BEZROBOTNYCH OGÓŁEM ▪ STOPA ZATRUDNIENIA ▪ UDZIAŁ ZATRUDNIONYCH W SEKTORZE PRZEMYSŁOWYM W ILOŚCI ZATRUDNIONYCH OGÓŁEM
CEL OPERACYJNY 3.3.: ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH	<ul style="list-style-type: none"> ▪ UDZIAŁ GOSPODARSTW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ POZAROLNICZĄ W ILOŚCI GOSPODARSTW OGÓŁEM ▪ LICZBA ZMODERNIZOWANYCH I PODDANYCH RESTRUKTURYZACJI GOSPODARSTW ROLNYCH ▪ LICZBA ROLNIKÓW, KTÓRZY PRZYSTĄPILI DO SYSTEMÓW JAKOŚCI
CEL OPERACYJNY 3.4.: WZROST ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ I PROMOCJA GMINY	<ul style="list-style-type: none"> ▪ POWIERZCHNIA TERENÓW INWESTYCYJNYCH WYPOSAŻONYCH W PODSTAWOWĄ INFRASTRUKTURĘ ▪ LICZBA TURYSTÓW KORZYSTAJĄCYCH Z NOCLEGÓW W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ▪ LICZBA KORZYSTAJĄCYCH Z NOCLEGÓW TURYSTÓW ZAGRANICZNYCH W CIĄGU ROKU ▪ LICZBA PODJĘTYCH DZIAŁAŃ MARKETINGOWYCH MAJĄCYCH NA CELU PRZYCIĄGNIĘCIE TURYSTÓW
CEL STRATEGICZNY 4: CZYSTE ŚRODOWISKO NATURALNE I FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA	
CEL OPERACYJNY 4.1: ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ OCHRONA ŚRODOWISKA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA WYBUDOWANYCH EKOLOGICZNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ▪ ŁĄCZNA MOC ZAINSTALOWANA NA TERENIE GMINY DO PRODUKCJI ENERGII ELEKTRYCZNEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH ▪ LICZBA ENERGOOSZCZĘDNYCH ELEMENTÓW OŚWIETLENIA ULICZNEGO W GMINIE ▪ LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I OBIEKTÓW PUBLICZNYCH PODDANYCH PRACOM MAJĄCYM NA CELU POPRAWĘ ICH EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ (M.IN. PRACE TERMOMODERNIZACYJNE) ▪ POZIOM EMISJI CO₂ NA TERENIE GMINY ▪ LICZBA ZMODERNIZOWANYCH I ZLIKWIDOWANYCH KOTŁOWNI

<p>CEL OPERACYJNY 4.2.: WZROST GOSPODARCZEGO WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW WYKORZYSTUJĄCYCH ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII ▪ LICZBA ZREALIZOWANYCH SZKOLEŃ MAJĄCYCH NA CELU INFORMOWANIE I ZACHĘCANIE ZAINTERESOWANYCH PODMIOTÓW DO KORZYSTANIA Z DOSTĘPNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWANIA POPRAWY EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ PRZEDSIĘBIORSTW ▪ LICZBA FIRM DZIAŁAJĄCYCH W BRANŻY ENERGETYKI ODNAWIALNEJ NA TERENIE GMINY
<p>CEL OPERACYJNY 4.3.: PROMOWANIE EFEKTYWNEGO GOSPODAROWANIA W ROLNICTWIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA PRZEPROWADZONYCH SZKOLEŃ ZAWODOWYCH I NABYWANIA UMIEJĘTNOŚCI PRZEZ ROLNIKÓW ORAZ WŁAŚCICIELI LASÓW W ZAKRESIE PROWADZONEJ PRODUKCJI, OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ MARKETINGU SWOICH PRODUKTÓW I USŁUG ▪ ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY ROLNICTWA ▪ WYKORZYSTANIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W ROLNICTWIE I PRZETWÓRSTWIE SPOŻYWCZYM ▪ EMISJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH I AMONIAKU Z ROLNICTWA ▪ LICZBA GOSPODARSTW WYKORZYSTUJĄCYCH ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII
<p>CEL OPERACYJNY 4.4.: REWITALIZACJA I KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LICZBA ZREWITALIZOWANYCH ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIASTA I GMINY URZĘDÓW ▪ LICZBA ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW MAJĄCYCH NA CELU KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH ▪ LICZBA ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW MAJĄCYCH NA CELU ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE EKOLOGII, ŁADU PRZESTRZENNEGO I ESTETYKI MIEJSCA ZAMIESZKANIA

6. Uwarunkowania środowiskowe osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych oraz podejmowanych w ich ramach działań.

Strategia Rozwoju Gminy Urzędów jest dokumentem, który będzie służył gminie jako narzędzie realizacji polityki ekologicznej państwa na jej terenie. Postawione cele wpisują się w cele polityki ekologicznej państwa, województwa lubelskiego i gminy Urzędów. Cele są również spójne z wymaganiami Unii Europejskiej, która wspiera poprawę stanu środowiska w krajach członkowskich poprzez współfinansowanie projektów mających za zadanie poprawę jakości środowiska. Wprowadzenie gospodarki niskoemisyjnej jest jednym z głównych celów strategii. Będzie się ono odbywać pośrednio i bezpośrednio poprzez następujące działania: rozwój niskoemisyjnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej, poprawę efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych, zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami.

Strategia Rozwoju Gminy Urzędów, nawiązując do konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju, zakłada realizację następujących celów operacyjnych:

- Cel operacyjny 4.1.: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i gospodarka niskoemisyjna
- Cel operacyjny 4.2. Wzrost gospodarczego wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Cel operacyjny 4.3.: Promowanie efektywnego gospodarowania w rolnictwie

Dokument uwzględnia stan środowiska a także potrzeby jego poprawy poprzez następujące kierunki działań:

- Modernizacja i przebudowa istniejących kotłowni i budowa ekologicznych źródeł wytwarzania energii
- Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i obiektów publicznych m.in. poprzez działania termomodernizacyjne, poprawę systemu grzewczego i oświetleniowego budynków, stosowanie inteligentnych systemów monitorowania i sterowania zużyciem energii, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych itp.
- Modernizacja infrastruktury oświetlenia ulicznego w gminie na bardziej energooszczędne
- Zwiększenie wykorzystania OZE w budynkach użyteczności publicznej (m.in. szkołach)
- Wdrożenie planu ograniczenia emisji CO₂ na terenie gminy
- Poprawa efektywności energetycznej funkcjonujących przedsiębiorstw (m.in. poprzez modernizację infrastruktury związanej z ogrzewaniem/ chłodzeniem

budynków, oświetleniem lub wykorzystaniem energii z odnawialnych źródeł energii)

- Rozwój firm w branży energetyki odnawialnej (firmy produkujące urządzenia do wytwarzania energii z OZE, firmy budowlane zajmujące się instalacjami OZE, firmy produkujące energię z OZE, w tym w ramach mikroinstalacji)
- Poprawa efektywności korzystania z zasobów wodnych w rolnictwie
- Poprawa efektywności wykorzystania energii w rolnictwie i przetwórstwie spożywczym
- Ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców nieżywnościowych dla celów biogospodarki
- Redukcja emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa
- Promowanie ochrony pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie
- Promocja szkoleń zawodowych i nabywania umiejętności przez rolników oraz właścicieli lasów w zakresie prowadzonej produkcji, ochrony środowiska oraz marketingu swoich produktów i usług

W przypadku realizacji inwestycji na obszarach chronionych gminy Urzędów wymogiem obligatoryjnym jest zapewnienie zgodności z planami ochrony i zakazami wynikającymi z ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880) obowiązującymi na terenie Rezerwatu Natalin i Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na obszarach chronionych, które nie posiadają planów ochrony planowanie powinno być poprzedzone rzetelnym rozpoznaniem uwarunkowań środowiskowych, prowadzących do identyfikacji istotnych problemów i obszarów konfliktowych, a decyzja o lokalizacji wynikać z wielokryterialnej oceny wariantów przedsięwzięcia. Jeśli uniknięcie konfliktów nie jest możliwe, realizacja projektów powinna być uwarunkowana zastosowaniem środków łagodzących negatywne oddziaływanie bądź wykonaniem kompensacji środowiskowej.

Działania gminy Urzędów nastawione na promocję turystyki i rozwój infrastruktury turystycznej (np. rozbudowa małej infrastruktury turystycznej, służącej udostępnianiu na cele turystyczne obszarów cennych przyrodniczo) będą wpływać, w sposób pośredni, na wzrost natężenia ruchu turystycznego, co w przypadku braku zrównoważonego użytkowania tych obszarów, może skutkować pogorszeniem stanu i funkcjonowania ekosystemów i gatunków oraz degradacją walorów krajobrazowych. Niedostateczny poziom egzekucji formalno-prawnych ograniczeń w sposobach gospodarowania na obszarach chronionych oraz w ich sąsiedztwie, a jednocześnie brak dostatecznie rozwiniętych narzędzi systemu kontroli i monitorowania wpływu aktywności turystycznej na środowisko przyrodnicze, a zwłaszcza na stan i funkcjonowanie ekosystemów i gatunków, stwarzają istotne zagrożenia dla walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Rozwój turystyki powinien odbywać się z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony siedlisk i gatunków, ochrony krajobrazu oraz zachowania w niezmienionym stanie obszarów i obiektów najcenniejszych przyrodniczo, w tym chłonności środowiska i optymalizacji wielkości ruchu turystycznego. Świadomość

potrzeby zrównoważonego rozwoju turystyki powinna być kluczowym założeniem i jako takie, wyznaczać podstawowy wymiar skali podejmowanych działań. Aby zmniejszyć obciążenie najcenniejszych obszarów chronionych konieczne jest tworzenie konkurencyjnych produktów turystycznych na terenach o mniejszej wartości przyrodniczej i mniej uczęszczanych.

W przypadku mikroinstalacji w postaci kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów na biomasę, z przeznaczeniem na indywidualne potrzeby np. mieszkańców, nie podlegają dodatkowym rygorom prawnym innym od tych, które dotyczą realizacji samego obiektu budowlanego. Większe ograniczenia będą mieć natomiast obiekty i instalacje stanowiące odrębne inwestycje budowlane niezwiązane trwale z innymi obiektami i zajmujące znaczne powierzchnie. Do takich inwestycji należą potencjalne elektrownie słoneczne odprowadzające energię elektryczną do sieci elektroenergetycznej. W takich przypadkach lokalizacja oraz zakres należy szczegółowo przeanalizować w stosunku do form ochrony przyrody.

Zabiegiem koniecznym jest stosowanie wszystkich możliwych środków związanych z ochroną zwierząt podczas prowadzenia prac remontowych i termomodernizacyjnych obiektów (np. zabezpieczenie lub przenoszenie gniazd, pozostawianie otwartych otworów stropodachowych, stosowanie kompensacji przyrodniczej zgodnie z zaleceniami RDOŚ).

Zasięg oddziaływania inwestycji planowanych związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków będzie ograniczony i nie wykroczy poza granice działek, na których będą realizowane inwestycje. Efektem realizacji oczyszczalni będzie poprawa stanu środowiska (wód podziemnych i powierzchniowych, gleb oraz powietrza). Ze względu na niską przepustowość oczyszczalni, ich budowa nie wpłynie na zmianę stosunków wodnych, przekształcenia powierzchni ziemi ograniczą się do niewielkich prac ziemnych niezbędnych do wbudowania w grunt urządzeń, rzeźba terenu nie ulegnie zmianie, nie przewiduje się likwidacji zadrzewień śródpolnych – oczyszczalnie zlokalizowane w pobliżu zabudowań. Lokalizacja i budowa oczyszczalni ze względu na niewielki rozmiar inwestycji nie będzie powodowała likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych.

W ramach działań objętych Strategią zaleca się lokalizację przydomowych oczyszczalni ścieków jedynie na obszarach o rozproszonej zabudowie siedliskowej, dla których nie istnieje techniczne oraz ekonomiczne uzasadnienie przyłączenia poszczególnych podmiotów do sieci kanalizacyjnej przy jednoczesnym spełnieniu następujących warunków:

- minimalizacja zajętości terenu pod przydomowe oczyszczalnie ścieków
- niedopuszczenie do zmian stosunków wodnych, zakaz ingerencji w koryta ścieków powierzchniowych

Strategia nie przewiduje realizacji projektów inwestycyjnych, które potencjalnie mogłyby oddziaływać na istniejące formy ochrony przyrody na terenie gminy Urzędów.

Zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, wszystkie inwestycje zaproponowane w przedmiotowym dokumencie będą poddane odrębnej ocenie środowiskowej w trakcie ich przygotowania i realizacji jeśli taka będzie wymagana

Realizacja zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Urzędów celów strategicznych może podlegać ograniczeniom ze względu na występowanie obszarów chronionych.

7. Wdrażanie i finansowanie strategii

7.1. System instytucjonalny wdrażania strategii

Przy opracowaniu strategii zastosowano podejście holistyczne, polegające m.in. na tym, że przy określaniu celów i kierunków działań wzięto pod uwagę nie tylko kompetencje i zadania statutowe gminy miejsko-wiejskiej, ale również uwzględniono o wiele szerszy wymiar rozwoju gminy. Chodzi tu głównie o te obszary rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, na które władze nie mają bezpośredniego wpływu, a więc np. rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości, czy bezpieczeństwo publiczne.

Jeśli chodzi o kompetencje samorządu gminnego zaproponowane kierunki działań będą miały swoje odzwierciedlenie w projektach kluczowych – wynikających z planu działań operacyjnych. Są to projekty najważniejsze z punktu widzenia rozwoju gminy, których realizacja warunkuje osiągnięcie założonych celów strategii. Projekty te będą realizowane przez Urząd Miejski bądź jednostki mu podległe przy użyciu funduszy własnych lub z wykorzystaniem dostępnych środków zewnętrznych. Osiągnięcie założonych celów będzie w dużej mierze uzależnione od tego, czy inne podmioty (przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe) zechcą włączyć się w nurt działań zaproponowanych w niniejszej strategii. Zakłada się, że zaproponowane cele odpowiadają potrzebom i możliwościom rozwojowym gminy Urzędów, a także że w procesie konsultacji społecznych osiągnięta została ich społeczna akceptacja. Dla przyspieszenia tych działań i zachęcenia innych podmiotów do respektowania założeń strategii Urząd Miejski będzie wspierał podmioty, których projekty będą wpisywać się w założenia i cele strategii. Ze względu na wielość podmiotów będących realizatorami strategii konieczne jest wprowadzenie mechanizmu koordynacyjnego. Zadanie to należy do Urzędu Miejskiego w Urzędowie i będzie m.in. polegało na:

- informowaniu społeczności lokalnej o istnieniu strategii, zapisanych w niej priorytetach rozwoju, a także o postępach i efektach jej wdrażania;
- skorelowaniu procesów planowania przestrzennego z zapisami strategii;
- ścisłej współpracy z jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowywanie i realizację zadań inwestycyjnych;
- wydawaniu jednostkom ubiegającym się o środki zewnętrzne opinii o zgodności planowanej inwestycji/zadania z zapisami strategii, jeśli taka opinia będzie warunkiem sine qua non do udziału w konkursie;
- dokonywaniu koniecznych modyfikacji i zmian wynikających ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i sytuacji wewnętrznej gminy.

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Burmistrz Urzędowa wraz z podległym mu Urzędem Miejskim. Burmistrz odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z planu działań operacyjnych, a także zidentyfikowanych projektów kluczowych do realizacji do roku 2022. Rada Miejska zapewni niezbędne środki na realizację celów określonych w strategii. Instytucjami wspomagającymi Burmistrza i Urząd Miejski w procesie wdrażania strategii są:

- Jednostki organizacyjne gminy
- Placówki szkolno-wychowawcze
- Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy;
- Inne.

Instytucjami partnerskimi, zarządzającymi określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze strategii, będą:

- Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego wraz z instytucjami zaangażowanymi w zarządzanie i wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 oraz wybranych działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020;
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (jako instytucja zaangażowana we wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020);
- Agencje rozwoju regionalnego oraz wspierania przedsiębiorczości (np. Lubelska Fundacja Rozwoju, Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości, Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny itp.);
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (jako instytucja pośrednicząca w wydatkowaniu środków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020);
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Inne.

Do ważnych pomiotów, które w istotny sposób będą przyczyniać się do realizacji celów strategii, należy również zaliczyć podmioty realizujące poszczególne projekty, jak i beneficjentów końcowych objętych wsparciem i działaniami projektowymi, w tym przede wszystkim:

- Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad;
- Komendę Powiatową Policji;
- Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej;
- przedsiębiorców i organizacje ich zrzeszające;
- instytucje otoczenia biznesu (w tym Izba Rolnicza, Ośrodek Doradztwa Rolniczego);
- rolników i ich zrzeszenia (spółdzielnie i grupy producenckie);
- organizacje pozarządowe;

- osoby podnoszące swoje kwalifikacje zawodowe;
- bezrobotnych i osoby wykluczone.

7.2. Finansowanie strategii

Głównymi źródłami finansowania strategii w okresie jej realizacji będą:

- środki budżetu gminy Urzędów,
- zewnętrzne środki publiczne, dostępne przede wszystkim w ramach:
 1. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Łączna alokacja środków unijnych na program wynosi 2 229 mln euro, z czego 1 607 mln euro będzie finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), zaś ponad 621 mln euro będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS);
 2. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Łączna alokacja środków na program wynosi 8 242 ml euro, finansowana z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- środki z sektora prywatnego, dostępne w ramach realizowanych przez przedsiębiorstwa przedsięwzięć inwestycyjnych.

Uzupełniającymi źródłami finansowania strategii będą inne programy operacyjne finansowane ze środków unijnych perspektywy 2014-2020, w tym:

- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020, w ramach którego będzie m.in. istniała możliwość finansowania rozwoju działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, a także współpracy sieciowej podmiotów oferujących wspólny produkt turystyczny;
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, w ramach którego będzie m.in. możliwe finansowanie ponadlokalnych przedsięwzięć w zakresie energetyki odnawialnej, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a także przebudowy dróg krajowych;
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020, w ramach którego zaplanowano finansowanie przedsięwzięć związanych z poprawą dostępu mieszkańców do szybkiego Internetu, rozwojem administracji elektronicznej i e-usług, a także podnoszeniem umiejętności cyfrowych społeczeństwa;
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w ramach którego będzie m.in. możliwość finansowania projektów podnoszących kompetencje pracowników administracji samorządowej oraz rozwijających systemy zarządzania strategicznego i finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego.
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020, w tym Program Region Morza Bałtyckiego; Program dla Europy Środkowej, Interreg Europa; Program Współpracy Transgranicznej Polska Białoruś Ukraina.

- Szwajcarskie i Norweskie Instrumenty Finansowe, umożliwiające finansowanie różnorodnych inicjatyw związanych ze sportem, kulturą, edukacją, zdrowiem oraz rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia będzie również finansowana ze środków krajowych. W szczególności dotyczy to takich programów i funduszy krajowych jak:

- Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej, w ramach którego będzie istniała możliwość uzyskania dotacji na modernizację dróg powiatowych i gminnych;
- Roczne programy finansowania kultury, realizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z których będą dofinansowywane imprezy i wydarzenia kulturalne;
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach którego będzie możliwość finansowania w formie instrumentów zwrotnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej itp.;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, umożliwiający finansowanie różnorodnych przedsięwzięć w zakresie ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową;
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, umożliwiający finansowanie m.in. projektów z zakresu integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Znaczna część środków inwestycyjnych gminy będzie mogła pochodzić z programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020. Głównym źródłem środków unijnych będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (RPO WL) na lata 2014-2020. RPO WL 2014-2020 jest programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Zgodnie z UP alokacja środków unijnych na Program wynosi 1 607 222 235 EUR EFRR i 621 593 397 EUR EFS. Łączna alokacja środków unijnych na program wynosi 2 228 815 632 EUR. Minimalne zaangażowanie środków krajowych - szacowane na podstawie art. 120 rozporządzenia ramowego zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% - wynosi w momencie programowania 393 320 406 EUR. W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach programu.¹¹

Tabela 37. Alokacja środków unijnych na osie priorytetowe RPO WL na lata 2014-2020

NAZWA OSI PRIORYTETOWEJ	NAZWA FUNDUSZU FINANSUJĄCEGO	WKŁAD UNIJNY W EURO	PROCENT W CAŁOŚCI ALOKACJI
-------------------------	------------------------------	---------------------	----------------------------

¹¹ Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WL na lata 2014-2020

1. BADANIA I INNOWACJE	EFRR	45 416 755	2,04%
2. CYFROWE LUBELSKIE	EFRR	72 255 674	3,24%
3. KONKURENCYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW	EFRR	291 639 451	13,08%
4. ENERGIA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU	EFRR	158 807 254	7,13%
5. EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	EFRR	236 999 005	10,63%
6. OCHRONA ŚRODOWISKA ORAZ EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	EFRR	170615611	7,65%
7. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO	EFRR	98 707 126	4,43%
8. MOBILNOŚĆ REGIONALNA I EKOLOGICZNY TRANSPORT	EFRR	271 031 040	12,16%
9. RYNEK PRACY	EFS	202 044 086	9,07%
10. ADAPTACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW I PRACOWNIKÓW DO ZMIAN	EFS	62 138 448	2,79%
11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	EFS	180 540 178	8,10%
12. EDUKACJA, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJE	EFS	107 446 601	4,82%
13. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	EFRR	261750319	11,74%
14. POMOC TECHNICZNA	EFS	69 424 084	3,11%
ŁĄCZNIE		2 228 815 632	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WL 2014-2020

Drugim kluczowym źródłem pozyskiwania środków unijnych ma wdrażanie działań strategii będzie **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020**, który będzie finansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Alokacja środków z EFRROW kształtuje się na poziomie 8 242 mln euro, które w dużej mierze będą wydatkowane na działania inwestycyjne związane z modernizacją gospodarstw rolnych oraz rozwój przetwórstwa produktów rolnych, a także na rozbudowę infrastruktury na obszarach wiejskich oraz wspieranie przedsiębiorczości pozarolniczej.

Tabela 38. Alokacja środków unijnych na działania i poddziałania zaplanowane do wdrożenia w ramach PROW na lata 2014-2020 (w euro)

LP.	NAZWA DZIAŁANIA	NAZWA PODDZIAŁANIA	WKŁAD UNIJNY (EURO)	PROCENT W CAŁOŚCI ALOKACJI
1.	TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA (ART.14)	- WSPARCIE DLA DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I NABYWANIA UMIEJĘTNOŚCI - WSPARCIE DLA PROJEKTÓW DEMONSTRACYJNYCH I DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH	36 905 246	0,45%
2.	USŁUGI DORADCZE, USŁUGI Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM I USŁUGI Z ZAKRESU ZASTĘPSTW (ART.15)	- WSPARCIE NA SZKOLENIA DORADCÓW - ŚWIADCZENIE KOMPLEKSOWEJ PORADY DLA ROLNIKA - ŚWIADCZENIE KOMPLEKSOWEJ PORADY DLA WŁAŚCICIELA LASU	47 722 830	0,58%
3.	SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH (ART. 16)	- WSPARCIE DLA NOWYCH UCZESTNIKÓW SYSTEMÓW JAKOŚCI - WSPARCIE NA PRZEPROWADZENIE DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I PROMOCYJNYCH	21 000 000	0,25%
4.	INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE (ART. 17)	- INWESTYCJE W GOSPODARSTWACH POŁOŻONYCH NA OBSZARACH NATURA 2000 - INWESTYCJE W GOSPODARSTWACH POŁOŻONYCH	2 120 177 704	25,72%

		NA OBSZARACH OSN - MODERNIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH - PRZETWÓRSTWO I MARKETING PRODUKTÓW ROLNYCH - SCALANIE GRUNTÓW		
5.	PRZYWRACANIE POTENCJAŁU PRODUKCJI ROLNEJ ZNISZCZONEGO W WYNIKU KLĘSK ŻYWIŁOWYCH I KATASTROF ORAZ WPROWADZANIE ODPOWIEDNIH ŚRODKÓW ZAPOBIEGAWCZYCH (ART. 18)	- INWESTYCJE ODTWARZAJĄCE POTENCJAŁ PRODUKCJI ROLNEJ - INWESTYCJE ZAPOBIEGAJĄCE ZNISZCZENIU POTENCJAŁU PRODUKCJI ROLNEJ	264 046 000	3,20%
6.	ROZWÓJ GOSPODARSTW I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (ART. 19)	- PREMIE DLA MŁODYCH ROLNIKÓW - PREMIE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ - PŁATNOŚCI DLA ROLNIKÓW PRZEKAZUJĄCYCH MAŁE GOSPODARSTWA - RESTRUKTURYZACJA MAŁYCH GOSPODARSTW - ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI - ROZWÓJ USŁUG ROLNICZYCH	1 406 133 450	17,06%
7.	PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH (ART. 20)	- BUDOWA LUB MODERNIZACJA DRÓG LOKALNYCH - GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA - INWESTYCJE W OBIEKTY PEŁNIĄCE FUNKCJE KULTURALNE LUB KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ - INWESTYCJE W TARGOWISKA LUB OBIEKTY BUDOWLANE PRZEZNACZONE NA CELE PROMOCJI LOKALNYCH PRODUKTÓW - OCHRONA ZABYTKÓW I BUDOWNICTWA TRADYCYJNEGO	683 983 100	8,30%
8.	INWESTYCJE W ROZWÓJ OBSZARÓW LEŚNYCH I POPRAWĘ ŻYWOTNOŚCI LASÓW (ART. 21-26)	- ZALESIANIE I TWORZENIE TERENÓW ZALESIONYCH	191 519 339	2,32%
9.	TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENTÓW (ART. 27)	- TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENTÓW W SEKTORZE ROLNYM I LEŚNYM	256 414 153	3,11%
10.	DZIAŁANIE ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNE (ART. 28)	- ROLNICTWO ZRÓWNOWAŻONE - OCHRONA GLEB I WÓD - ZACHOWANIE SADÓW TRADYCYJNYCH ODMIAN DRZEW OWOCOWYCH - CENNE SIEDLISKA I ZAGROŻONE GATUNKI PTAKÓW NA OBSZARACH NATURA 2000 - CENNE SIEDLISKA POZA OBSZARAMI NATURA 2000 - ZACHOWANIE ZAGROŻONYCH ZASOBÓW GENETYCZNYCH ROŚLIN W ROLNICTWIE - ZACHOWANIE ZAGROŻONYCH ZASOBÓW GENETYCZNYCH ZWIERZĄT W ROLNICTWIE	753 399 101	9,14%
11.	ROLNICTWO EKOLOGICZNE (ART. 29)	- PŁATNOŚCI W CELU UTRZYMANIA ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO - PŁATNOŚCI W OKRESIE KONWERSJI NA ROLNICTWO EKOLOGICZNE	445 373 661	5,40%
12.	PŁATNOŚCI DLA OBSZARÓW Z	- PŁATNOŚCI ONW	1 378 188 270	16,72%

	OGRANICZENIAMI NATURALNYMI LUB INNYMI SZCZEGÓLNYMI OGRANICZENIAMI (ART. 31)			
13.	WSPÓŁPRACA	- WSPÓŁPRACA W RAMACH GRUP EPI	36 904 246	0,45%
14.	WSPARCIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W RAMACH INICJATYWY LEADER	- WDRAŻANIE LOKALNYCH STRATEGII ROZWOJU - WDRAŻANIE PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY - WSPARCIE KOSZTÓW BIEŻĄCYCH I AKTYWIZACJI - WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE	467 668 000	5,67%
15.	POMOC TECHNICZNA Z INICJATYWY PAŃSTW CZŁONKOWSKICH	- WSPARCIE WDRAŻANIA PROGRAMU - ROZWÓJ KRAJOWEJ SIECI OBSZARÓW WIEJSKICH	132 527 195	1,61%
ŁĄCZNIE:			8 241 962 295	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektu PROW 2014-2020.

Spis wykresów, tabel, rysunków.

Tabela 1. Sołectwa w gminie Urzędów wraz z liczbą mieszkańców (stan na: 25.11.2015r.).....	9
Tabela 2. Wykaz dróg publicznych na terenie gminy.....	12
Tabela 3. Wykaz ulic w mieście Urzędów wraz z liczbą mieszkańców (stan na 2016-03-18)	15
Tabela 4. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru „A” zabytków nieruchomych w gminie Urzędów – według stanu na 31 grudnia 2014 r	24
Tabela 5. Liczba mieszkańców w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku. (stan na 31 XII) ...	37
Tabela 6. Liczba mieszkańców w gminie wg miejscowości (stan na dzień 31.12.2015r.	37
Tabela 7. Ruch naturalny w gminie Urzędów w latach 2005-2014.	39
Tabela 8. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci.	42
Tabela 9. Struktura wykształcenia w województwie lubelskim i powiecie kraśnickim w 2002r i 2011 r w %.....	47
Tabela 10. Rodzaj źródła utrzymania gospodarstw domowych w 2002 roku.	48
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie Urzędów w latach 2008 – 2014.	49
Tabela 12. Wykaz publicznych placówek oświatowych w gminie łącznie z liczbą uczniów w 2015 roku	52
Tabela 13. Prognoza liczby uczniów w publicznych placówkach oświatowych w gminie.	53
Tabela 14. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w szkołach podstawowych i gimnazjach w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim i gminie Urzędów w latach 2010-2014.....	55
Tabela 15. Opis placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Urzędów.	57
Tabela 16. Infrastruktura sportowa w gminie Urzędów.	63
Tabela 17. Formy pomocy społecznej realizowanej w gminie w latach 2012 – 2015	69
Tabela 18. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej.	70
Tabela 19. Wartość wskaźnika LHDl dla powiatu kraśnickiego w roku 2010 i zmian pozycji w rankingu w porównaniu do 2007 r.....	76
Tabela 20. Kanalizacja, wodociągi, szamba i zagrodowe oczyszczalnie ścieków na terenie gminy.....	78
Tabela 21. Struktura użytkowania gruntów w gminie – stan na 2015 r.	87
Tabela 22. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych na terenie gminy Urzędów w 2002 i 2010 roku.	88
Tabela 23. Powierzchnia zasiewów w gminie Urzędów w roku 2010.....	89
Tabela 24. Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej w gminie Urzędów w 2014 roku.	91
Tabela 25. Wskaźniki dotyczące rozwoju przedsiębiorczości w gminach powiatu kraśnickiego 2014 roku.....	93
Tabela 26. Podmioty gospodarcze w gminie Urzędów wg klasyfikacji PKD 2007 stan na 2014 r..	94
Tabela 27. Wykaz większych przedsiębiorstw na terenie gminy Urzędów.....	99

Tabela 28. Wykaz przedsiębiorców, którzy pozyskali środki z RPO WL w perspektywie 2007-2013.	99
Tabela 29. Struktura bezrobotnych w gminie Urzędów w 2015 roku.....	104
Tabela 30. Wybrane kategorie bezrobotnych.....	104
Tabela 31. Wybrane źródła dochodów własnych w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku [PLN].	112
Tabela 32. Struktura dochodów gminy Urzędów w 2014 roku według działów klasyfikacji budżetowej [PLN].	115
Tabela 33. Wydatki wg działów klasyfikacji budżetowej w gminie Urzędów w 2014 roku [PLN].	118
Tabela 34. Budżet gminy w latach 2011-2014.....	119
Tabela 35. Zrealizowane projekty promocyjne.	129
Tabela 36. Wykaz inwestycji zrealizowanych w latach 2007-2015.	130
Tabela 37. Alokacja środków unijnych na osie priorytetowe RPO WL na lata 2014-2020.....	170
Tabela 38. Alokacja środków unijnych na działania i poddziałania zaplanowane do wdrożenia w ramach PROW na lata 2014-2020 (w euro).....	171
Wykres 1. Nawierzchnia dróg gminnych.....	12
Wykres 2. Liczba ludności w gminie Urzędów w latach 2005-2014.....	38
Wykres 3. Ludność gminy wg płci w latach 2005-2014.....	39
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Urzędów w latach 2005-2014.	40
Wykres 5. Saldo migracji w gminie Urzędów	40
Wykres 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Urzędów w latach 2005-2014.....	41
Wykres 7. Struktura procentowa ludności wg ekonomicznych grup wieku w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim i gminie Urzędów w 2014 roku.....	42
Wykres 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Urzędów w latach 2005-2014.....	43
Wykres 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim i gminie Urzędów w latach 2010-2014.....	43
Wykres 10. Struktura ludności ze względu na wiek w gminie Urzędów w 2014 roku.	44
Wykres 11. Struktura ludności ze względu na wiek i płeć w gminie Urzędów w 2014 roku.....	44
Wykres 12. Struktura wykształcenia w gminie Urzędów w 2002 roku.	45
Wykres 13. Struktura wykształcenia w gminie Urzędów w podziale na płeć w % w 2002 roku. ...	46
Wykres 14. Porównanie struktury wykształcenia w % w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim i gminie Urzędów w 2002 roku.	46
Wykres 15. Gospodarstwa domowe wg liczby osób w gminie Urzędów w 2002 roku.	47
Wykres 16. Gospodarstwa domowe wg składu rodzinnego w gminie Urzędów w 2002 roku.	48
Wykres 17. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Urzędów w latach 2011-2014.....	49

Wykres 18. Stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno–sanitarne w latach 2004-2013.	50
Wykres 19. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w gminie Urzędów.	50
Wykres 20. Stosunek wszystkich dzieci w wieku 3-6 lat do dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Urzędów w latach 2005-2014.	53
Wykres 21. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Urzędów w latach 2005-2014.	54
Wykres 22. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w latach 2005-2014.	54
Wykres 23. Liczba uczniów uczęszczających do szkół gimnazjalnych w latach 2005-2014.	54
Wykres 24. Współczynnik skolaryzacji brutto w gminie Urzędów w latach 2005-2014.	55
Wykres 25. Porównanie wysokości subwencji oświatowej i wydatków na oświatę w PLN.	56
Wykres 26. Zbiory GBP w Urzędowie i filii bibliotecznych.	66
Wykres 27. Liczba zakupionych w 2015 roku książek.	67
Wykres 28. Liczba zarejestrowanych czytelników.	67
Wykres 29. Liczba wypożyczonych w 2015 roku książek.	67
Wykres 30. Liczba wypożyczonych w 2015 roku czasopism.	67
Wykres 31. Podstawowa opieka zdrowotna – porady.	69
Wykres 32. Liczba przestępstw i wykroczeń w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r.	71
Wykres 33. Liczba przestępstw kryminalnych na terenie gminy Urzędów w latach 2013-2015... ..	72
Wykres 34. Wykrywalność przestępstw w gminie Urzędów w latach 2013-2015.	72
Wykres 35. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [t].	80
Wykres 36. Średnia ilość odpadów przypadająca na jednego mieszkańca Gminy [kg]	80
Wykres 37. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych na terenie gminy Urzędów w 2002 i 2010 roku.	88
Wykres 38. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Urzędów w latach 2005- 2014.	90
Wykres 39. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Urzędów w latach 2004-2014 z uwzględnieniem struktury własności.	90
Wykres 40. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku.	91
Wykres 41. Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku.	92
Wykres 42. Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku.	92
Wykres 43. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Urzędów wg klasyfikacji PKD 2007 w 2014 roku.	95
Wykres 44. Procentowy rozkład podmiotów gospodarczych w gminie Urzędów w roku 2014.	96

Wykres 45. Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w gminie Urzędów w latach 2010-2014.....	97
Wykres 46. Różnice w procentowym udziale podmiotów gospodarczych w powiecie kraśnickim i województwie lubelskim w 2014 roku w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD 2007 w porównaniu z gminą Urzędów.....	98
Wykres 47. Liczba osób bezrobotnych w gminie Urzędów w latach 2012-2015.	103
Wykres 48. Liczba osób bezrobotnych w gminie Urzędów w latach 2012-2015 w podziale na płeć.	103
Wykres 49. Liczba osób bezrobotnych w gminie Urzędów w latach 2012-2015 w podziale na płeć w ujęciu procentowym.....	103
Wykres 50. Osoby bezrobotne ze względu na wiek w 2015 roku w gminie Urzędów.	105
Wykres 51. Osoby bezrobotne ze względu na wykształcenie w 2015 roku w gminie Urzędów. .	105
Wykres 52. Osoby bezrobotne ze względu na staż pracy w 2015 roku w gminie Urzędów.	106
Wykres 53. Osoby bezrobotne ze względu na czas pozostawania bez pracy w 2015 roku w gminie Urzędów (w miesiącach).	106
Wykres 54. Dochody gminy Urzędów w latach 2005-2014[PLN].	109
Wykres 55. Dochody własne gminy Urzędów w latach 2005-2014 [PLN].	111
Wykres 56. Struktura dochodów własnych gminy Urzędów w latach 2005-2014 [PLN].	112
Wykres 57. Procentowy udział podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku PIT w dochodach własnych gmin powiatu kraśnickiego w 2014 roku.	113
Wykres 58. Struktura dochodów w gminie Urzędów w latach 2009-2014 [PLN].	113
Wykres 59. Dochód na 1 mieszkańca w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku [PLN].	114
Wykres 60. Wydatki w gminie Urzędów w latach 2005-2014 [PLN].	116
Wykres 61. Wydatki inwestycyjne i bieżące w gminie Urzędów w latach 2009-2014 [PLN].	116
Wykres 62. Podział wydatków bieżących gminy Urzędów w latach 2009– 2014 [PLN].	117
Wykres 63. Wydatki na 1 mieszkańca w gminach powiatu kraśnickiego w 2014 roku [PLN].	117
Wykres 64. Struktura wydatków i dochodów gminy Urzędów w latach 2005-2014 [PLN].	119
Wykres 65. Kwoty przeznaczane na finansowanie zadań publicznych realizowanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi w latach 2012-2015 [PLN].	122
Mapa 1. Położenie administracyjne gminy Urzędów na tle powiatu kraśnickiego.....	10
Mapa 2. Położenie administracyjne gminy Urzędów na tle powiatu kraśnickiego.....	11
Mapa 3. Wstępnie wyznaczony obszar zdegradowany, poddawany procesowi rewitalizacji.	28
Mapa 4. Obszary chronionego krajobrazu na terenie gminy Urzędów.....	32
Mapa 5. Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI) w powiatach w 2010 roku (wskaźnik przyjmuje wartości od 1 do 100 w punktach)	76
Mapa 6. Usłonecznienie Polski w 2015 roku	81
Mapa 7. Wyrobiska do rekultywacji	82
Mapa 8. Strefy energetyczne wiatru.	83

Mapa 9. Średnie prędkości wiatru na wys. 50 m n.p.t.....	84
Mapa 10. Powierzchnia przydatna pod uprawę biomasy.....	85
Mapa 11. Mapa rozkładu temperatur w granicach województwa lubelskiego (na głębokości 1 000 m ppt).....	86
Mapa 12. Waloryzacja przestrzeni turystycznej we wschodniej części województwa lubelskiego.	101
Mapa 13. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa lubelskiego.....	107
Rysunek 1. Położenie administracyjne gminy Urzędów na tle powiatu kraśnickiego.	17
Rysunek 2. Dolina rzeki Urzędówki.	18
Rysunek 3. Pomnik przyrody „Marcin”.....	19
Rysunek 4. Rezerwat jodłowy - Natalin.	20
Rysunek 5. Kościół w Urzędowie.....	22
Rysunek 6. Kościół w Bobach.....	22
Rysunek 7. Młyn królewski - Osada.....	23
Rysunek 8. Dom Aleksandra Golińskiego.....	23
Rysunek 9. Sala gimnastyczna ZSO Urzędów.....	62
Rysunek 10. Boisko sportowe o powierzchni poliuretanowej w Skorzcycach.....	62
Rysunek 11. Ośrodek Kultury w Urzędowie.....	64
Rysunek 12. Gospodarstwa agroturystyczne działające na terenie gminy.....	102
Rysunek 13. Strona główna serwisu internetowego http://urzedow.pl	129
Rysunek 14. Klasyfikacja czynników wpływających na pozycję strategiczną gminy w metodzie SWOT.	132

Uzasadnienie

Dokument: „Strategia Rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016-2022” powstał w związku z potrzebą oceny efektów „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Urzędów na lata 2007 – 2015”.

„Strategia Rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016-2022” jest jednym z najważniejszych dokumentów będących drogowskazem dla podejmowania decyzji dotyczących rozwoju gminy. Jest dokumentem definiującym jej najważniejsze przedsięwzięcia społeczne, gospodarcze i środowiskowe, w tym zawiera kierunki alokacji zasobów, które w możliwie najlepszy sposób powinny przyczynić się do realizacji pożądanej wizji rozwoju. Konieczność przyjęcia strategii jest także m.in. jednym z wymogów wynikających z procedur ubiegania się o środki z funduszy europejskich w latach 2014 – 2020. W strategii ujęto treści wynikające m.in. z nowych uwarunkowań i wyzwań rozwojowych gminy, ewaluacji dotychczasowych efektów wdrażania strategii, aktualnych celów i priorytetów rozwoju polityki regionalnej na poziomie unijnym i krajowym, a także nowych możliwości wsparcia rozwoju samorządów lokalnych ze środków nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Opracowany projekt strategii w terminie od 7 marca do 22 kwietnia 2016 r. został poddany konsultacjom społecznym poprzez udostępnienie go na stronie internetowej gminy wraz z formularzem wnoszenia uwag. W ramach konsultacji zostało również zorganizowane spotkanie konsultacyjne, które odbyło się w dniu 19.04.2016 r. w sali OK w Urzędzie. Projekt strategii został przedstawiony Radnym Rady Miejskiej w Urzędzie podczas stałych posiedzeń komisji w miesiącu kwietniu 2016 r.

„Strategia Rozwoju Gminy Urzędów na lata 2016-2022” stanowiąca załącznik do niniejszej uchwały jest wersją po naniesieniu stosownych zmian i uwag zasugerowanych przez radnych, sołtysów oraz mieszkańców gminy podczas prowadzonych konsultacji społecznych.